

รายงานการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย

Curriculum Development Activities for Early Childhood Development

ณัฐตะวัน ล้อมประสงค์

กลุ่มมาตรฐานวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ประจำปีงบประมาณ 2563

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย

Curriculum Development Activities for Early Childhood Development

ณัฐตะวัน ลิมประสงค์

กลุ่มมาตรฐานวิชาชีพครู
คณะครุศาสตร์

ทุนอุดหนุนงานวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
งบประมาณผ่านกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกว.)
ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

(ก)

ชื่องานวิจัย   การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย
ผู้วิจัย   ณัฐตะวัน ลิมประสงค์
สาขาวิชา   กลุ่มมาตรฐานวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ปีเสร็จวิจัย   2563

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย” ครั้งนี้ เป็นการวิจัย เพื่อพัฒนา ตอบสมมุติฐานการวิจัย คือ 1) รูปแบบหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยที่สร้างขึ้นสามารถนำไปบูรณาการใช้ได้กับสถานศึกษาอื่นที่เปิดสอนในระดับปฐมวัยได้ 2) รูปแบบหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยที่สร้างขึ้นเป็นพหุองค์ประกอบ มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ เป็นประโยชน์ และมีความถูกต้องครอบคลุมตามทฤษฎี ประชากรคือ สถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ใน จังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่างได้จากการเลือกแบบเจาะจงจำนวน 4 แห่ง ประกอบด้วย โรงเรียนบ้านดง โรงเรียนตาตหมอกวิทยา โรงเรียนวัดกรับพวง และโรงเรียนหนองกระบาก การดำเนินงานแบ่งเป็น 2 กิจกรรม กิจกรรมแรกสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ได้ร่างรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย กิจกรรมที่ 2 นำร่างรูปแบบ การพัฒนาหลักสูตร กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยไปใช้โดยจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือ-เนตรนารีจูเนียร์) จัดนิเทศ กำกับ ติดตามการนำกิจกรรมจาก โครงการฯ ระยะที่ 1 และ 2 ประเมินสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ ยืนยันรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ (f) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าร้อยละ (p) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยที่สร้างขึ้นสามารถนำไปบูรณาการใช้กับสถานศึกษาอื่นที่เปิดสอนในระดับปฐมวัยได้ ผลการดำเนินงานก่อน การพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.77, S.D. = 0.62) หลังการพัฒนาพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.42, S.D. = 0.59) เพิ่มขึ้น +0.65 โดยการบริหารจัดการหลักสูตรแบ่งออกเป็น 8 ด้านคือ ด้านปรัชญาการศึกษาของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย ด้านวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ด้านจุดมุ่งหมาย ด้านมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านการจัดเวลาเรียน ด้านสาระการเรียนรู้รายปี ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร และด้านการเชื่อมต่อของการศึกษา ด้านองค์ประกอบของหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือ-เนตรนารี จูเนียร์) ประกอบด้วยหลักสูตรดาวดวงที่ 1 แบ่งเป็นหมวดวิชาการลูกเสือ หน่วย และหมวดวิชาพิเศษ 10 วิชา ผลของการนำหลักสูตรไปใช้แบ่งเป็น 4 ด้านคือ ด้านการจัดประสบการณ์ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ ด้านการประเมินพัฒนาการ และด้านการเชื่อมต่อของการศึกษา ผลการประเมินโดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.33, S.D. = 0.53) 2) ผลการยืนยันรูปแบบหลักสูตรกิจกรรมพัฒนา

(ข)

ผู้เรียนระดับปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นจากการสังเคราะห์เอกสาร การอบรมเชิงปฏิบัติการ การอิงผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า หลักสูตรที่สร้างขึ้นเป็นพหุองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ เป็นประโยชน์และมีความถูกต้องครอบคลุมตามทฤษฎี ในเชิงปริมาณคิดเป็นร้อยละ 100 ในเชิงคุณภาพมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ด้านบริหารจัดการ ในอนาคตสถานศึกษาสามารถกำหนดแนวคิดด้านปรัชญาในการพัฒนาเด็กเกี่ยวกับการกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในระดับปฐมวัยให้ครอบคลุมกิจกรรมหลักของเด็กให้กว้างขวางมากขึ้นจนสนองความต้องการของเด็กได้ สถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในระดับปฐมวัยไว้ในแผนกลยุทธ์ให้ชัดเจน โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง สารการเรียนรู้รายปีกำหนดเนื้อหาสาระเพิ่มเติมได้ตามบริบทสอดคล้องกับสังคมโลก และความเจริญทางเทคโนโลยี ด้านการจัดการเรียนรู้ของครู การจัดประสบการณ์ควรเพิ่มกิจกรรมจิตอาสา โดยบูรณาการกับกิจกรรมหลักในแต่ละวันเพื่อให้สอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ เพิ่มเรื่องสื่อธรรมชาติที่สถานศึกษาขนาดเล็กในหลายแห่งมีอยู่แล้ว เนื่องจากสื่อเทคโนโลยีต้องใช้งบประมาณสนับสนุน การเชื่อมต่อของการศึกษา ควรเพิ่มบันทึกการส่งต่อผู้เรียนระดับปฐมวัยกับผู้เรียนระดับชั้นที่สูงขึ้นเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาผู้เรียนได้สะดวกและรวดเร็ว

คำสำคัญ : หลักสูตร, กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน, ปฐมวัย

Research Title Curriculum Development Activities for Early Childhood Development
Researcher Nattawan Limprasong
Branch Faculty of Education Phetchabun Rajabhat University
Year of research 2020

Abstract

Research “Curriculum Development Activities for Early Childhood Development” was research to develop to answer the research hypothesis were 1) The created curriculum format for early childhood development activities can be integrated into other educational institutions that offer early childhood education. 2) The curriculum model for early childhood development activities created as a multiple component, suitable, possibility, helpful, accurate and comprehensive theory. Population are Educational institutions in Phetchabun Province and Phitsanulok Province. The sample was obtained from a specific selection of 4 locations. Consists of Ban Dong School, Tatmokwittaya School, Wat Krapphuang School, and Nong Krabak School. Operations are divided into two activities, The first activity the seminar group of five experts has drafted a pattern for curriculum development, early childhood learner development activities. Second activity Implement the draft model for curriculum development, early childhood development activities by organizing workshops on curriculum development, early childhood learner development activities (Scout - Girlfriend Junior) Organize supervision and follow up activities from Project Phase 1 and 2. Evaluate the summary as a new body of knowledge. Confirm the pattern by Expert the statistics used were frequency (f), mean ($\bar{X}$), percentage (p), standard deviation (S.D.) and content analysis.

The research results were found that 1) The curriculum development model for early childhood learner development activities can be integrated into other educational institutions that offer early childhood teaching. The curriculum management is divided into 8 areas : Educational Philosophy of Early Childhood Development Activities Vision, mission, goal Purpose, The standard of desirable characteristics, Study time management, Yearly learning subject matter, management, and connection aspects of education. Overall pre-development performance was at a high level with a mean ($\bar{X}$ = 3.77, S.D. = 0.62). After the development, it was found that Overall, it was at the high level

with the mean ($\bar{X}$ = 4.42, S.D. = 0.59) increasing by $^{+}0.65$. The composition of the curriculum, early childhood development activities (Scout - Girlfriend Junior) include the 1st star course is divided into academic categories, Scout 5 units. And special subjects 10 subjects. The results of the course implementation are divided into 4 areas: Experience management, Organization of environment, media and learning resources, Development assessment and connection aspects of education. Overall assessment results were found to be in the high level mean ($\bar{X}$ = 4.33, S.D. = 0.53). 2. The results of confirmation of the curriculum format, early childhood development activities from Document, Synthesis, Workshop, Based on experts. Found that course created is a multiple of elements have a continuous relationship is suitable. There is a possibility, Helpful And accurate and comprehensive theory In terms of quantity, 100 percent. In qualitative terms, there were suggestions as follows: Management In the future, schools can formulate philosophical concepts in child development related to the Scout-Girl activities in the early childhood. To cover the main activities of the child more widely to meet the needs of the child. Schools should clearly define a vision of the Scout-Girl activities at the Primary level in the strategic plan. With the participation of all parties involved annual subject matter, additional content can be specified according to the context In line with the world society And technological progress. Teacher learning management experience arrangements should add volunteer activities. By integrating with the main activities of the day to comply with desirable characteristics. Organization of environment, media and learning resources added the subject of natural media that many small educational establishments already. Because the technology media has to use the budget. Connection of education a record should be added to early childhood learners to higher grades as a basis for quick and easy learner development planning.

Keywords : Curriculum, Student Development Activities, Early Childhood

(จ)

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยการสนับสนุนทุนอุดหนุนงานวิจัย ประเภทงบประมาณแผ่นดิน จากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ประจำปีงบประมาณ 2563 ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญทุกท่านซึ่งประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิในการร่วมสัมมนากลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและยืนยันเครื่องมืองานวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานต์ อัมพานนท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลฉัตร กล่อมอิม อาจารย์ ดร.ฉลิยว ยาจันทร์ อาจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ อุทัยแสน อาจารย์ ดร.วลัยพรรณ บุญมี อาจารย์ ดร.วรพงษ์ เกาชาลี และอาจารย์ ดร.ณัฏฐา ระกำพล อาจารย์ ดร.วิไล กวางศิริ อาจารย์ ดร.จารุวรรณ นาดัน อาจารย์ ดร.ดาราวรรณ สุขคันธรักษ์ อาจารย์ ดร.สุัทนา สงวนรัตน์ และผู้ร่วมวิจัยทุกคน นอกจากนี้ขอขอบคุณสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการวิจัย ทั้ง 4 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านดง โรงเรียนตาดหมอกวิทยา จังหวัดเพชรบูรณ์ โรงเรียนวัดกัรบพวง โรงเรียนหนองกระบาก จังหวัดพิษณุโลก และสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างอีก 10 แห่งส่งผู้บริหาร และคณะครูเข้าร่วมโครงการและนำหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยไปทดลองใช้ และ นำงานวิจัยนี้ไปใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กระดับปฐมวัยเป็นอย่างมาก คุณค่าและประโยชน์ของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบไว้ทดแทนพระคุณของบิดามารดาผู้ซึ่งอยู่ในสัมปรายภาพที่ให้ทั้งชีวิต และโอกาสทางการศึกษา บุรพาจารย์ทุกท่านผู้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ อบรมสั่งสอน จนสามารถสำเร็จบรรลุผลก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา

ณัฐตะวัน ลี้มประสงค์

ธันวาคม 2563

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ซ
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของโครงการวิจัย	3
สมมุติฐานของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดของโครงการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
1. การพัฒนาหลักสูตร	6
1.1 ความหมายของหลักสูตร	7
1.2 ความหมายการพัฒนาหลักสูตร	9
1.3 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร	10
1.4 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร	26
2. หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย	29
2.1 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	31
2.2 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560	35
2.3 กิจกรรมผู้เรียนในระดับปฐมวัย	37
2.4 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนลูกเสือ-เนตรนารีระดับปฐมวัย (ลูกเสือจูเนียร์)	41
- หลักสูตรดาวดวงที่ 1	41
- หลักสูตรเครื่องหมายวิชาพิเศษ	42
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	45

บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย	49
	ขั้นตอนดำเนินการวิจัย	49
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	50
	เครื่องมือในการวิจัย	50
	การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	53
	ระยะเวลาทำการวิจัยตลอดโครงการวิจัย	53
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
	ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงร่างงานวิจัย	54
	ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย	56
	ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย	70
บทที่ 5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	71
	สรุปผลการวิจัย	71
	อภิปรายผลการวิจัย	72
	ข้อเสนอแนะการวิจัย	77
บรรณานุกรม		79
ภาคผนวก		
	ภาคผนวก ก หนังสือเชิญวิทยากร	
	ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญสัมมนากลุ่ม และยืนยันรูปแบบงานวิจัย	
	ภาคผนวก ค หนังสือเชิญสถานศึกษาเข้าร่วมโครงการ	
	ภาคผนวก ง แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย	
	ภาคผนวก จ บันทึกข้อตกลงความร่วมมือด้านการวิจัย	
	ภาคผนวก ฉ รายชื่อผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย	
	ภาคผนวก ช แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญเพื่อยืนยันงานวิจัยงานวิจัย	
	ภาคผนวก ซ แบบการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์	
	ภาคผนวก ฌ แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย	
ประวัติผู้วิจัย		

(ช)

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดการวิจัย	4
2	งานที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้	18
3	ขั้นตอนดำเนินการวิจัย	52
4	หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยเตรียมลูกเสือสำรอง ดาวดวงที่ 1	62
5	หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย เตรียมลูกเสือสำรองเครื่องหมาย วิชาพิเศษ 10 วิชา	63

(ณ)

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	กิจกรรมประจำวัน ระดับอนุบาล 1 ถึง 3	40
2	หน่วยการเรียนรู้หลักสูตรดาวดวงที่ 1	41
3	หน่วยการเรียนรู้หลักสูตรเครื่องหมายวิชาพิเศษ	42
4	เปรียบเทียบค่าร้อยละ คะแนน และระดับคุณภาพ	62
5	รูปแบบที่ครูผู้เข้าร่วมโครงการใช้ในการจัดการเรียนรู้	55
6	ผลการประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือ-เนตรนารี จูเนียร์) ของผู้บริหารสถานศึกษา	57
7	ผลการนำหลักสูตรและแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ไปใช้	64
8	แบบประเมินยืนยันรูปแบบของผู้ทรงคุณวุฒิด้านการดำเนินงานบริหารจัดการ หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือ-เนตรนารี จูเนียร์) ของผู้บริหาร สถานศึกษา	67
9	แบบประเมินยืนยันรูปแบบของผู้ทรงคุณวุฒิด้าน ผลการดำเนินงานของครูในการ ปรับ หลักสูตรและนำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ไปใช้	68
10	การประเมินรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือ-เนตรนารีจูเนียร์)	69

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเน้นเรื่องการพัฒนาครู เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตามศาสตร์พระราชาด้วย Active Learning และ Professional Learning Community (PLC) สู่คุณภาพ Thailand 4.0 ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่เกิดจากการรวมตัวรวมใจ รวมพลังร่วมมือกันของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษาในโรงเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ในการจัดการศึกษาของทุกระดับมีความสำคัญที่แตกต่างกัน กรอบการเรียนรู้ให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีองค์ประกอบที่มีความเกี่ยวข้องกันสามข้อ ได้แก่ หลักการ การปฏิบัติ และผลลัพธ์การเรียนรู้ องค์ประกอบทั้งสามนี้เป็นรากฐานของวิธีการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย และการตัดสินใจที่เกี่ยวกับหลักสูตร หลักสูตรจะครอบคลุมการมีปฏิสัมพันธ์ ประสบการณ์ กิจกรรมประจำวัน และเหตุการณ์ทั้งที่มีการวางแผนและไม่ได้วางแผนมาก่อนทั้งหมด ซึ่งเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมที่ออกแบบมาเพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ และการพัฒนาของเด็ก กรอบการเรียนรู้เน้นความสำคัญของหลักสูตรที่มีการวางแผน หรือโดยมีเจตนาในการสอนเด็กนั้นเป็นผู้รับประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ สิ่งที่มีอยู่หรือแยกออกมาจากหลักสูตรจะมีผลกระทบต่อวิธีการเรียนรู้ของเด็ก การพัฒนาและความเข้าใจที่มีต่อโลกของเด็ก กรอบการเรียนรู้สนับสนุนรูปแบบการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรในลักษณะที่เป็นวงจรต่อเนื่อง แนวทางในการวางแผนสำหรับการเรียนรู้ของเด็ก ในการที่จะให้เด็กมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นในการเรียนรู้ จะพิจารณาถึงจุดแข็ง ความสนใจของเด็ก เลือกกลยุทธ์ในการสอนที่เหมาะสม และออกแบบสภาพแวดล้อมในการเรียนอีกด้วย

จากอดีตการลูกเสือไทย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6 ได้ทรงจัดตั้งกองเสือป่าขึ้นเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2454 ทรงฝึกผู้ใหญ่ เพื่อเป็นการปลูกฝังค่านิยมให้ประชาชนชาวไทย ได้รู้จักคุณค่าแห่งการเป็นทหารด้วยทรงเห็นว่า “ประเทศจะดำรงคงอิสรภาพอยู่ได้ก็ด้วยประชาชนทั้งหลายรักประเทศ” ส่วนในเด็กเมื่อโตขึ้นจะได้รู้จักหน้าที่ที่ผู้ชายไทยทุกคนควรประพฤติให้เป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมือง จึงโปรดเกล้าให้ตราระเบียบข้อบังคับลักษณะการปกครองลูกเสือขึ้นไว้ เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2454 โดยมีสาระสำคัญ 3 ประการ คือ 1) ความจงรักภักดีต่อผู้ทรงดำรงรัฐสีมาอาณาจักร โดยต้องตามนิติธรรมประเพณี 2) ความรักชาติบ้านเมืองและนับถือพระพุทธศาสนาและ 3) ความสามัคคีในคณะไม่ทำลายซึ่งกันและกัน โดยทั้ง 3 ประการนี้ เป็นรากฐานแห่งความมั่นคงที่จะทำให้ชาติดำรงอยู่เป็นไทยได้ ปัจจุบันได้มีการโปรดเกล้าให้ใช้พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 หมวดที่ 1 บททั่วไป มาตราที่ 9 ให้กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนงานคณะลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานลูกเสือจังหวัด สำนักงานลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดกิจกรรม

ลูกเสือเป็นไปอย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ (สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ, 2551 : 2-3) “กิจการลูกเสือเป็นมรดกอันล้ำค่า และเป็นประโยชน์อย่างแท้จริงในการเสริมสร้างความเจริญมั่นคงให้กับบ้านเมืองและสังคม การที่เยาวชนของชาติเป็นลูกเสือ ถือว่าเป็นผู้เสียสละ รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ทั้งรู้จักใช้โอกาสและความสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ส่วนรวม นับตั้งแต่กิจการลูกเสือได้ก่อกำเนิดมา ลูกเสือได้ทำหน้าที่ช่วยเหลือสังคมและแก้ไขปัญหาเยาวชนได้เป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามเมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไป ลูกเสือ เนตรนารี จำเป็นต้องปรับและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ทั้งด้านความรู้ ความคิดความสามารถให้ก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง โดยเฉพาะพลังแห่งความสามัคคี ความเป็นปึกแผ่นมั่นคงของกิจการลูกเสือจะช่วยปลูกฝังให้ลูกเสือ เนตรนารี ตระหนักถึงบทบาทการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีคุณค่า ทุกคนควรจะได้ตั้งใจและประพฤติปฏิบัติตามอุดมการณ์ของลูกเสืออย่างเคร่งครัด พร้อมทั้งเตือนตนอยู่เสมอว่า การกระทำใด ๆ ที่เป็นประโยชน์ และช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทนเป็นการกระทำที่ควรค่าแก่การยกย่องสรรเสริญ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ(2560 : 1)

นอกจากนี้ในการพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจและศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบ และช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคีและเจริญก้าวหน้า โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ 1) ให้มีนิสัยในการสังเกตจดจำ เชื่อฟัง และพึ่งตนเอง 2) ให้ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น 3) ให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์ 4) ให้รู้จักทำการฝีมือและฝึกฝนให้ทำกิจการต่าง ๆ ตามความเหมาะสมและ 5) ให้รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณีวัฒนธรรม และความมั่นคงของประเทศชาติ

ซึ่งวัตถุประสงค์ดังกล่าวสอดคล้องกับแนวทางแห่งพระราชกระแสของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 10 ด้านการศึกษา คือ 1) สืบสานพระราชปณิธานหรือพระราชกระแสรับสั่งรัชกาลที่ 9 เรื่องการสร้างคนดี 2) การศึกษา ต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่เด็ก ทศนคติที่ถูกต้อง (อุปนิสัย) ที่มั่นคงเข้มแข็ง มีอาชีพมีงานทำ ฯลฯ 3) เน้นการสร้างทัศนคติ (Attitude) และ 4) การศึกษาในภาพรวมทำอย่างไรให้เยาวชนมีความสนใจ และเข้าใจเรื่องของสถาบันและประวัติศาสตร์ จากการสรุปพระราชกระแสรับสั่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 10 เรื่องการศึกษาเมื่อ ๒ กุมภาพันธ์ 2560 ณ ห้องประชุมสพฐ.1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้อ 3 แนวคิด และแนวทางดำเนินการขององคมนตรีในการน้อมนำพระราชกระแสรับสั่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 10 เรื่องการศึกษาที่สำคัญ ๆ ข้อย่อยที่ 3.3) ระบบการศึกษาต้องใช้ศรัทธาสร้างเด็ก เยาวชน เป็นผู้ใหญ่ที่ฝากบ้านเมือง : งานของครูจะเป็นเรื่องยากช่วยก่อสร้างคนดีแก่บ้านเมืองต้องสอนให้เด็กรู้จัก รู้ผิด ยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้องในเรื่องความเป็นชาติ สถาบัน ประวัติศาสตร์การสร้างเด็กเพื่อเป็นคนในอนาคตของชาติที่มีการศึกษา และพบว่าความคาดหวังในเด็กของประเทศไทยคือ ซื่อสัตย์ รับผิดชอบ มีน้ำใจ ข้อย่อยที่ 3.4) น้อมนำแนวพระบรมราโชบายของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 10 “ด้านการศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน” ได้แก่ 1) ทศนคติที่ถูกต้อง 2) พื้นฐานชีวิต (อุปนิสัย) ที่มั่นคงเข้มแข็ง 3) มีอาชีพมีงานทำนั้น การแนะแนวอาชีพต้องเข้มข้นโรงเรียนควรมีการแนะแนว ทั้งการแนะแนวชีวิต (วินัยและมารยาทไทย) และแนะแนวอาชีพ

อย่างเป็นระบบ และข้อสุดท้ายทรงให้ความสำคัญยิ่งกับข้อย่อยที่ 3.5) การศึกษากับความมั่นคงน้อมนำพระบรมราโชบายของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 10 ต้องเพิ่มวิชาประวัติศาสตร์เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันอยากเห็นคนไทยมีวินัย รู้หน้าที่ มีความรับผิดชอบ สร้างวินัยโดยกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ซึ่งกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน (ลูกเสือ-เนตรนารี) นั้นเป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาความสามารถ และศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างตรงประเด็น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งได้รับขนานนามว่า “เป็นคนของพระราชา” จึงสนใจที่จะสร้างหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยขึ้น เพื่อพัฒนาส่งเสริมผู้เรียนระดับปฐมวัยให้มีคุณลักษณะดังกล่าวทั้งหมดตั้งแต่เริ่มต้น จึงจัดโครงการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือ-เนตรนารีจูเนียร์) ให้เป็นไปตามมาตรฐาน โดยพัฒนาจากกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับประถมศึกษา (เตรียมลูกเสือสำรอง) ซึ่งเป็นการปูพื้นฐานที่สำคัญและจะสามารถถึงศักยภาพของผู้เรียนให้มีความพร้อมก่อนที่จะเรียนในระดับที่สูงต่อไป โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย และกรอบแนวคิดการพัฒนหลักสูตร ดังนี้

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อสร้างหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย
2. เพื่อประเมินหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย
3. เพื่อสร้างเครือข่ายใน การนำหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยไปใช้ขยายผลยังสถานศึกษาอื่น ๆ ที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย

ขอบเขตของโครงการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา :

1. การพัฒนาหลักสูตร
  - 1.1 ความหมายของหลักสูตร
  - 1.2 ความหมายการพัฒนาหลักสูตร
  - 1.3 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร
  - 1.4 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร
2. หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย
  - 2.1 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
  - 2.2 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560
  - 2.3 กิจกรรมผู้เรียนในระดับปฐมวัย
  - 2.4 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนลูกเสือ - เนตรนารีระดับปฐมวัย (ลูกเสือจูเนียร์)
    - หลักสูตรดาวดวงที่ 1

- หลักสูตรเครื่องหมายวิชาชีพพิเศษ

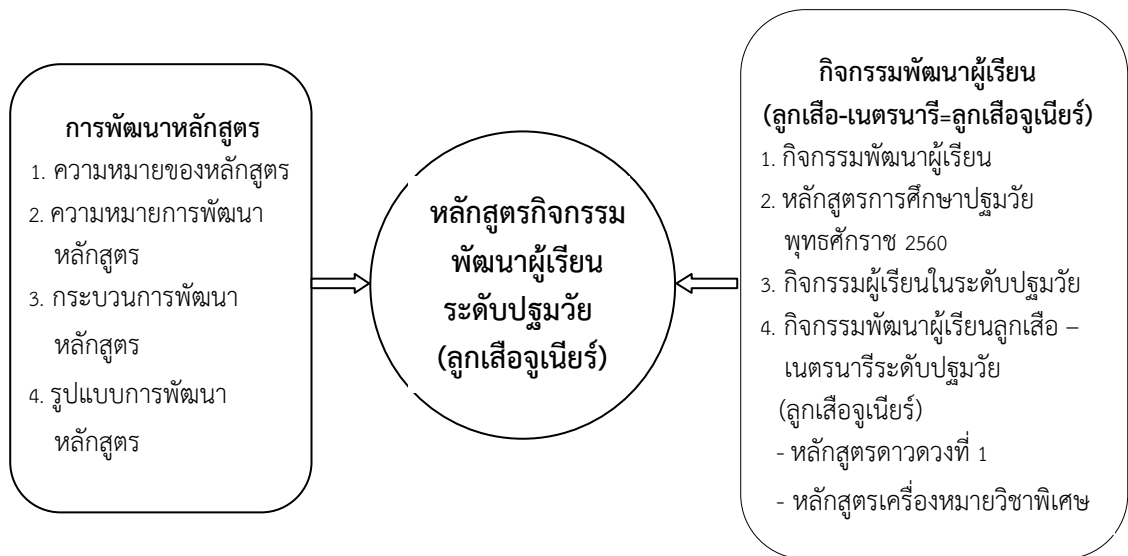
2. ขอบเขตพื้นที่วิจัย :

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือตอนล่าง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองกระบาก และโรงเรียนวัดกรับพวง จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนตาดหมอกวิทยา และโรงเรียนบ้านดง

สมมุติฐานการวิจัย และกรอบแนวคิดของโครงการวิจัย

1. รูปแบบหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยที่สร้างขึ้นสามารถนำไปบูรณาการใช้กับสถานศึกษาอื่นที่เปิดสอนในระดับปฐมวัยได้
2. รูปแบบหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยที่สร้างขึ้น เป็นพหุองค์ประกอบมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ เป็นประโยชน์ และมีความถูกต้องครอบคลุมตามทฤษฎี

กรอบแนวคิดของโครงการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

กระบวนการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ขั้นตอนในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่อง เชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. การร่างหลักสูตร ประกอบด้วย วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร คัดเลือกและจัดเนื้อหา ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน ออกแบบการวัดและประเมินผล

2. การนำหลักสูตรไปใช้ ประกอบด้วย การทำเอกสารประกอบหลักสูตร การวางแผน บุคลากรและงบประมาณ การบริหารและบริการหลักสูตร

3. การประเมินผลหลักสูตร ประกอบด้วย การนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลหลักสูตร

4. เงื่อนไขความสำเร็จของการพัฒนาหลักสูตร คือ ได้แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ระดับปฐมวัย (ลูกเสือ-เนตรนารีจูเนียร์) จากกระบวนการวิจัยทั้งสิ้น 40 แผน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย หมายถึง จัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็ก เพื่อ พัฒนาการคิดสร้างสรรค์ การรับรู้ ให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์หรือ ความรู้สึก ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ และจินตนาการโดยใช้ศิลปะสำหรับเด็กหลากหลายแบบ โดยนำทักษะวิชาลูกเสือ-เนตรนารีเข้ามา บูรณาการจนเกิดทักษะชีวิตควบคู่กันไป

ลูกเสือ-เนตรนารีจูเนียร์ หมายถึง เด็กและเยาวชนชาย - หญิง ที่ศึกษาอยู่ในระดับปฐมวัย อายุไม่เกิน 7 ขวบ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ด้านวิชาการ :

1.1 ผู้เข้าร่วมโครงการ ซึ่งเป็น ผู้เรียนระดับปฐมวัยจำนวน 100 คน ได้รับการพัฒนาศักยภาพการเตรียมความพร้อมเพื่อเป็นกำลังของประเทศชาติที่สมบูรณ์พร้อมด้วยความรู้ คุณธรรม จริยธรรม ทักษะการดำเนินชีวิตเบื้องต้นโดยมีภูมิคุ้มกันจากการพัฒนาตนเองด้วยกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ลูกเสือ-เนตรนารี) ตามแนวพระราชดำรินของในหลวงรัชกาลที่ 10

1.2 บุคลากรครูผู้เข้าร่วมโครงการ พัฒนาองค์ความรู้งานประจำสู่ งานวิจัย (R to R = Routine to Research)

2. ด้านนโยบาย : สถานศึกษาสามารถนำนวัตกรรมที่ได้จากงานวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนอ้อมทักษะในการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ลูกเสือ-เนตรนารีเตรียมสำรอง = ลูกเสือจูเนียร์) และบรรจุไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา

3. ด้านสังคมและชุมชน แนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และหน่วยงานในการเผยแพร่หลักสูตรไปยังสถานศึกษาในกลุ่ม หรือเขตพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อนำไปใช้พัฒนาผู้เรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี องค์ความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือ-เนตรนารี=ลูกเสือจูเนียร์) โดยใช้ การพัฒนาเป็นหลักสูตร พิเศษด้วยวิธีเชิงปฏิบัติการ ร่วมกับนำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมี กรอบในการดำเนินงาน ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตร

- 1.1 ความหมายของหลักสูตร
- 1.2 ความหมายการพัฒนาหลักสูตร
- 1.3 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร
- 1.4 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร

2. หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเตรียมลูกเสือ-เนตรนารี=ลูกเสือจูเนียร์)

1. การพัฒนาหลักสูตร

- 1.1 ความหมายของหลักสูตร
- 1.2 ความหมายการพัฒนาหลักสูตร
- 1.3 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร
- 1.4 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร

2. หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย

- 2.1 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 2.2 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560
- 2.3 กิจกรรมผู้เรียนในระดับปฐมวัย
- 2.4 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนลูกเสือ-เนตรนารีระดับปฐมวัย (ลูกเสือจูเนียร์)
  - หลักสูตรดาวดวงที่ 1
  - หลักสูตรเครื่องหมายวิชาพิเศษ

ฯลฯ

1. การพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรมีความหมายครอบคลุมถึงการร่างหลักสูตรขึ้นใหม่และการปรับปรุงหลักสูตร ที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น กระบวนการพัฒนาหลักสูตรจึงเป็นการแสวงหารูปแบบในการพัฒนาหลักสูตรและ การสอนซึ่งเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น เพราะรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรนั้นส่งผลต่อการพัฒนา

หลักสูตรได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น การนำรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรมาใช้จะต้องปรับให้เข้ากับสภาพความเป็นจริงของชีวิตและสังคม

George J. Posner (1995) กล่าวว่า ผู้ทำหลักสูตรจะระบุ 5 แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรที่ใช้อยู่มากที่สุดในปัจจุบัน คือ

1. หลักสูตรอย่างเป็นทางการ หรือหลักสูตรซึ่งเป็นเอกสาร
2. หลักสูตรปฏิบัติ ซึ่งถูกนำมาใช้ในห้องเรียน
3. หลักสูตรแฝง จัดเป็นหลักสูตรไม่ได้ตั้งใจหรือไม่ได้วางแผนให้เกิด ครูจะมีอิทธิพลมากกับหลักสูตรนี้ และยังครอบคลุมถึงสิ่งที่ไม่ได้เขียนไว้และความคาดหวังของโรงเรียน ทั้งทางสังคมและทางการศึกษา
4. หลักสูตรเป็นศูนย์ (Null) ประกอบด้วยวิชาที่จะถูกตัดออกจากโรงเรียน ทั้งจากหลักสูตรเอกสารและหลักสูตรปฏิบัติการ
5. หลักสูตรพิเศษ (The extra curriculum) เป็นหลักสูตรที่มีการวางแผนเอาไว้เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์นอกเหนือจากหลักสูตร จัดเป็นเอกสาร/กิจกรรมเสริม (Co-curriculum) จะรวมถึงประสบการณ์ทั้งหมดที่เชื่อมต่อกัน โดยนักเรียนและครู ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังของกิจกรรมประจำวันในโรงเรียน

1.1 ความหมายของหลักสูตร

หลักสูตรมีการนิยาม ไว้หลากหลาย นักการศึกษาบางคนให้นิยามคำว่าหลักสูตรในลักษณะของเนื้อหาวิชา บางคนมองหลักสูตรว่าเป็นจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ก่อนที่จะมีการสอน บ้างก็บอกว่า เป็นกิจกรรมหรือกลุ่มประสบการณ์ที่สถานศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียน บ้างก็มองหลักสูตรไปในลักษณะของกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน ครู และสิ่งแวดล้อม เช่น การพัฒนาหลักสูตรเป็นภารกิจที่สำคัญและกว้างขวางมีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายว่า การพัฒนาหลักสูตรไว้ ดังนี้

ฉันท ชาติทอง (2550 : 7) อธิบายความหมายหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ความรู้ต่าง ๆ ที่จัดให้ผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งมีลักษณะเป็นกิจกรรมโครงการหรือแผนเพื่อเป็นแนวทาง ในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้พัฒนาและมีคุณลักษณะตามความมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้

สุนน อมรวิวัฒน์ (2550) กล่าวว่า “หลักสูตร” หมายถึง แนวกำหนดประสบการณ์ทั้งมวลที่มุ่ง หมายถึงให้นักเรียนได้รับการศึกษา และพัฒนาทุกด้านครอบคลุมถึงการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนและวิธีฝึกอบรมเด็กในชั้นเรียนมีฐานะเป็นมาตรฐานพื้นฐานอย่างหนึ่งในการจัดประสบการณ์ให้แก่ นักเรียนครูต้องเสริมแต่งให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนและท้องถิ่น

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554 : 97) กล่าวว่า หลักสูตร (Curriculum) เป็นคำศัพท์ที่มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า (Race - course) หมายถึง เส้นทางที่ใช้วิ่งแข่งขันเนื่องมาจากเป้าหมายของหลักสูตร

ที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนสามารถเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิต อยู่ในสังคมแห่งอนาคต ซึ่งการนิยามความหมายของหลักสูตรในปัจจุบันได้ให้ ความหมายของหลักสูตร ว่าหมายถึง มวลประสบการณ์ทางการเรียนที่กำหนดไว้ในรายวิชากลุ่มวิชา เนื้อหาสาระ รวมทั้งกิจกรรม ต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน อย่างมีประสิทธิภาพ

Taba (1962 : 3) ได้กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง แผนการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยจุดประสงค์และ จุดหมายเฉพาะ การเลือกและจัดเนื้อหา วิธีการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล

Hass (1980 : 5) ให้ความหมายหลักสูตรว่า หลักสูตร คือ ประสบการณ์ทั้งปวงที่ผู้เรียน แต่ละ คนได้รับจากโปรแกรมการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะ ทั้งนี้ได้ ร่างแผนไว้โดยใช้ทฤษฎีและผลงานวิจัยหรือการปฏิบัติในวิชาชีพทั้งในอดีตและปัจจุบัน

Posner (1995 : 6) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 6 ประการดังนี้

1. หลักสูตร หมายถึง ขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้ (Scope and Sequence) ซึ่ง เป็นชุดของการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายสำหรับแต่ละระดับการศึกษา

2. หลักสูตร หมายถึง แผนการทั้งหมดของชุดการเรียนรู้ (Syllabus) ที่ประกอบด้วย เป้าหมายสำหรับชุดการเรียนรู้ (Goals) ประเด็นที่เป็นหัวข้อสำคัญ (Topic) ข้อกำหนดในการเรียนรู้ (Assignments) และการประเมินผล (Evaluation)

3. หลักสูตร หมายถึง โครงสร้างที่เป็นกรอบเนื้อหาสาระ (Content outline) ที่เป็นการกำหนดเนื้อหาสาระของการสอนให้มีความเสมอภาคกันในการวางแผนหลักสูตร เพื่อให้การจัดการ เรียนรู้ดำเนิน ไปภายในกรอบของเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้

4. หลักสูตร หมายถึง เอกสารตำรา (Textbook) เป็นเอกสารสำหรับให้ครูนำไปใช้เป็น แนวทางประกอบการสอน ซึ่งจะนำเสนอให้ทราบถึงจุดประสงค์และวิธีการที่จะบรรลุจุดประสงค์ (Ends and Means) ไว้อย่างชัดเจน

5. หลักสูตร หมายถึง ชุดของการศึกษาหรือชุดของการเรียน (Course of study) เป็นชุด ของการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ให้ครบทั้งชุด เปรียบเสมือนเส้นทางที่นักเดินทางต้องใช้เดินทาง เพื่อให้ถึงจุดหมายปลายทางที่กำหนดไว้

6. หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ที่ได้รับการวางแผนไว้แล้ว (Planned Experience) ความหมายตามนัยนี้คือ หลักสูตรประกอบไปด้วยประสบการณ์ทั้งหมดของผู้เรียนที่ได้รับการวางแผน โดยโรงเรียน

Smith et al (1957 : 3) ได้นิยามไว้ว่า หลักสูตรหมายถึงลำดับของประสบการณ์ที่มีศักยภาพที่ สถานศึกษาจัดขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อกลุ่มเด็กและวัยรุ่นเกี่ยวกับวิถีคิด วิธีประพฤติ

Connelly (1985 : 1160 citing Rugg. 1947) ได้นิยามว่า หลักสูตร คือ วิถีชีวิตและแผนการเรียน ของสถานศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อให้แนวทางในการดำเนินชีวิตแก่ผู้เรียน

Saylor, Alexander, and Lewis (1981 : 3 : citing Lewis and Mie) ได้นิยามหลักสูตรในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1. เป็นรายวิชาที่จัดไว้สำหรับผู้เรียนได้ศึกษาเล่าเรียน
2. เป็นผลการเรียนหรือคุณลักษณะที่ตั้งใจให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน
3. เป็นโอกาสที่วางแผนหรือตั้งใจไว้ เพื่อให้เกิดพันธสัญญาในการปฏิบัติ
4. เป็นโอกาสการเรียนรู้ที่ได้จัดเตรียมไว้สำหรับผู้เรียน
5. เป็นพันธสัญญาที่เกิดขึ้นจริงจากผู้เรียน
6. เป็นประสบการณ์ที่แท้จริงของผู้เรียน

สรุปได้ว่า หลักสูตร คือ แผนการเรียนรู้ที่สถาบันทางการศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียน ประกอบด้วย เอกสาร หลักสูตร รายวิชา กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้แบบการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล รวมถึงการใช้หลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความสามารถ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้โดยหลักสูตรต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม

สรุปได้ว่า จากคำนิยามต่าง ๆ ที่กล่าวมาในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนิยามหลักสูตรว่า หลักสูตร คือ แผนของโอกาสการเรียนรู้จากกลุ่มวิชา กิจกรรม ประสบการณ์ ที่สถานศึกษาจัดไว้สำหรับผู้เรียน เพื่อได้เจริญงอกงามในสมรรถภาพส่วนตัวและสังคมตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

1.2 ความหมายการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรมีความสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนรู้เพราะหลักสูตรเมื่อใช้มาได้ระยะหนึ่งย่อมเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านสังคม และวัฒนธรรม ดังนั้นจึงต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานปรัชญาสังคม และปรัชญาการศึกษา เพื่อนำมาสังเคราะห์กำหนดเป็นจุดมุ่งหมายทางการศึกษาแล้วยังต้องนำทฤษฎีการเรียนรู้ ปรัชญาสังคม และปรัชญาการศึกษา มากลั่นกรองเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้อย่างแท้จริง มีนักวิชาการให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้ ดังนี้

สุเทพ อ่วมเจริญ (2557: 10) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึงกระบวนการสร้างและทดสอบคุณภาพของหลักสูตรที่นำวิธีการเชิงระบบมาประยุกต์ใช้ โดยเฉพาะการนำกระบวนการวิจัยและพัฒนาไปใช้ในการสร้างและทดสอบคุณภาพหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น

Taba (1962 : 82) ได้กล่าวถึงความหมายของการพัฒนานาหลักสูตรว่า หมายถึงการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตร อันเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาวิชา การเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลและอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายใหม่ที่วางไว้

Good (1973 : 157) ได้ให้ความหมายของคำว่า การพัฒนาหลักสูตรไว้ 2 ความหมาย คือ 1) การปรับปรุงหลักสูตร 2) การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรโดยการปรับปรุงหลักสูตร หมายถึง การพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้มีความเหมาะสมกับโรงเรียน หรือระบบโรงเรียน จุดมุ่งหมายของการสอน วัสดุหลักสูตร วิธีสอนรวมทั้งการประเมินผล โดยจัดให้มีการปรับปรุงหลักสูตรทั้งระบบติดต่อกันไปหรือปรับปรุง

โปรแกรมการศึกษาให้เหมาะสม สำหรับการเปลี่ยนแปลง หลักสูตร หมายถึง การดัดแปลงให้แตกต่าง
ออกไปจากเดิม เป็นการสร้างโอกาสทางการเรียนขึ้นใหม่โดยการเปลี่ยนแปลงแบบหลักสูตร

Saylor & Alexander (1974 : 86) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร คือ การจัดทำหลักสูตรที่มี
อยู่แล้วให้ดีขึ้น/จัดทำขึ้นมาใหม่ กระบวนการพัฒนาหลักสูตรจะประกอบด้วยกระบวนการหลายขั้นตอน
ขึ้นกับมุมมองและทัศนะต่าง ๆ และจุดเน้นการพัฒนาหลักสูตร คือ ความเป็นระบบ (curriculum as
a system) ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า คือ ผู้เรียน 2) กระบวนการ คือ การวางแผนหลักสูตร การใช้หลักสูตร
และการประเมินผล 3) ผลผลิต คือ คุณภาพผู้เรียน

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ หรือปรับปรุงหลักสูตร
ที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องจากการนำหลักสูตรไปใช้แล้วเกิดปัญหาโดยการแก้ไขนั้น
ความสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจหรือเทคโนโลยีเพื่อที่จะทำให้การจัดการ
เรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในหลักสูตร

1.3 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

กระบวนการพัฒนาหลักสูตร ถ้าหลักสูตรได้รับการพิจารณาว่าเป็นทุกสิ่งทุกอย่างซึ่งเกิด
ในการวางแผนการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตรก็จะเป็นการพัฒนาแผน
เพื่อจัดโปรแกรมการศึกษาซึ่งหมายถึงการให้นิยามและการเลือกจุดประสงค์ของการศึกษาเลือก
ประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินโปรแกรมการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรเป็นงานปฏิบัติมิใช่
งานศึกษาทฤษฎี เป็นความพยายามที่จะออกแบบระบบ เพื่อให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย
ของการศึกษาและระบบนี้จะต้องเป็นประโยชน์ที่แท้จริงปรากฏต่อสังคมและต่อมนุษย์ ซึ่งมีความมุ่ง
หมายมีความฝักใฝ่ในสิ่งที่ตนชอบ มีกลไกความเคลื่อนไหว ดังนั้น ขั้นตอนที่จะเป็นในขั้นแรกในการ
พัฒนาหลักสูตร คือ การตรวจและวิเคราะห์สภาพการณ์สำคัญ ๆ ซึ่งเป็นความมุ่งหมายปลายทางของ
การพัฒนาหลักสูตร คือ การเปลี่ยนแปลงของนักเรียนและครู ครูก็กลายเป็นผู้มีความรู้มากขึ้น มีทักษะ
มากขึ้น และมีความไม่หยุดนิ่งมากขึ้น ครูซึ่งมีคุณสมบัติดังกล่าวนี้จะเป็นผู้ที่ให้บริการแก่นักเรียนได้อย่าง
มีประสิทธิภาพ การดำเนินการพัฒนาหลักสูตรมีแนวคิด ทฤษฎี ของนักการศึกษาต่าง ๆ ได้แก่

มณฑิชา ชนะสิทธิ์ (2539 : 17) ได้กล่าวถึงกระบวนการหรือขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้

1. การสร้างหลักสูตร

- 1.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
- 1.2 การกำหนดจุดมุ่งหมาย
- 1.3 การกำหนดเนื้อหาสาระ
- 1.4 การกำหนดประสบการณ์การเรียนรู้
- 1.5 การกำหนดวิธีการวัดผลและประเมินผล

2. การนำหลักสูตรไปใช้
3. การประเมินผลหลักสูตร
4. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ (2542 : 88) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรไว้ 7 ขั้นตอน คือ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3. การกำหนดเนื้อหาสาระและประสบการณ์
4. การนำหลักสูตรไปใช้
5. การประเมินหลักสูตร
6. การปรับปรุง แก้ไข
7. เปลี่ยนแปลงหลักสูตร

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2 553 : 178) กล่าวว่าองค์ประกอบในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย คณะกรรมการดำเนินงานจัดทำหลักสูตร ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาของสังคมในปัจจุบัน พร้อมทั้งวิเคราะห์หลักสูตรเดิมเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาพร้อมกับข้อมูลพื้นฐานต่างๆ ในการพัฒนาหลักสูตร ปรับปรุงแก้ไข แล้วกำหนดจุดประสงค์ใหม่ องค์ประกอบในแต่ละส่วนจะมีความสัมพันธ์กัน และเท่าเทียมกัน จะขาดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งไม่ได้ ซึ่งได้แก่ การกำหนดความมุ่งหมาย จะต้องชัดเจนว่าต้องให้ผู้เรียนในระดับนั้น ๆ มีคุณสมบัติอย่างไรเมื่อกำหนดความมุ่งหมายแล้วจะได้ให้เป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาวิชาและประสบการณ์ในการเรียนรู้ต่อไปการวางแผน กำหนดโครงสร้างของหลักสูตร และการเลือกเนื้อหาวิชา ในหลักสูตรจะต้องกำหนด โครงสร้างอะไรขึ้น จะต้องใช้เวลาศึกษานานเท่าไร จะต้องเรียนทั้งหมดกี่หน่วยกิตหรือหน่วยการเรียนรู้จึงจะจบหลักสูตรได้ จะต้องเข้าเรียนที่คาบต่อสัปดาห์ต่อภาคเรียนมีการประเมินผลวัดผลอย่างไร ระบบ การให้คะแนนเป็นอย่างไร มีวิชาใดบ้างที่จะต้องเรียน บังคับ เท่าไร และเลือกเท่าไร และวิชาเหล่านั้นประกอบด้วยเนื้อหาอะไร มีประสบการณ์อะไรบ้าง

ฉันท ชาติทอง (2553 : 91 -98) ได้มีความเห็นว่า การพัฒนาหลักสูตรมีกระบวนการที่ต้องดำเนินการ 3 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 การสร้างหรือจัดทำหลักสูตร ส่วนที่ 2 การจัดทำเอกสารหลักสูตร ส่วนที่ 3 การประเมินหลักสูตร โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงาน 8 ขั้นตอน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การสร้างหรือจัดทำหลักสูตร ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 การออกแบบหลักสูตร โดยดำเนินการดังนี้

1. ชี้แจงทำความเข้าใจ โดยเริ่มจากการนำเข้าสู่ประเด็นการพัฒนาหลักสูตรด้วยการประชุมสัมมนา ประชุมปฏิบัติการ ชี้แจง ทำความเข้าใจ ปรับพื้นฐาน ความรู้ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรให้กับผู้บริหารและครู

2. ศึกษาข้อกฎหมาย ข้อมูลพื้นฐานและกามต้องการของท้องถิ่น ได้แก่ สภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น รวมทั้งการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

2.2 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

2.3 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

2.5 ศึกษาความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ครู กรรมการสถานศึกษา ผู้นำศาสนา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร

2.6 ศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร

2.7 ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านการพัฒนาหลักสูตรด้านเนื้อหา และด้านกิจกรรมการเรียนการสอนจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

อนึ่งในการออกแบบหลักสูตรควรใช้ความรู้ด้านปรัชญา ปรัชญาการศึกษา จิตวิทยา สังคมวิทยา ระเบียบวิธีการวิจัย เพื่อให้การออกแบบควบคุม มิติด้านคุณธรรมจริยธรรม สังคมวัฒนธรรม ความต้องการ ความแตกต่างและพัฒนาของบุคคล และกระบวนการ ทางวิทยาศาสตร์

ขั้นที่ 2 จัดทำเอกสารหลักสูตร

1. จัดทำเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาโดยกำหนดองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วยวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร รูปแบบการจัดเวลาเรียน ตารางการจัดการเรียนรู้รายสัปดาห์ รูปแบบและวิธีการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้

2. ออกแบบการสอนและการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ โดยพิจารณาจากมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อนำไปกำหนดสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้อง ด้วยการดำเนินการ 8 ขั้นตอน ต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาตัวชี้วัดขั้นและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

ขั้นตอนที่ 2 ความคิดรวบยอด

ขั้นตอนที่ 3 คำถามสำคัญ

ขั้นตอนที่ 4 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 5 ความสอดคล้องเชื่อมโยงกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

ขั้นตอนที่ 6 เทคนิคและวิธีการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 7 สื่อและแหล่งเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 8 เกณฑ์การประเมินผลงานนักเรียน

3. จัดเอกสารหลักสูตรระดับห้องเรียน ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการดำเนินการต่อเนื่องจากการออกแบบการสอน

ในการจัดทำเอกสารหลักสูตรจะแสดงออกมาในรูปของเอกสาร ที่เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่เขียนขึ้นอย่างเป็นทางการ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ เอกสารหลักสูตรแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ 1) เอกสารหลักสูตรที่เป็นตัวหลักสูตร ซึ่งกล่าวถึง สาระสำคัญของหลักสูตรโดยตรง และ 2) เอกสารประกอบหลักสูตรที่เป็นเอกสารที่อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับรายละเอียดต่าง ๆ ของหลักสูตร เพื่อให้สามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้โดยสาระสำคัญของ “เอกสารหลักสูตร ” อย่างน้อยควรระบุสาระสำคัญ ดังนี้

1. เหตุผลและหลักการของการจัดทำหลักสูตร
2. ความมุ่งหมายของหลักสูตร
3. สิ่งที่หลักสูตรกำหนดให้แก่วิद्य
4. แนวทางการนำหลักสูตรไปใช้
5. การจัดประสบการณ์ หรือการจัดการเรียนการสอน
6. การวัดผลประเมินผล

ส่วนที่ 2 การนำหลักสูตรไปใช้ ประกอบด้วย

ขั้นที่ 3 การบริหารจัดการหลักสูตร ซึ่งเป็นกระบวนการวางแผนและการจัดการเพื่อนำหลักสูตรไปสู่การจัดการเรียนการสอนภายหลังจากจัดทำเอกสารหลักสูตรเรียบร้อยแล้วโดยมีงานหลักที่สำคัญ คือ

1. การวางแผนการใช้หลักสูตร
2. การประชาสัมพันธ์หลักสูตร
3. การเตรียมบุคลากร
4. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน

ขั้นที่ 4 การสนับสนุนส่งเสริมการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย การนิเทศติดตามผลการจัดระบบส่งเสริมสนับสนุนด้านต่าง ๆ ระบบสารสนเทศ แหล่งเรียนรู้ การบริการ เครื่องมือวัดและประเมินผล และการสร้างขวัญและกำลังใจ

ขั้นที่ 5 การจัดการเรียนการสอน ที่เป็นไปตามหลักสูตร บทบาทของครูที่เหมาะสมกับสภาพที่เปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และสังคมในยุคนั้น

ส่วนที่ 3 การประเมินหลักสูตร

การประเมินเป็นการวัด (Measurement) การวิจัยประยุกต์ (Applied Research) การตรวจสอบ ความสอดคล้อง (Determining Congruence) การช่วยตัดสินใจ (Assist Decision Making) และเป็นการตัดสินคุณค่า (Determining of Worth of Value) จากการเป็นผู้ให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ การประเมินความก้าวหน้าไปสู่ความเป็นผู้เชี่ยวชาญในการให้เหตุผลและสามารถตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน โดยเป้าหมายของการประเมิน คือ 1) การดูผลสำเร็จ (Objectives - oriented) เป็นการดูความสอดคล้องของผลที่ทำกับวัตถุประสงค์ 2) เพื่อช่วยในการตัดสินใจ (Decision - oriented) โดย

การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่สำหรับการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง และ3) เพื่อตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Judgment - oriented) โดยมีจุดหมายของการประเมินหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อหาข้อบกพร่องและแนวทางการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับหลักสูตรเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างผลการ

ดำเนินงานกับจุดหมายของหลักสูตร และเพื่อตัดสินใจว่าควรใช้หลักสูตรต่อไปหรือไม่ หรือควรยกเลิก

ขั้นที่ 6 การประเมินก่อนนำไปใช้ (เอกสารหลักสูตร) เป็นการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรหลังจากทำหลักสูตรเป็นเอกสารหลักสูตร เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างหลักสูตรกับทฤษฎีความสอดคล้องขององค์ประกอบในหลักสูตร ความถูกต้องชัดเจนในการสื่อความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นที่ 7 การประเมินการใช้หลักสูตร เป็นการตรวจสอบกิจกรรมต่าง ๆ ที่ดำเนินการตามหลักสูตรว่า สามารถใช้ในสถานการณ์จริงได้เพียงใด มีปัญหาอุปสรรคอะไร เพื่อแก้ไขปรับปรุงให้สามารถใช้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลที่ได้จากการประเมิน จะนำมาใช้ดำเนินการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงบางส่วนของหลักสูตรที่ยังไม่สมบูรณ์ให้เป็นหลักสูตรที่สมบูรณ์ สามารถนำไปใช้ในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม สนองตอบความต้องการอย่างแท้จริง

ขั้นที่ 8 การประเมินผลสัมฤทธิ์ เป็นการตรวจสอบผู้เรียนทั้งด้านวิชาการ และที่ไม่ใช่วิชาการ เช่น บุคลิกภาพ ความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ เป็นต้น

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554 : 99) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตร แบบครบวงจรว่าต้องมีลักษณะเป็นกระบวนการที่มีความเป็นระบบและเป็นวงจรที่มีความสัมพันธ์กัน ระบบการพัฒนาหลักสูตร แบบครบวงจร ประกอบด้วย ระบบการร่างหลักสูตร ระบบการใช้หลักสูตรและระบบ การประเมินหลักสูตร โดยแต่ละระบบมีรายละเอียด ดังนี้

1. การออกแบบหลักสูตรประกอบด้วย การศึกษาสิ่งกำหนดหลักสูตร การกำหนดรูปแบบหลักสูตร การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร และการปรับปรุงหลักสูตร

2. ระบบการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย การขออนุมัติใช้หลักสูตร การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การวางแผนการใช้หลักสูตร การกำหนดงบประมาณ / ทรัพยากร และการบริหาร / นิเทศ / กำกับ ดูแล

3. ระบบการประเมินหลักสูตร ประกอบด้วย การวางแผนการประเมิน การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการรายงานผลการประเมิน

ระบบการพัฒนาหลักสูตรทั้ง 3 ระบบที่ดีจะต้องมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงซึ่งกันและกันเพื่อให้กระบวนการพัฒนาหลักสูตร การใช้หลักสูตร และการประเมินหลักสูตร มีประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายหรือผู้ใช้หลักสูตร ความสัมพันธ์ระหว่างระบบทั้งสาม

สำหรับผู้วิจัยได้บูรณาการกระบวนการพัฒนาหลักสูตรโดยแบ่งไว้เป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การนำหลักสูตรไปใช้

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ในอดีตการพัฒนาหลักสูตรในระดับต่าง ๆ ใช้ข้อมูลพื้นฐานประกอบการพิจารณา ค่อนข้างน้อย แต่ให้ความสำคัญกับข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงเฉพาะด้านเนื้อหาในวิชาต่าง ๆ นำมาบรรจุไว้ในหลักสูตรและละเลยข้อมูลทางด้านศีลธรรม จริยธรรม และสภาพทางสังคม เพราะฉะนั้นในการพัฒนาหลักสูตรระดับต่าง ๆ ในอนาคตจะต้องศึกษาข้อมูลพื้นฐานในเรื่องต่าง ๆ จากหลาย ๆ แหล่ง และจากบุคคลหลาย ๆ ฝ่ายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงมาพัฒนาหลักสูตร สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เจริญเติบโตทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และอารมณ์ เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและประเทศชาติ หรือกล่าวโดยสรุปคือ สามารถใช้หลักสูตรเป็นเครื่องมือในการสร้างสังคมใหม่ในทิศทางที่ถูกต้องได้

การพัฒนาหลักสูตรเป็นงานที่มีขอบเขตกว้างขวาง การที่จัดหลักสูตรให้มีคุณภาพนั้นผู้พัฒนาหลักสูตรต้องศึกษาข้อมูลหลาย ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียนข้อมูลเกี่ยวกับสังคม หรือข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมจริงที่สุดเพราะข้อมูลเหล่านี้จะช่วยนักพัฒนาหลักสูตรในเรื่องต่าง ๆ คือ

1. ช่วยให้เห็นภาพรวมว่า ในการจัดทำหลักสูตรนั้นจำเป็นต้องคำนึงถึงสิ่งใดบ้างและสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีอิทธิพลต่อหลักสูตรอย่างไร
2. ช่วยให้อาจกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรได้อย่างเหมาะสม เช่น การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และการกำหนดเนื้อหาวิชา ฯลฯ
3. ช่วยให้อาจกำหนดยุทธศาสตร์การเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ
4. ช่วยเพิ่มพูนความรู้และทักษะในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรอันจะส่งผลให้การดำเนินการในอนาคตประสบผลดียิ่งขึ้น

ข้อมูลต่าง ๆ ที่นำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรนั้น นักการศึกษาได้แสดงแนวทางไว้ดังนี้

Saylor and Alexander (1974 : 102 - 103) กล่าวถึงข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรว่าต้องประกอบด้วย

1. ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียน
2. ข้อมูลเกี่ยวกับสังคมซึ่งสนับสนุนโรงเรียน
3. ข้อมูลเกี่ยวกับธรรมชาติ และลักษณะของกระบวนการเรียนรู้
4. ความรู้ที่ได้สะสมไว้และความรู้ที่จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้แก่แก่นักเรียน

Taba (1962 : 16 - 87) ได้กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรโดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์จะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. สังคมและวัฒนธรรม
2. ผู้เรียนและกระบวนการเรียน
3. ธรรมชาติของความรู้

Tyler (1949 : 1-43) กล่าวถึงสิ่งที่ควรพิจารณาในการสร้างจุดมุ่งหมายของการศึกษา คือ

1. ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียน ได้แก่ ความต้องการของผู้เรียน และความสนใจของผู้เรียน
2. ข้อมูลจากการศึกษาชีวิตภายนอกโรงเรียน
3. ข้อมูลที่ได้จากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ
4. ข้อมูลทางด้านปัญญา
5. ข้อมูลทางด้านจิตวิทยาการเรียนรู้

สรุปได้ว่า การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานคือ ข้อมูลทางด้านความต้องการ ความจำเป็นและปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและการปกครอง ตลอดจนนโยบายทางการศึกษาของรัฐ ข้อมูลทางด้านจิตวิทยา ปรัชญาการศึกษา ความต้องการของผู้เรียน ตลอดจนวิเคราะห์หลักสูตรเดิม เพื่อพิจารณาข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไข

ขั้นตอนที่ 2 การนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร เป็นกระบวนการดำเนินการและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้จะต้องเป็น ขั้นตอนตามลำดับตั้งแต่ขั้นวางแผน เตรียมการในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้องขั้นดำเนินการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีระบบ ขั้นสุดท้ายต้องติดตามประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ การนำหลักสูตรไปใช้ถือเป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะทำให้หลักสูตรที่สร้างขึ้นบรรลุตามจุดหมาย และเป็นกระบวนการที่ต้องได้รับความร่วมมือจากบุคคลที่เกี่ยวข้องหลาย ๆ ฝ่าย

แนวคิดเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้เป็นวิธีการปฏิบัติการที่มีหลักเกณฑ์และมีกระบวนการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ พอที่จะมั่นใจได้ว่าหลักสูตรที่ได้สร้างขึ้นนั้นจะได้มีโอกาสนำไปปฏิบัติจริง ๆ อย่างแน่นอน นักการศึกษาต่างก็ให้ทัศนะซึ่งเป็นแนวคิดในการนำหลักสูตรไปใช้ได้ดังนี้

Beauchamp (1975 : 169) กล่าวว่า สิ่งแรกที่ต้องทำคือ การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ครูผู้นำหลักสูตรไปใช้มีหน้าที่แปลงหลักสูตรไปสู่การสอน โดยใช้หลักสูตรเป็นหลักในการพัฒนาวิธีการสอน สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการนำหลักสูตรไปใช้ให้ได้ผลตามเป้าหมาย คือ

1. ครูผู้สอนควรมีส่วนร่วมในการร่างหลักสูตร
2. ผู้บริหารต้องเห็นความสำคัญและสนับสนุนการดำเนินงานให้เกิดผลสำเร็จได้ ผู้นำที่สำคัญที่จะรับผิดชอบได้ดี คือครูใหญ่

Tankard (1974 : 46 – 88) ให้ความเห็นว่า ความสำเร็จของการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งมีศึกษานิเทศก์ ครูใหญ่ ผู้บริหารระดับต่าง ๆ จะต้องร่วมมือกันดำเนินงานตั้งแต่การทำโครงการปรับปรุง

หลักสูตร กำหนดจุดมุ่งหมาย จัดทำเนื้อหาแผนการนำไปทดลองใช้ และการประเมินผล ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการนำไปทดลองใช้จะต้องบันทึกไว้ทั้งหมด เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตร

Verduin (1977 : 88 – 90) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้จะต้องเริ่มดำเนินการโดยการนิเทศครูในโรงเรียนเข้าใจหลักสูตร แล้วตั้งกลุ่มปฏิบัติการเพื่อการศึกษาปัญหาที่จะเกิดขึ้นในระหว่างการใช้หลักสูตรจากพื้นที่ที่เป็นปัญหาหลายๆ แห่งเพื่อให้ได้ข้อมูลมากที่สุด ถ้ามีข้อเสนอแนะให้มีการเปลี่ยนแปลงระหว่างการใช้หลักสูตรควรเลือกครูที่อาสาสมัครและเต็มใจ ไม่ควรใช้ครูทุกคนในโรงเรียนเพราะอาจมีบางคนที่ไม่เห็นด้วยและไม่เต็มใจกับการเปลี่ยนแปลง จึงควรทำแบบค่อยเป็นค่อยไปเพื่อให้ครูส่วนใหญ่เข้าใจ จะทำให้การเปลี่ยนแปลงมีความหมายและได้รับการยอมรับโดยปริยาย

สรุปได้ว่า การนำหลักสูตรไปใช้นั้นเป็นงานหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรหลายฝ่ายตั้งแต่ผู้บริหารระดับกระทรวง กรม กอง ผู้บริหารระดับโรงเรียน ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์และบุคคลอื่น ๆ ขอบเขตและงานของการนำหลักสูตรไปใช้เป็นงานที่มีขอบเขตกว้างขวาง เพราะฉะนั้นการนำหลักสูตรไปใช้จึงเป็นสิ่งที่ต้องทำอย่างรอบคอบและระมัดระวัง

หลักการที่สำคัญในการนำหลักสูตรไปใช้ : ในการนำหลักสูตรไปใช้ได้ ดังนี้

1. จะต้องมีการวางแผนและเตรียมการนำหลักสูตรไปใช้ ทั้งนี้บุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรจะได้ศึกษาวิเคราะห์ ทำความเข้าใจหลักสูตรที่จะนำไปใช้ให้มีความเข้าใจตรงกัน

2. ต้องมีองค์คณะบุคคลทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นที่จะต้องทำหน้าที่ประสานงานกันเป็นอย่างดีในแต่ละขั้นตอนของการนำหลักสูตรไปใช้

3. การนำหลักสูตรไปใช้จะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบเป็นไปตามขั้นตอนที่วางแผนและเตรียมการไว้

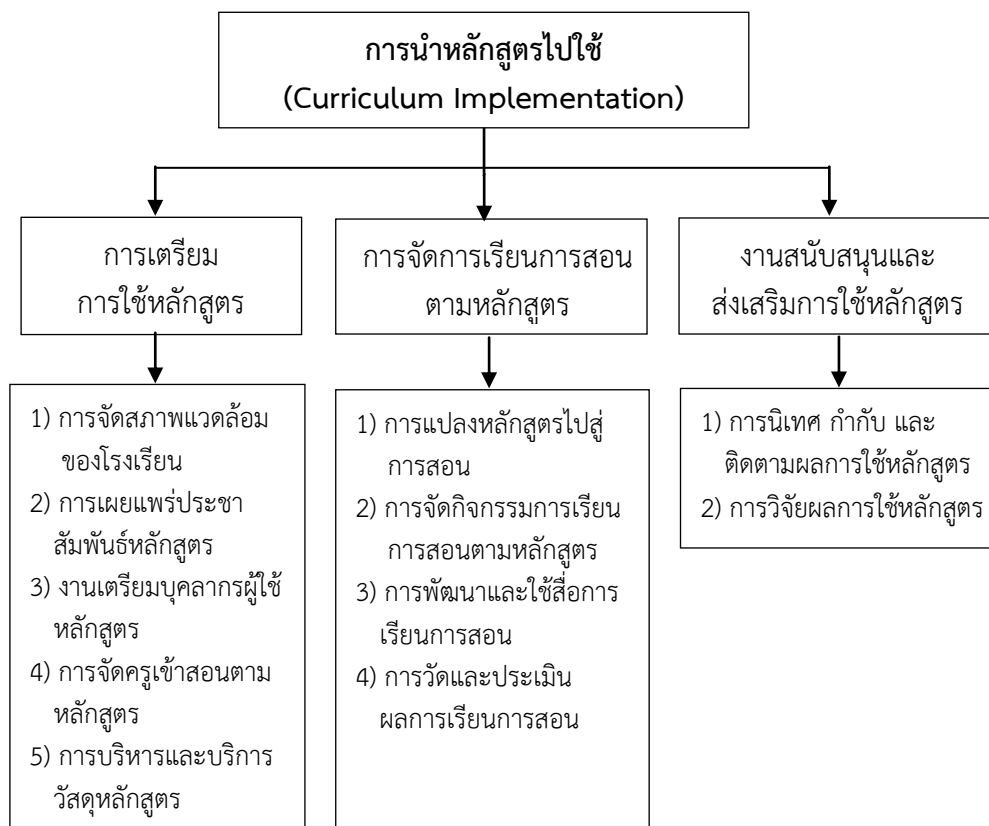
4. การนำหลักสูตรไปใช้จะต้องคำนึงถึงปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การนำหลักสูตรไปใช้ประสบความสำเร็จได้ ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้คือ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เอกสารหลักสูตรต่างๆ ตลอดจนสถานที่ต่างๆ ที่จะเป็นแหล่งให้ความรู้ประสบการณ์ต่างๆ

5. ครูเป็นบุคลากรที่สำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปใช้ ดังนั้นครูจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่และจริงจัง เริ่มตั้งแต่การอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจทักษะ และเจตคติเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรอย่างเข้มแข็ง การให้การสนับสนุนด้านปัจจัยต่างๆ แก่ครู ได้แก่ การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน การสอนของครูอย่างเป็นระบบ และการพัฒนาครูเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสอน เช่น การจัดอบรม สัมมนาเป็นระยะๆ การเผยแพร่เอกสารที่เป็นประโยชน์ การพาไปทัศนศึกษา การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ และการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ฯลฯ

6. การนำหลักสูตรไปใช้ ควรจัดตั้งให้มีหน่วยงานที่มีผู้ชำนาญการพิเศษ เพื่อให้การสนับสนุนและพัฒนาครู โดยทำหน้าที่นิเทศ ติดตามผลการนำหลักสูตรไปใช้ และควรปฏิบัติงานร่วมกับครูอย่างใกล้ชิด

7. หน่วยงานและบุคลากรในฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ไม่ว่าจะเป็น ส่วนกลางหรือส่วนท้องถิ่น ต้องปฏิบัติงานในบทบาทหน้าที่ของครูเองอย่างเต็มที่และเต็มความสามารถ ในส่วนที่รับผิดชอบ ซึ่งจะส่งผลกระทบโดยตรงต่อการนำหลักสูตรไปใช้ของครู ลักษณะเช่นนี้จะเป็น ตัวบ่งชี้ว่าการนำหลักสูตรไปใช้จะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว

8. การนำหลักสูตรไปใช้สำหรับผู้ที่มีบทบาทเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกหน่วยงานจะต้องมีการติดตามและประเมินผลเป็นระยะๆ ซึ่งจะต้องกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ ทั้งนี้เพื่อจะได้นำข้อมูล ต่าง ๆ มาประเมิน วิเคราะห์เพื่อพัฒนาทั้งในแง่ของการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและการวางแผนทางใน การนำหลักสูตรไปใช้ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

แผนภาพที่ 2 งานที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2554: 269-281) กล่าวว่า จากลักษณะงานและกิจกรรมของการนำหลักสูตรไปใช้ สามารถสรุปขั้นตอนของการนำหลักสูตรไปใช้ ดังนี้

1. ขั้นการเตรียมการใช้หลักสูตร
2. ขั้นดำเนินการใช้หลักสูตร
3. ขั้นติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

1. ขั้นการเตรียมการใช้หลักสูตร

การนำเอาหลักสูตรใหม่เข้ามาแทนที่หลักสูตรเดิมจะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีก็ต่อเมื่อได้มีการเตรียมการเป็นอย่างดีนับตั้งแต่การตรวจสอบบทวนหลักสูตรตามหลักการทฤษฎีของหลักสูตรหรือการทดลองใช้หลักสูตรการประเมิน โครงการศึกษาทดลอง การประชาสัมพันธ์หลักสูตรและการเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร โดยการตรวจสอบลักษณะหลักสูตร เพื่อทราบว่าหลักสูตรที่พัฒนาเสร็จเรียบร้อยแล้วนั้นมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด การวางแผนและทำโครงการศึกษานำร่อง เป็นสิ่งที่จำเป็นจะตรวจสอบคุณภาพความเป็นไปได้ของหลักสูตรก่อนที่จะนำไปปฏิบัติใช้จริง การประเมินโครงการศึกษานำร่อง เพื่อประเมินระบบการใช้หลักสูตร และปรับแก้จากข้อค้นพบ นำความคิดเห็นบางส่วน มาปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น การประชาสัมพันธ์หลักสูตร เพื่อให้ทราบว่ากำลังจะมีการเปลี่ยนแปลงอะไรเกิดขึ้น การประชาสัมพันธ์อาจทำได้หลายรูปแบบ เช่น การออกเอกสารสิ่งพิมพ์ การใช้สื่อมวลชน วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และการเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อไม่ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องเกิดความสับสนและไม่แน่ใจ อาจเป็นเหตุให้เกิดการไม่ยอมรับหลักสูตรใหม่ตามมา ด้วยการฝึกอบรมโดยให้ผู้อบรมมีส่วนวางแผนการแก้ไขปัญหาและตัดสินใจ สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ผลของการพัฒนาหลักสูตรดำเนินไปสู่การปฏิบัติจริงได้มากขึ้น

2. ขั้นดำเนินการใช้หลักสูตร

การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การใช้หลักสูตรจะมีงานหลัก 3 ลักษณะ คือ 1) การบริหารและบริการหลักสูตร 2) การดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร 3) การสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

3. ขั้นติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

การนิเทศและติดตามการใช้หลักสูตรในโรงเรียน เป็นการให้คำแนะนำช่วยเหลือ ผู้นิเทศ จำเป็นจะต้องสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีกับผู้รับการนิเทศ ส่วนการติดตามและการประเมินผลการใช้หลักสูตร จะต้องมีการวางแผนไว้ให้ชัดเจนว่าจะทำการประเมินส่วนใดของหลักสูตร ดังนั้น การวางแผนเพื่อการประเมินหลักสูตรจะต้องชัดเจน และจะใช้วิธีการประเมินอย่างไร บรรลุถึงสิ่งที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด สามารถตอบสนองความมุ่งหมายหลักที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินหลักสูตรว่าบรรลุเป้าหมายหรือไม่

สรุปได้ว่า การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการดำเนินกิจกรรม เพื่อนำหลักสูตรที่สร้างขึ้นไป สอนจริงในโรงเรียน เป็นขั้นตอนที่สำคัญของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ถึงแม้ว่าหลักสูตร ที่สร้างเสร็จแล้วจะดีเพียงใดก็ตามถ้าปราศจากการนำหลักสูตรไปใช้ที่มีประสิทธิภาพก็ไม่อาจทำให้บรรลุตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรไปได้ ดังนั้นการนำหลักสูตรไปใช้จึงต้องดำเนินการอย่างจริงจังตามแผนการใช้หลักสูตรที่วางเอาไว้และต้องคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ ทั้งนี้การนำหลักสูตรไปใช้ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูผู้สอนที่เป็นตัวจักรสำคัญที่จะทำให้การใช้หลักสูตรบรรลุตามจุดหมาย อย่างไร ก็ตาม การนำหลักสูตรไปใช้ มี

ปัญหาที่เกี่ยวข้องหลายด้าน อาทิ ครูผู้สอนเอง ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ หน่วยงานส่วนกลาง เป็นต้น ดังนั้นถ้าสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่จะนำหลักสูตรไปใช้ ได้วางแผนและดำเนินงานในการนำหลักสูตรไปใช้ ตลอดจนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ได้ปฏิบัติหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบเป็นอย่างดี

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรเป็นส่วนที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อคุณภาพของหลักสูตร ทั้งนี้เพราะการประเมินหลักสูตรจะทำให้รู้คุณค่าของหลักสูตรว่าเป็นอย่างไร สามารถจะนำไปใช้ได้ดีเพียงใด ผลที่ได้จากการใช้หลักสูตรเป็นอย่างไร ข้อมูลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณค่าสูงขึ้น อันจะเป็นผลในการนำหลักสูตรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้โดยสะดวก นักการศึกษาหลายท่านให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรไว้ต่าง ๆ ดังนี้

สุจริต เพียรชอบ (2548 : 64) กล่าวว่าถึงการประเมินหลักสูตรไว้ว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญ เพราะเป็นการหาคำตอบว่าหลักสูตรสัมฤทธิ์ผลตามที่ได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด อะไรเป็นสาเหตุ ผู้ประเมินหลักสูตรจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ดีทั้งทางด้านหลักสูตรและด้านการประเมินผล ซึ่งจะต้องเน้นการประเมินทั้งโปรแกรมการศึกษา มิใช่แต่เพียงผลการเรียนปีสุดท้ายเท่านั้น แต่ควรประเมินผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนด้วย

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2553 : 291) ให้ความหมายว่า การประเมินหลักสูตรคือกระบวนการในการพิจารณาตัดสินคุณค่าของหลักสูตรว่าหลักสูตรนั้นนั้นมีประสิทธิภาพแค่ไหน เมื่อนำไปใช้แล้วบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ มีอะไรที่ต้องแก้ไขเพื่อนำผลที่ได้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจหาทางเลือกที่ดีกว่า

Stufflebeam Daniel L. et. (1971 : 128) ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรว่า การประเมินหลักสูตรคือ กระบวนการหาข้อมูล เก็บข้อมูล เพื่อนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์

Lee J Cronbach (1970 : 231) ให้ความหมายว่า การประเมินหลักสูตรคือ การรวบรวมข้อมูล และการใช้ข้อมูลเพื่อตัดสินใจในเรื่องโปรแกรมหรือหลักสูตรการศึกษา

สรุปได้ว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึงกระบวนการศึกษา และเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูล หาจุดเด่น จุดด้อยของตัวหลักสูตร และกระบวนการของหลักสูตร เพื่อตัดสินคุณค่าของหลักสูตรว่าบรรลุความมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายเพื่อค้นหาข้อบกพร่องและปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นการนำหลักสูตรไปใช้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้จากการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังใช้ในการตัดสินคุณค่าของหลักสูตรว่ามีคุณค่าพอที่จะนำไปใช้ต่อหรือสมควรยกเลิกหรือไม่นักวิชาการที่มีชื่อเสียงในสาขาหลักสูตร หลายท่าน กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรไว้ในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

Taba (1962 : 310) กล่าวว่า การประเมินผลหลักสูตร กระทำขึ้นเพื่อศึกษากระบวนการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ว่าการเปลี่ยนแปลงใดบ้างที่สอดคล้องหรือขัดแย้งกับวัตถุประสงค์ทางการศึกษา ซึ่งการประเมินดังกล่าวจะครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดของหลักสูตรและกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่ง ได้แก่ จุดประสงค์ ขอบเขตของเนื้อหาสาระ คุณภาพของผู้บริหารและผู้ใช้หลักสูตร สมรรถภาพของผู้เรียน ความสัมพันธ์ของวิชาต่าง ๆ การใช้สื่อ และวัสดุการสอน ฯลฯ

Stufflebeam (1971) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรมีจุดมุ่งหมาย 3 ประการ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาคุณค่าของหลักสูตรนั้นโดยดูว่าหลักสูตรที่จัดขึ้นสามารถสนองตามวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรนั้นต้องการหรือไม่
2. เพื่อตัดสินใจว่าการวางแผนและรูปแบบหลักสูตร ตลอดจนการบริหารงานและการสอนตามหลักสูตรเป็นไปในทางที่ถูกต้องแล้วหรือไม่
3. เพื่อวัดผลดูว่าผลผลิต คือผู้เรียนนั้นเป็นอย่างไร

Saylor, Alexander & Lewis (1981 : 317) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการประเมินผลหลักสูตร เพื่อดูว่าหลักสูตรนั้นได้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ จุดมุ่งหมายเหล่านั้นมีความเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใดหลักสูตรเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนที่ใช้หลักสูตรนั้นหรือไม่ วิธีการเรียนการสอนที่เลือกนั้นเป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายหรือไม่ การเลือกเนื้อหาได้กระทำอย่างดีที่สุดแล้ว หรือไม่ อุปกรณ์สื่อการเรียนที่ใช้สำหรับการเรียนการสอนนั้นเหมาะสมและดีที่สุดแล้วหรือไม่ นอกจากนี้ยังรวมถึงการประเมินการบริหารหลักสูตรและการบริการวิชาการของสถาบันการศึกษานั้นด้วย

Mcneil (1981 : 153) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้เป็นเครื่องมือประกอบการตัดสินใจในการเลือกหลักสูตร เพื่อนักพัฒนาหลักสูตรได้รู้ว่า ควรจะปรับปรุงหลักสูตรตรงไหน และอย่างไร และเพื่อให้ครูใช้หาคำตอบเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียน

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2553 : 293) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร คือข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงคุณภาพการศึกษาของสังคมซึ่งจะมีผลกระทบต่อประชากรในการพัฒนาสังคมต่อไป ดังนั้นการประเมินหลักสูตร ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งไม่น้อยกว่ากระบวนการในการจัดการศึกษาในส่วนอื่นๆ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรจะต้องหาวิธีที่ดีที่สุดในการประเมินหลักสูตรเพื่อที่จะให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน และจะต้องปฏิบัติให้ครบถ้วนตามขั้นตอนของวิธีการต่าง ๆ ที่นำมาใช้

ประสาธ เนืองเฉลิม (2554 : 105 – 106) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรที่ปฏิบัติกันส่วนใหญ่ มีอยู่ 2 ประการ ดังนี้

1. การประเมินเพื่อปรับปรุงหลักสูตร คือ การประเมินในระหว่างการพัฒนาหลักสูตร มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผลการประเมินนั้นเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร โดยมีการวัดผลเป็นระยะๆ ในระหว่างการพัฒนาหลักสูตร แล้วนำผลจากการวัดมาประเมินว่า ขั้นตอนหลักสูตร มีความเหมาะสมและสามารถปฏิบัติได้ดีเพียงใด มีปัญหาอุปสรรคอย่างไรบ้างซึ่งเป็นประโยชน์แก่นักพัฒนาหลักสูตรในการปรับปรุงส่วนประกอบทุกส่วนของหลักสูตรได้อย่างถูกต้องก่อน

2. การประเมินเพื่อสรุปผลว่าคุณค่าของการพัฒนาหลักสูตร มีความเหมาะสมหรือไม่ หลักสูตรได้สนองความต้องการของผู้เรียนของสังคมเพียงใด ควรจะใช้ได้ต่อไปหรือควรจะยกเลิกหรืออาจยกเลิกบางส่วนและปรับแก้ส่วนใด

สิทธิพล อาจอินทร์ (2561 : 226) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรที่สำคัญ ดังนี้

1. เพื่อตรวจสอบองค์ประกอบของหลักสูตรว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องกันหรือไม่อย่างไรเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขสิ่งบกพร่องที่พบ ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

2. เพื่อทราบผลการบริหารจัดการหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ในสถานการณ์จริงว่าใช้ได้ดีเพียงใด หรือยังมีประเด็นใดที่ต้องปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

3. เพื่อทราบคุณภาพของผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของหลักสูตรว่า บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่เพียงใด

4. เพื่อตัดสินคุณค่าของหลักสูตรว่าหลักสูตรมีคุณภาพดีเพียงใด มีส่วนใดที่ต้องปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

5. เพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารว่า ควรใช้หลักสูตรต่อไปอีกโดยปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นหรือควรยกเลิกการใช้หลักสูตรเพียงบางส่วน หรือยกเลิกทั้งหมด

จากจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรข้างต้น สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร มีดังนี้

1. เพื่อหาคุณค่าของหลักสูตรว่าบรรลุตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด หลักสูตรสนองความต้องการของสังคมเพียงใด และเหมาะสมกับการนำไปใช้ต่อไปหรือไม่

2. เพื่ออธิบายและพิจารณาว่าลักษณะของส่วนประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรในด้านต่าง ๆ อาทิ หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลว่าสอดคล้องหรือไม่ หรือสนองความต้องการของผู้เรียนและสังคมอย่างไร

3. เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นผลผลิตของหลักสูตรว่ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามความมุ่งหวังของหลักสูตรหรือไม่

ระยะเวลาของการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรต้องมีการประเมินเป็นระยะ ใจทิพย์ เชื้อรัตน์พงษ์ (2539), บุญเลี้ยง ทุมทอง (2553) และวิชัย วงษ์ใหญ่ (2554) ได้เสนอระยะเวลาการประเมินหลักสูตรไว้ 4 ระยะ คือ การประเมินหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินระหว่างดำเนินการใช้หลักสูตร การประเมินหลังการใช้หลักสูตร และการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ ซึ่งมีรายละเอียดของการประเมินหลักสูตร ดังนี้

1. การประเมินก่อนนำหลักสูตรไปใช้

การประเมินก่อนนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการนำหลักสูตรไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย เป็นการประเมินก่อนที่จะมีการใช้หลักสูตรจริงๆ การประเมินหลักสูตรก่อนนำไปใช้ ดำเนินการได้ดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์ของการประเมินก่อนนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อตอบคำถามสำคัญๆ ดังนี้

- 1) หลักสูตรมีส่วนประกอบครบถ้วน ชัดเจน หรือไม่ และส่วนประกอบเหล่านั้น มีคุณภาพมากน้อยเพียงใด
- 2) หลักสูตรมีความสอดคล้องหรือมีความสัมพันธ์กันในแต่ละส่วนหรือแต่ละองค์ประกอบของหลักสูตรที่พัฒนาหรือจัดทำขึ้นหรือไม่ เพียงใด
- 3) หลักสูตรสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายหรือองค์กรโดยแท้จริงหรือไม่
- 4) หลักสูตรมีความเป็นไปได้ คุ้มทุน ทุนเวลาในการนำไปดำเนินการหรือนำไปใช้หรือไม่เพียงใด

5) หลักสูตรมีจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องมากน้อย เพียงใดเมื่อมีการนำไปทดลองใช้

1.2 วิธีการในการประเมินก่อนนำหลักสูตรไปใช้ มีดังนี้

- 1) การใช้แบบตรวจสอบรายการ (Checklist)
- 2) การใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบปุยแซงค์ Puissance Analysis Technique)
- 3) การตัดสินพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ (Expert Judgment)
- 4) การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment)
- 5) การศึกษาความเป็นไปได้ (Feasibility Study)

2. การประเมินระหว่างดำเนินการใช้หลักสูตร

การประเมินระหว่างดำเนินการใช้หลักสูตร เป็นการตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ดีเพียงใด มีส่วนไหนที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้หลักสูตรโดยมากหากพบข้อบกพร่องในระหว่างการใช้หลักสูตรก็มักจะได้รับการแก้ไขโดยทันทีเพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การประเมินระหว่างดำเนินการใช้หลักสูตร ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ คือ

2.1 มุ่งหวังให้ผลการใช้หลักสูตรบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือเพื่อให้การใช้หลักสูตรปราศจากอุปสรรคใดๆ ที่จะพึงเกิดขึ้นได้ การประเมินผลหลักสูตรขณะดำเนินการจะเกี่ยวข้องกับการตอบคำถามใหญ่ๆ ได้แก่

- 1) หลักสูตรที่ดำเนินการนั้นนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายได้อย่างเหมาะสมหรือไม่
- 2) กิจกรรมการใช้หลักสูตรมีการนำไปใช้ปฏิบัติอย่างคงเส้นคงวาตามที่กำหนดหรือออกแบบไว้ในหลักสูตรหรือไม่ อย่างไร
- 3) ทำให้ผู้ดำเนินการใช้หลักสูตรได้รับข้อมูลที่สำคัญ อันจะใช้สำหรับการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงแนวทางปฏิบัติ หรือเปลี่ยนแปลงกิจกรรมการใช้หลักสูตรที่ดำเนินอยู่ในขณะนั้น
- 4) ช่วยให้เกิดการพิจารณาตรวจสอบวัตถุประสงค์ของหลักสูตรโดยสม่ำเสมอว่าได้รับการตอบสนองหรือบรรลุหรือไม่ โดยการตั้งคำถามในการประเมินว่าใครกำลังได้รับอะไร อย่างไร
- 5) บางครั้งอาจจะใช้ผลการประเมินเพื่อนำไปประกอบการตัดสินใจดำเนินการขยายหลักสูตรให้ต่อเนื่อง หรือระงับล้มเลิกหลักสูตรในบางส่วน

จากวัตถุประสงค์ของการประเมินผลหลักสูตรตามที่กล่าวนั้น จะเห็นว่าผลที่ได้จากการประเมินจะช่วยให้เกิดการปรับปรุงหลักสูตรในส่วนของกิจกรรมและทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการหลักสูตร ทั้งที่เป็นงบประมาณ บุคลากร ระยะเวลา ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ทั้งนี้การจะปรับเปลี่ยนส่วนใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับว่า ผลที่ได้จากการประเมินชี้ให้เห็นว่าส่วนใดก่อให้เกิดปัญหาและเป็นอุปสรรคในการดำเนินงานที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์

2.2 ลักษณะการประเมินระหว่างดำเนินการใช้หลักสูตร

การประเมินระหว่างดำเนินการใช้หลักสูตร เป็นการตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ดีเพียงใด มีส่วนไหนที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้หลักสูตร โดยมากหากพบข้อบกพร่องในระหว่างการใช้หลักสูตร ก็มักจะได้รับการแก้ไขโดยทันทีเพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. การประเมินหลังการใช้หลักสูตร

หลังจากหลักสูตรได้นำไปดำเนินการใช้และมีการประเมินผลหลักสูตรขณะดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนดไว้จนกระทั่งสิ้นสุดการดำเนินกิจกรรมของหลักสูตรแล้วก็มีความจำเป็นที่ต้องทำการประเมินผลหลักสูตรอีกครั้ง เพื่อให้รู้คำตอบต่างๆ เกี่ยวกับหลักสูตรทั้งหมดในภาพรวมว่าผลการใช้หลักสูตรเป็นอย่างไร ก่อให้เกิดผลอื่นใดตามมาหรือไม่ ซึ่งก็จะเป็นการประเมินผลหลักสูตรแบบสรุปรวบยอดหรือการประเมินผลหลักสูตรหลังดำเนินการซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 วัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตรหลังดำเนินการ

การประเมินผลหลักสูตรหลังดำเนินการหรือการประเมินหลักสูตรเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงานมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 4 ประการเพื่อให้รู้ 1) การดำเนินงานของหลักสูตรที่ผ่านมาทั้งหมดได้ผลเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่เพียงใด) ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

ของหลักสูตรนั้นใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานไปมาน้อยเพียงใด คำนวณหรือไม่กับทรัพยากรที่ต้องสูญเสียไป และผลที่ได้จากหลักสูตรเพียงพอกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายหรือผู้รับบริการจากหลักสูตรหรือไม่ 3) ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของหลักสูตรนั้นเป็นผลที่แท้จริงจากการดำเนินการของหลักสูตรโดยตรงหรือไม่ และมีผลอื่นใดที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากหลักสูตรไปทำให้เกิดขึ้นโดยมิได้มุ่งหวัง หรือต้องการให้เกิดขึ้น ซึ่งเรียกว่าผลกระทบหรือไม่ผลข้างเคียง 4) ประเมินองค์ประกอบด้านต่างๆ ของหลักสูตรทั้งหมด ส่วนใหญ่จะทำการประเมินด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) ของหลักสูตร

จากวัตถุประสงค์ทั้งสี่ประการนี้เมื่อผู้ประเมินสามารถหาคำตอบได้แล้วก็จะนำไปสู่การตัดสินใจสำหรับผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบหลักสูตรในการขยายผลการใช้หรือยกเลิกการใช้หลักสูตรดังกล่าว

3.2 ลักษณะการประเมินหลังการใช้หลักสูตร

การประเมินภายหลังจากได้นำหลักสูตรไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายครบวงจร หรือตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ การใช้หลักสูตรแต่ละหลักสูตรใช้เวลาแตกต่างกัน การประเมินหลังการใช้หลักสูตรอาจแยกทำได้เป็น 2 ระยะ กล่าวคือ ระยะที่ 1 ภายหลังจากหลักสูตรดำเนินงานเสร็จสิ้นก็ทำการประเมินทันที หรือระยะที่ 2 ทั้งช่วงการประเมินออกไประยะหนึ่งแล้วจึงค่อยทำการประเมิน หรือทำการประเมินทั้งภายหลังจากหลักสูตรเสร็จสิ้นทันที และทั้งช่วงระยะการประเมินออกไปตามความเหมาะสม

3.3 วิธีการประเมินหลังการใช้หลักสูตร มีองค์ประกอบและวิธีการในการประเมิน ส่วนต่อไปนี้เป็น

1) การประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร คือการประเมินเพื่อจะเห็นว่าหลักสูตรได้รับผลตามที่ต้องการหรือไม่ ทั้งนี้โดยยึดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเป็นหลักในการเปรียบเทียบ เช่น ความสำเร็จของตัวผู้เรียนหรือสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน

2) การวิเคราะห์ค่าใช้จ่าย

3) การประเมินผลกระทบผลกระทบที่แท้จริงจะต้องสัมพันธ์กับผลผลิตที่ได้รับจากหลักสูตรด้วย แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) ผลผลิต (Output) เป็นผลของโครงการในช่วงเวลาที่มีการดำเนินโครงการเสร็จสิ้นลง 2) ผลที่ได้รับ (Effect) เป็นผลของโครงการในช่วงเวลาที่ห่างออกไป 3) ผลกระทบ (Impact) เป็นผลของโครงการในช่วงระยะเวลาที่ยาวนานออกไป บางครั้งผลกระทบดังกล่าวจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อโครงการได้เสร็จสิ้นลงไปในเวลาหนึ่ง และเป็นผลของโครงการที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคลและชุมชน

ประโยชน์ของการประเมินหลักสูตร

การประเมินผลหลักสูตร เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้เราทราบถึงคุณภาพ และประสิทธิภาพของหลักสูตร การประเมินผลมีประโยชน์ในการจัดการศึกษา การจัดทำหรือพัฒนา หลักสูตรต้องอาศัยผลจากการประเมินผลเป็นสำคัญ ประโยชน์ของการประเมินผลหลักสูตรมีดังนี้

1. ทำให้ทราบว่าหลักสูตรที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นนั้น มีจุดดีหรือจุดเสียตรงไหน ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการวางแผนปรับปรุงให้ถูกจุด ส่งผลให้หลักสูตรมีคุณภาพดียิ่งขึ้น
2. สร้างความน่าเชื่อถือ ความมั่นใจ และค่านิยมที่มีต่อโรงเรียนให้เกิดในหมู่ประชาชน
3. ช่วยในการบริหารทางด้านวิชาการ ผู้บริหารจะได้รู้ว่าควรจะต้องตัดสินใจและสนับสนุน ช่วยเหลือหรือบริการทางใดบ้าง
4. ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจในความสำคัญของการศึกษา
5. ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับโรงเรียนมากยิ่งขึ้นทั้งนี้เพื่อให้เกิดการเรียน การสอนนักเรียนได้ผลดี ด้วยความร่วมมือกันทั้งทางโรงเรียนและที่บ้าน
6. ให้ผู้ปกครองทราบความเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขร่วมกัน ระหว่างผู้ปกครองนักเรียนกับทางโรงเรียน
7. ช่วยให้การประเมินผลเป็นระบบระเบียบ เพราะมีเครื่องมือและหลักเกณฑ์ทำให้ เป็นเหตุผลในทางวิทยาศาสตร์มากขึ้น
8. ทำให้ทราบว่าผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการใช้หลักสูตร
9. ช่วยในการวางแผนการเรียนในอนาคตได้ ข้อมูลของการประเมินผลหลักสูตร ทำให้ทราบเป้าหมายแนวทางและขอบเขตในการดำเนินการศึกษาของโรงเรียน

สรุปได้ว่า การประเมินหลักสูตรอาจถือได้ว่าเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการในการ พัฒนาหลักสูตร เป็นขั้นตอนที่จะชี้ให้เราได้ว่าหลักสูตรที่ได้พัฒนาเป็นรูปเล่มและนำไปใช้แล้วนั้น ประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด มีข้อดี ข้อบกพร่องอะไรบ้างที่ต้องแก้ไขปรับปรุง การประเมินผล เป็นการพิจารณาคุณค่าของหลักสูตร โดยอาศัยวิธีการต่างๆ ในการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง นำมาวิเคราะห์และสรุป ชี้ให้เห็นข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรใน โอกาสต่อไป

1.4 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร เป็นการกำหนดลักษณะ ระเบียบ วิธีการที่จะนำไปสู่การ พัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ในขณะนั้น โดยมีนักการศึกษาหลายท่าน ได้กล่าวถึงรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรไว้ ดังนี้

Tyler (1949 : 1) เสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรโดยกำหนด/ตั้งคำถามเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการไว้ 4 ข้อ คือ

1. มีวัตถุประสงค์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนจะต้องให้ได้
2. มีประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้าง ที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์เหล่านี้
3. จะจัดประสบการณ์ทางการศึกษาเหล่านี้ให้มีประสิทธิภาพได้อย่างไร
4. จะพิจารณาได้อย่างไรว่า วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้นั้นได้บรรลุแล้ว

แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรของ Tyler จะให้ความสำคัญกับจุดมุ่งหมาย การจัดหมวดประสบการณ์ ประสิทธิภาพและประสบการณ์ และการประเมินผลตามจุดมุ่งหมายการศึกษาที่กำหนดไว้

Taba (1962 : 12) ได้เสนอกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

1. สำรวจปัญหา ความต้องการและความจำเป็น วิเคราะห์ ข้อมูลพื้นฐาน
2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา
3. การคัดเลือกเนื้อหาสาระ
4. การจัดลำดับเนื้อหาสาระ
5. คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้
6. จัดลำดับประสบการณ์การเรียนรู้
7. กำหนดวิธีการประเมินผลและแนวทางปฏิบัติ

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของทาบา (Hilda Taba)

ทาบามีแนวคิดหลักหลักสูตร คือ แผนสำหรับการเรียนรู้ (plan for learning) ที่จะเป็เครื่องมือสำหรับการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม โดยทาบาได้เสนอขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรไว้ 7 ขั้นตอน ดังนี้ (Taba. 1962: 12)

1. การวิเคราะห์ความต้องการ
2. การกำหนดวัตถุประสงค์
3. การคัดเลือกเนื้อหาสาระ
4. การจัดระบบเนื้อหาสาระ
5. การคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้
6. การจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้
7. การประเมินผล เพื่อตรวจสอบคุณภาพของกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ว่า

บรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่ โดยการกำหนดสิ่งที่ต้องประเมินและวิธีการประเมิน

สำหรับรูปแบบการออกแบบหลักสูตรของทาบา (A Model for Curriculum Design) แบ่งออกเป็น 4 ระบบ ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 2) การคัดเลือกเนื้อหาสาระ 3) การจัดลำดับเนื้อหาสาระ และ 4) การจัดลำดับประสบการณ์การเรียนรู้ โดยแต่ละระบบมีความเชื่อมโยงกัน (Taba. 1962 : 438)

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของเซเลอร์ และอเล็กซานเดอร์ (Saylor & Alexander)

Saylor & Alexander (1974 : 22) กล่าวถึงจุดเน้นการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของเซเลอร์ และอเล็กซานเดอร์ คือ ความเป็นระบบ (curriculum as a system) ได้แก่

1. ปัจจัยนำเข้า คือ ผู้เรียน
2. กระบวนการ คือ การวางแผน หลักสูตร การใช้หลักสูตร และการประเมินผล
3. ผลผลิต คือ คุณภาพผู้เรียน ดังแผนภาพดังต่อไปนี้

สำหรับรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของเซเลอร์และอเล็กซานเดอร์ประกอบด้วยระบบหลัก 3 ระบบ ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เป็นปัจจัยภายนอกเพื่อนำไปสู่การกำหนด เป้าประสงค์และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ส่งผลไปที่การวางแผนและการออกแบบหลักสูตร การนำหลักสูตรไปปฏิบัติ การประเมินหลักสูตร และการให้ข้อมูลย้อนกลับไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Peter F. Oliva

Oliva (2009 : 138) รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของโอลิวา มีความเป็นระบบที่ชัดเจนมาก ครอบคลุมการ พัฒนาหลักสูตรทั้งระบบ รวมทั้งระบบการเรียนการสอนที่อยู่ภายในระบบการพัฒนาหลักสูตร มีลักษณะเด่นดังต่อไปนี้

1. เป็นรูปแบบที่มีความเป็นระบบและสะท้อนรายละเอียดระบบการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจน
  2. ระบบการประเมินผลในรูปแบบสะท้อนการจัดการจัดการเรียนการสอน และการประเมินหลักสูตรที่มีความเกี่ยวข้องกัน
  3. สะท้อนความเชื่อมโยงกันระหว่างการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนชัดเจน
- รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของโอลิวา มีองค์ประกอบ 3 ส่วนหลักๆ ได้แก่

1. ระบบการวางแผนและออกแบบหลักสูตร
2. ระบบการใช้หลักสูตร
3. ระบบการประเมินหลักสูตร

สำหรับระบบการวางแผนและออกแบบหลักสูตร ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนและสังคม สังเคราะห์ร่วมกันแล้วกำหนดเป็นเป้าหมายของการศึกษาที่สะท้อนปรัชญาการศึกษา แล้วนำข้อมูลที่ได้รับมากำหนดความต้องการของผู้เรียน สังคมและเนื้อหา แล้วสังเคราะห์เป็นจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เมื่อได้จุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้วจึงกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร รูปแบบของหลักสูตร

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรและการสอนของวิชัย วงษ์ใหญ่

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554 : 57 - 58) ได้สรุปแนวคิดและขั้นตอนกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

1. คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรกำหนดจุดมุ่งหมาย หลักการและโครงสร้างและการออกแบบหลักสูตรขึ้นมาโดยอาศัยข้อมูลจากสภาพปัญหาและความต้องการของสังคมปัจจุบัน โดยปรึกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขาวิชาอย่างสม่ำเสมอ

2. ยกร่างเนื้อหาสาระ แต่ละกลุ่มประสบการณ์ แต่ละหน่วยการเรียนรู้ และแต่ละรายวิชา โดยปรึกษาหารือจากผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขาวิชา คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรร่วมกับผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขาวิชาเป็นผู้กำหนดผลการเรียนรู้ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม หรือจุดประสงค์การเรียนรู้วางแผนการสอน ทำบันทึกการสอน ผลิตสื่อการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล

3. นำหลักสูตรที่พัฒนาได้แล้วไปทดลองใช้ในสถานศึกษานำร่อง (สถานศึกษาทดลองใช้หลักสูตรใหม่) โดยคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรกำหนดไว้ ถ้ามีข้อบกพร่องก็ทำการแก้ไข ปรับปรุง โดยปรึกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาอยู่ตลอดเวลา

4. อบรมผู้สอน ผู้บริหารทุกระดับ และบุคลากรทางการศึกษาให้เข้าใจหลักสูตรใหม่ เพื่อจะได้ใช้หลักสูตรใหม่ให้ถูกต้องเหมาะสม ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร รวมทั้งการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

5. นำหลักสูตรไปปฏิบัติการสอนที่สถานศึกษาก่อนประการใช้หลักสูตร สนับสนุนให้ผู้บริหารและผู้สอนนำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ในสถานศึกษาต่อไป กิจกรรมการใช้หลักสูตรใหม่มี 4 ประการคือ

5.1 การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน คือ จัดทำวัสดุหลักสูตร ได้แก่ เอกสารหลักสูตร สื่อและอุปกรณ์การสอนที่จำเป็นที่จะต้องใช้ในการประกอบการเรียนการสอน

5.2 ผู้บริหารจัดเตรียมสิ่งต่างๆ เช่น บุคลากร วัสดุหลักสูตร และบริการต่างๆ เริ่มตั้งแต่อบรมผู้สอน และบุคลากรฝ่ายสนับสนุนการใช้หลักสูตร จัดห้องสมุด ห้องเรียน แหล่งเรียนรู้ ห้องปฏิบัติการ และสื่อการสอนทุกชนิด รวมทั้งจัดงบประมาณสนับสนุนการบริหารหลักสูตร

5.3 การสอน เป็นหน้าที่ของผู้สอนประจำการทั่วไปที่จะต้องดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

5.4 การประเมินผล เพื่อให้ทราบข้อบกพร่องของหลักสูตร แล้วดำเนินการแก้ไขปรับปรุงต่อไป การประเมินผลมี 2 ประเภท คือ การประเมินผลการเรียนของผู้เรียน และการประเมินผลหลักสูตร การประเมินผลหลักสูตร ได้แก่ การประเมินเอกสารหลักสูตร ประเมินผลการนำหลักสูตรไปปฏิบัติประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ประเมินผลการใช้หลักสูตรในการประเมินผลหลักสูตรนั้นจะต้องประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพราะว่าทุกสิ่งทุกอย่างในสังคมปัจจุบันย่อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

เครื่องมือสื่อสาร เครื่องอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิต และกาประกอบอาชีพแต่ละสาขาวิชา ก็มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา

สรุปได้ว่า จากการวิเคราะห์จุดเน้น และขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตร รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร ที่นักวิชาการทั้งหลาย มีจุดเน้นร่วมกันในการพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วยระบบต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกัน 3 ระบบ ได้แก่ ระบบการออกแบบหลักสูตร ระบบการนำหลักสูตรไปปฏิบัติ และระบบการประเมินหลักสูตร สำหรับขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรมีลักษณะร่วมกันคือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตร 2) การออกแบบหลักสูตร 3) การนำหลักสูตรไปปฏิบัติและ 4) การประเมินหลักสูตร

2. หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย

สำหรับการพัฒนาหลักสูตรที่ผู้วิจัยนำเสนอมาข้างต้นนั้น ได้บูรณาการประยุกต์ ขั้นตอนและกระบวนการของนักการศึกษาทั้งหลายมาใช้กับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย จัดทำเป็นหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือ – เนตรนารี จูเนียร์) เพื่อเป็นการปูพื้นฐานเชื่อมต่อระหว่างกิจกรรมหลักทั้ง 6 กิจกรรมระดับปฐมวัย และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ลูกเสือ-เนตรนารีระดับประถมศึกษาตอนต้นเข้าด้วยกัน โดยมีมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยให้สอดคล้องตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2562

หลักสูตรมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ ทิศนา ขัมมณี (2553) กล่าวไว้ใน ศาสตร์การสอน (Science of Teaching Pedagogy) ว่า หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้และการสอนที่สังคมโลกได้สั่งสมมาตั้งแต่อดีตจน ปัจจุบัน ซึ่งผู้สอนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามเป้าหมาย / จุดหมาย / วัตถุประสงค์ของการสอนที่กำหนด ความรู้ดังกล่าวได้มาจากการคิด การวิเคราะห์ของนักปราชญ์ และนักคิดทั้งหลาย หรือได้มาจากการศึกษา ค้นคว้า พิสูจน์ ทดสอบตามกระบวนการวิทยาศาสตร์ของนักจิตวิทยาและนักการศึกษาต่าง ๆ ข้อความรู้นี้ดังกล่าวประกอบด้วย ปรัชญาทางการศึกษา บริบททางการสอน ทฤษฎี หลักการ แนวคิด ระบบ รูปแบบ วิธีการ เทคนิค และจิตวิทยาทางการเรียนรู้และการสอน การวางแผนและออกแบบการจัดการเรียนการสอน การดำเนินการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล สื่อเทคโนโลยีทางการสอน นวัตกรรมและการวิจัย การเรียนการสอนซึ่งสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมลูกเสือ- เนตรนารี ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะที่หลากหลายตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ 2561 (2561 : 2-3) ด้านผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education, DOE Thailand) หมายถึง คุณลักษณะของคนไทย 4.0 ที่ตอบสนองวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยคนไทย 4.0 จะต้องธำรงความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก นั่นคือเป็นคนดีมีคุณธรรมยึดค่านิยมร่วมของสังคมเป็นฐานในการพัฒนานตนเองให้เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะ 3 ด้าน โดยเป็นคุณลักษณะขั้นต่ำ ดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียนรู้ เป็นผู้มีความเพียร ใฝ่เรียนรู้ และมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อก้าวทันโลก ยุคดิจิทัล และโลกในอนาคต มีสมรรถนะ (competency) ที่เกิดจากความรู้ ความรอบรู้ด้านต่าง ๆ มีสุนทรียะ รักษา และประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทย มีทักษะชีวิตเพื่อสร้างงานหรือสัมมาอาชีพบนพื้นฐานของความพอเพียง ความมั่นคงในชีวิต และคุณภาพชีวิตที่ดี ต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม

2. ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมเป็นผู้มีทักษะทางปัญญา ทักษะศตวรรษที่21 ความฉลาดทางดิจิทัล (digital intelligence) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะข้ามวัฒนธรรม สมรรถนะการบูรณาการข้ามศาสตร์ และมีคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการ เพื่อร่วมสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยีหรือสังคม เพิ่มโอกาสและมูลค่าให้กับตนเองและสังคม

3. พลเมืองที่เข้มแข็ง เป็นผู้มีความรักชาติ รักท้องถิ่น รู้ถูกผิด มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทยและพลโลก มีจิตอาสา มีอุดมการณ์และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชาติ บนหลักการประชาธิปไตย ความยุติธรรม ความเท่าเทียม เสมอภาค เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน และการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและประชาคมโลกอย่างสันติ

สรุปได้ว่า หลักสูตรเป็นที่รวบรวมเนื้อหาวิชาที่ได้วางแผนไว้ ซึ่งเนื้อหาวิชาที่จะแยกออกเป็นรายวิชาที่ออกแบบไว้สำหรับสอนผู้เรียน โดยจะมีเนื้อหาที่เป็นความรู้ ประสบการณ์ เป็นกระบวนการ และเป็นทักษะ โดยเน้นให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจในเนื้อหาและมีการวัดผลหลังการสอน โดยสถานศึกษาเป็นผู้จัดเตรียม เป็นผู้นำทางให้เกิดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้เป็นศาสตร์ที่มีความหลากหลายจึงมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ 2561

ผู้วิจัยได้บูรณาการนำหลักสูตรกิจกรรมหรือประสบการณ์ มีความสอดคล้องกับหลักสูตรของผู้เรียนในระดับปฐมวัยมากที่สุด เพราะเป็นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำจริง

วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล (2548 : 25-27) ได้กล่าวว่า หลักสูตรกิจกรรมหรือประสบการณ์ (Activity or Experience Curriculum) เป็นหลักสูตรที่เกิดขึ้นเพื่อแก้ไขการเรียนรู้แบบครูเป็นศูนย์กลาง โดยมีได้คำนึงถึงความต้องการและความสนใจของผู้เรียน มาเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้แสดงออกด้วย การลงมือกระทำ ลงมือวางแผน เพื่อได้รับประสบการณ์อันเกิดจากการแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยมีแนวคิด ลักษณะข้อดี และข้อจำกัดของหลักสูตรกิจกรรมหรือประสบการณ์ดังนี้

แนวคิดในการจัดหลักสูตร : เป็นหลักสูตรที่ได้รับอิทธิพลและแนวคิดมาจาก ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม (Progressivism) ของจอห์น ดิวอี้ ที่มีความเชื่อว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง และจากการที่ได้กระทำกิจกรรมนี้จะเป็นประสบการณ์ของผู้เรียนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งเป็นการเรียนรู้ด้วย การกระทำ (Learning by Doing) จะเห็นได้ว่ากิจกรรมและประสบการณ์เป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้เกิด การเรียนรู้ขึ้นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับประถมศึกษา หลักสูตรที่ยึดกิจกรรมหรือประสบการณ์ของผู้เรียน เป็นหลักจึงเกิดขึ้น

ลักษณะของหลักสูตรกิจกรรม : หลักสูตรแบบนี้ยึดหลักการที่ว่า มนุษย์เรียนรู้จากประสบการณ์เรียนรู้จากการกระทำด้วยตนเอง และการเรียนรู้ที่มีความหมายที่เน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เป็นจริงในชีวิต ซึ่งสามารถสรุปลักษณะของหลักสูตรกิจกรรมได้ ดังนี้

1. หลักสูตรกิจกรรม ให้ความสำคัญต่อการศึกษว่าเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องของชีวิต เป็นความงอกงามของแต่ละบุคคล ที่สอดคล้องกลมกลืนกับสิ่งแวดล้อมของเขา
2. เป็นหลักสูตรที่เน้นพัฒนาการของผู้เรียนทุกด้านทั้งด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ และสติปัญญาไปพร้อม ๆ กัน โดยคำนึงถึงความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. เป็นหลักสูตรที่จัดเนื้อหาวิชา โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับประสบการณ์ เน้นกิจกรรม ในการเรียนรู้และประสบการณ์จริง
4. การจัดการเรียนการสอนยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยมุ่งให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาได้ โดยเน้นการเรียนรู้แบบ Active Learning มีการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งการประเมินผลเรียน
5. การวัดผลประเมินผล เน้นการวัดความรู้ ความสามารถและพัฒนาการของผู้เรียนทุกด้าน โดยเน้นความสามารถในการแก้ปัญหา เน้นการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันรวมทั้งความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ของผู้เรียน

ข้อดีของหลักสูตรกิจกรรม มีข้อดี ดังนี้

1. ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง และเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
2. ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนและเลือกกิจกรรมการเรียนรู้
3. สอดคล้องกับความต้องการความถนัด ความสามารถ รวมทั้งความสนใจของผู้เรียน
4. ผู้เรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด ก่อให้เกิดพัฒนาการทางสังคม
5. ผู้เรียนได้นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และส่งเสริมประชาธิปไตย

ข้อจำกัดของหลักสูตรกิจกรรม ข้อจำกัด ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรที่ต้องอาศัยความพร้อมทางด้านสภาพห้องเรียน วัสดุ อุปกรณ์ ฯลฯ ที่ครบถ้วนมิฉะนั้นจะไม่ประสบผลสำเร็จ
2. การจัดเนื้อหาวิชาที่จะให้สอดคล้องกับประสบการณ์ของผู้เรียนนั้นกระทำได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากผู้เรียนเมื่ออายุมากขึ้นย่อมมีประสบการณ์ต่าง ๆ มากขึ้นด้วย ดังนั้นหลักสูตรในรูปแบบนี้ จึงเหมาะสำหรับจัดในระดับประถมศึกษามากกว่าระดับสูงขึ้นไป
3. ผู้สอนควรมีความรู้ความเข้าใจลักษณะของหลักสูตรกิจกรรมเพื่อให้สามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้ถูกต้อง นอกจากนั้นจะต้องมีความเข้าใจจิตวิทยาพัฒนาการของผู้เรียน ตลอดจนต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ขยันขันแข็งกระตือรือร้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จึงจะประสบผลดี

2.1 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้นำองค์ความรู้ ทักษะจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาตนเอง เพื่อเป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรมมีวินัย และมีจิตสำนึกสาธารณะที่ต้งาม เป็นคนมีปัญญาในการใช้ทักษะชีวิต การคิด การสื่อสาร การแก้ปัญหา และการใช้เทคโนโลยี มีความสุขในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสร้างสรรค์ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีแนวทางตามกรอบของหลักสูตร ดังนี้

1) แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 2-8) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัยปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ใช้องค์ความรู้ ทักษะ และเจตคติ จากการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติกิจกรรมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิดความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งจะส่งผลในการพัฒนาผู้เรียนให้มี คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทยและมีจิตสาธารณะเกิดทักษะการทำงาน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วยกิจกรรม 3 ลักษณะ ดังนี้

1. กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถ คิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียนและอาชีพ สามารถ ปรับตน ได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรม ที่ช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

2. กิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำ ผู้ตาม ที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปัน เอื้ออาทรและสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียนประกอบด้วย

2.1 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร

2.2 กิจกรรมชุมนุม ชมรม แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตน ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น ตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึง ความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคมและการมีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนา ต่าง ๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

สำหรับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีหลักการสำคัญ ดังนี้

1. มีเป้าหมายของการจัดกิจกรรมที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม และครอบคลุมผู้เรียนทุกคน
2. เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างรอบด้านเต็มตามศักยภาพ ตามความสนใจ ความถนัด ความต้องการ เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะ
3. เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมจิตสำนึกในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ในลักษณะต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องและ สม่ำเสมอ
4. เป็นกิจกรรมที่ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครองผู้นำชุมชน ประชาชนชาวบ้าน องค์กร และหน่วยงานอื่น มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

เป้าหมาย การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนใช้ความรู้ ทักษะ และ ประสบการณ์จากการเรียนรู้ไปพัฒนาตนเองให้เกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความ สามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความ สามารถในการใช้เทคโนโลยี อันจะนำไปสู่คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประการ ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ

กิจกรรมนักเรียนที่สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียนนั้น กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี เป็นกิจกรรมที่เน้น การฝึกทักษะการช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือผู้อื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ การเรียนรู้ธรรมชาติรอบตัว ความเป็นไปตามวิถีธรรมชาติ เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายซึ่งปัจจุบันเรียกว่าการบูรณา การข้ามศาสตร์กิจกรรมเหล่านี้สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะผู้เรียนตามหลักสูตร แกนกลาง พุทธศักราช 2551 ซึ่งกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี เป็นกิจกรรมหนึ่งที่อยู่ในกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2550 (2553 : 27-32) กระบวนการ ลูกเสือ คือ กระบวนการพัฒนาเยาวชน มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกอบรมให้การศึกษาและพัฒนาเยาวชนให้ เป็นพลเมืองดี โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา ทั้งนี้เป็นไปตามความมุ่งประสงค์ หลักการและวิธีการ ซึ่งลูกเสือโลกได้กำหนดไว้ ปัจจุบันกระบวนการลูกเสือถือเป็นกระบวนการทางการศึกษาส่วนหนึ่ง ซึ่ง มุ่งพัฒนาสมรรถภาพของบุคคลทั้งทางสมอง ร่างกาย จิตใจ และศีลธรรม เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีความ

ประพุดิตังาม ไม่กระทำตนให้เป็นปัญหาต่อสังคม และดำรงชีวิตอย่างมีความหมายและสุขสบาย
กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีมีหลักการจัดกิจกรรม ดังนี้

1. มีศาสนาเป็นหลักยึดทางจิตใจ จงรักภักดีต่อศาสนาที่ตนเคารพนับถือ และพึงปฏิบัติศาสนกิจด้วยความจริงใจ
2. จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และประเทศชาติของตน พร้อมด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนสันติสุขและสันติภาพ ความเข้าใจที่ดีซึ่งกันและกัน และความร่วมมือซึ่งกันและกันตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ
3. เข้าร่วมพัฒนาสังคม ยอมรับและให้ความเคารพในเกียรติและศักดิ์ศรีของผู้อื่นและเพื่อนมนุษย์ทุกคน รวมทั้งธรรมชาติและสรรพสิ่งทั้งหลายในโลก
4. มีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
5. ลูกเสือทุกคนต้องยึดมั่นในคำปฏิญาณ และกฎของลูกเสือ

วัตถุประสงค์การฝึกอบรมลูกเสือ

พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 มาตรา 8 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมลูกเสือเพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรมให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ และช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคีมีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้เพื่อความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศชาติตามแนวทางดังต่อไปนี้

1. ให้มีนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื้อฟัง และฟังตนเอง
2. ให้มีความซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
3. ให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์
4. ให้รู้จักทำการฝีมือและฝึกฝนการทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความเหมาะสม
5. ให้รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณี วัฒนธรรม และความมั่นคงของประเทศชาติ

3.4 ขอบข่ายกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี

ขอบข่ายกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี เป็นกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังระเบียบวินัยและกฎเกณฑ์เพื่อการอยู่ร่วมกัน ให้รู้จักการเสียสละและบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคมและวิถีชีวิตในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยกำหนดหลักสูตร เป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3
2. ลูกเสือสามัญ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6
3. ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3
4. ลูกเสือวิสามัญ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

แนวการจัดกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี มีแนวทางตามวิธีการลูกเสือ (Scout Method) ซึ่งมีองค์ประกอบ 7 ประการ คือ

1. คำปฏิญาณและกฎ ถือเป็นหลักเกณฑ์ที่ลูกเสือทุกคนให้คำมั่นสัญญาว่า จะปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ กฎของลูกเสือมีไว้ให้ลูกเสือเป็นหลักในการปฏิบัติ ไม่ได้ “ห้าม” ทำ หรือ “บังคับ” ให้ทำแต่ถ้า “ทำ” ก็จะทำให้เกิดผลดีแก่ตัวเอง เป็นคนดีได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้มีเกียรติชื่อถือได้ ฯลฯ
2. เรียนรู้จากการกระทำ เป็นการพัฒนาศักยภาพบุคคล ความสำเร็จหรือไม่สำเร็จของผลงานอยู่ที่การกระทำของตนเองทำให้มีความรู้ที่ชัดเจน และสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตัวเองได้และท้าทายความสามารถของตนเอง
3. ระบบหมู่ เป็นรากฐานแท้จริงของการลูกเสือ เป็นพื้นฐานในการอยู่ร่วมกันเคารพยอมรับซึ่งกันและกัน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นการเรียนรู้ การใช้ประชาธิปไตยเบื้องต้น
4. การใช้สัญลักษณ์ร่วมกัน ฝึกให้มีความเป็นหนึ่งเดียวในการเป็นสมาชิกลูกเสือ - เนตรนารี ด้วยการใช้สัญลักษณ์ร่วมกัน ได้แก่ เครื่องแบบ เครื่องหมาย การทำความเคารพ รหัส คำปฏิญาณ กฎ คติพจน์ คำขวัญ ฯลฯ เป็นต้น วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนตระหนักและภาคภูมิใจ ในการเป็นสมาชิกขององค์การลูกเสือโลก ซึ่งมีสมาชิกอยู่ทั่วโลก และเป็นองค์กรที่มีจำนวนสมาชิก มากที่สุดในโลก
5. การศึกษาธรรมชาติ คือ สิ่งสำคัญอันดับหนึ่งในกิจกรรมลูกเสือ ธรรมชาติอันโปร่งใสตามชนบท ป่าเขา ป่าละเมาะ และพุ่มไม้ เป็นที่ปรารถนาอย่างยิ่งในการไปทำกิจกรรมกับธรรมชาติ การปีนเขา ตั้งค่ายพักแรมในสุตสัปดาห์หรือตามวาระของการอยู่ค่ายพักแรมตามกฎระเบียบเป็นที่สนใจของเด็กทุกคน ถ้าขาดสิ่งนี้แล้ว ก็ไม่เรียกว่าใช้ชีวิตแบบลูกเสือ
6. ความก้าวหน้าในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดให้เด็กต้องให้มีความก้าวหน้าและดึงดูดใจ สร้างให้เกิดความกระตือรือร้นอยากที่จะทำ และวัตถุประสงค์ในการจัดแต่ละอย่างให้สัมพันธ์กับความหลากหลายในการพัฒนาตนเอง เกมการเล่นที่สนุกสนาน การแข่งขันกันก็เป็นสิ่งดึงดูดใจและเป็นการจูงใจที่ดี

การสนับสนุนโดยผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่เป็นผู้ที่ชี้แนะหนทางที่ถูกต้องให้แก่เด็ก เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการที่จะตัดสินใจกระทำสิ่งใดลงไป ทั้งคู่มีความต้องการซึ่งกันและกัน เด็กต้องการให้ผู้ใหญ่ช่วยชี้แนะ ผู้ใหญ่เองก็ต้องการนำพาให้ไปสู่หนทางที่ดี ให้ได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องและดีที่สุด จึงเป็นการร่วมมือกันทั้งสองฝ่าย

2.2 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา 2560 : 2 - 4) ได้กล่าวถึง หลักการ ปรัชญา และวิสัยทัศน์ ของการศึกษาระดับปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ไว้ดังนี้

หลักการ เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญา ว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง เด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้สอน เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนาและให้ การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของการพัฒนาทุกด้านอย่าง เป็นองค์รวม มีคุณภาพ และเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการ ดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความ แตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็ก ตามบริบทของชุมชน สังคม และ วัฒนธรรมไทย
3. ยึดพัฒนาการและการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย และมี กิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เหมาะสมกับวัยและมีการ พักผ่อนเพียงพอ
4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิตและสามารถปฏิบัติตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข
5. สร้างความรู้ความเข้าใจและประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษา กับพ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ปรัชญา การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวม บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการ ตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความ รั้ว ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็น มนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

วิสัยทัศน์ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งพัฒนาเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกายอารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยความ สุข และเหมาะสมตามวัย มีทักษะชีวิต และปฏิบัติตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดีมีวินัย และสำนึกความเป็นไทยโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาพ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก

ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้ออกแบบหลักสูตรโดยนำมากำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจ และเป้าหมาย ในการพัฒนาหลักสูตรของผู้เรียนระดับปฐมวัย เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ คิด อย่างมีวิจารณญาณ ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือ- เนตรนารี จูเนียร์) ดังนี้

วิสัยทัศน์ : มุ่งพัฒนาเด็กให้เกิดทักษะในศตวรรษที่ 21 ทักษะการคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมี
 วิจารณญาณ สามารถนำกระบวนการคิดไปใช้ในการเรียนรู้ของตนเองรวมถึงใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่าง
 มีประสิทธิภาพ

พันธกิจ : มุ่งพัฒนาพัฒนาการเรียนรู้อันของเด็กนักเรียนระดับปฐมวัย ดังนี้

1. เสริมสร้างให้เด็กมีความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างสร้างสรรค์ มีวิจารณญาณ
2. ส่งเสริมให้เด็กนำความสามารถในการคิดเชิงระบบไปใช้พัฒนาตนเองได้อย่างมี

วิจารณญาณ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

เป้าหมาย

1. เด็กนักเรียนระดับปฐมวัย ได้รับการเสริมสร้างให้มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์
 อย่างมีวิจารณญาณโดยเทียบกับพัฒนาการเรียนรู้อันตามวัยในระดับดี
2. เด็กนักเรียนระดับปฐมวัยได้รับการส่งเสริมให้มีความสามารถในการคิดเชิงระบบไป
 ใช้พัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี กำหนด
 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังนี้

พัฒนาการด้านร่างกาย

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขภาพดี
2. ใช้อวัยวะของร่างกายได้ประสานสัมพันธ์กัน

พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ

1. มีความสุขและแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย

พัฒนาการด้านสังคม

1. รับรู้และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว
2. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย

พัฒนาการด้านสติปัญญา

1. สื่อความหมายและใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย
2. สนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว

2.3 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสำหรับผู้เรียนระดับปฐมวัย

สำหรับผู้เรียนระดับปฐมวัยกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอนุบาล
 จะไม่จัดเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง
 เกิดการเรียนรู้ ได้พัฒนาการที่ดีทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งจะเรียนรู้ผ่าน
 กิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังนี้

กิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม

1. กิจกรรมเสรี

เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นอิสระตามมุมการเล่น หรือมุมประสบการณ์หรือ ศูนย์การเรียนรู้ ที่จัดไว้ในห้องเรียน เช่น มุมบล็อก มุมหนังสือ มุมวิทยาศาสตร์ มุมธรรมชาติศึกษา มุมบ้าน มุมร้านค้า เป็นต้น มุมต่าง ๆ เหล่านี้ เด็ก ๆ มีโอกาสเลือกเล่นได้อย่างเสรีตามความสนใจ และความต้องการของเด็กทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มย่อยกิจกรรมเสรีนอกจากให้เด็กเล่นตามมุมแล้วอาจ ให้เด็กทำกิจกรรมที่ครูจัดเสริมขึ้น เช่น เกมการศึกษา เครื่องเล่นสัมผัส กิจกรรมสร้างสรรค์ประเภทต่าง ๆ

2. กิจกรรมสร้างสรรค์

เป็นกิจกรรมที่ช่วยเด็กให้แสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และจินตนาการ โดยใช้ศิลปะ เช่น การวาดภาพระบายสี การปั้น การฉีก ตัด ปะ การพิมพ์ภาพ การร้อย การประดิษฐ์ หรือ วิธีการอื่นๆ ที่เด็กๆ ได้คิดสร้างสรรค์และเหมาะสมกับพัฒนาการ เช่น การเล่น พลาสติกสร้างสรรค์ การสร้างรูปจากกระดานปักหมุด เป็นต้น

3. กิจกรรมการเคลื่อนไหว และจังหวะ

เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายอย่างอิสระตามจังหวะ โดยใช้เสียงเพลง คำคล้องจอง เครื่องเคาะจังหวะและอุปกรณ์อื่น ๆ มาประกอบการเคลื่อนไหว เพื่อ ส่งเสริมให้เด็กเกิดจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ เรียนรู้จังหวะและควบคุมการเคลื่อนไหวของตนเองได้

4. กิจกรรมเสริมประสบการณ์

เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เด็กได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ ฝึกการทำงานและอยู่ร่วมกัน เป็นกลุ่ม ทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่จัดมุ่งฝึกให้เด็กได้มีโอกาส ฟัง พูด คิด แก้ปัญหา สังเกต ใช้เหตุผล และฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน โดยจัดกิจกรรมด้วยวิธีต่างๆ เช่น สนทนา อภิปราย สาธิต ทดลอง เล่านิทาน เล่นบทบาทสมมติ ร้องเพลง ท่องคำคล้องจอง ศึกษา นอกสถานที่ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ เป็นต้น

5. กิจกรรมกลางแจ้ง

เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้มีโอกาสออกไปนอกห้องเรียนเพื่อออกกำลังกายและแสดงออกอย่างอิสระ โดยยึดความสนใจ และความสามารถของเด็กแต่ละคนเป็นหลัก กิจกรรมกลางแจ้งที่จัดให้เด็กเล่น ได้แก่ การเล่นเครื่องเล่นสนาม การเล่นกับอุปกรณ์กีฬา การเล่นทราย การเล่นน้ำ การเล่นเกมการละเล่น การเล่นบทบาทสมมติในบ้านจำลอง การเล่นในมุมช่างไม้

6. เกมการศึกษา

เป็นเกมการเล่นที่ช่วยพัฒนาสติปัญญา มีกฎเกณฑ์กติกาง่าย ๆ เด็กสามารถเล่นคนเดียวหรือเล่นเป็นกลุ่มได้ ช่วยให้เด็กรู้จักสังเกตคิดหาเหตุผล และเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับ สี รูปร่าง จำนวน ประเภท และความสัมพันธ์ เกี่ยวกับพื้นที่ ระยะ เกมการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กวัย 3-6 ปี ได้แก่ เกมจับคู่ แยกประเภท จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับ โดมิโน ภาพตัดต่อ ต่อตามแบบ ฯลฯ

กิจกรรมเสริมหลักสูตร

อนุบาลบุณยรักษ์ (2563 : ออนไลน์) จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยจัดให้กับเด็กในทุก
ระดับชั้นได้โดยคำนึงถึงบริบท ความพร้อม และความต้องการของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น

1. คอมพิวเตอร์ โปรแกรมการสอนสอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ตามหลักสูตร
(สัปดาห์ละ 1- 2 ครั้ง หรือมากกว่านั้น)
2. ภาษาอังกฤษ เรียนรู้ และฝึกทักษะการฟัง การพูด ผ่านการเล่นกิจกรรมต่าง ๆ
กับครูชาวต่างประเทศ (อาจเป็นสัปดาห์ละ 1- 2 ครั้ง หรือมากกว่านั้น)
3. ศิลปศึกษา การวาดภาพอย่างง่าย การระบายสี การฉีกปะ การปั้น กิจกรรม
สร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มและจินตนาการ (สัปดาห์ละ 1- 2 ครั้ง หรือมากกว่านั้น)
4. พละนันทน์ ออกกำลังกายประกอบจังหวะเพลงที่สนุกสนาน เกมฝึกกล้ามเนื้อ
มือ กล้ามเนื้อเท้าให้แข็งแรง ส่งเสริมการเจริญเติบโตของร่างกายให้สมบูรณ์
5. วุฒิน้ำ เน้นให้นักเรียนเกิดความกล้าไม่หวาดกลัว มีทัศนคติที่ดีต่อการลงเล่นน้ำ
และมีทักษะในการว่ายน้ำที่ถูกต้อง ในกรณีที่นักเรียนไม่สบาย ผู้ปกครองสามารถแจ้งงดการว่ายน้ำได้
ในสมุดรายงานประจำวัน (อาจเป็นสัปดาห์ละ 1- 2 ครั้ง หรือมากกว่านั้น)
6. ดนตรีสากล โดยฝึกเน้นให้เด็กรู้จักจังหวะการออกเสียง การแสดงออกประกอบ
จังหวะ รู้จักโน้ตดนตรีสากลอย่างง่าย (อาจเป็นสัปดาห์ละ 1- 2 ครั้ง หรือมากกว่านั้น)

กิจกรรมพิเศษเสริมประสบการณ์พื้นฐาน

กิจกรรมพิเศษเสริมประสบการณ์พื้นฐานต่าง ๆ ที่โรงเรียนสามารถจัดขึ้นอาจจะเป็น
กิจกรรมพิเศษเสริมประสบการณ์พื้นฐานของวิชาการ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์
กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานโครงการ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่เด็ก ๆ ในหลาย ๆ ด้าน เช่น

1. ดนตรี ช่วยทำให้สมองทั้งสองซีกได้รับการกระตุ้น และทำงานได้อย่างมี
ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สมองซีกขวาก็จะพัฒนาทางด้านอารมณ์ได้สมดุลคู่กับสมองซีกซ้ายที่พัฒนา
ทางด้านสติปัญญาให้แหลมคมขึ้น
2. บัลเล่ย์ ด้วยท่วงท่าที่สง่างาม การมีบุคลิกภาพที่ดี การมีทักษะพื้นฐานในการ
ทรงตัวที่ถูกต้อง นำมาซึ่งความมั่นใจในการแสดงออก และจิตใจที่เบิกบาน
3. นาฏศิลป์ไทย ความอ่อนช้อย นุ่มนวล งดงามเป็นพื้นฐานความอ่อนโยนที่ดีของ
จิตใจ และอารมณ์อันสุนทรีย์ มีจินตนาการที่สัมพันธ์กับเสียงและความงาม
4. เทควันโด ฝึกการใช้ท่าทางอย่างมีศิลปะ ความแข็งแกร่งที่ได้ นอกเหนือจาก
ร่างกาย ที่แข็งแรงแล้ว สมาธิที่ดีและแน่วแน่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้มีพื้นฐานทาง
สติปัญญาที่ดีต่อไปในอนาคต
5. ยิมนาสติก ฝึกให้รู้จักการทรงตัว การกระโดด การวิ่ง การเคลื่อนไหวจะทำให้มี
พัฒนาการด้าน Visual-Spatial ดีถ้าฝึกฝนบ่อย ๆ จะทำให้ทักษะต่าง ๆ พัฒนาการได้ดียิ่งขึ้น

6. ฟุตบอล ฝึกให้มีทักษะพื้นฐานการเล่นฟุตบอลระดับเด็กได้ถูกต้อง นอกจากความแข็งแรงของร่างกายที่จะได้รับแล้ว ยังฝึกให้นักเรียนรู้จักแพ้-รู้ชนะ มีน้ำใจ สามัคคี ควบคุมอารมณ์ตนเองได้เป็นอย่างดี

7. ศิลปะโครงการ เป็นการเรียนรู้ที่สืบค้นหาข้อมูล การค้นหาคำตอบจากคำถามที่เกี่ยวกับหัวเรื่อง ส่งเสริมให้เด็กรู้จักตัดสินใจ คิดเป็นและทำเป็น

8. ว่ายน้ำ เป็นกิจกรรมที่ช่วยฝึกให้เด็กมีทักษะในการว่ายน้ำที่ถูกต้องสามารถช่วยเหลือตนเองได้ในน้ำ และเป็นการออกกำลังกายที่ดีที่สุด

9. บุกเบิก ผจญภัย โดยเน้นให้เด็กรู้จักการเอาตัวรอดจากการออกไปทำกิจกรรมนอกห้องเรียน เช่น การขุดดินจากแปลงผัก จากสวนหย่อมเพื่อหาสิ่งแปลกปลอมที่เด็กไปเคยเห็น (อาจเป็นสัปดาห์ละ 1- 2 ครั้ง หรือมากกว่านั้น)

10. การอนามัย การปฐมพยาบาลเบื้องต้น โดยใช้ยาสามัญประจำบ้าน การปฐมพยาบาล แผลงัดตัวกัดต่อย การดูแลแผลบวม ฟกช้ำ และอื่น ๆ ที่เด็กสามารถประสบจากการทำกิจกรรม (อาจเป็นสัปดาห์ละ 1- 2 ครั้ง หรือมากกว่านั้น)

11. โครงการนักวิทยาศาสตร์น้อย ที่สอดคล้องกับกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเสริมประสบการณ์การเรียนรู้

12. โครงการส่งเสริมทักษะชีวิตเบื้องต้น และอื่น ๆ

13. การผูกเชือก มัดสิ่งของ เช่น ผูกเชือกรองเท้าผ้าใบ

ตารางที่ 1 กิจกรรมประจำวัน ระดับอนุบาล 1 ถึง 3

เวลา	อนุบาล 1	อนุบาล 2	อนุบาล 3
07.00 – 08.00	รับเด็ก ทักทาย สวัสดี		
08.00 – 08.30	เคารพธงชาติ สวดมนต์ สมาธิ กิจกรรมบนเวที / นิทานหุ่นมือ / เกม		
08.30 – 08.45	ขึ้นห้องเรียน ตรวจสอบสุขภาพ เข้าห้องน้ำ ล้างมือ		
08.45 – 09.15	กิจกรรม	กิจกรรม	กิจกรรม
09.15 – 09.30	ดื่มนม อาหารว่าง เข้าห้องน้ำ ล้างมือ		
09.30 – 10.00	กิจกรรม	กิจกรรม	กิจกรรม
10.00 – 10.30	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	กิจกรรม	กิจกรรม
10.30 – 11.00	กิจกรรม	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	กิจกรรม
11.00 – 11.30	อาหารกลางวัน	กิจกรรม	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
11.30 – 12.00	แปรงฟัน อาบน้ำ	อาหารกลางวัน	กิจกรรม
12.00 – 12.30	เปลี่ยนชุดนอน	เข้าห้องน้ำ แปรงฟัน	อาหารกลางวัน
12.30 – 13.00	นอนหลับพักผ่อน	นอนหลับพักผ่อน	เข้าห้องน้ำ แปรงฟัน
13.00 – 13.30	เก็บที่นอน ล้างหน้าเปลี่ยนชุด	เก็บที่นอน ล้างหน้า	กิจกรรม
13.30 – 14.00		กิจกรรม	กิจกรรม
14.00 – 14.45			กิจกรรม
14.45 – 15.00	ดื่มนม อาหารว่าง เข้าห้องน้ำ ล้างมือ		
15.00 – 15.20	สำรวจของใช้ส่วนตัว / ส่วนรวม เครื่องแต่งกาย		
15.20 – 15.30	เข้าแถวดูวิดีโอ / รอผู้ปกครอง (วันศุกร์ สวดมนต์ ร้องเพลงสรรเสริญฯ) กลับบ้าน		

หมายเหตุ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อาจจัดในวันพฤหัสบดีพร้อมกับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3
หรืออาจกำหนดขึ้นตามความเหมาะสม

2.4 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนลูกเสือ-เนตรนารีระดับปฐมวัย (ลูกเสือจูเนียร์)

ดาร์พงษ์ รัตนสุวรรณ (ม.ป. : 1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวแสดงความเห็นด้วยกับการใช้กิจการลูกเสือในการปลูกฝังให้ผู้เรียนในระดับต่าง ๆ มีจิตสาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับการที่รัฐบาลมอบให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินนโยบายพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต จึงได้ประกาศนโยบายให้มีการปลูกฝัง “การให้” ให้กับเด็ก ๆ โดยได้มอบให้ผู้บริหารองค์กรหลักจัดทำแผนการจัดกิจกรรมปลูกฝังผู้เรียนในทุกระดับให้รู้จัก “การให้ เผื่อแผ่ แบ่งปัน” ตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา โดยจะต้องเลือกกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละช่วงวัยและมีการขับเคลื่อนพร้อมกันทั้งระบบต่อไป

หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือ-เนตรนารี=ลูกเสือจูเนียร์) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนี้ โดยอาศัยข้อมูลพื้นฐานจากกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 มาเป็นฐานโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ การสัมภาษณ์ และการจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับผู้บริหาร และครูผู้สอนระดับปฐมวัย มีรายละเอียด ดังนี้

1. หลักสูตรดาวดวงที่ 1

หลักสูตรดาวดวงที่ 1 (พัฒนาจากหลักสูตรของระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3) มีหน่วยการเรียนรู้ 5 หน่วย แผนการจัดการเรียนรู้ 12 แผน รายละเอียดตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 2 หน่วยการเรียนรู้หลักสูตรดาวดวงที่ 1

หน่วยการเรียนรู้	เนื้อหา
หน่วยที่ 1 กิจการลูกเสือ	1. ปฐมนิเทศ 2. ประวัติความเป็นมาของลูกเสือไทย
หน่วยที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเมาคลี	3. นิทานเมาคลี
หน่วยที่ 3 ระเบียบแถวเบื้องต้น	4. ระเบียบแถวเบื้องต้น 5. กิจกรรมลูกเสือจูเนียร์ การทำแกรนด์ฮาวด์ 1 6. กิจกรรมลูกเสือจูเนียร์ การทำแกรนด์ฮาวด์ 2 7. กิจกรรมการเรียนรู้สัญญาณนกหวีด
หน่วยที่ 4 การทำความเคารพ	8. การทำความเคารพ 9. กิจกรรมการเข้าฐาน และรายงานตัว 1 10. กิจกรรมการเข้าฐาน และรายงานตัว 2
หน่วยที่ 5 คำปฏิญาณ กฎ และคติพจน์	11. กฎ-คำปฏิญาณของลูกเสือสำรอง 12. กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์

เนื้อหาสาระการจัดการเรียนรู้แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในภาคผนวก

2. หลักสูตรเครื่องหมายวิชาพิเศษ หลักสูตรเครื่องหมายวิชาพิเศษของลูกเสือ-เนตรนารีสำรอง มีทั้งหมด 18 วิชา ดังนี้

1. จิตรกร
2. นักกรีฑา
3. นักอ่านหนังสือ
4. นักจักรยานสองล้อ
5. นักแสดงการบันเทิง
6. นักสำรวจ
7. นักปฐมพยาบาล

8. นักสารพัดช่าง
9. งานอดิเรก
10. การช่วยเหลืองานบ้าน
11. นักอ่านแผนที่
12. นักธรรมชาติศึกษา
13. นักถ่ายภาพ
14. นักว่ายน้ำ
15. ผู้ช่วยคนตกน้ำ
16. นักวิทยาศาสตร์
17. นักกีฬา
18. การอนุรักษ์ธรรมชาติ

สำหรับหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือจูเนียร์) นี้ พัฒนาจากหลักสูตรเครื่องหมายวิชาพิเศษให้สอดคล้องกับกิจกรรมหลักทั้ง 6 กิจกรรมตามหลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย 2560 (กิจกรรมลูกเสือจูเนียร์) มีหลักสูตรเครื่องหมายวิชาพิเศษ 10 วิชา 28 เรื่อง รายละเอียดตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 3 หน่วยการเรียนรู้หลักสูตรเครื่องหมายวิชาพิเศษ

วิชา	เนื้อหา
วิชาที่ 1 นักกรีฑา	1. การทรงตัวบนฐานต่างระดับ 2. การผจญภัยในโรงเรียน (ลอดอุโมงค์) 3. การฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (การเคลื่อนไหวนหลบสิ่งกีดขวาง)
วิชาที่ 2 นักแสดงการบันเทิง	4. นันทนาการ 5. ดนตรีขุดน้ำ 6. บทบาทสมมติเลียนแบบสัตว์ 7. การมอบเครื่องหมายวิชาพิเศษ
วิชา	เนื้อหา
วิชาที่ 3 นักสำรวจ	8. สำรวจต้นไม้ในโรงเรียน 9. สำรวจซากดึกดำบรรพ์
วิชาที่ 4 นักปฐมพยาบาล	10. ความสำคัญของการนอน 11. การปฐมพยาบาลเบื้องต้น 12. อนามัย (การทำความสะอาดฟัน มือ เท้า และเล็บ)
วิชาที่ 5 นักสารพัดช่าง	13. การผูกเงื่อน
วิชาที่ 6 งานอดิเรก	14. ธงชาติไทย - อังกฤษ - ญี่ปุ่น

	15. งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุ
วิชาที่ 7 การช่วยเหลืองานบ้าน	16. การประกอบอาหารชั่วคราว 17. การอยู่ค่าย (แบบไม่ค้างคืน) 18. การอยู่ค่าย (การเดินทางไกล)
วิชาที่ 8 นักอ่านแผนที่	19. การเรียนรู้เรื่องทิศ ทั้ง 4 ทิศ
วิชาที่ 9 นักธรรมชาติศึกษา	20. การเพาะถั่วงอก 21. ทักษะชีวิตเบื้องต้น (การชิมรส) 22. ทักษะชีวิตเบื้องต้น (การฟังเสียง) 23. ทักษะชีวิตเบื้องต้น (การดมกลิ่น) 24. ทักษะชีวิตเบื้องต้น (การคลำ) 25. ทักษะชีวิตเบื้องต้น (การจำ)
วิชาที่ 10 นักวิทยาศาสตร์	26. ทักษะชีวิตเบื้องต้น (การทดลองทำเครื่องกรองน้ำ) 27. ทักษะชีวิตเบื้องต้น (การใช้ชีวิตร่วมกับธรรมชาติ) 28. ทักษะชีวิตเบื้องต้น (การทดลองเรื่องความลึบของดิน)

สำหรับแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 40 แผน ผู้วิจัยได้แนบไว้ในภาคผนวก

เงื่อนไขการจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารีระดับปฐมวัย : กำหนดเป็นสองลักษณะ คือ

1. เวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม

การจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี สถานศึกษาจัดเวลาได้ตามความเหมาะสม

การจัดกิจกรรมเพื่อรับเครื่องหมายวิชาพิเศษของลูกเสือ – เนตรนารี ใช้แบบ

กิจกรรมหลัก 6 กิจกรรมที่สถานศึกษาจัด

2. การจัดกิจกรรม

2.1 การจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ตามหลักสูตรอาจจัดให้เด็กได้เรียนรู้การเปิดประชุมกอง แต่ไม่จำเป็นต้องทุกครั้ง ที่จัดการเรียนรู้ แต่เพื่อเป็นการฝึกความมีระเบียบวินัยในตนเอง โดยปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) พิธีเปิด (ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
- 2) เกมหรือเพลง
- 3) เรียนตามหลักสูตร
- 4) การเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
- 5) พิธีปิด (นัดหมาย ตรวจ ชักธงลง เลิก)

2.2 กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม

การเดินทางไกลและอยู่ค่ายพักแรม ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกให้ลูกเสือมีความอดทน อยู่ในระเบียบวินัย รู้จักช่วยเหลือตัวเอง รู้จักอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่น ตลอดจนเรียนวิชาลูกเสือ เพิ่มเติมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ หรือครูประจำชั้นอาจจัดในลักษณะที่เป็นค่ายภายในครึ่งวัน หรือ 1 วัน อาจเป็นกิจกรรมตามฐานอย่างง่าย ๆ

2.3 กิจกรรมพิธีการ สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมพิธีการลูกเสือร่วมกับกิจกรรมยามเช้า ขณะเข้าแถวเคารพธงชาติ การกล่าวปฏิญาณตน เช่น พิธีทบทวนคำปฏิญาณ พิธีประดับเครื่องหมายต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อให้ลูกเสือมีความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในการเป็นลูกเสือ-เนตรนารีรุ่นเยาว์

2.4 กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ สถานศึกษาควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้ลูกเสือได้บำเพ็ญประโยชน์ตามอุดมการณ์ของลูกเสืออย่างง่าย เช่น การเก็บขยะ ทำความสะอาดบริเวณห้องเรียน ห้องอาหาร ปลูกต้นไม้ ภายในสถานศึกษา

3. ผู้บังคับบัญชาลูกเสือควรผ่านการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือขั้นความรู้เบื้องต้น

การประเมินกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารีระดับปฐมวัย

การประเมินกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารีรุ่นเยาว์ เป็นกระบวนการทดสอบความสามารถ และ พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนลูกเสือ - เนตรนารี ซึ่งพฤติกรรมและการเข้าร่วมกิจกรรมที่เน้นทักษะ และการปฏิบัติต่าง ๆ ด้วยวิธีการประเมินที่หลากหลายและการประเมินตามสภาพจริง ซึ่งแบ่งการประเมินผลออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. กิจกรรมบังคับ เป็นการประเมินผลกิจกรรมตามหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนผ่านเกณฑ์การตัดสิน โดยการเข้าร่วมกิจกรรมและผ่านการประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด มีการประเมินผลตลอดภาคเรียน/ปี โดยวิธีการสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรม การซักถาม การทดสอบภาคปฏิบัติ โดยกำหนดผลการประเมินเป็น “ผ่าน” และ “ไม่ผ่าน”

ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมครบตามเกณฑ์ ปฏิบัติกิจกรรม และมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

ไม่ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมไม่ครบตามเกณฑ์ ไม่ผ่าน การปฏิบัติกิจกรรมหรือมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2. วิชาพิเศษ การประเมินผลวิชาพิเศษในแต่ละวิชาใช้วิธีการทดสอบ ภาคปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดโดยอ้างอิงข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

วันสาร แสงมณี (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักสูตรลูกเสือในโรงเรียนเอกชน ผลการวิจัยพบว่า 1) งานหลักสูตรและการนำไปใช้ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนไม่ได้รับการฝึกอบรมการบริหาร งานวิชาการลูกเสืออย่างต่อเนื่อง ทำให้การพัฒนางานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปไม่มีประสิทธิภาพสำนักงานคณะกรรมการลูกเสืออำเภอ และจังหวัดขาดการดูแล 2) งานการเรียนการสอน พบว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนไม่มีวุฒิทางลูกเสือ 3) งานสื่อและอุปกรณ์ พบว่าโรงเรียนขาดห้องเก็บสื่อวัสดุและอุปกรณ์วิชาลูกเสือ ขาดทักษะการผลิตสื่อ 4. งานการวัดผลและการประเมินพบว่า การวัดและประเมินผลยังไม่ครอบคลุมเนื้อหาตามเจตนารมณ์ของการจัดการเรียนการสอนวิชาลูกเสือให้ครบทุกจุดประสงค์

อัครชัย อ่อนนาเรนทร์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง : การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือ- เนตรนารีของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในโครงการพระราชดำริเพื่อเฉลิมพระเกียรติในวโรกาสต่าง ๆ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารกิจกรรมลูกเสือ- เนตรนารีของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านการจัดการ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านงบประมาณ 2) ปัญหาในการบริหารกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์ และระดับน้อยคือด้านการจัดการ 3) ผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

เกื้อกุล ศรีสวัสดิ์ (2549 : 68) แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านกิจกรรมลูกเสือ -เนตรนารี ควรจัดให้มีการสำรวจความคิดเห็นของครู นักเรียน ผู้ปกครอง ที่มีต่อกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี เพื่อหาแนวทางพัฒนากิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่าย สนับสนุน ส่งเสริมให้ครูเข้าอบรมสัมมนา ส่งเสริมให้ครู นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือในระดับต่างๆ ควรให้มีกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กำหนดเรื่องกฎระเบียบ การแต่งกาย ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

มนต์ชัย มั่นวสิน (2552 : บทคัดย่อ) พบว่า แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรม ลูกเสือ - เนตรนารีของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม ควรวางแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือร่วมกันพัฒนา บุคลากรด้านลูกเสือให้มีความรู้ความสามารถในการสอนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ปฏิบัติกิจกรรมตามแผนการสอนตามขั้นตอนการเปิดประชุมกอง วัดผลประเมินผลตามสภาพจริง ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติตามสภาพจริง

อมรรัตน์ สุทธิสาร (2554 : 89) สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ อยู่ในระดับมาก และปานกลาง ตามลำดับ 2) ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ไม่แตกต่างกันและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01 ตามลำดับ 3) ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน

มีความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่สถิติ .05 4) ผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ไม่แตกต่างกัน 5) แนวทางพัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัด นครพนม 5 ด้าน ได้แก่ ด้านครูผู้สอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการนิเทศ ติดตาม ด้านการวัด และประเมินผล

ไพฑูรย์ ฤทธิ์กระโทก (2554 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรลูกเสือสามัญตามแนวคิดการผจญภัยศึกษา ของลอร์ด บาเดิน พาวเวลล์ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและทักษะการอยู่รอดของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ผลการวิจัย มีดังนี้ 1) หลักสูตรลูกเสือสามัญตามแนวคิดการผจญภัยศึกษา ของลอร์ด บาเดิน พาวเวลล์ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและทักษะการอยู่รอดของนักเรียนชั้นประถมศึกษา มีองค์ประกอบ 10 องค์ประกอบ ได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร สารของหลักสูตรคำอธิบายของหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ย่อย โครงสร้างเวลา แนวทางการจัดการเรียนรู้ แนวทางการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ โครงสร้างของหลักสูตรได้พัฒนาขึ้นจากข้อมูลสภาพพื้นที่และปัญหาในชุมชน ข้อมูลความต้องการและสภาพปัญหาในชีวิตจริงของผู้เรียนผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับ ผลกระทบโดยตรงจากสถานการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ตามแนวคิดการผจญภัยศึกษา ของลอร์ดบาเดิน พาวเวลล์ ที่มุ่งให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างยั่งยืน โดยมีการปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมในสถานที่จริง ด้วยการลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีชีวิตอยู่รอดได้ เนื้อหาที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยสาระใหญ่ 3 สาระ คือ (1) ภัยพิบัติทางธรรมชาติ (2) การดูแลช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นเมื่อเผชิญภัยพิบัติทางธรรมชาติ และ (3) การดำรงชีวิตขณะตกอยู่ในสถานการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติ 2) ผลการทดลองใช้หลักสูตรลูกเสือสามัญตามแนวคิดผจญภัยศึกษา ผู้เรียนมีทักษะการอยู่รอดจากภัยพิบัติทางธรรมชาติด้านการควบคุมสติการตัดสินใจ ความเป็นผู้นำ การแบ่งหน้าที่ปฏิบัติงานและการปฏิบัติงานตามเวลาที่กำหนด โดยแต่ละด้านมีระดับของพฤติกรรมอยู่ 4 ระดับ ได้แก่ ไม่แสดงพฤติกรรมอยู่รอดเลย แสดงพฤติกรรมอยู่รอดโดยตัวอย่างจากผู้อื่น แสดงพฤติกรรมอยู่รอดภายใต้คำแนะนำของผู้อื่น และแสดงพฤติกรรมอยู่รอดได้ด้วยตนเอง ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการทางทักษะการอยู่รอดสูงขึ้น

Catherall (1980 : 79-A) จากการวิจัยพบว่า การประเมินโปรแกรมการจัดวิชาลูกเสือของอเมริการะหว่างโครงการนำร่อง 2 ปี ในพื้นที่ 2 แห่งของภาคตะวันตก เพื่อเป็นการกำหนดนโยบายหรือตัดสินใจว่า เด็กชายวัย 14-15 ปี ควรจะได้รับการจูงใจเข้าสู่โปรแกรมการจัดวิชาลูกเสือ ซึ่งใช้วิธีที่ทำการสืบมา ผลการศึกษา 3 ครั้ง พบว่าการนำวิธีการจูงใจมาใช้ทำให้เด็กชายสนใจมากขึ้น จึงสรุปได้ว่าวิธีการฝึกและการสร้างความสนใจผู้เรียนจะส่งเสริมให้เด็กเข้าโปรแกรมนี้มากขึ้น

Sandy Ayala and Others (1997 : 12) วิจัยเรื่อง โครงการสนใจของคาร์เต็ต และลูกเสือหญิงรุ่นใหญ่ ความสนใจในการเลือกโครงการคือ ความสนใจหรือจุดมุ่งหมายส่วนบุคคลที่จะเชื่อมให้

นักเรียน ทหารและลูกเสือหญิงรุ่นใหญ่สนใจแนวทางเดียวกัน โครงการประกอบด้วย 5 สาขา คือ

- 1) ทักษะชีวิต เช่น การดูแลเด็ก เทคนิคแก้ไขความขัดแย้งและสุขภาพ เช่น การดูแลนก การทำกับข้าว เลี้ยงสัตว์เลี้ยง คณิตศาสตร์ การสำรวจที่ว่าง และสุขภาพผู้หญิง
- 2) ชุมชน เช่น คอมพิวเตอร์ การพิมพ์ สื่อสาร ประชาสัมพันธ์ การอ่านและการเขียน
- 3) ศิลปะและประวัติศาสตร์ เช่น สถาปัตยกรรม การออกแบบสิ่งแวดล้อม ศิลปะชาวบ้าน การเต้นรำ พิพิธภัณฑสถาน และศิลปะสิ่งทอ
- 4) กีฬาและนันทนาการ เช่น การท่องเที่ยวแบบแบ็คแพ็ค ค่ายพักแรม การเอาตัวรอดกลางแจ้งและการพายเรือ กิจกรรมแต่ละอย่างจะต้องประกอบด้วย กิจกรรม 4 อย่างคือ สร้างทักษะ กิจกรรมเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี โครงการบริการ และสำรวจอาชีพ

Hagerty, E.R. (1991 : 2401-A) ได้วิจัยเรื่อง โปรแกรมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือกับนักเรียนในโรงเรียนมัธยมมิชิแกน ผลการศึกษพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนยังไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโปรแกรมเท่าที่ควร ศึกษาวิเคราะห์และคณะกรรมการนักเรียนได้มีส่วนร่วมส่งเสริมกิจกรรมนอกโปรแกรม โดยช่วยเหลือในด้านอุปกรณ์ เครื่องมือและผลการประเมินกิจกรรม นักเรียนพบว่า นักเรียนยังขาดหลักการที่รัดกุม แต่อย่างไรก็ตามนักเรียนเห็นว่ากิจกรรมการเรียน โปรแกรมลูกเสือในโรงเรียนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง และควรมีการดำเนินการต่อไป

Raskoff, Sall A. (1995 : 3966-A) ได้วิจัยเรื่อง ผลงานเกี่ยวกับองค์การอาสาสมัคร ของ วัยรุ่น ที่เป็นลูกเสือ โดยการสัมภาษณ์ผู้ที่เป็นลูกเสือและผู้ที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการศึกษาเอกสาร อ้างอิง การจัดองค์กรเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ จากรายงานต่าง ๆ ทางสื่อมวลชน ผลการวิจัย พบว่า การทำกิจกรรมต่างๆ จะต้องใช้เวลาทุ่มเทและอาศัยความร่วมมือซึ่งกันและกันในการจัดเครือข่าย ต้องพัฒนาทักษะในการทำกิจกรรม ปรับปรุงให้เหมาะสม ใช้การเสริมแรงกระตุ้น สร้างพลังอำนาจให้มีพลัง ท้าทายความสามารถ ตั้งองค์กรประสานงานร่วมกับหน่วยงาน อื่นๆ การจัดกิจกรรมต้องหลากหลาย มีความยืดหยุ่น เหมาะสมกับเพศและวัฒนธรรม"

Brand, Linda Ann. (1999 : 1349-A) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการออกจากหรือการ ยืนหยัดอยู่ในบทบาทของผู้อบรมในกิจกรรมของลูกเสือ โดยใช้การปริวรรนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งใน อดีตและจากทฤษฎีในเรื่องเดียวกัน แล้วกำหนดว่าการรวมกระบวนการทางสังคมเข้ากับสภาพการ ทดสอบมีความสัมพันธ์ต่อกัน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า เด็กวัยรุ่นที่เข้าร่วมกิจกรรมพร้อมการสนับสนุนของ ทางครอบครัวและเพื่อนๆ มีการแสดงเหตุผลออกจํานวนมากและสะท้อนให้เห็นการเกิดทักษะ ความ ขำนาญและคุณลักษณะอื่นๆ ในระดับดีมาก"

Moreilon (2005) ได้วิจัยเรื่อง ลูกเสือให้บริการบทเรียนเพื่อการเรียนรู้หนังสือ ผลการวิจัย พบว่า จุดมุ่งหมายของการลูกเสือเป็นการพัฒนาร่างกาย สติปัญญา สังคมและจิตใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ลูกเสือ และสามารถบูรณาการเข้ากับกิจกรรมต่างๆ ได้โดยเฉพาะกิจกรรมลูกเสือเข้ามาบริหารจัดการ การเรียนรู้ของโครงการการเรียนรู้หนังสือของลูกเสือหรือนักเรียน"

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์หลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ลูกเสือ-เนตรนารี) สำรองระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น หลักสูตรดาวดวงที่ 1 หลักสูตรเครื่องหมายวิชาพิเศษ กิจกรรมพิเศษ และกิจกรรมเสริมประสบการณ์อื่น ๆ การจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับผู้บริหาร ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องที่เป็นกลุ่มตัวอย่างงานวิจัย เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์ หลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดระบบเนื้อหา การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสถานศึกษาแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน จนสามารถนำไปเป็นต้นแบบในการออกแบบพัฒนาการจัดการเรียนรู้บูรณาการเข้ากับกิจกรรมหลักทั้ง 6 กิจกรรมของผู้เรียนระดับปฐมวัยได้ดี และประเด็นสำคัญ ๆ ผู้วิจัยได้จัดสัมมนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านหลักสูตร และกิจการลูกเสือนำข้อมูลที่ได้มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย” เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาโดยใช้วิธีปฏิบัติการ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย 2) ประเมินหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย 3) สร้างเครือข่ายในการนำหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยไปใช้ขยายผลยังสถานศึกษาอื่น ๆ ที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย และตอบสมมติฐาน 2 ข้อ คือ 1) รูปแบบหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยที่สร้างขึ้นสามารถนำไปบูรณาการใช้กับสถานศึกษาอื่นที่เปิดสอนในระดับปฐมวัยได้ 2) รูปแบบหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยที่สร้างขึ้นเป็นพหุองค์ประกอบ มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ เป็นประโยชน์ และมีความถูกต้องครอบคลุมตามทฤษฎี มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานวิจัยให้เป็นระบบ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้กำหนดแผนการดำเนินงานไว้ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงร่างงานวิจัย

ศึกษาและรวบรวมข้อมูล จากแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบูรณาการองค์ความรู้ นวัตกรรมการศึกษา วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง วิทยานิพนธ์ บทความวิชาการ หนังสือ วารสาร เว็บไซต์ และอื่นๆ เพื่อกำหนดกรอบการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ลำดับขั้นตอนในการบริหารจัดการแผนบูรณาการไว้เป็น 2 กิจกรรม คือ

กิจกรรมที่ 1 เสนอโครงการการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยกับสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประสานงานกับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 4 แห่ง
2. ศึกษาเอกสาร แนวคิด หลักการเกี่ยวกับ 1) แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย 2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) การวิเคราะห์ และการพัฒนาหลักสูตร 4) แนวทางการจัดหลักสูตรกิจกรรมหรือประสบการณ์ (Activity or Experience Curriculum) 5) กิจกรรมและพิธีการสำหรับเตรียมลูกเสือสำรอง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. สัมมนากลุ่ม (Focus Group) จากผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 4 แห่ง และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ศิษยานุศิษย์ ครูผู้สอน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตร ลูกเสือ - เนตรนารี เพื่อร่างรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย

4. บันทึกสภาพปัญหา/อุปสรรคเกี่ยวกับแนวทางการบูรณาการองค์ความรู้การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย

5. ร่างรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย

6. สรุปผลแนวทางการจัดทำ การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย

กิจกรรมที่ 2 นำร่างรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย ไปทดลองใช้โดยประสานกับสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

1. จัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย

2. จัดสัมมนา และนิเทศกำกับติดตามการนำกิจกรรมจากโครงการ ฯ ไปทดลองใช้ในสถานศึกษาทั้ง 4 แห่ง ระยะที่ 1

3. ประเมินผลรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยของสถานศึกษาทั้ง 4 แห่ง

4. จัดนิเทศกำกับติดตามการนำกิจกรรมจากโครงการ ฯ ไปทดลองใช้ในสถานศึกษาทั้ง 4 แห่ง ระยะที่ 2

5. นำผลการประเมินมาสรุปเป็นองค์ความรู้โดยครูผู้พัฒนาผู้เรียนปฐมวัย

6. ยืนยันรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

7. จัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรประกอบด้วยสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง จังหวัด ได้แก่ จังหวัด เพชรบูรณ์ และจังหวัดพิษณุโลก

กลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงจากสถานศึกษาที่สมัครเข้าร่วมโครงการ จำนวน 14 แห่ง เลือกได้ 4 แห่งเป็นสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ 2 แห่ง และจังหวัดพิษณุโลก 2 แห่ง ประกอบด้วย ผู้บริหารและคณะครู แห่งละ 4 คน รวม 16 คน และผู้เรียนระดับปฐมวัย 100 คนรวมทั้งสิ้น 116 คน

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำแนกเป็น 5 ประเภท ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สอบถามวิธีการจัดการเรียนรู้ในแบบต่างๆ ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการสร้างแบบประเมิน
2. คู่มือการอบรมเชิงปฏิบัติการโดยจัดอบรมในกิจกรรมที่2 โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือจูเนียร์) โดยมีสาระสำคัญเพื่อนำไปสร้างนวัตกรรม ดังนี้

2.1 แบบวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้จากการถอดบทเรียนการจัดกิจกรรมเสริมในรายวิชาลูกเสือ- เนตรนารีระดับปฐมวัย

3. กิจกรรมการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 หลักสูตรดาวดวงที่ 1 ได้แก่

กลุ่มที่ 1 หน่วยที่ 1 กิจการลูกเสือ หน่วยที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเมาคลีและหน่วยที่ 3 ระเบียบแถวเบื้องต้น รวมเนื้อหา 7 เรื่อง

กลุ่มที่ 2 หน่วยที่ 4 การทำความเคารพ หน่วยที่ 5 คำปฏิญาณ กฎ และคติพจน์ รวมเนื้อหา 5 เรื่อง

3.2 หลักสูตรเครื่องหมายวิชาพิเศษ ได้แก่

กลุ่มที่ 3 วิชาที่ 1 นักกรีฑา วิชาที่ 2 นักแสดงการบันเทิง และวิชาที่3 นักสำรวจ รวมเนื้อหา 9 เรื่อง

กลุ่มที่ 4 วิชาที่ 4 นักปฐมพยาบาล วิชาที่ 5 นักสารพัดช่าง วิชาที่ 6 งานอดิเรก และวิชาที่ 7 การช่วยเหลืองานบ้าน รวมเนื้อหา 9 เรื่อง

กลุ่มที่ 5 วิชาที่ 8 นักอ่านแผนที่ วิชาที่ 9 นักธรรมชาติศึกษาและวิชาที่ 10 นักวิทยาศาสตร์รวมเนื้อหา 10 เรื่อง

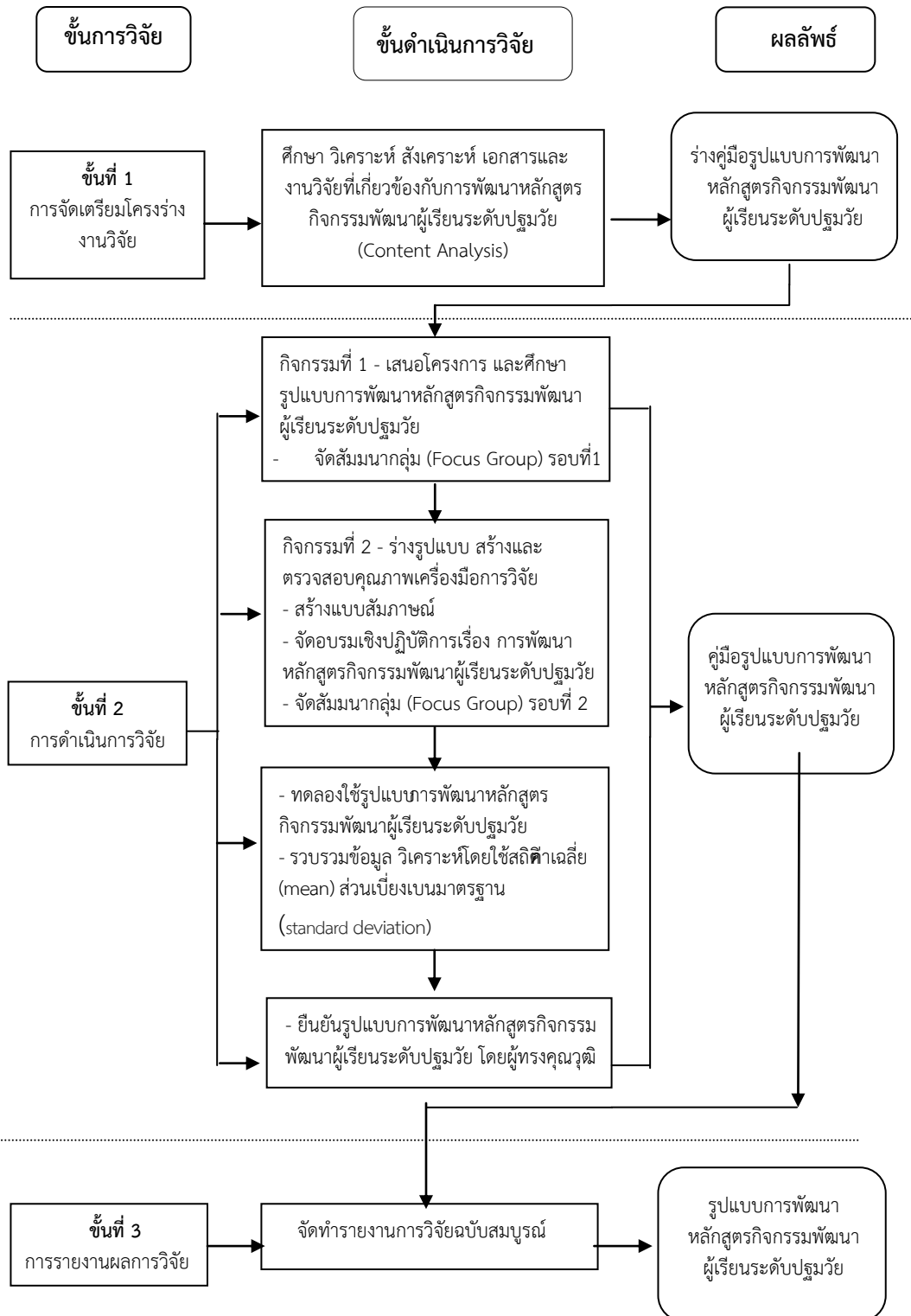
4. แบบประเมินวัตถุประสงค์การอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือจูเนียร์)

5. แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน40 แผน ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาตามกระบวนการนิเทศ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาที่4 แห่ง รวม 40 แผน

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

จัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

แผนภาพที่ 3 ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้วิธีการประมวลผลทางสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และเปรียบเทียบโดยใช้เกณฑ์กำหนดความหมายตามขอบเขตของค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของเบสท์ (John W. Best) (Best 1981 : 182) และประยุกต์เทียบระดับคะแนน ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ รายละเอียดตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบค่าร้อยละ คะแนน และระดับคุณภาพ

คะแนน	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	ระดับคุณภาพ
5	4.50 – 5.00	85 ขึ้นไป	มากที่สุด
4	3.50 – 4.49	80-84	มาก
3	2.50 – 3.49	75-79	ปานกลาง
2	1.50 – 2.49	70-74	น้อย
1	1.00 – 1.49	65-69	น้อยที่สุด

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบที่ผู้บริหาร และครูผู้เข้าร่วมโครงการใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการประมวลผลทางสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ด้วยความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยายและสรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งสองชุด สำหรับผู้บริหารและครู เกี่ยวกับประสิทธิภาพในการนำหลักสูตรที่พัฒนาแล้วไปใช้ในสถานศึกษา โดยใช้วิธีการประมวลผลทางสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) จากแบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมตามโครงการฯ และการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตลอดระยะเวลาของการดำเนินงานวิจัย โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยายและสรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามลักษณะคำถามแบบปลายเปิด เป็น การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา

ระยะเวลาทำการวิจัยตลอดโครงการวิจัย

ระยะเวลาโครงการ 1 ปี 0 เดือน

วันที่เริ่มต้น 1 ตุลาคม 2562 วันที่สิ้นสุด 30 กันยายน 2563

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย แบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงร่างงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานแบ่งออกเป็น 2 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 เสนอโครงการ และศึกษาการพัฒนารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย สัมมนากลุ่มโตษฐ์ทรงคุณวุฒิรอบที่ 1

กิจกรรมที่ 2 จัดสัมมนารอบที่ 2 ปรับโครงร่างจากรอบที่ 1 นำรูปแบบไปใช้ และยืนยันรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงร่างงานวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์ สํารวจ แนวคิดทฤษฎี วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยจากการเอกสาร ข้อมูลสถิติ ผลงานวิจัย บทความวิชาการวารสาร และเว็บไซต์ต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนี้

ขั้นที่ 1 สํารวจการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฯ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดการพัฒนาหลักสูตร และการจัดทำแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีระดับปฐมวัย เพื่อประยุกต์ให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบที่ผู้บริหาร และครูผู้เข้าร่วมโครงการใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ วิธีการประมวลผลทางสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ด้วยความถี่ และค่าร้อยละ โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยายและสรุปผลการวิจัย รายละเอียดตามตาราง

ตารางที่ 5 รูปแบบที่ครูผู้เข้าร่วมโครงการใช้ในการจัดการเรียนรู้ (n= 16)

ที่	วิธีการจัดการเรียนรู้	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1	การจัดการเรียนรู้แบบจินตทัศน์	5	31.25
2	การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน (BBL)	6	37.50
3	การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน	6	37.50
4	การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน	7	43.75
5	การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning	10	62.50
6	การจัดการเรียนรู้บรรยาย	4	25.00
7	การจัดการเรียนรู้แบบจิตศึกษา	3	18.75
8	การจัดการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	14	87.50
9	การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการบูรณาการแบบองค์รวม	12	75.00
10	การจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมหรือประสบการณ์	16	100

จากตารางที่ 5 การสำรวจรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 16 คน และสามารถเลือกได้มากกว่า 3 รายการ พบว่า การจัดการเรียนรู้ที่ครูใช้มากที่สุด คือ ข้อ 10 การจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมหรือประสบการณ์ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ ข้อ 8 การจัดการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 87.50 รองลงมาคือ ข้อ 9 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการบูรณาการแบบองค์รวม จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมาคือ ข้อ 5 การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 รองลงมาคือ ข้อ 4 การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 43.75 รองลงมาคือ ข้อ 2 การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน (BBL) และข้อ 3 การจัดการเรียนรู้โครงงาน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมาคือ ข้อ 1 การจัดการเรียนรู้แบบจินตทัศน์ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25 รองลงมาคือ ข้อ 7 การจัดการเรียนรู้แบบ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 และข้อน้อยที่สุด คือข้อ 7 การจัดการเรียนรู้แบบจิตศึกษา จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 18.75

เมื่อได้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่มีค่าร้อยละมากที่สุดไปออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน และจัดทำคู่มือเพื่อดำเนินงานจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือ-เนตรนารีจูเนียร์) เพื่อออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วย กิจกรรมหรือประสบการณ์ และ รวบรวมรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ เรียนรู้ในศตวรรษ ที่ 21 การออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบกิจกรรมหรือประสบการณ์ การวิเคราะห์หลักสูตรเนื้อหาวิชาลูกเสือเนตรนารี ระดับประถมศึกษาตอนต้น ดาวดวงที่1 เครื่องหมาย วิชาพิเศษ และการเขียนแผนจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยจัดสัมมนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group) รอบที่ 1 ได้ร่างคู่มือการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย

กิจกรรมที่ 2 จัดสัมมนารอบที่ 2 โดยนำข้อมูลจากตารางที่ 1 และโครงร่างจากรอบที่ 1 สร้าง แบบทดสอบ แบบปฏิบัติกิจกรรมนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัยรับแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย โดยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คนด้วยดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of item objective congruence) ซึ่งพิจารณาค่า IOC ที่มีค่าเริ่มต้นที่ 0.5 ขึ้นไป ได้ค่าความสอดคล้อง 0.932 และนำมาจัด กิจกรรมระยะที่ 1 โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับ ปฐมวัย ระยะที่ 2 นำร่างรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย ไปทดลองใช้ ตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2563 เป็นการจัดการอบรมซ้ำเพื่อเพิ่มองค์ความรู้ให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น และนิเทศติดตาม การปฏิบัติงานในการนำนวัตกรรมไปใช้กับผู้เรียน โดยใช้แบบประเมินการจัดการเรียนรู้ และการ สังเกตการมีส่วนร่วมในโครงการ ออกเป็นสองชุดคือ

ชุดแรก สำหรับผู้บริหาร: ด้านการจัดพัฒนาหลักสูตรระดับปฐมวัยแบ่งเป็นสองระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการสำรวจองค์ความรู้เดิมก่อนการพัฒนา และระยะที่ 2 เป็นการนำองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้ พัฒนาหลักสูตร

ชุดที่สองสำหรับครูประจำการ: ด้านการจัดการเรียนรู้ เป็นการประเมินจากการเข้าร่วม โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ การนำเสนอแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้จำนวน 10 แผน และกระบวนการ นิเทศ ติดตามอีก 30 แผน รวมทั้งสิ้น 40 แผน

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งสองชุด สำหรับผู้บริหารและครู เกี่ยวกับประสิทธิภาพในการ นำหลักสูตรที่พัฒนาแล้วไปใช้ในสถานศึกษาโดยใช้วิธีการประมวลผลทางสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) จากแบบประเมินการปฏิบัติ กิจกรรมตามโครงการฯ และการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตลอดระยะเวลาของการดำเนินงานวิจัย โดย นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยายและสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

ตารางที่ 6 ผลการประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย

(ลูกเสือ-เนตรนารี จูเนียร์) ของผู้บริหารสถานศึกษา (n = 16)

ข้อ	การบริหารจัดการหลักสูตร	ครั้งที่ 1		ระดับการปฏิบัติ	ครั้งที่ 2		ระดับการปฏิบัติ	ผลต่าง	ผลการพัฒนา
		$\bar{x}$	S.D.		$\bar{x}$	S.D.			
1. ด้านปรัชญาการศึกษาของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย		3.83	0.83	มาก	4.50	0.68	มากที่สุด	⁺ 0.67	เพิ่มขึ้น
1	แสดงแนวคิดและความเชื่อในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ชัดเจนครบถ้วนและสามารถบูรณาการกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีได้เหมาะสม	3.50	0.58	มาก	4.50	0.58	มากที่สุด	⁺ 1.00	เพิ่มขึ้น
2	กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีที่จัดมีความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช2560	3.75	0.96	มาก	4.25	0.96	มาก	⁺ 0.50	เพิ่มขึ้น
3	มีความเชื่อมโยงกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีกับความเชื่อในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย	4.25	0.96	มาก	4.75	0.50	มากที่สุด	⁺ 0.05	เพิ่มขึ้น
2. ด้านวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย		4.00	0.89	มาก	4.63	0.54	มากที่สุด	⁺ 0.63	เพิ่มขึ้น
4	กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีมีความชัดเจนและสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา	4.00	0.82	มาก	4.50	0.58	มากที่สุด	⁺ 0.50	เพิ่มขึ้น
5	แสดงความคาดหวังและวิธีการพัฒนาเด็กปฐมวัยในอนาคตได้ชัดเจน	4.25	0.96	มาก	4.75	0.50	มากที่สุด	⁺ 0.50	เพิ่มขึ้น
6	แสดงถึงจุดเน้น อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ที่ต้องการของสถานศึกษากับกิจกรรมลูกเสือ- เนตรนารี	4.00	0.82	มาก	4.50	0.58	มากที่สุด	⁺ 0.50	เพิ่มขึ้น
7	มีการกำหนดเป้าหมายของกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีที่ต้องการในเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ	3.75	0.96	มาก	4.75	0.50	มากที่สุด	⁺ 1.00	เพิ่มขึ้น

ข้อ	รายการ	ครั้งที่ 1		ระดับการปฏิบัติ	ครั้งที่ 2		ระดับการปฏิบัติ	ผลต่าง	ผลการพัฒนา
		$\bar{x}$	S.D.		$\bar{x}$	S.D.			
3. ด้านจุดมุ่งหมาย		4.00	0.91	มากที่สุด	4.50	0.89	มากที่สุด	⁺ 0.50	เพิ่มขึ้น
8	กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีมีความสอดคล้องและครอบคลุมจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560	4.25	0.96	มาก	4.75	0.50	มากที่สุด	⁺ 0.50	เพิ่มขึ้น
9	กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีมีความสอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์ การศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา	4.00	0.82	มาก	4.75	0.50	มากที่สุด	⁺ 0.75	เพิ่มขึ้น
10	กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีมีความเป็นไปได้ในการนำไปสู่การปฏิบัติตามจุดหมายที่กำหนดในหลักสูตร	4.00	0.82	มาก	4.75	0.50	มากที่สุด	⁺ 0.75	เพิ่มขึ้น
4. ด้านมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประส		3.88	0.54	มาก	4.63	0.75	มากที่สุด	⁺ 0.75	เพิ่มขึ้น
11	กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีสามารถนำมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสภาพที่พึงประสงค์มากำหนดในหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยครบถ้วน	3.50	0.58	มาก	4.50	1.00	มากที่สุด	⁺ 1.00	เพิ่มขึ้น
12	นำมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสภาพที่พึงประสงค์มาจัดแบ่งกลุ่มอายุเด็ก และระดับชั้นเรียนได้ชัดเจน ครบถ้วน	4.25	0.50	มาก	4.75	0.50	มากที่สุด	⁺ 0.50	เพิ่มขึ้น
5. ด้านการจัดเวลาเรียน		3.75	0.17	มาก	4.67	0.53	มากที่สุด	⁺ 0.92	เพิ่มขึ้น
13	มีการกำหนดเวลาเรียนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีต่อ 1 ปี การศึกษาไม่น้อยกว่า 40 คาบ	3.00	0.00	ปานกลาง	4.75	0.50	มากที่สุด	⁺ 1.75	เพิ่มขึ้น
14	มีการกำหนดเวลาเรียนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีแต่ละสัปดาห์ไม่น้อยกว่า 40 นาที	4.00	0.00	มาก	4.75	0.50	มากที่สุด	⁺ 0.75	เพิ่มขึ้น

ข้อ	รายการ	ครั้งที่ 1		ระดับการปฏิบัติ	ครั้งที่ 2		ระดับการปฏิบัติ	ผลต่าง	ผลการพัฒนา
		$\bar{x}$	S.D.		$\bar{x}$	S.D.			
15	มีการกำหนดช่วงเวลาการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีเหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก	4.25	0.50	มาก	4.50	0.58	มากที่สุด	⁺ 0.25	เพิ่มขึ้น
6. ด้านสาระการเรียนรู้รายปี		3.50	0.68	มาก	3.92	0.71	มาก	⁺ 0.42	เพิ่มขึ้น
16	กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีมีความสอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้สภาพที่พึงประสงค์ในแต่ละช่วงวัย	3.25	0.50	ปานกลาง	3.75	0.50	มาก	⁺ 0.50	เพิ่มขึ้น
17	กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีมีการกำหนดครอบคลุมประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560	3.50	0.58	มาก	4.00	0.82	มาก	⁺ 0.50	เพิ่มขึ้น
18	กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีมีการจัดแบ่งสาระการเรียนรู้เหมาะสมกับช่วงเวลาในการจัดหน่วยประสบการณ์	3.75	0.96	มาก	4.00	0.82	มาก	⁺ 0.25	เพิ่มขึ้น
7. ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร		3.88	0.39	มาก	4.06	0.56	มาก	⁺ 0.18	เพิ่มขึ้น
19	มีความพร้อมด้านครู บุคลากร และข้อมูลสารสนเทศในการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี	2.75	0.50	ปานกลาง	3.50	0.58	มาก	⁺ 0.75	เพิ่มขึ้น
20	มีงบประมาณและทรัพยากรสนับสนุนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีเพียงพอ	2.75	0.50	ปานกลาง	3.75	0.50	มาก	⁺ 1.00	เพิ่มขึ้น
21	มีการวางแผนการประเมินกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี(ก่อน/ระหว่าง/หลังการใช้)	4.00	0.00	มาก	4.50	0.58	มากที่สุด	⁺ 0.50	เพิ่มขึ้น
22	มีแผนการนิเทศ ติดตามการนำกิจกรรมลูกเสือ- เนตรนารีสู่การปฏิบัติ	4.25	0.50	มาก	4.50	0.58	มากที่สุด	⁺ 0.25	เพิ่มขึ้น

ข้อ	รายการ	ครั้งที่ 1		ระดับการปฏิบัติ	ครั้งที่ 2		ระดับการปฏิบัติ	ผลต่าง	ผลการพัฒนา
		$\bar{x}$	S.D.		$\bar{x}$	S.D.			
8. ด้านการเชื่อมต่อของการศึกษา		3.75	0.55	มาก	4.33	0.53	มาก	⁺ 0.58	เพิ่มขึ้น
23	ผู้บริหารมีการวางแผนและสร้างความเข้าใจแก่ผู้สอนปฐมวัยในการสร้างรอยเชื่อมต่อของหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีทั้งสองระดับ	4.50	0.58	มากที่สุด	4.50	0.58	มากที่สุด	⁺ 0.00	เพิ่มขึ้น
24	ผู้บริหารมีการวางแผนและสร้างความเข้าใจแก่ผู้สอนประถมศึกษาในการสร้างรอยเชื่อมต่อของหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีทั้งสองระดับ	3.50	0.58	มาก	4.25	0.5	มาก	⁺ 0.75	เพิ่มขึ้น
25	ผู้บริหารมีการวางแผนและสร้างความเข้าใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง พ่อแม่ผู้ปกครอง และชุมชน ในการสร้างรอยเชื่อมต่อของหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีทั้งสองระดับ	3.25	0.5	ปานกลาง	4.25	0.5	มาก	⁺ 1.00	เพิ่มขึ้น
ภาพรวม		3.77	0.62	มาก	4.42	0.59	มาก	⁺ 0.65	เพิ่มขึ้น

จากตารางที่ 6 ชุดแรก การประเมินการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือ-เนตรนารีจูเนียร์) ผู้วิจัยแบ่งการวิจัยเป็น 2 ครั้ง คือครั้งที่ 1 เริ่มเข้าร่วมโครงการ ฯ และครั้งที่ 2 การนิเทศติดตามกระบวนการนำผลจากการอบรมไปใช้ในการบริหารจัดการหลักสูตรของผู้เรียนระดับปฐมวัย พบว่า

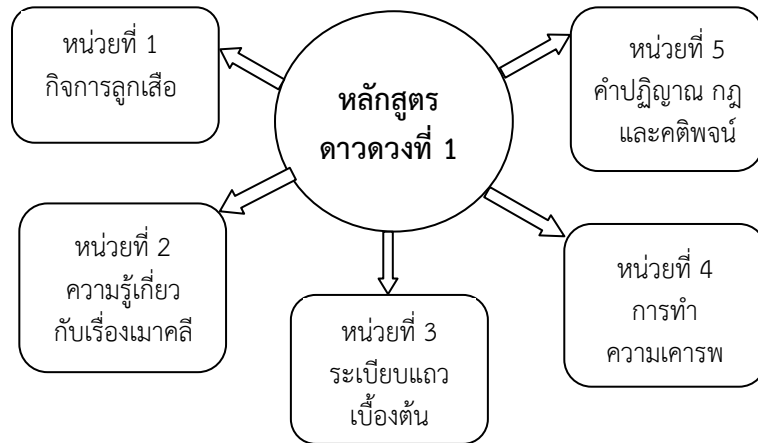
ครั้งที่ 1 ก่อนการพัฒนาผลการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก โดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.77$, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อ 2 ด้านวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.89) และข้อ 3 ด้านจุดมุ่งหมายอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.91) รองลงมาข้อ 4 ด้านมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.88$, S.D. = 0.54) และข้อ 7 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.88$, S.D. = 0.91) รองลงมาข้อ 1 ด้านปรัชญาการศึกษาของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.83$, S.D. = 0.83) รองลงมาข้อ 5 ด้านการจัดเวลาเรียนอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.75$, S.D. = 0.17) และข้อ 8 ด้านการเชื่อมต่อของการศึกษาอยู่ในระดับมาก มี

ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.55) ด้านที่น้อยที่สุดคือข้อ 6 ด้านสาระการเรียนรู้รายปีอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 0.68)

ครั้งที่ 2 หลังการพัฒนาพบว่า ผู้บริหารได้พัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับกระบวนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือ-เนตรนารี จูเนียร์) โดยนำผลจากโครงการฯ ไปนิเทศ กำกับ ติดตาม สังเกตการสอน และพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในเบื้องต้น ผลการดำเนินงานพบว่า มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นมากกว่าครั้งที่ 1 ทุกข้อ และผลการดำเนินงานพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.59) เพิ่มขึ้น $+0.65$ เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับจากค่ามากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อ 5 ด้านจัดเวลาเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.53) เพิ่มขึ้น $+0.92$ รองลงมาคือ ข้อ 2 ด้านวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.54) เพิ่มขึ้น $+0.63$ และข้อ 4 ด้านมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับคุณภาพมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.75) เพิ่มขึ้น $+0.75$ รองลงมาคือข้อ 1 ด้านปรัชญาการศึกษาของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.68) เพิ่มขึ้น $+0.67$ และข้อ 3 ด้านจุดมุ่งหมาย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.89) เพิ่มขึ้น $+0.50$ รองลงมาคือข้อ 8 ด้านการเชื่อมต่อของการศึกษา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.53) เพิ่มขึ้น $+0.58$ รองลงมาคือข้อ 7 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.56) เพิ่มขึ้น $+0.18$ และด้านที่น้อยที่สุด ด้านสาระการเรียนรู้รายปี อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.71) เพิ่มขึ้น $+0.42$ ด้าน

จากการวิจัยเพื่อให้ได้หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย โดยวิเคราะห์เอกสาร สังเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ การจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศ กำกับ ติดตามงานหลังจากเสร็จสิ้นการอบรม สามารถสร้าง หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือ-เนตรนารี = ลูกเสือจูเนียร์) โดยผู้วิจัยนำข้อมูลพื้นฐานจากกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 มาเป็นฐานในการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ดังมีรายละเอียด ต่อไปนี้

หลักสูตรดาวดวงที่ 1 มีหน่วยการเรียนรู้ 5 หน่วย แผนการจัดการเรียนรู้ 12 แผนรายละเอียดตามแผนภาพ

แผนภาพที่ 4 หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยเตรียมลูกเสือสำรอง ดาวดวงที่ 1

จากแผนภาพที่ 4 หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยเตรียมลูกเสือสำรอง ดาวดวงที่ 1 พบว่า หลักสูตรดาวดวงที่ 1 มีเนื้อหาที่สังเคราะห์จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เข้าร่วมโครงการฯ แบ่งเป็น 5 หน่วยการเรียนรู้ มีหน่วยการเรียนรู้ย่อย 12 หน่วย ได้แก่

หน่วยที่ 1 กิจการลูกเสือ มีหน่วยการเรียนรู้ย่อย 2 เรื่อง คือ ปฐมนิเทศและประวัติความเป็นมาของลูกเสือไทย

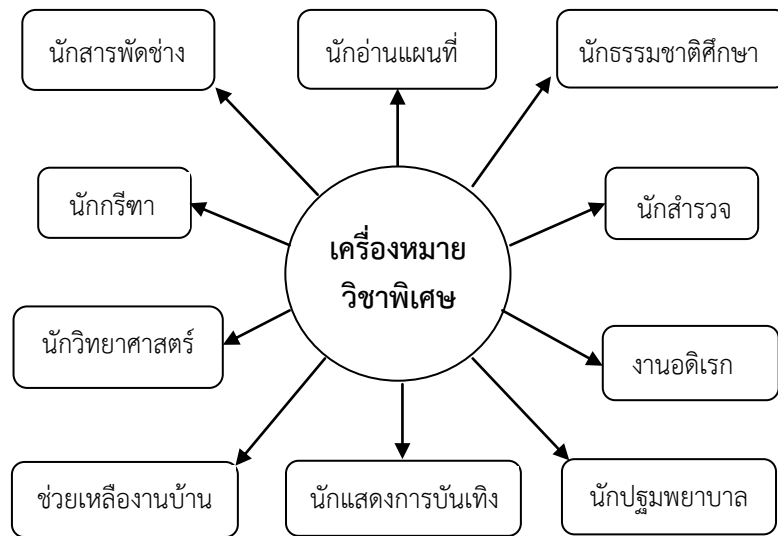
หน่วยที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเมาคลีมีหน่วยการเรียนรู้ย่อย 1 เรื่อง คือ นิทานเมาคลี

หน่วยที่ 3 ระเบียบแถวเบื้องต้น มีหน่วยการเรียนรู้ย่อย 4 เรื่อง คือ ระเบียบแถวเบื้องต้น กิจกรรมลูกเสือจูเนียร์ การทำแกรนด์ฮาวด์ 1 กิจกรรมลูกเสือจูเนียร์ การทำแกรนด์ฮาวด์ 2 และกิจกรรมการเรียนรู้สัญญาณนกหวีด

หน่วยที่ 4 การทำความเคารพ มีหน่วยการเรียนรู้ย่อย 3 เรื่อง คือ การทำความเคารพ กิจกรรมการเข้าฐาน และรายงานตัว 1 และกิจกรรมการเข้าฐาน และรายงานตัว 2

หน่วยที่ 5 คำปฏิญาณ กฎ และคติพจน์มีหน่วยการเรียนรู้ย่อย 2 เรื่องกฎ-คำปฏิญาณของลูกเสือสำรอง

สำหรับหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือจูเนียร์) นี้ พัฒนาจากหลักสูตรเครื่องหมายวิชาชีพให้สอดคล้องกับกิจกรรมหลักทั้ง 6 กิจกรรม ตามหลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย 2560 (กิจกรรมลูกเสือจูเนียร์) มีหลักสูตรเครื่องหมายวิชาชีพ 10 วิชา 28 เรื่อง รายละเอียดตามแผนภาพ ดังนี้

แผนภาพที่ 5 หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย เตรียมลูกเสือสำรอง
เครื่องหมายวิชาพิเศษ 10 วิชา

จากแผนภาพที่ 5 หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย เตรียมลูกเสือสำรองหน่วยการเรียนรู้หลักสูตรเครื่องหมายวิชาพิเศษสังเคราะห์ได้ 10 วิชา และมีรายละเอียดย่อยที่เป็นเนื้อหาจำนวน 28 เรื่อง ดังนี้

วิชาที่ 1 นักกรีฑา มีเนื้อหาในหน่วยนี้ 3 เรื่อง คือ การทรงตัวบนฐานต่างระดับ การผจญภัยในโรงเรียน (ลอดอุโมงค์) และการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (การเคลื่อนไหวหลบสิ่งกีดขวาง)

วิชาที่ 2 นักแสดงการบันเทิง มีเนื้อหาในหน่วยนี้ 4 เรื่อง คือ นันทนาการ ดนตรีขวดน้ำ บทบาทสมมติเลียนแบบสัตว์ และการมอบเครื่องหมายวิชาพิเศษ

วิชาที่ 3 นักสำรวจมีเนื้อหาในหน่วยนี้ 2 เรื่อง คือ สำรวจต้นไม้ในโรงเรียน และสำรวจซากดึกดำบรรพ์

วิชาที่ 4 นักปฐมพยาบาล มีเนื้อหาในหน่วยนี้ 3 เรื่อง คือ ความสำคัญของการนอน การปฐมพยาบาลเบื้องต้น และอนามัย (การทำความสะอาดฟัน มือ เท้า และเล็บ)

วิชาที่ 5 นักสารพัดช่าง มีเนื้อหาในหน่วยนี้ 1 เรื่อง คือ การผูกเงื่อน

วิชาที่ 6 งานอดิเรก มีเนื้อหาในหน่วยนี้ 2 เรื่อง คือ ธงชาติไทย - อังกฤษ - ญี่ปุ่น และงานประดิษฐ์จากเศษวัสดุ

วิชาที่ 7 การช่วยเหลืองานบ้าน มีเนื้อหาในหน่วยนี้ 3 เรื่อง คือ การประกอบอาหารชาวยุโรป การอยู่ค่าย (แบบไม่ค้างคืน) และการอยู่ค่าย (การเดินทางไกล)

วิชาที่ 8 นักอ่านแผนที่ มีเนื้อหาในหน่วยนี้ 1 เรื่อง คือ การเรียนรู้เรื่องทิศทั้ง 4 ทิศ

วิชาที่ 9 นักรรรมชาติศึกษา มีเนื้อหาในหน่วยนี้ 6 เรื่อง คือ การเพาะถั่วงอก ทักษะชีวิตเบื้องต้น (การชิมรส) ทักษะชีวิตเบื้องต้น (การฟังเสียง) ทักษะชีวิตเบื้องต้น (การดมกลิ่น) ทักษะชีวิตเบื้องต้น (การคลำ) และทักษะชีวิตเบื้องต้น (การจำ)

วิชาที่ 10 นักวิทยาศาสตร์ มีเนื้อหาในหน่วยนี้ 3 เรื่อง คือ ทักษะชีวิตเบื้องต้น (การทดลองทำเครื่องกรองน้ำ) ทักษะชีวิตเบื้องต้น (การใช้ชีวิตร่วมกับธรรมชาติ) และทักษะชีวิตเบื้องต้น (การทดลองเรื่องความลับของดิน)

จากการดำเนินวิจัยตามกระบวนการต่างๆ ผู้วิจัยได้จัดสร้างแบบสอบถามเพื่อประเมิน ผลการดำเนินงานของครูในการพัฒนาหลักสูตรและนำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ไปใช้ แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 7 ผลการนำหลักสูตรและแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ไปใช้ (n=16)

ที่	การจัดการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการจัดประสบการณ์		4.46	0.49	มาก
1	มีกำหนดการจัดประสบการณ์โดยใช้หลักการบูรณาการผ่านกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีที่สอดคล้องกับพัฒนาการตามวัยของเด็ก	4.81	0.40	มากที่สุด
2	มีรูปแบบการจัดประสบการณ์กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีสอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์ และจุดหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย	4.69	0.70	มากที่สุด
3	มีกำหนดการจัดประสบการณ์แต่ละช่วงอายุที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็กต่อกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี	4.38	0.50	มาก
4	มีกำหนดการจัดประสบการณ์เน้นให้เด็กลงมือปฏิบัติ ริเริ่มและมีส่วนร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี	4.19	0.40	มาก
5	มีกำหนดการจัดประสบการณ์เปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล สื่อ และใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.19	0.40	มาก
6	มีกำหนดการจัดประสบการณ์กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีที่ส่งเสริมให้เด็กมีทักษะชีวิตและการปฏิบัติตนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.38	0.50	มาก
7	มีกำหนดการจัดประสบการณ์ส่งเสริมการพัฒนาการให้เด็กเป็นคนดี มีวินัย และมีความเป็นไทยตามกฎ คำปฏิญาณของลูกเสือ-เนตรนารี	4.63	0.50	มากที่สุด
2. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้		4.29	0.46	มาก
8	ระบุแนวการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี	4.25	0.45	มาก
9	มีสื่อที่หลากหลาย เหมาะสมและเพียงพอ	4.25	0.45	มาก
10	มีแหล่งเรียนรู้ในและนอกสถานศึกษาที่ส่งเสริมพัฒนาและการเรียนรู้ของเด็ก	4.38	0.50	มาก

3. ด้านการประเมินพัฒนาการ		4.06	0.57	มาก
11	มีการประเมินพัฒนาการเด็กครอบคลุมมาตรฐานคุณลักษณะพึงประสงค์ ด้วยกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี	4.06	0.57	มาก
12	มีการประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงในการปฏิบัติกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี	4.06	0.57	มาก
4. ด้านการเชื่อมต่อของการศึกษา		4.25	0.67	มาก
13	ครูผู้สอนปฐมวัยและประถมศึกษา มีการแลกเปลี่ยนและกำหนดแนวทางการทำกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีส่วมกัน	4.38	0.72	มาก
14	มีแนวทางการจัดกิจกรรมให้เด็กปฐมวัยมีความพร้อมในการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของครูผู้สอนร่วมกันด้วยกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี	4.06	0.57	มาก
15	มีการจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศของเด็กปฐมวัยรายบุคคลส่งต่อระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อการวางแผนพัฒนาเด็กร่วมกัน	4.31	0.70	มาก
รวม		4.33	0.53	มาก

จากตารางที่ 7 ชุดที่สอง การประเมิน กระบวนการนำผลจากการอบรมไปใช้ใน จัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือ -เนตรนารีจูเนียร์) ผู้วิจัยออกแบบการประเมินไว้ 4 ด้าน คือ ด้านการจัดประสบการณ์ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ ด้านการประเมินพัฒนาการและ ด้านการเชื่อมต่อของการศึกษาโดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณารายด้านจากค่าเฉลี่ยมากไปหาค่าเฉลี่ยน้อย ดังนี้ ด้านที่มีค่ามากที่สุดคือ ด้านการจัดประสบการณ์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.49) รองลงมาคือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.46) รองลงมาคือ ด้านการเชื่อมต่อของการศึกษาอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.67) และด้านที่มีค่าน้อยที่สุดคือ ด้านการประเมินพัฒนาการอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.57)

ส่วนที่ 3 การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ

สรุปข้อมูลจากการแสดงความคิดเห็นปลายเปิดของผู้เข้ารับการพัฒนา 20 คน พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมทุกคนมีความประทับใจในตัววิทยากรที่มีความรู้ อธิบายเนื้อหาได้ชัดเจน ตรงประเด็น ผู้ฟังมีความเข้าใจและสามารถนำความรู้เรื่อง หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยเตรียมลูกเสือสำรอง (ลูกเสือ เนตรนารีจูเนียร์) ไปใช้ได้จริง เข้าใจขั้นตอนการจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์และเห็นความสำคัญของกระบวนการปรับพฤติกรรมผู้เรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และแผนการจัดการศึกษาแห่งชาติ ที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ 3 ด้านคือ 1) ผู้เรียนรู้ เป็นผู้มีความเพียร ใฝ่เรียนรู้ และมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2) ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมเป็นผู้มีทักษะทางปัญญา ทักษะศตวรรษที่ 21 ความฉลาดทางดิจิทัล และ 3) พลเมืองที่เข้มแข็ง เป็นผู้มีความรักชาติ รักท้องถิ่น รู้ถูกผิด มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทยและพลโลก มีจิตอาสา มากขึ้น ผู้เข้าอบรมมีส่วนร่วมในการอบรมโครงการมีความคุ้มค่าสื่อ- อุปกรณ์ที่นำเสนอ ครู

และผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ทั้งสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ คู่มือที่เป็นเอกสาร
อบรมดีมาก ให้ความรู้และกิจกรรมภายในเล่มเดียวกัน การอบรมมีการสอดแทรกเรื่องการบริหาร
จัดการชั้นเรียนเชิงบวก กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมจิตปัญญา สามารถประยุกต์ได้ตามความ
เหมาะสม

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. เป็นโครงการที่ดี ครูได้รับความรู้ ความเข้าใจจากการอบรมในครั้งนี้ จึงอยากให้นำ
โครงการลักษณะนี้ไปใช้กับสถานศึกษาอื่นๆ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง
2. ควรจัดทำเล่มคู่มือ และกิจกรรมแยกจากกัน เพื่อสะดวกต่อการนำไปใช้และอาจเพิ่ม
เนื้อหาให้มากขึ้นเพื่อจะได้เกิดความหลากหลายในการเลือกใช้กิจกรรมเพราะหากนำไปใช้เป็น
เวลานานอาจเกิดความซ้ำซากจนทำให้เกิดความเบื่อหน่ายได้
สิ่งที่เป็นผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบที่ไม่คาดคิด/ที่เกิดขึ้น

ผลกระทบทางบวก คณะผู้เข้ารับการพัฒนามีทั้งผู้บริหารและคณะครูทำให้เกิดความเข้าใจ
ตรงกันในการรับรองความรู้ มีความกระตือรือร้นที่จะรับความรู้ใหม่ๆ ในรูปแบบของการฝึกปฏิบัติจริง
ควบคู่กับทฤษฎี ผู้เข้ารับการพัฒนานำผลการอบรมและความรู้ที่ได้ไปใช้กับผู้เรียน ทันทีหลังการอบรม
โดยดูจากการส่งแผนการจัดการเรียนรู้ และการนิเทศติดตาม นอกจากนี้ที่สำคัญคือสถานศึกษามีหลักสูตร
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ลูกเสือ-เนตรนารีระดับปฐมวัย ที่สามารถนำไปใช้ได้จริงเป็นรูปธรรมมากที่สุดอีก
หลักสูตรหนึ่ง

ผลกระทบทางลบ พบว่า มีสถานศึกษาอีกเป็นจำนวนมากที่บุคลากรยังขาดทักษะการนำ
หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ลูกเสือ-เนตรนารีไปใช้กับผู้เรียนระดับปฐมวัย เนื่องจากยังไม่มี
จัดทำหลักสูตรที่เด่นชัด

ขั้นการยืนยันรูปแบบ

ผู้วิจัยได้นำรูปแบบและข้อคำถามนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน ประเมินรูปแบบพบว่า ทุกคนมี
ความเห็นสอดคล้องกันในเชิงปริมาณ และมีข้อเสนอแนะในเชิงคุณภาพ รายละเอียดตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 8 แบบประเมินยืนยันรูปแบบของผู้ทรงคุณวุฒิด้านการดำเนินงานบริหารจัดการหลักสูตร
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือ-เนตรนารี จูเนียร์) ของผู้บริหารสถานศึกษา

วิธีการเชิงปริมาณ	เหมาะสม		เป็นไปได้		เป็นประโยชน์		ถูกต้องครอบคลุม	
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ได้	ไม่ได้	มี	ไม่มี	ใช่	ไม่ใช่
1. ด้านปรัชญาการศึกษาของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยของสถานศึกษา	✓		✓		✓		✓	
2. ด้านวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย	✓		✓		✓		✓	
3. ด้านจุดหมาย	✓		✓		✓		✓	
4. ด้านมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์	✓		✓		✓		✓	
5. ด้านการจัดเวลาเรียน	✓		✓		✓		✓	
6. ด้านสาระการเรียนรู้รายปี	✓		✓		✓		✓	
7. ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร	✓		✓		✓		✓	
8. ด้านการเชื่อมต่อของการศึกษา	✓		✓		✓		✓	

วิธีการประเมินเชิงคุณภาพ

1. ด้านปรัชญาการศึกษาของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยของสถานศึกษา : ในอนาคตสถานศึกษาสามารถกำหนดแนวคิดด้านปรัชญาในการพัฒนาเด็กเกี่ยวกับการกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในระดับปฐมวัยในครอบคลุมกิจกรรมหลักของเด็กให้กว้างขวางมากขึ้นจนสนองความต้องการของเด็กได้เต็มที่

2. ด้านวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย : สถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในระดับปฐมวัยในแผนกลยุทธ์ให้ชัดเจน โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

3. ด้านจุดหมาย : ดำเนินการเช่นเดียวกันกับวิสัยทัศน์

4. ด้านมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ : -

5. ด้านการจัดเวลาเรียน : การจัดเวลาเรียน มีความเหมาะสม หรืออาจปรับเปลี่ยนแผนการจัดการเรียนรู้ให้ชัดเจนได้ตามบริบทของสถานศึกษา โดยสามารถยืดหยุ่นให้เหมาะสม

6. ด้านสาระการเรียนรู้รายปี : กำหนดเนื้อหาสาระเพิ่มเติมได้ตามบริบทให้สอดคล้องกับสังคมโลก และความเจริญทางเทคโนโลยี

7. ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร : เพิ่มการกำกับติดตามอย่างเป็นระบบ

8. ด้านการเชื่อมต่อของการศึกษา : พยายามสนับสนุนการร่วมมือจากทุกฝ่ายให้ต่อเนื่องยั่งยืน เพราะผู้เรียนระดับปฐมวัยเป็นหัวใจของการพัฒนาศักยภาพมนุษย์

จากตารางที่ 8 ผลการยืนยันโดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือ-เนตรนารี จูเนียร์) เป็นพหุองค์ประกอบ คือ มีความสัมพันธ์กันมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ เป็นประโยชน์ และมีความถูกต้องครอบคลุม คิดเป็นร้อยละ 100 โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการประเมินเชิงคุณภาพ คือ ในอนาคตสถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรจนสามารถกำหนดแนวคิดด้านปรัชญาในการพัฒนาเด็กเกี่ยวกับการกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในระดับปฐมวัยในครอบคลุมกิจกรรมหลักของเด็กให้กว้างขวางมากขึ้นจนสนองความต้องการของเด็กได้เต็มศักยภาพ

ตารางที่ 9 แบบประเมินยืนยันรูปแบบของผู้ทรงคุณวุฒิด้านผลการดำเนินงานของครูในการปรับหลักสูตรและนำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ไปใช้

วิธีการเชิงปริมาณ	เหมาะสม		เป็นไปได้		เป็นประโยชน์		ถูกต้องครอบคลุม	
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ได้	ไม่ได้	มี	ไม่มี	ใช่	ไม่ใช่
1. ด้านการจัดประสบการณ์	✓		✓		✓		✓	
2. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้	✓		✓		✓		✓	
3. ด้านการประเมินพัฒนาการ	✓		✓		✓		✓	
4. ด้านการเชื่อมต่อการศึกษา	✓		✓		✓		✓	

การประเมินเชิงคุณภาพ : การดำเนินงานของครู

1. ด้านการจัดประสบการณ์ : อาจเพิ่มกิจกรรมจิตอาสา เข้าร่วมด้วยโดยบูรณาการกับกิจกรรมหลักในแต่ละวันเพื่อให้สอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาที่มีอยู่แล้ว
2. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้เพิ่มเรื่องสื่อธรรมชาติที่สถานศึกษาขนาดเล็กในหลายแห่งมีอยู่แล้ว เพราะสื่อเทคโนโลยีต้องใช้งบประมาณสนับสนุน
3. ด้านการประเมินพัฒนาการ : เพิ่มเด็กที่มีลักษณะพิเศษเพราะครูปฐมวัยจะอยู่ใกล้ชิดเด็กก่อนครูในระดับประถมศึกษาจนทำให้สามารถส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง
4. ด้านการเชื่อมต่อของการศึกษา : เพิ่มบันทึกการส่งต่อผู้เรียนระดับปฐมวัยกับผู้เรียนระดับชั้นที่สูงขึ้น

จากตารางที่ 9 ผลการยืนยันโดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือ-เนตรนารี จูเนียร์) ผลการดำเนินงานของครูในการปรับหลักสูตรและนำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ไปใช้เป็นพหุองค์ประกอบ คือมีความสัมพันธ์กัน มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ เป็นประโยชน์ และมีความถูกต้องครอบคลุม คิดเป็นร้อยละ 100 โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการประเมินเชิงคุณภาพ เช่น ครูอาจเพิ่มกิจกรรมจิตอาสาโดยบูรณาการกับ

กิจกรรมหลักในแต่ละวันเพื่อให้สอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาที่มีอยู่แล้ว การคัดกรองเด็กที่มีลักษณะพิเศษและบันทึกการส่งต่อผู้เรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น

ในการยืนยันรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือ-เนตรนารีจูเนียร์) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินนวัตกรรมและนำไปถามผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้ง 30 คน มีรายละเอียดตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 10 การประเมินรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย

(ลูกเสือ-เนตรนารีจูเนียร์)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือ-เนตรนารีจูเนียร์) ที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับกับความต้องการของสถานศึกษา	4.70	0.47	มากที่สุด
2. มีความสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพปัญหา - อุปสรรค ของสถานศึกษา	4.63	0.61	มากที่สุด
3. กิจกรรมการเรียนรู้ครอบคลุมกิจกรรมหลัก และกิจกรรมพิเศษ	4.43	0.50	มาก
4. สามารถลดระยะเวลา และภาระในการดำเนินงานการสร้างหลักสูตรเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยของครูได้	4.30	0.47	มาก
5. ภาษาที่ใช้ในหลักสูตรและกิจกรรมตามแผนมีความเหมาะสมเข้าใจง่าย	4.47	0.51	มาก
6. หลักสูตรที่สร้างขึ้นเหมาะสมกับการพัฒนาการ และการจัดประสบการณ์เรียนรู้ของผู้เรียนระดับปฐมวัย	4.43	0.50	มาก
7. การออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สอดคล้องกับบริบทและแผนงานของสถานศึกษา	4.70	0.47	มากที่สุด
8. ขั้นตอนการนำไปใช้ไม่ซับซ้อน สามารถนำไปใช้ได้	4.47	0.51	มาก
9. เป็นแนวทางในการจัดการบูรณาการองค์ความรู้ ในการพัฒนาการจัดประสบการณ์ได้ครอบคลุมทักษะชีวิตที่จำเป็น	4.43	0.50	มาก
10. ท่านสามารถนำหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือ-เนตรนารีจูเนียร์) ที่สร้างขึ้นไปขยายผลยังสถานศึกษาเครือข่ายที่จัดการศึกษาระดับเดียวกัน	4.57	0.50	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.51	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 10 พบว่า การประเมินคุณภาพรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือ-เนตรนารีจูเนียร์) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.51, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือข้อ 1 รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือ-เนตรนารีจูเนียร์) ที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้อง

กับกับความต้องการของสถานศึกษา และข้อ 7 การออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สอดคล้องกับบริบทและแผนงานของสถานศึกษาอยู่ใน ระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.47) รองลงมาได้แก่ข้อ 2 มีความสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพปัญหา-อุปสรรคของสถานศึกษาอยู่ใน ระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.61) รองลงมาได้แก่ข้อ 10 ท่านสามารถนำหลักสูตร กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือ-เนตรนารีจูเนียร์) ที่สร้างขึ้นไปขยายผลยังสถานศึกษา เครือข่ายที่จัดการศึกษาระดับเดียวกัน อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.50) รองลงมา ได้แก่ข้อ 5 ภาษาที่ใช้ในหลักสูตรและกิจกรรมตามแผนมีความเหมาะสมเข้าใจง่าย และข้อ 8 ขั้นตอน การนำไปใช้ไม่ซับซ้อน สามารถนำไปใช้ได้อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.51) รองลงมา มี 3 ข้อได้แก่ข้อ 3 กิจกรรมการเรียนรู้ครอบคลุมกิจกรรมหลักและกิจกรรมพิเศษ ข้อ 6 หลักสูตรที่สร้าง ขึ้นเหมาะสมกับการพัฒนาการ และการจัดประสบการณ์เรียนรู้ของผู้เรียนระดับปฐมวัย และข้อ 9 เป็นแนวทางในการจัดการบูรณาการองค์ความรู้ ในการพัฒนาการจัดประสบการณ์ได้ครอบคลุมทักษะ ชีวิตที่จำเป็น อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.50) และข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือข้อ 4 สามารถ ลดระยะเวลา และภาระในการดำเนินงานการสร้างหลักสูตรเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือ-เนตรนารีจูเนียร์) ของครูได้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.47)

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้จัดทำรายงานการวิจัยเพื่อนำเสนอต้นสังกัด

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาโดยใช้วิธีปฏิบัติการ ประชากรเป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง 2 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการ เลือกแบบเจาะจงจากสถานศึกษาที่สมัครเข้าร่วมโครงการจำนวน 14 แห่ง เลือก 4 แห่งเป็นสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ 2 แห่ง จังหวัดพิษณุโลก 2 แห่ง ประกอบด้วย ผู้บริหาร 1 คน คณะครูแต่ละ 3 คน รวม 16 คน และผู้เรียนระดับปฐมวัย 100 คนรวมทั้งสิ้น 116 คน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยประกอบด้วยการพัฒนาหลักสูตร และหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนลูกเสือ-เนตรนารี (เตรียมลูกเสือสำรอง ดวงดวงที่ 1 และเครื่องหมายวิชาพิเศษ) ซึ่งตอบสมมุติฐานการวิจัย 2 ข้อ ดังนี้

1. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยที่สร้างขึ้นสามารถนำไปบูรณาการเข้ากับสถานศึกษาอื่นที่เปิดสอนในระดับปฐมวัยได้ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการหลักสูตรแบ่งออกเป็น 8 ด้านคือ ด้านปรัชญาการศึกษาของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย ด้านวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ด้านจุดมุ่งหมาย ด้านมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านการจัดเวลาเรียน ด้านสาระการเรียนรู้รายปี ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร และด้านการเชื่อมต่อของการศึกษา ผลการดำเนินงานก่อนการพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.62) หลังการพัฒนาพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.59) เพิ่มขึ้น $+0.65$ ด้านน้อยที่สุดก่อนการพัฒนาอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 0.68) และหลังการพัฒนาอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.71) เพิ่มขึ้น $+0.42$ คือ ด้านสาระการเรียนรู้รายปีด้านองค์ประกอบของหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือ-เนตรนารีจูเนียร์) ประกอบด้วย หลักสูตรดาวดวงที่ 1 แบ่งออกเป็นหมวดวิชาการลูกเสือ 5 หน่วยการเรียนรู้ 12 หน่วยการเรียนรู้ย่อย และหมวดวิชาพิเศษ 10 วิชา เนื้อหาย่อย 28 เรื่อง ผลของการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้วิจัยออกแบบการประเมินไว้ 4 ด้าน คือ ด้านการจัดประสบการณ์ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ ด้านการประเมินพัฒนาการ และด้านการเชื่อมต่อของการศึกษา ผลการประเมินโดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.53)

2. การยืนยันรูปแบบหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นจากการสังเคราะห์เอกสาร การอบรมเชิงปฏิบัติการ การอิงผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน พบว่าหลักสูตรที่สร้างขึ้นเป็นพหุองค์ประกอบที่ความสัมพันธ์ต่อกัน มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ เป็นประโยชน์และมีความถูกต้องครอบคลุมตามทฤษฎี ในเชิงปริมาณคิดเป็นร้อยละ100

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย ตามกรอบแนวคิด การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือ-เนตรนารีจูเนียร์) ประกอบด้วยการพัฒนาหลักสูตร และหลักสูตรระดับปฐมวัยกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีเตรียมลูกเสือสำรอง หลักสูตรเครื่องหมายวิชาพิเศษ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยที่สร้างขึ้นสามารถนำไปบูรณาการใช้กับสถานศึกษาอื่นที่เปิดสอนในระดับปฐมวัยได้ จากการสังเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และการอบรมเชิงปฏิบัติการ พบว่า มีสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างขอเข้าร่วมโครงการจำนวน 10 แห่งเป็นผู้บริหารและคณะครูทั้งหมด รวม36 คน ส่งผลให้การระดมสมอง สังเคราะห์องค์ความรู้เรื่องการพัฒนาหลักสูตร ด้านการบริหารหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือ – เนตรนารีจูเนียร์) มีความน่าเชื่อถือ และได้องค์ประกอบการบริหารจัดการหลักสูตร 8 ด้าน และการจัดการเรียนรู้ 4 ด้าน ดังนี้

การบริหารจัดการหลักสูตร8 ด้าน

1. ด้านปรัชญาการศึกษาของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยมีรายละเอียดครอบคลุมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่แสดงแนวคิดและความเชื่อในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยชัดเจนครบถ้วน สามารถบูรณาการกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีได้เหมาะสม สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช2560

2. ด้านวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายมีรายละเอียดคือ กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีมีความชัดเจนและสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา มีวิธีการพัฒนาเด็กปฐมวัยในอนาคตได้ชัดเจนแสดงถึงจุดเน้น อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ที่ต้องการของสถานศึกษากับกิจกรรมลูกเสือ- เนตรนารี มีการกำหนดเป้าหมายของกิจกรรมลูกเสือเนตรนารีที่ต้องการในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

3. ด้านจุดมุ่งหมาย มีรายละเอียดคือ กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีมีความสอดคล้องและครอบคลุมจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 และปรัชญา วิสัยทัศน์การศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา มีความเป็นไปได้ในการนำไปสู่การปฏิบัติตามจุดหมายที่กำหนดในหลักสูตร

4. ด้านมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีรายละเอียดคือ กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีสามารถนำมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสภาพที่พึงประสงค์มากำหนดในหลักสูตรปฐมวัยครบถ้วน สามารถนำมาจัดแบ่งกลุ่มอายุเด็ก และระดับชั้นเรียนได้ชัดเจน

5. ด้านจัดเวลาเรียน มีรายละเอียดคือ การกำหนดเวลาเรียนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ต่อ 1 ปีการศึกษาไม่น้อยกว่า 40 คาบ มีการกำหนดเวลาเรียนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีแต่ละสัปดาห์ ไม่น้อยกว่า 40 นาที มีการกำหนดช่วงเวลาการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีเหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก

6. ด้านสาระการเรียนรู้รายปี มีรายละเอียดคือ กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีมีความสอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ในแต่ละช่วงวัย มีการกำหนดครอบคลุมประสบการณ์สำคัญ และสาระที่ควรเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 มีการจัดแบ่งสาระการเรียนรู้เหมาะสมกับช่วงเวลาในการจัดหน่วยประสบการณ์

7. ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร มีรายละเอียดคือ ความพร้อมด้านครู บุคลากร และข้อมูลสารสนเทศในการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี มีงบประมาณและทรัพยากรสนับสนุนกิจกรรม เพียงพอมีการวางแผนการประเมินกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีก่อน/ระหว่าง/หลังการใช้ มีแผนการนิเทศ ติดตามการนำกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีสู่การปฏิบัติ

8. ด้านการเชื่อมต่อของการศึกษา มีรายละเอียดคือ ผู้บริหารมีการวางแผนและสร้างความเข้าใจแก่ผู้สอนปฐมวัยผู้สอนประถมศึกษา และสร้างความเข้าใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน ในการสร้างรอยเชื่อมต่อของหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีทั้งสองระดับ

องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้มี ด้านคือ

1. ด้านการจัดประสบการณ์ มีรายละเอียดคือ การจัดประสบการณ์โดยใช้หลักการบูรณาการผ่านกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีที่สอดคล้องกับพัฒนาการตามวัยของเด็ก มีรูปแบบการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีสอดคล้องกับปรัชญาวิสัยทัศน์ และจุดหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย มีกำหนดการจัดประสบการณ์แต่ละช่วงอายุที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก เน้นให้เด็กลงมือปฏิบัติ ริเริ่ม และมีส่วนร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีเปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล สื่อ และใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายที่ส่งเสริมให้เด็กมีทักษะชีวิต เป็นคนดี มีวินัย มีความเป็นไทยตามกฎ คำปฏิญาณของลูกเสือ-เนตรนารี และการปฏิบัติตนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ มีรายละเอียดคือ ระบุแนวการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี มีสื่อที่หลากหลายเหมาะสมและเพียงพอมีแหล่งเรียนรู้ในและนอกสถานศึกษาที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

3. ด้านการประเมินพัฒนาการ มีรายละเอียดคือ การประเมินพัฒนาการเด็กครอบคลุมมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้วยกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี มีการประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงในการปฏิบัติกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี

4. ด้านการเชื่อมต่อของการศึกษา มีรายละเอียดคือ ครูผู้สอนปฐมวัยและประถมศึกษา มีการแลกเปลี่ยนและกำหนดแนวทางการทำกิจกรรมลูกเสือเนตรนารีสร่วมกัน มีแนวทางการจัดกิจกรรม

ให้เด็กปฐมวัยมีความพร้อมในการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1 ของครูผู้สอนร่วมกันด้วยกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีมีการจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศของเด็กปฐมวัยรายบุคคลส่งต่อระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อการวางแผนพัฒนาเด็กร่วมกัน

ผลการวิจัยพบว่า การประเมินก่อนการพัฒนา การบริหารหลักสูตรโดยภาพรวมก่อนการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ผลการดำเนินงานพิจารณารายด้านมากที่สุดมีด้านคือ ด้านวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และด้านจุดมุ่งหมาย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาได้จัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย มุ่งเน้นวิสัยทัศน์ และจุดมุ่งหมายให้เกิดกับผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ซึ่งสอดคล้องกับ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (2560 : 3, 6) และแผนการจัดการศึกษาแห่งชาติซึ่งมีจุดหมายและมุ่งพัฒนาเด็กทุกคน ให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกายอารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความสุขเหมาะสมตามวัย มีทักษะชีวิต ปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัยสำนึกความเป็นไทยโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 (2561 : 5) ด้านผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา ซึ่งมีการสะสมและต่อเนื่องเชื่อมโยงทุกระดับและประเภทการศึกษาตามคุณลักษณะ ทั้ง 3 ด้านคือ ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง มีพัฒนาการรอบด้านและสมดุล สนใจเรียนรู้และกำกับตัวเองให้ทำสิ่งต่าง ๆ ที่เหมาะสมตามช่วงวัยได้สำเร็จ ด้านน้อยที่สุดคือ ด้านสาระการเรียนรู้รายปี ซึ่งเป็นไปตามสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษา และซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นสาระการเรียนรู้ปีที่ไม่สามารถปรับเปลี่ยนได้ในระหว่างภาคเรียน และเป็นเกณฑ์ที่ระบุไว้ชัดเจนในหลักสูตร

การประเมินหลังการพัฒนาพบว่า ผลการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นมากกว่าครั้งที่ 1 ทุกข้อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับจากค่ามากไปหาน้อย คือด้านจัดเวลาเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด เพิ่มขึ้น +0.92 ที่เป็นเช่นนี้อาจกล่าวได้ว่า ผู้บริหารได้นำองค์ความรู้ที่ได้จากการโครงการฯ ไปนิเทศ กำกับ ติดตาม สังเกตการสอน และพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีความสอดคล้องกับกระบวนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือ-เนตรนารี จูเนียร์) ให้เป็นไปตามแนวทางของต้นสังกัดในการส่งเสริมคุณลักษณะผู้เรียนระดับปฐมวัย ซึ่งในเรื่องการบูรณาการเนื้อหาให้เหมาะกับทักษะชีวิตนั้น ปรีชา เติดยัตติ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษา สภาพปัญหาและการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติงานในโรงเรียน พบว่า ด้านหลักสูตรมีจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน เนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมีความเหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนการสอน เมื่อนักเรียนเรียนผ่านแล้วสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ สามารถบูรณาการกับวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ ธนดล เล็กเลิศศิริวงศ์ (2554 : 73) วิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมลูกเสือสามารถตอบสนองต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ ตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ทั้งในด้านรักชาติ ศาสน์กษัตริย์ ด้านซื่อสัตย์สุจริต ด้านมีวินัยด้านใฝ่เรียนรู้

ด้านอยู่อย่างพอเพียง ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน คนรักความเป็นไทย และด้านมีจิตสาธารณะ เพราะการบริหารกิจกรรมลูกเสือ ทั้งด้านกิจกรรมพิเศษ การบริหารการเงิน การจัดกิจกรรม หลักสูตร ผู้บังคับบัญชา ระบบบังคับบัญชาลูกเสือ ได้มีการสอดแทรกคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 8 ข้อ นอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ด้วย สุเวช กลับลศรี (2556 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมลูกเสือเพื่อสร้างภาวะผู้นำของเยาวชนไทย พบว่า 1) เยาวชนไทยควรได้รับการเสริมสร้างภาวะผู้นำ 17 ประการ ประกอบด้วย ผลการออกแบบและปรับปรุงกิจกรรมลูกเสือเพื่อสร้างภาวะผู้นำของเยาวชนไทย 10 ประการดังนี้ (1) การรู้ดีในการแก้ปัญหาอย่างมีระบบ (2) การตัดสินใจในการแก้ปัญหา (3) การสร้างความคิดรวบยอด (4) การทำงานเป็นทีม (5) ความรับผิดชอบ (6) การมีระเบียบวินัย (7) ความสุภาพอ่อนน้อม (8) ความอดทน (9) การจงใจ (10) สัมปรีชธรรม 7 การใช้กิจกรรมหลักในการพัฒนา จำนวน 7 กิจกรรม ได้แก่ (1) บุคลิกสร้างศักดิ์ศรี (2) ประสาทชีวิตปลอดภัย (3) วินัยลูกเสือเพื่อสร้างคน (4) ผลบุญยั่วใจผู้นำ (5) หลักธรรมนำชีวิตบันเทิง (6) รื่นโรยรอบกองไฟ (7) เดินทาไกลกายใจอดทน และวิธีการลูกเสือ วิธี ได้แก่ (1) คำปฏิญาณและกฎ (2) เรียนรู้จากการกระทำ (3) ระบบหมู่ (4) การใช้สัญลักษณ์ร่วมกัน (5) การศึกษาธรรมชาติ (6) ความก้าวหน้าในการเข้าร่วมกิจกรรม (7) การสนับสนุนโดยผู้ใหญ่ สำหรับสถานศึกษาสุภาพร จตุรภัทร และเฟื่องอรุณ ปรีดีติลล (2557 : 57) กล่าวว่า ควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ บทบาทหน้าที่ และมีเกณฑ์มาตรฐานอย่างชัดเจนในการจัดกิจกรรมลูกเสือ เน้นความซื่อสัตย์และเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง มีการส่งเสริมพัฒนา สร้างคุณค่า และสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครูและบุคลากรทางการลูกเสือ มีการกำหนดภารกิจอำนาจหน้าที่ วิธีปฏิบัติและสร้างความร่วมมือของเครือข่ายการลูกเสือไทย รวมทั้งต้องสร้างให้สาธารณชนเห็นคุณค่าและพัฒนาระบบฐานข้อมูลให้มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการปูพื้นฐานให้กับผู้เรียน สำหรับในต่างประเทศ Lu (1993 : Abstract) ได้มีการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาหลักสูตรลูกเสือในประเทศไต้หวัน โดย มีวัตถุประสงค์ของ การศึกษาเพื่ออธิบายและวิจารณ์ความต้องการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการศึกษาของลูกเสือ และระบุความเป็นไปได้ตลอดจนเนื้อหาเบื้องต้นสำหรับหลักสูตรการศึกษาของลูกเสือในไต้หวัน ในการศึกษาครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะสำหรับหลักสูตรใหม่ของการลูกเสืออยู่ 5 กลุ่ม การประชุมกลุ่มเดลฟายอมรับว่าความสามัคคีและสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อหลักสูตรการศึกษาลูกเสือ ส่วนกลุ่มอื่น ๆ มีความเห็นว่าสำคัญพอประมาณ

2. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยที่พัฒนาขึ้น เป็นพหุองค์ประกอบ มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ เป็นประโยชน์และมีความถูกต้องครอบคลุม ผลการยืนยันด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน พบว่า ในเชิงปริมาณ มีความคิดเห็นว่ารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยที่สร้างขึ้นสามารถนำไปเป็นต้นแบบในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และขยายผลกับสถานศึกษาอื่นที่จัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัยได้โดยนำแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 40 แผน ไปบูรณาการกับกิจกรรมหลักทั้ง 6 กิจกรรม เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างกว้างขวาง ไม่จำกัดความรู้เฉพาะที่ครูสอนกับบรรยากาศการเรียนรู้แบบเดิมๆ ทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่าย (ในภาคผนวก)

นอกจากนี้ จากการร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ตลอดระยะเวลาของการดำเนินงานวิจัยพบว่า มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงคุณภาพ

2.1 ข้อเสนอแนะจากการอบรมเชิงปฏิบัติการ

1) เป็นโครงการที่ดี ครูได้รับความรู้ ความเข้าใจจากการอบรมในครั้งนี้ จึงอยากให้นำโครงการลักษณะนี้ไปใช้กับสถานศึกษาอื่นๆ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

2) ควรจัดทำเล่มคู่มือ และกิจกรรมแยกจากกัน เพื่อสะดวกต่อการนำไปใช้และอาจเพิ่มเนื้อหาให้มากขึ้นเพื่อจะได้เกิดความหลากหลายในการเลือกใช้กิจกรรมเพราะหากนำไปใช้เป็นเวลานานอาจเกิดความซ้ำซากจนทำให้เกิดความเบื่อหน่ายได้

สิ่งที่ได้เป็นผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบที่ไม่คาดคิด/ที่เกิดขึ้น

ผลกระทบทางบวก คณะผู้เข้ารับการพัฒนามีทั้งผู้บริหารและคณะครูทำให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการรับรองความรู้ มีความกระตือรือร้นที่จะรับความรู้ใหม่ๆ ในรูปแบบของการฝึกปฏิบัติจริง ควบคู่กับทฤษฎี ผู้เข้ารับการพัฒนานำผลการอบรมและความรู้ที่ได้ไปใช้กับผู้เรียน ทันทีหลังการอบรม โดยดูจากการส่งแผนการจัดการเรียนรู้ และการนิเทศติดตาม นอกจากนี้ที่สำคัญคือสถานศึกษามีหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ลูกเสือ-เนตรนารีระดับปฐมวัย ที่สามารถนำไปใช้ได้จริงเป็นรูปธรรมมากที่สุดอีกหลักสูตรหนึ่ง

ผลกระทบทางลบ พบว่า สถานศึกษาอีกเป็นจำนวนมากที่บุคลากรยังขาดทักษะการนำหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ลูกเสือ-เนตรนารีไปใช้กับผู้เรียนระดับปฐมวัย เนื่องจากยังไม่มีการจัดทำหลักสูตรที่เด่นชัด

2.2 ข้อเสนอแนะจากการนิเทศติดตามจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และผู้ทรงคุณวุฒิ

ด้านการบริหารจัดการ 1) ด้านปรัชญาการศึกษาของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยของสถานศึกษา : ในอนาคตสถานศึกษาสามารถกำหนดแนวคิดด้านปรัชญาในการพัฒนาเด็กเกี่ยวกับการกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในระดับปฐมวัยในครอบคลุมกิจกรรมหลักของเด็กให้กว้างขวางมากขึ้น จนสนองความต้องการของเด็กได้เต็มที่ 2) ด้านวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย : สถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในระดับปฐมวัยในแผนกลยุทธ์ให้ชัดเจน โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง 3) ด้านจุดมุ่งหมาย : ดำเนินการเช่นเดียวกันกับวิสัยทัศน์ 4) ด้านมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ : ไม่มีข้อเสนอแนะ 5) ด้านการจัดเวลาเรียน : การจัดเวลาเรียน มีความเหมาะสม หรืออาจปรับเปลี่ยนแผนการจัดการเรียนรู้ให้ชัดเจนได้ตามบริบทของสถานศึกษา โดยสามารถยืดหยุ่นให้เหมาะสม 6) ด้านสาระการเรียนรู้รายปี : กำหนดเนื้อหาสาระเพิ่มเติมได้ตามบริบทให้สอดคล้องกับสังคมโลก และความเจริญทางเทคโนโลยี 7) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร : เพิ่มการกำกับติดตามอย่างเป็นระบบ และ 8) ด้านการเชื่อมต่อของการศึกษา : พยายามสนับสนุนการร่วมมือจากทุกฝ่ายให้ต่อเนื่องยั่งยืน เพราะผู้เรียนระดับปฐมวัยเป็นหัวใจของการพัฒนาศักยภาพมนุษย์

ด้านการจัดการเรียนรู้ของครู 1) ด้านการจัดประสบการณ์: อาจเพิ่มกิจกรรมจิตอาสาเข้าร่วมด้วยโดยบูรณาการกับกิจกรรมหลักในแต่ละวันเพื่อให้สอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาที่มีอยู่แล้ว 2) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้: เพิ่มเรื่องสื่อธรรมชาติที่สถานศึกษาขนาดเล็กในหลายแห่งมีอยู่แล้วเพราะสื่อเทคโนโลยีต้องใช้งบประมาณสนับสนุน 3) ด้านการประเมินพัฒนาการ: เพิ่มเด็กที่มีลักษณะพิเศษเพราะครูปฐมวัยจะอยู่ใกล้ชิดเด็กก่อนครู่ในระดับประถมศึกษาจนทำให้สามารถส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง 4) ด้านการเชื่อมต่อของการศึกษา: เพิ่มบันทึกการส่งต่อผู้เรียนระดับปฐมวัยกับผู้เรียนระดับชั้นที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย มีความสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และผลการประเมินคุณภาพรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย หลังการพัฒนาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นทุกข้อ จึงอาจกล่าวได้ว่าสถานศึกษามีความพยายามในการเร่งพัฒนาปรับปรุงกลยุทธ์การบริหารจัดการผู้เรียนในระดับปฐมวัยให้เป็นรูปธรรม เป็นระบบเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการศึกษา และเพื่อนำผลการศึกษาวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยมากยิ่งขึ้น ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานศึกษาที่อยู่ในเขตบริการเดียวกันควรพัฒนาระบบการใช้เครือข่ายร่วมกับมหาวิทยาลัยในท้องถิ่นทำข้อตกลงกับสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากร เช่น จัดอบรมเชิงปฏิบัติการกระบวนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมลูกเสือ เนตรานารีระดับปฐมวัย ส่งเสริมความร่วมมือด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา การนิเทศ กำกับ ติดตามการพัฒนาการจัดการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนซึ่งที่เป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการก่อนเพราะผู้เรียนระดับปฐมวัยเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ในระบบให้มีความต่อเนื่อง ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างสร้างสรรค์ สถานศึกษาจึงควรจัดทำหลักสูตรให้มีความชัดเจนเหมาะสมกับบริบทของตนเองเพื่อพัฒนาผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพตามช่วงวัย
2. ผู้สอนควรนำรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย พัฒนาเป็นองค์ความรู้ใหม่ต่อไปเพื่อให้มีความหลากหลายเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรนำรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย ไปขยายผลใช้กับองค์กรการศึกษาอื่น เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. ควรนำรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิด ทฤษฎี อื่นๆ มาประยุกต์ใช้ให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายและต่อเนื่องยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**.
(กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- เกื้อกุล ศรีสวัสดิ์. (2549). **การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนวัดศาลา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต1**. สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ครูเชียงราย. (2563). **ประเภทของหลักสูตร**. <https://www.kruchiangrai.net>.
- ฉันท ชาติทอง. (2550). **เทคนิคการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่3). นครปฐม :
เพชร เกษมการพิมพ์.
- ดาวพงษ์ รัตนสุวรรณ. (ม.ป.ป.).¹ **แนวทางการพัฒนากิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา**. สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1.
- ทิศนา แคมมณี. (2553). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี
ประสิทธิภาพ**. กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนดล เล็กเลิศศิริวงศ์. (2554). **การบริหารกิจกรรมลูกเสือ กับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์**.
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปรีชา เอติยัติ. (2545). **สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม**. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม ; ปีที่ 1
ฉบับที่ 2 : กรกฎาคม - ธันวาคม 2554. Nakhon Phanom University Journal ; Vol.1
No.2 : July - December 2011.
- ไพฑูรย์ ฤทธิ์ระโกก. (2554). **“การพัฒนาหลักสูตรลูกเสือสามัญตามแนวคิดการผจญภัยศึกษา
ของ ลอร์ด บาเดิน พาวเวลล์ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและทักษะการอยู่รอด
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา”**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต คณะครุศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนต์ชัย มั่นวสิน. (2552). **“แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-
เนตรนารี ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม”**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561**. (2561). สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2561.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). **การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : อาร์แอนด์
ปรินทร์ จำกัด.

สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **การประชุมสภาลูกเสือไทย ประจำปี
2560**. กรุงเทพฯ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2561. (2561). **มาตรฐานการศึกษา
แห่งชาติ 2561**

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
พุทธศักราช 2560**. กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550).
กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2553. **แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2550**. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่ง
ประเทศไทย จำกัด.

สุเทพ อ่วมเจริญ (2557). **การเรียนรู้การสอน: การออกแบบนวัตกรรมและเทคโนโลยียุคใหม่** :
มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.

สุภาพร จตุรภัทร และเฟื่องอรุณ ปรีดีติลล. (2557). “แนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริม
ความเป็นพลเมืองดี”, **วารสารเศรษฐศาสตร์**. 42 (2), เมษายน – มิถุนายน 2557.

สุเวช กลับลศรี. (2556). “**การพัฒนากิจกรรมลูกเสือเพื่อสร้างภาวะผู้นำของเยาวชนไทย**” (รายงาน
การวิจัย กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน).

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560**. โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

อนุบาลบุญยรักษ์ (2563). **กิจกรรมเสริมหลักสูตร** เข้าถึงเมื่อ 15 ธันวาคม 2563. จาก
<https://bunarak.ac.th>.

อมรรัตน์ สุทธิสาร. (2554). **สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม ; ปีที่ 1
ฉบับที่ 2 : กรกฎาคม - ธันวาคม 2554. Nakhon Phanom University Journal ; Vol.1
No.2 : July - December 2011.**

Brand, Linda Ann. (1999) “**Perception of Community Participation in Education On
Canadian Indian Reserves : An Issue of Self-Role Merger**” (Dissertation
Abstract International.

- Catherall. (1980). "Varsity Scouting : An Evaluation of Its Potential as an Alternative for 14 and 15 Years Old Boys." **Dissertation Abstracts International** 57, 8 (February 1980) : 3348.
- Connelly, F.M. and O, Lantz. (1985). "Curriculum, Definition of", in **The International Encyclopedia of Education**, P. 1160. Oxford : Pergamon Press.
- George j.Posner. (1995). **Analyzing the Curriculum**. 2nd ed. New York : McGraw-Hill, Inc.
- Hagerty, E.R,. (1991). "An Investigation of Student Activity Programs in Michigan Junior High School". **Dissertation Abstract International**.
- Hass, G. (1980). **Curriculum Planning : A New Approach**. Boston: Allyn and Bacon.
- Lu, Chien-Cheng. (1993). **General Foci and Content Elements for a New Scouting Education Curriculum of the Republic of China on Taiwan : A Delphi Study**. Taiwan : University of Illinois.
- Moreillon. (2005). "Scouts Serving the Cause of Literacy : Literacy lessons." **Dissertation Abstract International Bureau of Adult of Education : Geneva Switzerland**.
- Posner, G.L. (1995). **Analyzing the Curriculum**. Mc Graw – Hill. Inc.
- Raskoff, Sall A. (1995). "Volunteering to Do Gender : Adult Volunteers in boy Scouts". **Dissertation Abstract International**.
- Sandy Ayala and Others. (1997). **Interest Projects for Cadette and Senior Girl Scouts**. New York : Girl Scouts of the U.S.A.
- Saylor, J. G. & Alexander, W. M. (1974). **Curriculum Planning for schools**. New York : Holt, Rinehart & Winston.
- Saylor, J.Galen, William M. Alexander and Arthur J, Lewis. (1981). **Curriculum Planning for Better Teaching and Learning**. Tokyo : Hol Sounders Japan.
- Smith. B.O., W.O. Stanley and J.H. Shores. (1957). **Fundamentals of Curriculum Development**. New York : Harcourt, Brace and World.
- Taba, H. (1962). **Curriculum Development : Theory and Practice**. New York : Harcourt Brace Jovanovich
- Tyler, R. W. (1949). **Basic Principles of Curriculum and Instruction**. Chicago : The university of Chicago press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือเชิญเป็นวิทยากร

ที่ อว ๐๖๑๘.๑/๘๘

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ถนนสระบุรี

- หล่มสัก

อ. เมือง จ.เพชรบูรณ์ ๖๗๐๐๐

๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นวิทยากร

เรียน ดร.สุวิทนา สงวนรัตน์

ตามที่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์ อาจารย์กลุ่มมาตรฐานวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ได้ดำเนินการจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือจูเนียร์) ภายใต้โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย โดยจัดโครงการฯ ในระหว่างวันที่ ๒๗ - ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๓ ห้อง ED ๕๐๓ คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ดังนั้น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นวิทยากรตามโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือจูเนียร์) ดังกล่าวข้างต้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดาร์สวิทย์ ปทุมมาศ)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์

โทร ๐๕๖ - ๗๑๗๑๔๗

โทรสาร ๐๕๖ - ๗๑๗๑๔๗

ที่ อว ๐๖๑๘.๑/๘๘

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ถนนสระบุรี

- หล่มสัก

อ. เมือง จ.เพชรบูรณ์ ๖๗๐๐๐

๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นวิทยากร

เรียน ดร.เฉลียว ยาจันทร์

ตามที่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฐตะวัน ลิ่มประสงค์ อาจารย์กลุ่มมาตรฐานวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ได้ดำเนินการจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือจูเนียร์) ภายใต้โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย โดยจัดโครงการฯ ในระหว่างวันที่ ๒๗ - ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๓ ณ ห้อง ED ๕๐๓ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ดังนั้น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นวิทยากร ตามโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือจูเนียร์) ดังกล่าวข้างต้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดำรงสิทธิ์ ปทุมมาศ)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์

โทร ๐๕๖ - ๗๑๗๑๔๗

โทรสาร ๐๕๖ - ๗๑๗๑๔๗

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญสัมมนากลุ่ม และยืนยันรูปแบบงานวิจัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

การสัมมนากลุ่มเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย
(Development of Early Childhood Development Curriculum)

ปีงบประมาณ 2563

ที่	ชื่อ -สกุล	ตำแหน่ง/สถานที่ทำงาน
1.	อาจารย์ ดร.วิไล กวางศิริ	ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนวัดเขาดินวิทยาการ หมู่ 3 ตำบลท่าล้อ อำเภอนาทม จังหวัดกาญจนบุรี 7110
2.	อาจารย์ ดร.สมนึก พงษ์สกุล	ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนบ้านดอนแสลบ ตำบลดอนแสลบ อำเภอยะหา จังหวัดกาญจนบุรี 71170
3.	อาจารย์ ดร.วรงค์ เกษชาติ	รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง 1325 ถ. สุขุมวิท แขวง พระโขนงเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10110
4.	อาจารย์สุทิภา ลาตเลา	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดง หมู่ที่ 16 บ้านบ้านดงเจริญ ตำบลท่าพล อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ รหัสไปรษณีย์ 67000
5.	อาจารย์พงษ์ศักดิ์ พุฒบุตร	ผู้อำนวยการโรงเรียนตาดหมอกวิทยา หมู่ที่ 16 บ้านเฉลียงลับ ตำบลนาป่า อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ รหัสไปรษณีย์ 67000

อว ๐๖๑๘.๑ / ๘๙

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ถนนสระบุรี

- หล่มสัก

อ. เมือง จ.เพชรบูรณ์ ๖๗๐๐๐

๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสัมมนากลุ่ม

เรียน ดร.วิไล กวางศิริ

ตามที่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์ อาจารย์กลุ่มมาตรฐานวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ได้ดำเนินการจัดโครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (Development of early childhood development curriculum) โดยจัดให้มีการสัมมนาเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิ ในวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๑ และ วันที่ ๔ กรกฎาคม ณ ห้อง ED๕๐๖ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ดังนั้น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จึง ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ และเข้าร่วมสัมมนาในกลุ่มโครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (Development of early childhood development curriculum) ในวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดำรงสิทธิ์ ปทุมมาศ)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์

โทร ๐๕๖ - ๗๑๗๑๔๗

โทรสาร ๐๕๖ - ๗๑๗๑๔๗

อว ๐๖๑๘.๑ / ๘๙

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ถนนสระบุรี

- หล่มสัก

อ. เมือง จ.เพชรบูรณ์ ๖๗๐๐๐

๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสัมมนากลุ่ม

เรียน ดร.สมนึก พงษ์สกุล

ตามที่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์ อาจารย์กลุ่มมาตรฐานวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ได้ดำเนินการจัดโครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (Development of early childhood development curriculum) โดยจัดให้มีการสัมมนาเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิ ในวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๑ และ วันที่ ๔ กรกฎาคม ณ ห้อง ED๕๐๖ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ดังนั้น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จึง ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ และเข้าร่วมสัมมนาในกลุ่มโครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (Development of early childhood development curriculum) ในวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดาร์สวีย์ ปทุมมาศ)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์

โทร ๐๕๖ - ๗๑๗๑๔๗

โทรสาร ๐๕๖ - ๗๑๗๑๔๗

ที่ อว ๐๖๑๘.๑ / ๘๙

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ถนนสระบุรี

- หล่มสัก

อ. เมือง จ.เพชรบูรณ์ ๖๗๐๐๐

๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสัมมนากลุ่ม

เรียน ดร.วรพงษ์ เถาว์ชาติ

ตามที่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์ อาจารย์กลุ่มมาตรฐานวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ได้ดำเนินการจัดโครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (Development of early childhood development curriculum) โดยจัดให้มีการสัมมนาเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิ ในวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๑ และ วันที่ ๔ กรกฎาคม ณ ห้อง ED๕๐๖ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ดังนั้น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จึง ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ และเข้าร่วมสัมมนาในกลุ่มโครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (Development of early childhood development curriculum) ในวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดำรงสิทธิ์ ปทุมมาศ)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์

โทร ๐๕๖ - ๗๑๗๑๔๗

โทรสาร ๐๕๖ - ๗๑๗๑๔๗

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

ยืนยันรูปแบบงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย

(Development of Early Childhood Development Curriculum)

ปีงบประมาณ 2563

ที่	ชื่อ -สกุล	ตำแหน่ง/สถานที่ทำงาน
1.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานต์ อัมพานนท์	รองคณบดีฝ่ายวางแผนและประกันคุณภาพการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ตำบลสะเดียง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ 67000
2.	ดร.ดาราวรรณ สุขคันธรักษ์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สพม. 8 โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ อาคาร 6 ชั้น 6 ถนนเสือป่า ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี 70000
3.	อาจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ อุทัยแสน	อาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี แขวงทวีวัฒนา เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10170 (ลูกเสือรัฐสภา)
4.	อาจารย์ ดร.จารุวรรณ นาดัน	ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนบ้านสองแคว ตำบลสะเนียง อำเภอเมือง จังหวัดน่าน 55000 (วุฒิลูกเสือ ALT)
5.	อาจารย์ ดร.ณัฐฐา ระกำพล	อาจารย์ประจำวิทยาลัยนาฏศิลป์ 119 หมู่ 3 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170
6.	อาจารย์วิลาวัลย์ พันโสดา	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านน้ำอ้อม หมู่ที่ 7 บ้านบ้านน้ำอ้อม ตำบลยางสาว อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ รหัสไปรษณีย์ 67130
7.	อาจารย์ทรงศักดิ์ จันทร์สง	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองกระบาก หมู่ที่ 5 บ้านหนองกระบาก ตำบลคันไ้ อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก รหัสไปรษณีย์ 65160

ที่ อว ๐๖๑๘.๑/๙๐

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ถนนสระบุรี

- หล่มสัก

อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์ ๖๗๐๐๐

๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อยืนยันรูปแบบงานวิจัย

เรียน ดร.จรรุวรรณ นาคัน

ตามที่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐตะวัน ลิมประสงค์ อาจารย์กลุ่มมาตรฐานวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ได้ดำเนินงานเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย” เพื่อสร้างหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประเมินรูปแบบและยืนยันรูปแบบหลักสูตร กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย

ดังนั้น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันรูปแบบ “การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย” เพื่อเป็นประโยชน์ของงานวิจัยต่อไป ทั้งนี้ขอความกรุณาส่งกลับมายัง คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมด้วยนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดำรงสวีย์ ปทุมมาศ)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์

โทร ๐๕๖ - ๗๑๗๑๔๗

โทรสาร ๐๕๖ - ๗๑๗๑๔๗

ที่ อว ๐๖๑๘.๑/๙๐

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ถนนสระบุรี

– หล่มสัก

อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์ ๖๗๐๐๐

๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อยืนยันรูปแบบงานวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.ณัฐฐา ระกำพล

ตามที่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐตะวัน ลิมประสงค์ อาจารย์กลุ่มมาตรฐานวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ได้ดำเนินงานเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย” เพื่อสร้างหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประเมินรูปแบบและยืนยันรูปแบบหลักสูตร กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย

ดังนั้น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันรูปแบบ “การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย” เพื่อเป็นประโยชน์ของงานวิจัยต่อไป ทั้งนี้ขอความกรุณาส่งกลับมายัง คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมด้วยนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดำรงสิทธิ์ ปทุมมาศ)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์

โทร ๐๕๖ – ๗๑๗๑๔๗

โทรสาร ๐๕๖ – ๗๑๗๑๔๗

ที่ อว ๐๖๑๘.๑/๙๐

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ถนนสระบุรี

– หล่มสัก

อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์ ๖๗๐๐๐

๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อยืนยันรูปแบบงานวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานต์ อัมพานนท์

ตามที่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์ อาจารย์กลุ่มมาตรฐานวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ได้ดำเนินงานเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย” เพื่อสร้างหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประเมินรูปแบบและยืนยันรูปแบบหลักสูตร กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย

ดังนั้น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันรูปแบบ “การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย” เพื่อเป็นประโยชน์ของงานวิจัยต่อไป ทั้งนี้ขอความกรุณาส่งกลับมายัง คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมด้วยนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดำรงสิทธิ์ ปทุมมาศ)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์

โทร ๐๕๖ – ๗๑๗๑๔๗

โทรสาร ๐๕๖ – ๗๑๗๑๔๗

แบบตอบรับผู้ทรงคุณวุฒิ
การสัมมนากลุ่ม

เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย
(Development of Early Childhood Development Curriculum)

ชื่อ – สกุล ผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐตะวัน ถิ่นประสงค์
อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ชื่อ – สกุล ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานต์ อัมพานนท์
ตำแหน่ง รองคณบดีฝ่ายวางแผนและประกันคุณภาพการศึกษา
สถานที่ทำงาน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ตำบลสะเดียง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ 67000

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐

☒ ยินดีเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

☐ ขัดข้องในการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

ลงชื่อ.....ผู้ทรงคุณวุฒิ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กานต์ อัมพานนท์)
รองคณบดีฝ่ายวางแผนและประกันคุณภาพการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

แบบตอบรับผู้ทรงคุณวุฒิ
ยืนยันรูปแบบงานวิจัย

เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย
(Development of Early Childhood Development Curriculum)

ชื่อ – สกุล ผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐตะวัน ลิมประสงค์
อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ชื่อ – สกุล ผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ ดร.ณัฐฐา ระกำพล

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ

สถานที่ทำงาน สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

119/19 หมู่ 3 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล

จังหวัดนครปฐม 73170

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐

☒ ยินดีเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

☐ ขัดข้องในการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

ลงชื่อ.....ผู้ทรงคุณวุฒิ

(อาจารย์ ดร.ณัฐฐา ระกำพล)

อาจารย์สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

แบบตอบรับผู้ทรงคุณวุฒิ
ยืนยันรูปแบบงานวิจัย

เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย
(Development of Early Childhood Development Curriculum)

ชื่อ – สกุล ผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์
อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ชื่อ – สกุล ผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ ดร.จรรุวรรณ นาทัน
ตำแหน่ง ผู้บริหารสถานศึกษา
สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านสองแคว
ตำบลสะเนียน อำเภอเมือง
จังหวัดน่าน 55000

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐

☒ ยินดีเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

☐ ขัดข้องในการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

ลงชื่อ.....ผู้ทรงคุณวุฒิ

(อาจารย์ ดร.จรรุวรรณ นาทัน)

ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา

โรงเรียนบ้านสองแคว

ภาคผนวก ค

หนังสือเชิญสถานศึกษาเข้าร่วมโครงการ

ที่ อว๐๖๑๘.๑/ว๙๑

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ถนนสระบุรี

- หล่มสัก

อ. เมือง จ.เพชรบูรณ์ ๖๗๐๐๐

๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ**เรียน** ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนบ้านดง

ตามที่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฐตะวัน ลิมประสงค์ อาจารย์กลุ่มมาตรฐานวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ได้ดำเนินการจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือจูเนียร์) ภายใต้โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย ในระหว่างวันที่ ๒๗ - ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๓ ณ ห้อง ED ๕๐๓ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ดังนั้น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จึงขอเรียนเชิญผู้บริหารสถานศึกษาส่งครูเข้าร่วมอบรมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือจูเนียร์) ดังกล่าวข้างต้น ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมด้วยนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดำรงสวิทย์ ปทุมมาศ)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์

โทร ๐๕๖ - ๗๑๗๑๔๗

โทรสาร ๐๕๖ - ๗๑๗๑๔๗

ที่ อว๐๖๑๘.๑/ว๙๑

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ถนนสระบุรี

- หล่มสัก

อ. เมือง จ.เพชรบูรณ์ ๖๗๐๐๐

๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ

เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนบ้านน้ำอ้อม

ตามที่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์ อาจารย์กลุ่มมาตรฐานวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ได้ดำเนินการจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือจูเนียร์) ภายใต้โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย ในระหว่างวันที่ ๒๗ - ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๓ ณ ห้อง ED ๕๐๓ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ดังนั้น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จึงขอเรียนเชิญผู้บริหารสถานศึกษาส่งครูเข้าร่วมอบรมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือจูเนียร์) ดังกล่าวข้างต้น ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมด้วยนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดาร์สวิทย์ ปทุมมาศ)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์

โทร ๐๕๖ - ๗๑๗๑๔๗

โทรสาร ๐๕๖ - ๗๑๗๑๔๗

ที่ อว๐๖๑๘.๑/ว๙๑

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ถนนสระบุรี

- หล่มสัก

อ. เมือง จ.เพชรบูรณ์ ๖๗๐๐๐

๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ**เรียน** ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดกรับพวง

ตามที่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์ อาจารย์กลุ่มมาตรฐานวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ได้ดำเนินการจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือจูเนียร์) ภายใต้โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย ในระหว่างวันที่ ๒๗ - ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๓ ณ ห้อง ED ๕๐๓ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ดังนั้น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จึงขอเรียนเชิญผู้บริหารสถานศึกษาส่งครูเข้าร่วมอบรมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือจูเนียร์) ดังกล่าวข้างต้น ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมด้วยนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดาร์สวิตย์ ปทุมมาศ)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์

โทร ๐๕๖ - ๗๑๗๑๔๗

โทรสาร ๐๕๖ - ๗๑๗๑๔๗

ที่ อว๐๖๑๘.๑/ว๙๑

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ถนนสระบุรี

- หล่มสัก

อ. เมือง จ.เพชรบูรณ์ ๖๗๐๐๐

๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ**เรียน** ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองกระบาก

ตามที่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์ อาจารย์กลุ่มมาตรฐานวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ได้ดำเนินการจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือจูเนียร์) ภายใต้โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย ในระหว่างวันที่ ๒๗ - ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๓ ณ ห้อง ED ๕๐๓ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ดังนั้น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จึงขอเรียนเชิญผู้บริหารสถานศึกษาส่งครูเข้าร่วมอบรมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือจูเนียร์) ดังกล่าวข้างต้น ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมด้วยนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดาร์สวิตย์ ปทุมมาศ)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์

โทร ๐๕๖ - ๗๑๗๑๔๗

โทรสาร ๐๕๖ - ๗๑๗๑๔๗

ที่ อว๐๖๑๘.๑/ว๙๑

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ถนนสระบุรี

- หล่มสัก

อ. เมือง จ.เพชรบูรณ์ ๖๗๐๐๐

๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ**เรียน** ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนตาตหมอกวิทยาคม

ตามที่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์ อาจารย์กลุ่มมาตรฐานวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ได้ดำเนินการจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือจูเนียร์) ภายใต้โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย ในระหว่างวันที่ ๒๗ - ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๓ ณ ห้อง ED ๕๐๓ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ดังนั้น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จึงขอเรียนเชิญผู้บริหารสถานศึกษาส่งครูเข้าร่วมอบรมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือจูเนียร์) ดังกล่าวข้างต้น ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมด้วยนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดาร์สวิทย์ ปทุมมาศ)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์

โทร ๐๕๖ - ๗๑๗๑๔๗

โทรสาร ๐๕๖ - ๗๑๗๑๔๗

ภาคผนวก ง
แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย
เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย
(Development of Early Childhood Development Curriculum)

แบบประเมินคุณภาพรูปแบบ
การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย
(Development of Early Childhood Development Curriculum)

ของ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐตะวัน ลิมประสงค์
อาจารย์กลุ่มมาตรฐานวิชาชีพครู
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ผู้วิจัยขอความกรุณาสถานศึกษาตอบแบบประเมินคุณภาพรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย ฉบับนี้ ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา (เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการทำงานวิจัย)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับ
ปฐมวัยโดยในแบบตรวจสอบตอนที่ 2 เป็นแบบประเมินคุณภาพนวัตกรรม 5 ระดับ ขอความกรุณา
ท่านโปรดพิจารณาว่าแต่ละรายการความคิดเห็น มีความเหมาะสม หรือมีความชัดเจน หรือมี
ความสำคัญต่อการนำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย โดยการทำ
เครื่องหมาย ✓ ในช่องมี หรือไม่มี และลงระดับความเหมาะสมที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยใช้
เกณฑ์พิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง มากที่สุด
- 4 หมายถึง มาก
- 3 หมายถึง ปานกลาง
- 2 หมายถึง น้อย
- 1 หมายถึง น้อยมาก

และหากท่านต้องการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมโปรดเขียนลงในช่องว่างตอนท้ายในแต่ละ
ช่วง เอกสารฉบับ นี้จะสมบูรณ์และมีคุณค่าเป็นอย่างยิ่งหากท่านได้กรุณาตอบให้ครบทุกข้อผู้วิจัย
ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์

อาจารย์กลุ่มมาตรฐานวิชาชีพครู
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

แบบประเมินคุณภาพรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย
โรงเรียน.....อำเภอ.....กลุ่มเครือข่ายวิจัยทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

คำชี้แจง

แบบประเมินหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยฉบับนี้ เป็นแบบประเมินที่ใช้เป็นเครื่องมือในการหาข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์หาคุณค่าของหลักสูตรว่ามีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ เมื่อนำไปใช้แล้ว บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดหรือไม่เพียงใด มีอะไรต้องแก้ไข เพื่อนำผลมาใช้ในการตัดสินใจหาทางเลือกที่ดีกว่า

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

1. เพศ ชาย ☐ หญิง ☐
  2. อายุ ☐ 20-40 ปี ☐ 41-50 ปี ☐ 51-60 ปี
  3. สถานะ/ตำแหน่งหน้าที่
- ผู้บริหารสถานศึกษา ☐ ครูปฐมวัย ☐
- ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ ☐ คณะกรรมการสถานศึกษา ☐
- ผู้แทนผู้ปกครอง ☐ ทนชุมชน ☐
- อื่นๆ โปรดระบุ.. ☐ .....

ตอนที่ 2 การประเมินคุณภาพหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย

ที่	รายการ	มี	ไม่มี	ระดับคุณภาพ				
				5	4	3	2	1
1	ปรัชญาการศึกษาของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยของสถานศึกษา							
	1.1 แสดงแนวคิดและความเชื่อในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ชัดเจนครบถ้วน							
	1.2 มีความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560							
	1.3 มีความเชื่อมโยงกับความเชื่อในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย							
2	วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย							
	2.1 มีความชัดเจนและสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา							
	2.2 แสดงความคาดหวังและวิธีการพัฒนาเด็กปฐมวัยในอนาคตได้ชัดเจน							
	2.3 แสดงถึงจุดเน้น อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ ที่ต้องการของสถานศึกษา							

ที่	รายการ	มี	ไม่มี	ระดับคุณภาพ				
				5	4	3	2	1
	2.4 มีการกำหนดเป้าหมายที่ต้องการในเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ							
3	จุดหมาย							
	3.1 มีความสอดคล้องและครอบคลุมจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560							
	3.2 มีความสอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์ การศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา							
	3.3 มีความเป็นไปได้ในการนำไปสู่การปฏิบัติตามจุดหมายที่กำหนดในหลักสูตร							
4	มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์							
	4.1 นำมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสภาพที่พึงประสงค์ มากำหนดในหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยครบถ้วน							
	4.2 นำมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสภาพที่พึงประสงค์มาจัดแบ่งกลุ่มอายุเด็ก และระดับชั้นเรียนได้ชัดเจน ครบถ้วน							
5	การจัดเวลาเรียน							
	5.1 มีการกำหนดเวลาเรียนต่อ 1 ปีการศึกษาไม่น้อยกว่า 40 คาบ							
	5.2 มีการกำหนดเวลาเรียนแต่ละสัปดาห์ไม่น้อยกว่า 40 นาที							
	5.3 มีการกำหนดช่วงเวลาการจัดกิจกรรมเหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก							
6	สาระการเรียนรู้รายปี							
	6.1 มีความสอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ในแต่ละช่วงวัย							
	6.2 มีการกำหนดครอบคลุมประสบการณ์สำคัญ และสาระที่ควรเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560							
	6.3 มีการจัดแบ่งสาระการเรียนรู้เหมาะสมกับช่วงเวลาในการจัดหน่วยประสบการณ์							
7	การจัดประสบการณ์							
	7.1 มีกำหนดการจัดประสบการณ์โดยใช้หลัก การบูรณาการผ่านการเล่นที่สอดคล้องกับ พัฒนาการตามวัยของเด็ก							

ที่	รายการ	มี	ไม่มี	ระดับคุณภาพ				
				5	4	3	2	1
	7.2 มีรูปแบบการจัดประสบการณ์สอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์ และจุดหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย							
	7.3 มีกำหนดการจัดประสบการณ์แต่ละช่วงอายุที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก							
	7.4 มีกำหนดการจัดประสบการณ์เน้นให้เด็กลงมือปฏิบัติ ริเริ่มและมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้							
	7.5 มีกำหนดการจัดประสบการณ์เปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล สื่อ และใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย							
	7.6 มีกำหนดการจัดประสบการณ์ส่งเสริมให้เด็กมีทักษะชีวิตและการปฏิบัติตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง							
	7.7 มีกำหนดการจัดประสบการณ์ส่งเสริมการพัฒนาการให้เด็กเป็นเด็กดี มีวินัย และมีความเป็นไทย							
8	การจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้							
	8.1 ระบุแนวการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก							
	8.2 มีสื่อที่หลากหลาย เหมาะสมและเพียงพอ							
	8.3 มีแหล่งเรียนรู้ในและนอกสถานศึกษาที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก							
9	การประเมินพัฒนาการ							
	9.1 มีการประเมินพัฒนาการเด็กครอบคลุมมาตรฐานคุณลักษณะพึงประสงค์							
	9.2 มีการประเมินพัฒนาการตามสภาพจริง							
10	การบริหารจัดการหลักสูตร							
	10.1 มีความพร้อมด้านครุ บุคลากร และข้อมูลสารสนเทศ							
	10.2 มีงบประมาณและทรัพยากรสนับสนุนเพียงพอ							
	10.3 มีการวางแผนการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา (ก่อน-ระหว่าง-หลังการใช้)							
	10.4 มีแผนการนิเทศ ติดตามการนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยสู่การปฏิบัติ							

ที่	รายการ	มี	ไม่มี	ระดับคุณภาพ				
				5	4	3	2	1
11	การเชื่อมต่อของการศึกษา							
	11.1 ผู้บริหารมีการวางแผนและสร้างความเข้าใจแก่ ผู้สอนปฐมวัย ผู้สอนประถมศึกษา ที่เกี่ยวข้อง พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน ในการสร้างรอยเชื่อมต่อของหลักสูตรทั้งสองระดับ							
	11.2 ครูผู้สอนปฐมวัยและประถมศึกษา มีการแลกเปลี่ยนและกำหนดแนวทางการทำงานร่วมกัน							
	11.3 มีแนวทางการจัดกิจกรรมให้เด็กปฐมวัยมีความพร้อมในการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของครูผู้สอนร่วมกันด้วยวิธีการหลากหลาย							
	11.4 มีการจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศของเด็กปฐมวัยรายบุคคลส่งต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อการวางแผนพัฒนาเด็กร่วมกัน							

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์ ผู้วิจัย

ภาคผนวก จ

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือด้านการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย
(Development of Early Childhood Development Curriculum)

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือด้านการวิจัย
โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย
ระหว่าง
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ (คณะครุศาสตร์)
กับ
โรงเรียนบ้านดง

บันทึกข้อตกลง(MOU) ฉบับนี้จัดทำขึ้น ณ คณะครุศาสตร์ เมื่อวันที่ ๒๗ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๓ ว่าด้วยความร่วมมือทางวิชาการ โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย การประเมินหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย และสร้างเครือข่ายใน การนำหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยไปใช้ขยายผลยังสถานศึกษาอื่นๆ ที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย ระหว่าง คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ตั้งอยู่เลขที่ ๘๓ ถนนสระบุรี-หล่มสักตำบลสะเดียง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ รหัสไปรษณีย์ ๖๗๐๐๐ โดยผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดนัญฐะวัน ลิ่มประสงค์กับ นางสาวสุทิภา ลาตเลา ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนบ้านดง ตั้งอยู่ หมู่ที่ ๑๖ บ้านบ้านดงเจริญ ตำบลท่าพล อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ รหัสไปรษณีย์ ๖๗๒๕๐ซึ่งต่างตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างความร่วมมือด้านการพัฒนา ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มียอดความรู้ สามารถพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย ได้ ทั้งสองฝ่ายจึงตกลงความร่วมมือ ดังนี้

ข้อ ๑ กรอบและแนวทางความร่วมมือ

๑. ร่วมมือในการส่งเสริมสนับสนุนทางด้านการศึกษา การถ่ายทอดองค์ความรู้ การฝึกงาน แก่บุคลากรทางการศึกษาตามที่ทั้งสองฝ่ายพิจารณาร่วมกัน
๒. ร่วมมือในการจัดทำการพัฒนา และวิเคราะห์หลักสูตรของสถานศึกษา และการใช้ทรัพยากรของทั้งสองฝ่าย อาทิ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ข้อมูล เครื่องมือ อุปกรณ์ สถานที่ ตลอดจนปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเพื่อให้งานในโครงการ ฯ บรรลุเป้าหมาย

ข้อ ๒ หน้าที่ของหน่วยงาน

๑. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จะจัดให้มีบุคลากร ได้แก่ คณาจารย์ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาการ และจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับคณะครูและบุคลากรที่สังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒. สถานศึกษาจะให้การสนับสนุนด้านอาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกในการออกปฏิบัติงานภาคสนามและ จัดให้มีบุคลากรของสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วม

ข้อ ๓ ระยะเวลาความร่วมมือทางวิชาการและอื่นๆ

๑. “โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย” มีกำหนดระยะเวลา ๑ ปี โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ลงนามความร่วมมือ
๒. การเปลี่ยนแปลง แก้ไข ยกเลิก หรือขยายระยะเวลาความร่วมมือตามบันทึกข้อตกลงฉบับนี้ ต้องให้อยู่ภายใต้การพิจารณาและได้รับความยินยอมจากหน่วยงานทั้งสองฝ่าย

บันทึกข้อตกลงนี้ทำขึ้นเป็นสองฉบับมีข้อความถูกต้องตรงกัน ทุกฝ่ายได้อ่านและเข้าใจข้อความโดยละเอียดตลอดแล้ว เห็นว่าถูกต้องตรงตามเจตนารมณ์ทุกประการ เพื่อเป็นหลักฐานจึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน และแต่ละฝ่ายต่างยึดถือไว้ฝ่ายละหนึ่งฉบับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

โรงเรียนบ้านดง

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์)
ตำแหน่งผู้รับผิดชอบโครงการ

.....
(นางสาวสุทิภา ลาตเลา)
ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา

.....
(ดร.สุวิทนา สงวนรัตน์)
พยาน

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานต์ อัมพานนท์)
พยาน

**บันทึกข้อตกลงความร่วมมือด้านการวิจัย
โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย
ระหว่าง
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ (คณะครุศาสตร์)
กับ
โรงเรียนตาตหมอกวิทยา**

บันทึกข้อตกลง(MOU) ฉบับนี้จัดทำขึ้น ณ คณะครุศาสตร์ เมื่อวันที่ ๒๗ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๓ ว่าด้วยความร่วมมือทางวิชาการ โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย การประเมินหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย และสร้างเครือข่ายใน การนำหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยไปใช้ขยายผลยังสถานศึกษาอื่นๆ ที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย ระหว่าง คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ตั้งอยู่เลขที่ ๘๓ ถนนสระบุรี-หล่มสัก ตำบลสะเดียง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ รหัสไปรษณีย์ ๖๗๐๐๐ โดยผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธรรมนูญวัน ลิ่มประสงค์ กับนายพงษ์ศักดิ์ พุฒบุตร ผู้อำนวยการโรงเรียนตาตหมอกวิทยา ที่อยู่เลขที่ ๒๘๘ หมู่ที่ ๑๖ บ้านเฉลียงลับใหม่ ตำบลนาป่า อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ รหัสไปรษณีย์ ๖๗๐๐๐ ซึ่งต่างตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างความร่วมมือด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มียอดความรู้ สามารถ พัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยได้ ทั้งสองฝ่ายจึงตกลงความร่วมมือ ดังนี้

ข้อ ๑ กรอบและแนวทางความร่วมมือ

๑. ร่วมมือในการส่งเสริมสนับสนุนทางด้านการศึกษา การถ่ายทอดองค์ความรู้ การฝึกงาน แก่บุคลากรทางการศึกษาตามที่ทั้งสองฝ่ายพิจารณาร่วมกัน
๒. ร่วมมือในการจัดทำการพัฒนา และวิเคราะห์หลักสูตรของสถานศึกษา และการใช้ทรัพยากรของทั้งสองฝ่าย อาทิ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ข้อมูล เครื่องมือ อุปกรณ์ สถานที่ ตลอดจนปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเพื่อให้งานในโครงการ ฯ บรรลุเป้าหมาย

ข้อ ๒ หน้าที่ของหน่วยงาน

๑. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จะจัดให้มีบุคลากร ได้แก่ คณาจารย์ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาการ และจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับคณะครูและบุคลากรที่สังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒. สถานศึกษาจะให้การสนับสนุนด้านอาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกในการออกปฏิบัติงานภาคสนามและ จัดให้มีบุคลากรของสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วม

ข้อ ๓ ระยะเวลาความร่วมมือทางวิชาการและอื่นๆ

๑. “โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย” มีกำหนดระยะเวลา ๑ ปี โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ลงนามความร่วมมือ
๒. การเปลี่ยนแปลง แก้ไข ยกเลิก หรือขยายระยะเวลาความร่วมมือตามบันทึกข้อตกลงฉบับนี้ ต้องให้อยู่ภายใต้การพิจารณาและได้รับความยินยอมจากหน่วยงานทั้งสองฝ่าย

บันทึกข้อตกลงนี้ทำขึ้นเป็นสองฉบับมีข้อความถูกต้องตรงกัน ทุกฝ่ายได้อ่านและเข้าใจข้อความโดยละเอียดตลอดแล้ว เห็นว่าถูกต้องตรงตามเจตนารมณ์ทุกประการ เพื่อเป็นหลักฐานจึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน และแต่ละฝ่ายต่างยึดถือไว้ฝ่ายละหนึ่งฉบับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

โรงเรียนตาตหมอกวิทยา

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์)
ตำแหน่งผู้รับผิดชอบโครงการ

.....
(นายพงษ์ศักดิ์ พุฒบุตร)
ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา

.....
(ดร.สุวิทนา สงวนรัตน์)
พยาน

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานต์ อัมพานนท์)
พยาน

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือด้านการวิจัย
โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย
ระหว่าง
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ (คณะครุศาสตร์)
กับ
โรงเรียนวัดกรับพวง

บันทึกข้อตกลง(MOU) ฉบับนี้จัดทำขึ้น ณ คณะครุศาสตร์ เมื่อวันที่ ๒๗ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๓ ว่าด้วยความร่วมมือทางวิชาการ โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย การประเมินหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย และสร้างเครือข่ายใน การนำหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยไปใช้ขยายผลยังสถานศึกษาอื่นๆ ที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย ระหว่าง คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ตั้งอยู่เลขที่ ๘๓ ถนนสระบุรี-หล่มสัก ตำบลสะเดียง อำเภอเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์ รหัสไปรษณีย์ ๖๗๐๐๐ โดยผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อดิสรณ์ วัฒนประสงค์ กัญญาศิริวัฒน์ เนียมสุวรรณ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดกรับพวง ที่อยู่หมู่ที่ 1 บ้านกรับพวง ตำบลวังอิทก อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก รหัสไปรษณีย์ ๖๕๑๔๐ ซึ่งต่างตระหนัก ถึงความสำคัญของการสร้างความร่วมมือด้านการพัฒนา ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ สามารถพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย ได้ ทั้งสองฝ่ายจึงตกลงความร่วมมือ ดังนี้

ข้อ ๑ กรอบและแนวทางความร่วมมือ

๑. ร่วมมือในการส่งเสริมสนับสนุนทางการศึกษา การถ่ายทอดองค์ความรู้ การฝึกงาน แก่บุคลากรทางการศึกษาตามที่ทั้งสองฝ่ายพิจารณาร่วมกัน
๒. ร่วมมือในการจัดทำการพัฒนา และวิเคราะห์หลักสูตรของสถานศึกษา และการใช้ทรัพยากรของทั้งสองฝ่าย อาทิ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ข้อมูล เครื่องมือ อุปกรณ์ สถานที่ ตลอดจนปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเพื่อให้งานในโครงการ ฯ บรรลุเป้าหมาย

ข้อ ๒ หน้าที่ของหน่วยงาน

๑. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จะจัดให้มีบุคลากร ได้แก่ คณาจารย์ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาการ และจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับคณะครูและบุคลากรที่สังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒. สถานศึกษาจะให้การสนับสนุนด้านอาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกในการออกปฏิบัติงานภาคสนามและ จัดให้มีบุคลากรของสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วม

ข้อ ๓ ระยะเวลาความร่วมมือทางวิชาการและอื่นๆ

๑. “โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย” มีกำหนดระยะเวลา ๑ ปี โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ลงนามความร่วมมือ
๒. การเปลี่ยนแปลง แก้ไข ยกเลิก หรือขยายระยะเวลาความร่วมมือตามบันทึกข้อตกลงฉบับนี้ ต้องให้อยู่ภายใต้การพิจารณาและได้รับความยินยอมจากหน่วยงานทั้งสองฝ่าย

บันทึกข้อตกลงนี้ทำขึ้นเป็นสองฉบับมีข้อความถูกต้องตรงกัน ทุกฝ่ายได้อ่านและเข้าใจข้อความโดยละเอียดตลอดแล้ว เห็นว่าถูกต้องตรงตามเจตนารมณ์ทุกประการ เพื่อเป็นหลักฐานจึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน และแต่ละฝ่ายต่างยึดถือไว้ฝ่ายละหนึ่งฉบับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

โรงเรียนวัดกรับพวง

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐตะวัน ลิมประสงค์)
ตำแหน่งผู้รับผิดชอบโครงการ

.....
(นายศิริวัฒน์ เนียมสุวรรณค์)
ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา

.....
(ดร.สุวิทนา สงวนรัตน์)
พยาน

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานต์ อัมพานนท์)
พยาน

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือด้านการวิจัย
โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย
ระหว่าง
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ (คณะครุศาสตร์)
กับ
โรงเรียนบ้านหนองกระบาก

บันทึกข้อตกลง(MOU) ฉบับนี้จัดทำขึ้น ณ คณะครุศาสตร์ เมื่อวันที่ ๒๗ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๓ ว่าด้วยความร่วมมือทางวิชาการ โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย การประเมินหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย และสร้างเครือข่ายใน การนำหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยไปใช้ขยายผลยังสถานศึกษาอื่นๆ ที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย ระหว่าง คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ตั้งอยู่เลขที่ ๘๓ ถนนสระบุรี-หล่มสัก ตำบลสะเดียง อำเภอเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์ รหัสไปรษณีย์ ๖๗๐๐๐ โดยผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อดิเรกวัน ลิ่มประสงค์ กัษยาทรงศักดิ์ จันทร์สง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองกระบาก หมู่ที่ ๕ บ้านหนองกระบาก ตำบลคันไ้ อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก รหัสไปรษณีย์ ๖๕๑๖๐ ซึ่งต่างตระหนัก ถึงความสำคัญของการสร้างความร่วมมือด้านการพัฒนา ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มั่งคั่งความรู้ สามารถพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย ได้ ทั้งสองฝ่ายจึงตกลงความร่วมมือ ดังนี้

ข้อ ๑ กรอบและแนวทางความร่วมมือ

๑. ร่วมมือในการส่งเสริมสนับสนุนทางการศึกษา การถ่ายทอดองค์ความรู้ การฝึกงาน แก่บุคลากรทางการศึกษาตามที่ทั้งสองฝ่ายพิจารณาร่วมกัน
๒. ร่วมมือในการจัดทำกาพัฒนา และวิเคราะห์หลักสูตรของสถานศึกษา และการใช้ทรัพยากรของทั้งสองฝ่าย อาทิ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ข้อมูล เครื่องมือ อุปกรณ์ สถานที่ ตลอดจนปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเพื่อให้งานในโครงการ ฯ บรรลุเป้าหมาย

ข้อ ๒ หน้าที่ของหน่วยงาน

๑. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จะจัดให้มีบุคลากร ได้แก่ คณาจารย์ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาการ และจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับคณะครูและบุคลากรที่สังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒. สถานศึกษาจะให้การสนับสนุนด้านอาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกในการออกปฏิบัติงานภาคสนามและ จัดให้มีบุคลากรของสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วม

ข้อ ๓ ระยะเวลาความร่วมมือทางวิชาการและอื่นๆ

๑. “โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย” มีกำหนดระยะเวลา ๑ ปี โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ลงนามความร่วมมือ
๒. การเปลี่ยนแปลง แก้ไข ยกเลิก หรือขยายระยะเวลาความร่วมมือตามบันทึกข้อตกลงฉบับนี้ ต้องให้อยู่ภายใต้การพิจารณาและได้รับความยินยอมจากหน่วยงานทั้งสองฝ่าย

บันทึกข้อตกลงนี้ทำขึ้นเป็นสองฉบับมีข้อความถูกต้องตรงกัน ทุกฝ่ายได้อ่านและเข้าใจข้อความโดยละเอียดตลอดแล้ว เห็นว่าถูกต้องตรงตามเจตนารมณ์ทุกประการ เพื่อเป็นหลักฐานจึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน และแต่ละฝ่ายต่างยึดถือไว้ฝ่ายละหนึ่งฉบับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

โรงเรียนบ้านหนองกระบาก

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์)
ตำแหน่งผู้รับผิดชอบโครงการ

.....
(นายทรงศักดิ์ จันทร์ส่ง)
ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา

.....
(ดร.สุวิทนา สงวนรัตน์)
พยาน

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานต์ อัมพานนท์)
พยาน

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือด้านการวิจัย
โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย
ระหว่าง
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ (คณะครุศาสตร์)
กับ
โรงเรียนบ้านน้ำอ้อม

บันทึกข้อตกลง(MOU) ฉบับนี้จัดทำขึ้น ณ คณะครุศาสตร์ เมื่อวันที่ ๒๗ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๓ ว่าด้วยความร่วมมือทางวิชาการ โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย การประเมินหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย และสร้างเครือข่ายใน การนำหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยไปใช้ขยายผลยังสถานศึกษาอื่นๆ ที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย ระหว่าง คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ตั้งอยู่เลขที่ ๘๓ ถนนสระบุรี-หล่มสัก ตำบลสะเดียง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ รหัสไปรษณีย์ ๖๗๐๐๐ โดยผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดมัญฐะวัน ลีประสงค์กับ นางวิลาวัลย์ พันโสดาผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านน้ำอ้อม หมู่ที่ ๗ บ้านน้ำอ้อม ตำบลยางสาว อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ รหัสไปรษณีย์ ๖๗๑๓๐ ซึ่งต่างตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างความร่วมมือด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ มีองค์ความรู้ สามารถพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย ได้ ทั้งสองฝ่ายจึงตกลงความร่วมมือ ดังนี้

ข้อ ๑ กรอบและแนวทางความร่วมมือ

๑. ร่วมมือในการส่งเสริมสนับสนุนทางด้านการศึกษา การถ่ายทอดองค์ความรู้ การฝึกงาน แก่บุคลากรทางการศึกษาตามที่ทั้งสองฝ่ายพิจารณาร่วมกัน
๒. ร่วมมือในการจัดทำการพัฒนา และวิเคราะห์หลักสูตรของสถานศึกษา และการใช้ทรัพยากรของทั้งสองฝ่าย อาทิ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ข้อมูล เครื่องมือ อุปกรณ์ สถานที่ ตลอดจนปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเพื่อให้งานในโครงการ ฯ บรรลุเป้าหมาย

ข้อ ๒ หน้าที่ของหน่วยงาน

๑. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จะจัดให้มีบุคลากร ได้แก่ คณาจารย์ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาการ และจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับคณะครูและบุคลากรที่สังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒. สถานศึกษาจะให้การสนับสนุนด้านอาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกในการออกปฏิบัติงานภาคสนามและ จัดให้มีบุคลากรของสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วม

ข้อ ๓ ระยะเวลาความร่วมมือทางวิชาการและอื่นๆ

๑. “โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย” มีกำหนดระยะเวลา ๑ ปี โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ลงนามความร่วมมือ
๒. การเปลี่ยนแปลง แก้ไข ยกเลิก หรือขยายระยะเวลาความร่วมมือตามบันทึกข้อตกลงฉบับนี้ ต้องให้อยู่ภายใต้การพิจารณาและได้รับความยินยอมจากหน่วยงานทั้งสองฝ่าย

บันทึกข้อตกลงนี้ทำขึ้นเป็นสองฉบับมีข้อความถูกต้องตรงกัน ทุกฝ่ายได้อ่านและเข้าใจข้อความโดยละเอียดตลอดแล้ว เห็นว่าถูกต้องตรงตามเจตนารมณ์ทุกประการ เพื่อเป็นหลักฐานจึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน และแต่ละฝ่ายต่างยึดถือไว้ฝ่ายละหนึ่งฉบับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

โรงเรียนบ้านน้ำอ้อม

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์)
ตำแหน่งผู้รับผิดชอบโครงการ

.....
(นางวิลาวัลย์ พันโสดา)
ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา

.....
(ดร.สุวิทนา สวงวรรัตน์)
พยาน

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานต์ อัมพานนท์)
พยาน

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือด้านการวิจัย
โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย
ระหว่าง
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ (คณะครุศาสตร์)
กับ
โรงเรียนบ้านสองแคว

บันทึกข้อตกลง (MOU) ฉบับนี้จัดทำขึ้น ณ คณะครุศาสตร์ เมื่อวันที่ ๒๗ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๓ ว่าด้วยความร่วมมือทางวิชาการ โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย การประเมินหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย และสร้างเครือข่ายใน การนำหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยไปใช้ขยายผลยังสถานศึกษา อื่นๆ ที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย ระหว่าง คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ตั้งอยู่เลขที่ ๘๓ ถนนสระบุรี-หล่มสัก ตำบลสะเดียง อำเภอเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์ รหัสไปรษณีย์ ๖๗๐๐๐ โดยผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดนัญฐะวัน ลิ้มประสงค์ กับ ดร.จารุวรรณตัน ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนบ้านสองแคว ตั้งอยู่ หมู่ที่ ๕ บ้านสองแคว ตำบลสะเดียง อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน รหัสไปรษณีย์ ๕๕๐๐๐ ซึ่งต่างตระหนัก ถึงความสำคัญของการสร้างความร่วมมือด้านการพัฒนา ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ สามารถพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย ได้ ทั้งสองฝ่ายจึงตกลงความร่วมมือ ดังนี้

ข้อ ๑ กรอบและแนวทางความร่วมมือ

๑. ร่วมมือในการส่งเสริมสนับสนุนทางด้านการศึกษา การถ่ายทอดองค์ความรู้ การฝึกงาน แก่บุคลากรทางการศึกษาตามที่ทั้งสองฝ่ายพิจารณาร่วมกัน
๒. ร่วมมือในการจัดทำการพัฒนา และวิเคราะห์หลักสูตรของสถานศึกษา และการใช้ทรัพยากรของทั้งสองฝ่าย อาทิ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ข้อมูล เครื่องมือ อุปกรณ์ สถานที่ ตลอดจนปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเพื่อให้งานในโครงการ ฯ บรรลุเป้าหมาย

ข้อ ๒ หน้าที่ของหน่วยงาน

๑. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จะจัดให้มีบุคลากร ได้แก่ คณาจารย์ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาการ และจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับคณะครูและบุคลากรที่สังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒. สถานศึกษาจะให้การสนับสนุนด้านอาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกในการออกปฏิบัติงานภาคสนามและ จัดให้มีบุคลากรของสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วม

ข้อ ๓ ระยะเวลาความร่วมมือทางวิชาการและอื่นๆ

๑. “โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย” มีกำหนดระยะเวลา ๑ ปี โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ลงนามความร่วมมือ
๒. การเปลี่ยนแปลง แก้ไข ยกเลิก หรือขยายระยะเวลาความร่วมมือตามบันทึกข้อตกลงฉบับนี้ ต้องให้อยู่ภายใต้การพิจารณาและได้รับความยินยอมจากหน่วยงานทั้งสองฝ่าย

บันทึกข้อตกลงนี้ทำขึ้นเป็นสองฉบับมีข้อความถูกต้องตรงกัน ทุกฝ่ายได้อ่านและเข้าใจข้อความโดยละเอียดตลอดแล้ว เห็นว่าถูกต้องตรงตามเจตนารมณ์ทุกประการ เพื่อเป็นหลักฐานจึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน และแต่ละฝ่ายต่างยึดถือไว้ฝ่ายละหนึ่งฉบับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

โรงเรียนบ้านสองแคว

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์)
ตำแหน่งผู้รับผิดชอบโครงการ

.....
(นางสาวจารุวรรณ นาดัน)
ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา

.....
(ดร.สุวิทนา สวงวรรัตน์)
พยาน

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานต์ อัมพานนท์)
พยาน

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือด้านการวิจัย
โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย
ระหว่าง
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ (คณะครุศาสตร์)
กับ
โรงเรียนบ้านเป่า

บันทึกข้อตกลง (MOU) ฉบับนี้จัดทำขึ้น ณ คณะครุศาสตร์ เมื่อวันที่ ๒๗ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๓ ว่าด้วยความร่วมมือทางวิชาการ โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย การประเมินหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย และสร้างเครือข่ายใน การนำหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยไปใช้ขยายผลยังสถานศึกษา อื่นๆ ที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย ระหว่าง คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ตั้งอยู่เลขที่ ๘๓ ถนนสระบุรี-หล่มสัก ตำบลสะเดียง อำเภอเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์ รหัสไปรษณีย์ ๖๗๐๐๐ โดยผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐตะวัน ลิ่มประสงค์ กับ นางสาวเจษฎาภรณ์ สอนทะ ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนบ้านเป่า ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑ บ้านบ้านเป่า ตำบลบ้านฟ้าอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน รหัสไปรษณีย์ ๕๕๑๙๐ ซึ่งต่างตระหนัก ถึงความสำคัญของการสร้างความร่วมมือด้านการพัฒนา ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มียอดความรู้ สามารถพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย ได้ ทั้งสองฝ่ายจึงตกลงความร่วมมือ ดังนี้

ข้อ ๑ กรอบและแนวทางความร่วมมือ

๑. ร่วมมือในการส่งเสริมสนับสนุนทางด้านการศึกษา การถ่ายทอดองค์ความรู้ การฝึกงาน แก่บุคลากรทางการศึกษาตามที่ทั้งสองฝ่ายพิจารณาร่วมกัน
๒. ร่วมมือในการจัดทำการพัฒนา และวิเคราะห์หลักสูตรของสถานศึกษา และการใช้ทรัพยากรของทั้งสองฝ่าย อาทิ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ข้อมูล เครื่องมือ อุปกรณ์ สถานที่ ตลอดจนปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเพื่อให้งานในโครงการ ฯ บรรลุเป้าหมาย

ข้อ ๒ หน้าที่ของหน่วยงาน

๑. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จะจัดให้มีบุคลากร ได้แก่ คณาจารย์ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาการ และจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับคณะครูและบุคลากรที่สังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒. สถานศึกษาจะให้การสนับสนุนด้านอาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกในการออกปฏิบัติงานภาคสนามและ จัดให้มีบุคลากรของสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วม

ข้อ ๓ ระยะเวลาความร่วมมือทางวิชาการและอื่นๆ

๑. “โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย” มีกำหนดระยะเวลา ๑ ปี โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ลงนามความร่วมมือ
๒. การเปลี่ยนแปลง แก้ไข ยกเลิก หรือขยายระยะเวลาความร่วมมือตามบันทึกข้อตกลงฉบับนี้ ต้องให้อยู่ภายใต้การพิจารณาและได้รับความยินยอมจากหน่วยงานทั้งสองฝ่าย

บันทึกข้อตกลงนี้ทำขึ้นเป็นสองฉบับมีข้อความถูกต้องตรงกัน ทุกฝ่ายได้อ่านและเข้าใจข้อความโดยละเอียดตลอดแล้ว เห็นว่าถูกต้องตรงตามเจตนารมณ์ทุกประการ เพื่อเป็นหลักฐานจึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน และแต่ละฝ่ายต่างยึดถือไว้ฝ่ายละหนึ่งฉบับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

โรงเรียนบ้านเป่า

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์)
ตำแหน่งผู้รับผิดชอบโครงการ

.....
(นางสาวเจษฎาภรณ์ สอนทะ)
ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา

.....
(ดร.สุวิทนา สวงวรรัตน์)
พยาน

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานต์ อัมพานนท์)
พยาน

ภาคผนวก ฉ รายชื่อผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

รายชื่อผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย 63

โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือจูเนียร์)

ภายใต้โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย

วันที่ 27-28 มิถุนายน 2563 ณ ห้องประชุม ED 503 คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ที่	ชื่อ นามสกุล	โรงเรียน
1	นายพงษ์ศักดิ์ พุฒบุตร	ผู้อำนวยการโรงเรียนตาตหมอกวิทยา
2	นางสาวสุทิภา ลาดเลา	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดง
3	นางวิลาวัลย์ พันโสดา	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านน้ำอ้อม
4	นายศิริวัฒน์ เนียมสุวรรณค์	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดกรับพวง
5	นายทรงศักดิ์ จันทร์สง	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองกระบาก
6	นายบุญเรือง บึงจันทร์	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคลองบง
7	นางนิศานาถ สุขะวัลลิ	รักษาการผอ.โรงเรียนบ้านห้วยผักไผ่
8	นายภิญโญ เกียนแก้ง	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเนินสง่า
9	นายอาวุธ เอี่ยมจันทร์	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านพี
10	นางสาวชนิษฐา พงษ์เกษตรกรรม	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทับเบิกร่วมใจ
11	นายนิรศักดิ์ นารี	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านปากดุก
12	นายทวีศักดิ์ เดชสองชั้น	ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์
13	นางสาวจารุวรรณ นาดัน	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสองแคว (น่าน)
14	นางสาวเจษฎาภรณ์ สอนทะ	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเป่า (น่าน)

รายชื่อผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย 63

โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือจูเนียร์)

ภายใต้โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย

วันที่ 27-28 มิถุนายน 2563 ณ ห้องประชุม ED 503 คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ที่	ชื่อ นามสกุล	โรงเรียน
1	นางสาวอรรพรรณ บุญดวงจันทร์	ครูโรงเรียนตาตหมอกวิทยา
2	นางเสาวภา บุญสิงห์	ครูโรงเรียนตาตหมอกวิทยา
3	นางสาวธัญพร อินทรศร	ครูโรงเรียนตาตหมอกวิทยา
4	นางสาวพัชรินทร์ คนเกณท์	ครูโรงเรียนบ้านดง
5	นางสุกัญญา น้อยคนดี	ครูโรงเรียนบ้านคลองบง
6	นางอมรรัตน์ ภิญญะโพธิ์	ครูโรงเรียนบ้านห้วยผักไผ่
7	นางวันเพ็ญ สีมา	ครูโรงเรียนบ้านเนินสง่า
8	นางนฤธิกา จารุมูล	ครูโรงเรียนบ้านพี
9	นางสาวจิรนนท์ ไชโลจวง	ครูโรงเรียนบ้านทับเบิกร่วมใจ
10	นางสาวชุติภา นันตะวงศ์	ครู รร. ศูนย์การศึกษาพิเศษ จ.เพชรบูรณ์
11	นางชญาธร อ่อนสา	ครูโรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์
12	นางสาวสุพรรณษา เขียวม่าน	ครูโรงเรียนคลองบง
13	นางจันทร์ทิพย์ ก้อนทอง	ครูโรงเรียนบ้านปากดุก
14	นางสาวน้ำทิพย์ พรหมบุญ	ครูโรงเรียนบ้านน้ำอ้อม
15	นางสาวจรรยา เนตรแสงสี	ครูโรงเรียนบ้านน้ำอ้อม
16	นางสาววราภรณ์ ลอนดอน	ครูโรงเรียนบ้านน้ำอ้อม
17	นางสาวอาชีลา ตาเห	ครูโรงเรียนบ้านหนองกระบาก
18	นางสาวพรลภัส บุญสุข	ครูโรงเรียนวัดกรับพวง
19	นางสาวพาริฉัง อัยสละ	ครูโรงเรียนวัดกรับพวง
20	นางสาววิไลวรรณ กองนันท์	ครูโรงเรียนบ้านสองแคว
21	นางสาวปรียาภรณ์ สะสม	ครูโรงเรียนบ้านสองแคว
22	นางสาวณัฐกฤตา วงค์กำ	ครูโรงเรียนบ้านสองแคว

ภาคผนวก ข แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญเพื่อยืนยันงานวิจัยงานวิจัย

**แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญเพื่อยืนยันรูปแบบงานวิจัย
โครงการวิจัย เรื่องการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย**

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามที่อยู่ในขั้นตอนที่มีความสำคัญต่อการวิจัยก่อนการสรุปผลการวิจัย กล่าวคือ เป็นการยืนยันรูปแบบรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย ผลสรุปจากยืนยันด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 คน ผู้วิจัยกำหนดกรอบการยืนยันตามสมมติฐาน ไว้ดังนี้ 1) รูปแบบหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยที่สร้างขึ้นสามารถนำไปบูรณาการใช้ได้กับสถานศึกษาอื่นที่เปิดสอนในระดับปฐมวัยได้ รูปแบบหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยที่สร้างขึ้นเป็นพหุองค์ประกอบ มีความเหมาะสม (Propriety Standards) มีความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นประโยชน์ (Utility Standards) และมีความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) ตามทฤษฎี ซึ่งแบ่งรายละเอียดของแบบสอบถาม ดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย ลูกเสือ-เนตรนารีจูเนียร์

ตอนที่ 2 การยืนยันรูปแบบงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการวิจัยครั้งนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์

กลุ่มมาตรฐานวิชาชีพครู

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (Development of Early Childhood Development Curriculum)

ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

จากอดีตการลูกเสือไทย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ได้ทรงจัดตั้ง กองเสือป่าขึ้นเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2454 ทรงฝึกผู้ใหญ่ เพื่อเป็นการปลูกฝังค่านิยมให้ประชาชนชาวไทยได้รู้จักคุณค่าแห่งการเป็นทหารด้วยทรงเห็นว่า “ประเทศจะดำรงคงอิสรภาพอยู่ได้ก็ด้วยประชาชนทั้งหลายรัก ประเทศ” ส่วนในเด็กเมื่อโตขึ้นจะได้รู้จักหน้าที่ที่ผู้ชายไทยทุกคนควรประพฤติให้เป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองจึงโปรดเกล้าให้ตราระเบียบข้อบังคับลักษณะการปกครองลูกเสือขึ้นไว้ เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2454 โดยมีสาระสำคัญ 3 ประการ คือ 1) ความจงรักภักดีต่อผู้ทรงดำรงรัฐสีมาอาณาจักร โดยต้องตามนิติธรรมประเพณี 2) ความรักชาติบ้านเมืองและนับถือพระพุทธศาสนา และ 3) ความสามัคคีในคณะไม่ทำลายซึ่งกันและกัน โดยทั้ง 3 ประการนี้ เป็นรากฐานแห่งความมั่นคงที่จะทำ ให้ชาติดำรงอยู่เป็นไทยได้ ปัจจุบันได้มีการโปรดเกล้าให้ใช้พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 หมวดที่ 1 บททั่วไป มาตราที่ 9 ให้กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนงานคณะลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานลูกเสือจังหวัด สำนักงานลูกเสือเขตพื้นที่ การศึกษา และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการจัดกิจกรรมลูกเสือเป็นไปอย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ, 2551 : 2-3) “กิจการลูกเสือเป็นมรดกอันล้ำค่า และเป็นประโยชน์อย่างแท้จริง ในการเสริมสร้างความเจริญมั่นคงให้กับบ้านเมืองและสังคม การที่เยาวชนของชาติเป็นลูกเสือ ถือว่าเป็นผู้เสียสละ รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ทั้งรู้จักใช้โอกาสและความสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ส่วนรวม นับตั้งแต่กิจการลูกเสือได้ ก่อกำเนิดมา ลูกเสือได้ทำหน้าที่ช่วยเหลือสังคมและแก้ไขปัญหาเยาวชนได้เป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไป ลูกเสือ เนตรนารี จำเป็นต้องปรับและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถให้ก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง โดยเฉพาะพลังแห่งความสามัคคี ความเป็นปึกแผ่น มั่นคงของกิจการลูกเสือจะช่วยปลูกฝังให้ลูกเสือ เนตรนารี ตระหนักถึงบทบาทการอยู่ร่วมกันในสังคม อย่างมีคุณค่า ทุกคนควรจะได้ตั้งใจและประพฤติปฏิบัติตามอุดมการณ์ของลูกเสืออย่างเคร่งครัด พร้อมทั้งเตือนตนอยู่เสมอว่า การกระทำใด ๆ ที่เป็นประโยชน์ และช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทนเป็น การกระทำที่ควรค่าแก่การยกย่องสรรเสริญ (สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ 2560 : 1)

นอกจากนี้ในการพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจและศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ และช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคี และเจริญก้าวหน้า โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ 1) ให้มีนิสัยในการสังเกตจดจำเชื่อฟัง และฟังตนเอง 2) ให้ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น 3) ให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์ 4) ให้รู้จักทำการฝีมือและฝึกฝนให้ทำ

กิจการต่าง ๆ ตามความเหมาะสมและ 5) ให้รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณีวัฒนธรรม และความมั่นคงของประเทศไทย

ซึ่งวัตถุประสงค์ดังกล่าวสอดคล้องกับแนวทางแห่งพระราชกระแสของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 10 ด้านการศึกษา คือ 1) สืบสานพระราชปณิธานหรือพระราชกระแสรับสั่งรัชกาลที่ 9 เรื่อง การสร้างคนดี 2) การศึกษา ต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่เด็ก ทักษะที่ถูกต้อง (อุปนิสัย) ที่มั่นคงเข้มแข็ง มีอาชีพมีงานทำ ฯลฯ 3) เน้นการสร้างทัศนคติ (Attitude) และ 4) การศึกษาในภาพรวมทำอย่างไรให้เยาวชนมีความสนใจ และเข้าใจเรื่องของสถาบันและประวัติศาสตร์ จากการสรุปพระราชกระแสรับสั่ง สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 10 เรื่องการศึกษา เมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2560 ณ ห้องประชุม สพฐ.1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานข้อ 3 แนวคิด และแนวทางดำเนินการขององค์กรในการน้อมนำพระราชกระแสรับสั่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 10 เรื่องการศึกษาที่สำคัญๆ ข้อย่อยที่ 3.3) ระบบการศึกษาต้องใช้ศรัทธาสรางเด็ก เยาวชน เป็นผู้ใหญ่ที่ฝากบ้านเมือง : งานของครูจะเป็นเรื่องยาก ช่วยก่อสร้างคนดีแก่บ้านเมืองต้องสอนให้เด็กรู้จัก รู้ผิด ยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้องในเรื่องความเป็นชาติ สถาบัน ประวัติศาสตร์การสร้างเด็กเพื่อเป็นคนในอนาคตของชาติที่มีการศึกษา และพบว่าความคาดหวังในเด็กของประเทศไทยคือ ซื่อสัตย์ รับผิดชอบ มีน้ำใจ ข้อย่อยที่ 3.4) น้อมนำแนวพระบรมราโชบายของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 10 “ด้านการศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียนได้แก่ 1) ทักษะที่ถูกต้อง 2) พื้นฐานชีวิต (อุปนิสัย) ที่มั่นคงเข้มแข็ง 3) มีอาชีพ มีงานทำนั้น การแนะแนวอาชีพต้องเข้มข้นโรงเรียนควรมีการแนะแนว ทั้งการแนะแนวชีวิต (วินัยและมารยาทไทย) แนะแนวอาชีพอย่างเป็นระบบ และข้อสุดท้ายทรงให้ความสำคัญยิ่งกับข้อย่อยที่ 3.5) การศึกษากับความมั่นคง น้อมนำพระบรมราโชบายของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 10 ที่ต้องเพิ่มวิชาประวัติศาสตร์ เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับสถาบันอยากเห็นคนไทยมีวินัย รู้หน้าที่ มีความรับผิดชอบ สร้างวินัยโดยกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ซึ่งกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน (ลูกเสือ-เนตรนารีนั้นเป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริม พัฒนาความสามารถ และศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างตรงประเด็น ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งได้รับขนานนามว่า “เป็นคนของพระราชฯ” จึงสนใจที่จะสร้างหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยขึ้น เพื่อพัฒนาส่งเสริมผู้เรียนระดับปฐมวัยตั้งแต่เริ่มตั้งแต่โครงการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐาน โดยปรับปรุงมาจากกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับประถมศึกษาเป็นการปูพื้นฐานที่สำคัญ และดึงศักยภาพของผู้เรียนให้มีความพร้อมก่อนที่จะเรียนในระดับที่สูงต่อไป โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย และกรอบแนวคิดการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อสร้างหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย
2. เพื่อประเมินหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย

3. เพื่อสร้างเครือข่ายใน การนำหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยไปใช้ขยายผลยังสถานศึกษาอื่น ๆ ที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย

ขอบเขตของโครงการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา :

1. การพัฒนาหลักสูตร

- 1.1 ความหมายของหลักสูตร
- 1.2 ความหมายการพัฒนาหลักสูตร
- 1.3 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร
- 1.4 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร

2. หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย

- 2.1 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 2.2 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560
- 2.3 กิจกรรมผู้เรียนในระดับปฐมวัย
- 2.4 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนลูกเสือ - เนตรนารีระดับปฐมวัย (ลูกเสือจูเนียร์)
  - หลักสูตรดาวดวงที่ 1
  - หลักสูตรเครื่องหมายวิชาพิเศษ

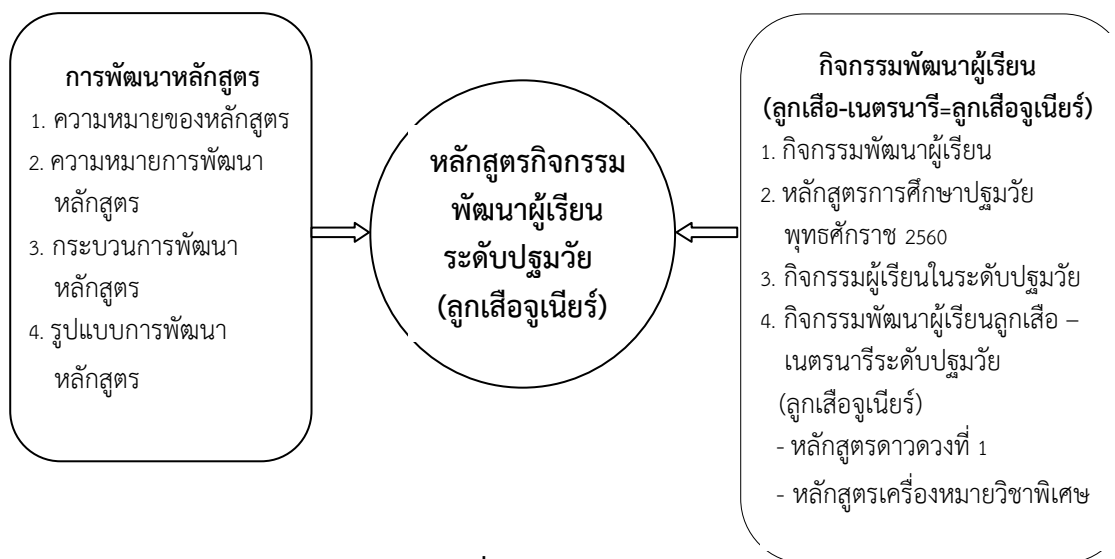
2. ขอบเขตพื้นที่วิจัย :

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือตอนล่าง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองกระบาก และโรงเรียนวัดกรับพวง จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนตาดหมอกวิทยา และโรงเรียนบ้านดง

สมมุติฐานการวิจัย และกรอบแนวคิดของโครงการวิจัย

1. รูปแบบหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยที่สร้างขึ้นสามารถนำไปบูรณาการใช้ได้กับสถานศึกษาอื่นที่เปิดสอนในระดับปฐมวัยได้
2. รูปแบบหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยที่สร้างขึ้น เป็นพหุองค์ประกอบมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ เป็นประโยชน์ และมีความถูกต้องครอบคลุมตามทฤษฎี

กรอบแนวคิดของโครงการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

กระบวนการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ขั้นตอนในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่อง เชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. การร่างหลักสูตร ประกอบด้วย วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร คัดเลือกและจัดเนื้อหา ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน ออกแบบการวัดและประเมินผล
2. การนำหลักสูตรไปใช้ ประกอบด้วย การทำเอกสารประกอบหลักสูตร การวางแผน บุคลากรและงบประมาณ การบริหารและบริการหลักสูตร
3. การประเมินผลหลักสูตร ประกอบด้วย การนิเทศ กำกับติดตามและประเมินหลักสูตร
4. เงื่อนไขความสำเร็จของการพัฒนาหลักสูตร คือ ได้แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือ-เนตรนารีจูเนียร์) จากกระบวนการวิจัยทั้งสิ้น 40 แผน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย หมายถึงจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็ก เพื่อพัฒนา การคิดสร้างสรรค์ การรับรู้ ให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์หรือ ความรู้สึก ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ และจินตนาการโดยใช้ศิลปะสำหรับเด็กหลากหลายแบบ โดยนำทักษะวิชาลูกเสือ-เนตรนารีเข้ามา บูรณาการจนเกิดทักษะชีวิตควบคู่กันไป

ลูกเสือ-เนตรนารีจูเนียร์ หมายถึง เด็กและเยาวชนชาย - หญิง ที่ศึกษาอยู่ในระดับปฐมวัย อายุไม่เกิน 7 ขวบ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ด้านวิชาการ :

1.1 ผู้เข้าร่วมโครงการ ซึ่งเป็น ผู้เรียนระดับปฐมวัยจำนวน 100 คน ได้รับการพัฒนา ศักยภาพการเตรียมความพร้อมเพื่อเป็นกำลังของประเทศชาติที่สมบูรณ์พร้อมด้วยความรู้ คุณธรรม

จริยธรรม ทักษะการดำเนินชีวิตเบื้องต้นโดยมีภูมิคุ้มกันจากการพัฒนาตนเองด้วยกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ลูกเสือ-เนตรนารี) ตามแนวพระราชดำริของในหลวงรัชกาลที่ 10

1.2 บุคลากรครูผู้เข้าร่วมโครงการ พัฒนาองค์ความรู้งานประจำสู่ งานวิจัย (R to R = Routine to Research)

2. ด้านนโยบาย : สถานศึกษาสามารถนำนวัตกรรมที่ได้จากงานวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนมีทักษะในการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ลูกเสือ-เนตรนารีเตรียมสำรอง = ลูกเสือจูเนียร์) และบรรจุไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา

3. ด้านสังคมและชุมชน : แนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และหน่วยงาน มีการเผยแพร่หลักสูตรไปยังสถานศึกษาในกลุ่ม หรือเขตพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อนำไปใช้พัฒนาผู้เรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม

ขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานวิจัยให้เป็นระบบ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้กำหนดแผนการดำเนินงานไว้ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงร่างงานวิจัย

ศึกษาและรวบรวมข้อมูล จากแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบูรณาการองค์ความรู้ นวัตกรรมการศึกษา วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง วิทยานิพนธ์ บทความวิชาการ หนังสือ วารสาร เว็บไซต์ และอื่นๆ เพื่อกำหนดกรอบการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ลำดับขั้นตอนในการบริหารจัดการแผนบูรณาการไว้เป็น 2 กิจกรรม คือ

กิจกรรมที่ 1 เสนอโครงการการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยกับสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประสานงานกับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 4 แห่ง
2. ศึกษาเอกสาร แนวคิด หลักการเกี่ยวกับ 1) แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย 2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) การวิเคราะห์ และการพัฒนาหลักสูตร 4) แนวทางการจัดหลักสูตรกิจกรรมหรือประสบการณ์ (Activity or Experience Curriculum) 5) กิจกรรมและพิธีการสำหรับเตรียมลูกเสือสำรอง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. สัมมนากลุ่ม (Focus Group) จากผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 4 แห่ง และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาพิเศษ ครูผู้สอน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตร ลูกเสือ - เนตรนารี เพื่อร่างรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย
4. บันทึกสภาพปัญหา/อุปสรรคเกี่ยวกับแนวทางการบูรณาการองค์ความรู้การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย
5. สร้างรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย

6. สรุปผลแนวทางการจัดทำ การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย

กิจกรรมที่ 2 นำร่างรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย ไปทดลองใช้โดยประสานกับสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

1. จัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย
2. จัดสัมมนา และนิเทศกำกับติดตามการนำกิจกรรมจากโครงการ ฯ ไปทดลองใช้ในสถานศึกษาทั้ง 4 แห่ง ระยะที่ 1
3. ประเมินผลรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยของสถานศึกษาทั้ง 4 แห่ง
4. จัดนิเทศกำกับติดตามการนำกิจกรรมจากโครงการ ฯ ไปทดลองใช้ในสถานศึกษาทั้ง 4 แห่ง ระยะที่ 2
5. นำผลการประเมินมาสรุปเป็นองค์ความรู้โดยสรุปการพัฒนาผู้เรียนปฐมวัย
6. ยืนยันรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยโดยผู้ทรงคุณวุฒิ
7. จัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประกอบด้วยสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดพิษณุโลก

กลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงจากสถานศึกษาที่สมัครเข้าร่วมโครงการ จำนวน 14 แห่ง เลือกได้ 4 แห่งเป็นสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ 2 แห่ง และจังหวัดพิษณุโลก 2 แห่ง ประกอบด้วย ผู้บริหารและคณะครู แห่งละ 4 คน รวม 16 คน และผู้เรียนระดับปฐมวัย 100 คนรวมทั้งสิ้น 116 คน

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำแนกเป็น 5 ประเภท ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สอบถามวิธีการจัดการเรียนรู้ในแบบต่างๆ ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการสร้างแบบประเมิน
2. คู่มือการอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยจัดอบรมในกิจกรรมที่ 2 โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือจูเนียร์) โดยมีสาระสำคัญ เพื่อนำไปสร้างนวัตกรรม ดังนี้
  - 2.1 แบบวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้จากการถอดบทเรียนการจัดกิจกรรมเสริมในรายวิชาลูกเสือ- เนตรนารีระดับปฐมวัย

3. กิจกรรมการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 หลักสูตรดาวดวงที่ 1 ได้แก่

กลุ่มที่ 1 หน่วยที่ 1 กิจการลูกเสือ หน่วยที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเมาคลีและหน่วยที่ 3 ระเบียบแถวเบื้องต้น รวมเนื้อหา 7 เรื่อง

กลุ่มที่ 2 หน่วยที่ 4 การทำความเคารพ หน่วยที่ 5 คำปฏิญาณ กฎ และคติพจน์ รวมเนื้อหา 5 เรื่อง

3.2 หลักสูตรเครื่องหมายวิชาพิเศษ ได้แก่

กลุ่มที่ 3 วิชาที่ 1 นักกรีฑา วิชาที่ 2 นักแสดงการบันเทิง และวิชาที่ 3 นักสำรวจ รวมเนื้อหา 9 เรื่อง

กลุ่มที่ 4 วิชาที่ 4 นักปฐมพยาบาล วิชาที่ 5 นักสารพัดช่าง วิชาที่ 6 งานอดิเรก และวิชาที่ 7 การช่วยเหลืองานบ้าน รวมเนื้อหา 9 เรื่อง

กลุ่มที่ 5 วิชาที่ 8 นักอ่านแผนที่ วิชาที่ 9 นกธรรมชาติศึกษาและวิชาที่ 10 นักวิทยาศาสตร์รวมเนื้อหา 10 เรื่อง

4. แบบประเมินวัตถุประสงค์การอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือจูเนียร์)

5. แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 40 แผน ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาตามกระบวนการนิเทศ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาที่ 4 แห่ง รวม 40 แผน

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

จัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

ตอนที่ 2

การยืนยันรูปแบบงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย

(Development of Early Childhood Development Curriculum)

คำชี้แจง : แบบสอบถามเพื่อยืนยันรูปแบบงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (Development of Early Childhood Development Curriculum) ของผู้เชี่ยวชาญ มี 2 แบบคือ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน แบ่งการสอบถามแต่ละข้อออกเป็น 2 วิธีการ ดังนี้

1. **วิธีการเชิงปริมาณ:** โปรดพิจารณาข้อค้นพบของงานวิจัยฯ และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดให้ครบถ้วนทั้ง 4 ด้าน

2. **วิธีการเชิงคุณภาพ:** โปรดให้ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในแต่ละด้าน

ชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหาร

1. ด้านปรัชญาการศึกษาของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยของสถานศึกษา

วิธีการเชิงปริมาณ	เหมาะสม		เป็นไปได้		เป็นประโยชน์		ครอบคลุม	
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ได้	ไม่ได้	มี	ไม่มี	ใช่	ไม่ใช่
1. แสดงแนวคิดและความเชื่อในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ชัดเจนครบถ้วนและสามารถบูรณาการกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีได้เหมาะสม								
2. กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีที่จัดมีความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560								
3. มีความเชื่อมโยงกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีกับความเชื่อในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย								

วิธีการเชิงคุณภาพ ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

2. ด้านวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย

วิธีการเชิงปริมาณ	เหมาะสม		เป็นไปได้		เป็นประโยชน์		ครอบคลุม	
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ได้	ไม่ได้	มี	ไม่มี	ใช่	ไม่ใช่
1. กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีมีความชัดเจนและสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา								
2. แสดงความคาดหวังและวิธีการพัฒนาเด็กปฐมวัยในอนาคตได้ชัดเจน								
3. แสดงถึงจุดเน้น อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ที่ต้องการของ								

สถานศึกษาที่บ่งชี้กิจกรรมลูกเสือ- เนตรนารี								
4. มีการกำหนดเป้าหมายของกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีที่ต้องการในเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ								

วิธีการเชิงคุณภาพ ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

3. ด้านจุดมุ่งหมาย

วิธีการเชิงปริมาณ	เหมาะสม		เป็นไปได้		เป็นประโยชน์		ครอบคลุม	
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ได้	ไม่ได้	มี	ไม่มี	ใช่	ไม่ใช่
1. กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีมีความสอดคล้องและครอบคลุมจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560								
2. กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีมีความสอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์ การศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา								
3. กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีมีความเป็นไปได้ในการนำไปสู่การปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดในหลักสูตร								

วิธีการเชิงคุณภาพ ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

4. ด้านมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

วิธีการเชิงปริมาณ	เหมาะสม		เป็นไปได้		เป็นประโยชน์		ครอบคลุม	
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ได้	ไม่ได้	มี	ไม่มี	ใช่	ไม่ใช่
1. กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีสามารถนำมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสภาพที่พึงประสงค์ มากำหนดในหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยครบถ้วน								
2. นำมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสภาพที่พึงประสงค์มาจัดแบ่งกลุ่มอายุเด็ก และระดับชั้นเรียนได้ชัดเจน ครบถ้วน								

วิธีการเชิงคุณภาพ ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

5. ด้านการจัดเวลาเรียน

วิธีการเชิงปริมาณ	เหมาะสม		เป็นไปได้		เป็นประโยชน์		ครอบคลุม	
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ได้	ไม่ได้	มี	ไม่มี	ใช่	ไม่ใช่
1. มีการกำหนดเวลาเรียนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีต่อ 1 ปีการศึกษาไม่น้อยกว่า 40 คาบ								
2. มีการกำหนดเวลาเรียนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีแต่ละสัปดาห์ไม่น้อยกว่า 40 นาที								
3. มีการกำหนดช่วงเวลาการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีเหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก								

วิธีการเชิงคุณภาพ ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

6. ด้านสาระการเรียนรู้รายปี

วิธีการเชิงปริมาณ	เหมาะสม		เป็นไปได้		เป็นประโยชน์		ครอบคลุม	
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ได้	ไม่ได้	มี	ไม่มี	ใช่	ไม่ใช่
1. กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีมีความสอดคล้องกับมาตรฐานตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ในแต่ละช่วงวัย								
2. กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีมีการกำหนดครอบคลุมประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560								
3. กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีมีการจัดแบ่งสาระการเรียนรู้เหมาะสมกับช่วงเวลาในการจัดหน่วยประสบการณ์								

วิธีการเชิงคุณภาพ ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

7. ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร

วิธีการเชิงปริมาณ	เหมาะสม		เป็นไปได้		เป็นประโยชน์		ครอบคลุม	
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ได้	ไม่ได้	มี	ไม่มี	ใช่	ไม่ใช่
1. มีความพร้อมด้านครู บุคลากร และข้อมูลสารสนเทศในการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี								
2. มีงบประมาณและทรัพยากรสนับสนุนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีเพียงพอ								

3. มีการวางแผนการประเมินกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี (ก่อน/ระหว่าง/หลังการใช้)								
4. มีแผนการนิเทศ ติดตามการนำกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีสู่การปฏิบัติ								

วิธีการเชิงคุณภาพ ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

8. ด้านการเชื่อมต่อของการศึกษา

วิธีการเชิงปริมาณ	เหมาะสม		เป็นไปได้		เป็นประโยชน์		ครอบคลุม	
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ได้	ไม่ได้	มี	ไม่มี	ใช่	ไม่ใช่
1. ผู้บริหารมีการวางแผนและสร้างความเข้าใจแก่ผู้สอน ปรุมวัยในการสร้างรอยเชื่อมต่อของหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีทั้งสองระดับ								
2. ผู้บริหารมีการวางแผนและสร้างความเข้าใจแก่ผู้สอน ประถมศึกษาในการสร้างรอยเชื่อมต่อของหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีทั้งสองระดับ								
3. ผู้บริหารมีการวางแผนและสร้างความเข้าใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน ในการสร้างรอยเชื่อมต่อของหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีทั้งสองระดับ								

วิธีการเชิงคุณภาพ ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ชุดที่ 2 สำหรับครูผู้สอน

1. ด้านการจัดประสบการณ์

วิธีการเชิงปริมาณ	เหมาะสม		เป็นไปได้		เป็นประโยชน์		ครอบคลุม	
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ได้	ไม่ได้	มี	ไม่มี	ใช่	ไม่ใช่
1. มีกำหนดการจัดประสบการณ์โดยใช้หลักการบูรณาการผ่านกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีที่สอดคล้องกับพัฒนาการตามวัยของเด็ก								
2. มีรูปแบบการจัดประสบการณ์กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีสอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์ และจุดหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย								

3. มีกำหนดการจัดประสบการณ์แต่ละช่วงอายุที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็กต่อกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี								
4. มีกำหนดการจัดประสบการณ์เน้นให้เด็กลงมือปฏิบัติริเริ่มและมีส่วนร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี								
5. มีกำหนดการจัดประสบการณ์เปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล สื่อ และใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย								
6. มีกำหนดการจัดประสบการณ์กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีที่ส่งเสริมให้เด็กมีทักษะชีวิตและการปฏิบัติตนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง								
7. มีกำหนดการจัดประสบการณ์ส่งเสริมการพัฒนาการให้เด็กเป็นคนดี มีวินัย และมีความเป็นไทยตามกฎ คำปฏิญาณของลูกเสือ-เนตรนารี								

วิธีการเชิงคุณภาพ ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

2. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้

วิธีการเชิงปริมาณ	เหมาะสม		เป็นไปได้		เป็นประโยชน์		ครอบคลุม	
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ได้	ไม่ได้	มี	ไม่มี	ใช่	ไม่ใช่
1. ระบุแนวการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี								
2. มีสื่อที่หลากหลาย เหมาะสมและเพียงพอ								
3. มีแหล่งเรียนรู้ในและนอกสถานศึกษาที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก								

วิธีการเชิงคุณภาพ ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

3. ด้านการประเมินพัฒนาการ

วิธีการเชิงปริมาณ	เหมาะสม		เป็นไปได้		เป็นประโยชน์		ครอบคลุม	
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ได้	ไม่ได้	มี	ไม่มี	ใช่	ไม่ใช่
1. มีการประเมินพัฒนาการเด็กครอบคลุมมาตรฐานคุณลักษณะพึงประสงค์ ด้วยกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี								
2. มีการประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงในการปฏิบัติกิจกรรมลูกเสือ -เนตรนารี								

วิธีการเชิงคุณภาพ ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

4. ด้านการเชื่อมต่อของการศึกษา

วิธีการเชิงปริมาณ	เหมาะสม		เป็นไปได้		เป็นประโยชน์		ครอบคลุม	
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ได้	ไม่ได้	มี	ไม่มี	ใช่	ไม่ใช่
1. ครูผู้สอนปฐมวัยและประถมศึกษา มีการแลกเปลี่ยนและกำหนดแนวทางการทำกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีร่วมกัน								
2. มีแนวทางการจัดกิจกรรมให้เด็กปฐมวัยมีความพร้อมในการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1 ของครูผู้สอนร่วมกันด้วยกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี								
3. มีการจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศของเด็กปฐมวัยรายบุคคลส่งต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อการวางแผนพัฒนาเด็กร่วมกัน								

วิธีการเชิงคุณภาพ ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ยืนยันรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย(ลูกเสือ-เนตรนารีจูเนียร์)

รายการ	มี	ไม่มี	ระดับคุณภาพ				
			5	4	3	2	1
1. รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือ-เนตรนารีจูเนียร์) ที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับกับความต้องการของสถานศึกษา							
2. มีความสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพปัญหา - อุปสรรค ของสถานศึกษา							
3. กิจกรรมการเรียนรู้ครอบคลุมกิจกรรมหลัก และกิจกรรมพิเศษ							
4. สามารถลดระยะเวลา และภาระในการดำเนินงานการสร้างหลักสูตรเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยของครูได้							
5. ภาษาที่ใช้ในหลักสูตรและกิจกรรมตามแผนมีความเหมาะสมเข้าใจง่าย							
6. หลักสูตรที่สร้างขึ้นเหมาะสมกับการพัฒนาการ และการจัดประสบการณ์เรียนรู้ของผู้เรียนระดับปฐมวัย							
7. การออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สอดคล้องกับบริบทและแผนงานของสถานศึกษา							
8. ขั้นตอนการนำไปใช้ไม่ซับซ้อน สามารถนำไปใช้ได้							
9. เป็นแนวทางในการจัดการบูรณาการองค์ความรู้ ในการพัฒนาการจัดประสบการณ์ได้ครอบคลุมทักษะชีวิตที่จำเป็น							
10. ท่านสามารถนำหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือ-เนตรนารีจูเนียร์) ที่สร้างขึ้นไปขยายผลยังสถานศึกษาเครือข่ายที่จัดการศึกษาระดับเดียวกัน							
รวมเฉลี่ย							

ภาคผนวก ซ
แบบการดำเนินงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

แบบฟอร์มรับรองการนำผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ไปใช้ประโยชน์

๑. ชื่อโครงการวิจัย การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย
Development of early childhood development curriculum
๒. ชื่อนักวิจัย/นักประดิษฐ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐตะวัน ลิ่มประสงค์
๓. คณะ ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
๔. ทุนอุดหนุนการวิจัยประเภท งบประมาณแผ่นดิน
๕. ปีที่งานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ดำเนินการเสร็จ ปี ๒๕๖๓
๖. ปีที่นำไปใช้ประโยชน์ ๒๕๖๓
๗. การนำไปใช้ประโยชน์
  - ๗.๑ ชื่อหน่วยงาน โรงเรียนตาตหมอกวิทยา
  - ๗.๒ ที่อยู่หน่วยงาน ตั้งอยู่ที่ 288 หมู่ที่ 16 ตำบลนาป่า
อำเภอ เมืองเพชรบูรณ์ จังหวัด เพชรบูรณ์ รหัสไปรษณีย์ 67000

ขอรับรองว่าได้นำผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

- ☐ ๑. การนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงสาธารณะ (โปรดระบุรายละเอียด)
.....ไม่มี.....
- ☒ ๒. การนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงนโยบาย (โปรดระบุรายละเอียด)
- 2.1 เสริมสร้างการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับเป้าหมายจุดเน้น และยุทธศาสตร์ของ
สถานศึกษา
  - 2.2 เสริมสร้างพัฒนาการ 4 ด้านตามวัยเหมาะสมกับอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพ
และมีประสิทธิผล
  - 2.3 ปลุกจิตสำนึกและเสริมสร้างในการเรียนรู้เชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมภายใน
สถานศึกษา

2.4 plugged จิตสำนึกและเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ด้านระเบียบวินัย รู้จักหน้าที่และปฏิบัติได้ตามกฎระเบียบของสถานศึกษา อย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

☐ ๓. การนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ (โปรดระบุรายละเอียด)

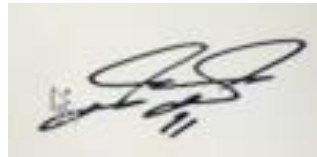
.....ไม่มี.....
 .....

☒ ๔. การนำไปใช้ประโยชน์อื่นๆ (โปรดระบุรายละเอียด)

4.1 plugged จิตสำนึกและเสริมสร้างการมีจิตอาสาในการพัฒนาสาธารณะประโยชน์
 ของส่วนรวม

4.2 plugged จิตสำนึกและเสริมสร้างในการกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงความสามารถใน
 สิ่งที่ถูกต้อง และมีความคิดเชิงบวกในการทำงาน

4.3 เป็นอนาคตที่ดีและมีคุณภาพของประเทศชาติสืบต่อไปในภายหน้าอย่างมี
 คุณภาพและยั่งยืน

(นายพงษ์ศักดิ์ พุ่มบุตร.)

ผู้นำไปใช้ประโยชน์

ตำแหน่ง ผู้บริหารสถานศึกษา

โรงเรียนตาตหมอกวิทยา

วันที่ให้ข้อมูล ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓

ภาคผนวก ฅ แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
“กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือ-เนตรนารีจูเนียร์)”

แผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย ลูกเสือ-เนตรนารีรุ่นเยาว์

โรงเรียน.....
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา.....เขต.....

คำนำ

เอกสารแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือ-เนตรนารีจูเนียร์) ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการวิจัยโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อร่างหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยและสร้างเครือข่ายในการนำหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยไปใช้ขยายผลยังสถานศึกษาอื่นๆ ที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย

ในการจัดโครงการวิจัยในครั้งนี้ได้รับความร่วมมือจากสถานศึกษาเครือข่ายในจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แก่ โรงเรียนวัดบ้านดง โรงเรียนบ้านน้ำอ้อม โรงเรียนตาดหมอกวิทยา จังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ โรงเรียนวัดกรับพวง และโรงเรียนหนองกระบาก ในการร่วมกันวิเคราะห์และเขียนแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจนครบทั้ง 40 แผน นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนจากสถานศึกษาอื่น ส่งบุคลากรด้านการศึกษาระดับปฐมวัยเข้าร่วมโครงการ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งในความร่วมมือจนงานวิจัยสำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารฉบับนี้จะสามารถพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านการเตรียมลูกเสือสำรอง ในระดับปฐมวัยได้เป็นอย่างดีตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดแนวทางพัฒนาศักยภาพของตนเอง ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจ ความเป็นระเบียบวินัย มีความสามัคคี มีความเสียสละ บำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์ มีทักษะและพัฒนาตนเองอยู่เสมอตามแนวทางยุทธศาสตร์การศึกษาแห่งชาติต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์

ตารางสารของหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือสำรองเนตรนารีจูเนียร์
หลักสูตรดาวดวงที่ 1 (อนุบาล 1 – 3)

หน่วยการเรียนรู้	เนื้อหา
หน่วยที่ 1 กิจกรรมลูกเสือ	1. ปฐมนิเทศ 2. ประวัติความเป็นมาของลูกเสือไทย
หน่วยที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเมาคลี	3. นิทานเมาคลี
หน่วยที่ 3 ระเบียบแถวเบื้องต้น	4. ระเบียบแถวเบื้องต้น 5. กิจกรรมลูกเสือจูเนียร์ การทำแกรนด์ฮาวด์ 1 6. กิจกรรมลูกเสือจูเนียร์ การทำแกรนด์ฮาวด์ 2 7. กิจกรรมการเรียนรู้สัญญาณนกหวีด
หน่วยที่ 4 การทำความเคารพ	8. การทำความเคารพ 9. กิจกรรมการเข้าฐาน และรายงานตัว 1 10. กิจกรรมการเข้าฐาน และรายงานตัว 2
หน่วยที่ 5 คำปฏิญาณ กฎ และคติพจน์	11. กฎ-คำปฏิญาณของลูกเสือสำรอง 12. กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์

หลักสูตรเครื่องหมายวิชาพิเศษ หลักสูตรเครื่องหมายวิชาพิเศษของลูกเสือ-เนตรนารีสำรอง มีทั้งหมด 18 วิชา ดังนี้

1. จิตรกร
2. นักกรีฑา
3. นักอ่านหนังสือ
4. นักจักรยานสองล้อ
5. นักแสดงการบันเทิง
6. นักสำรวจ
7. นักปฐมพยาบาล
8. นักสารพัดช่าง
9. งานอดิเรก
10. การช่วยเหลืองานบ้าน
11. นักอ่านแผนที่
12. นักรรรมชาติศึกษา
13. นักถ่ายภาพ
14. นักว่ายน้ำ

15. ผู้ช่วยคนตกน้ำ
16. นักวิทยาศาสตร์
17. นักกีฬา
18. การอนุรักษ์ธรรมชาติ

สำหรับหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือเนียร์) นี้ พัฒนาจาก หลักสูตร
 เครื่องหมายวิชาพิเศษให้สอดคล้องกับกิจกรรมหลักทั้ง 6 กิจกรรมตามหลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย
 2560 (กิจกรรมลูกเสือเนียร์) มีหลักสูตรเครื่องหมายวิชาพิเศษ 10 วิชา 28 เรื่อง ดังนี้

วิชา	เนื้อหา
วิชาที่ 1 นักรั้ว	1. การทรงตัวบนฐานต่างระดับ 2. การผจญภัยในโรงเรียน (ลอดอุโมงค์) 3. การฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (การเคลื่อนไหวนหลบสิ่งกีดขวาง)
วิชาที่ 2 นักแสดงการบันเทิง	4. นันทนาการ 5. ดนตรีขวบน้ำ 6. บทบาทสมมติเลียนแบบสัตว์ 7. การมอบเครื่องหมายวิชาพิเศษ
วิชาที่ 3 นักสำรวจ	8. สำรวจต้นไม้ในโรงเรียน 9. สำรวจซากดึกดำบรรพ์
วิชาที่ 4 นักปฐมพยาบาล	10. ความสำคัญของการนอน 11. การปฐมพยาบาลเบื้องต้น 12. อนามัย (การทำความสะอาดฟัน มือ เท้า และเล็บ)
วิชาที่ 5 นักสารพัดช่าง	13. การผูกเงื่อน
วิชาที่ 6 งานอดิเรก	14. ธงชาติไทย - อังกฤษ - ญี่ปุ่น 15. งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุ
วิชาที่ 7 การช่วยเหลืองานบ้าน	16. การประกอบอาหารข้าวคั่ว 17. การอยู่ค่าย (แบบไม่ค้างคืน) 18. การอยู่ค่าย (การเดินทางไกล)
วิชาที่ 8 นักอ่านแผนที่	19. การเรียนรู้เรื่องทิศ ทั้ง 4 ทิศ

วิชา	เนื้อหา
วิชาที่ 9 นักธรรมชาติศึกษา	20. การเพาะถั่วงอก 21. ทักษะชีวิตเบื้องต้น (การชิมรส) 22. ทักษะชีวิตเบื้องต้น (การฟังเสียง) 23. ทักษะชีวิตเบื้องต้น (การดมกลิ่น) 24. ทักษะชีวิตเบื้องต้น (การคลำ) 25. ทักษะชีวิตเบื้องต้น (การจำ)
วิชาที่ 10 นักวิทยาศาสตร์	26. ทักษะชีวิตเบื้องต้น (การทดลองทำเครื่องกรองน้ำ) 27. ทักษะชีวิตเบื้องต้น (การใช้ชีวิตร่วมกับธรรมชาติ) 28. ทักษะชีวิตเบื้องต้น (การทดลองเรื่องความลับของดิน)
รวมแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งสิ้น 40 แผน	

คำอธิบายสาระการเรียนรู้
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยปีที่ 1-3
(ลูกเสือ-เนตรนารีจูเนียร์)

พิธีเปิดปิดประชุมกอง ดำเนินการตามการะบวนการของลูกเสือ เตรียมลูกเสือสำรองนิยายเรื่อง เมาคลี ประวัติการเริ่มกิจกรรม การทำความเคารพเป็นหมู่ (แกรนฮาวล์) และรายบุคคล การจับมือซ้าย ระเบียบแถวเบื้องต้น คำปฏิญาณ กฎและคติพจน์ของลูกเสือสำรองโดยจัดกิจกรรมให้ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติกิจกรรมตามฐาน เน้นระบบหมู่ สรุปผลการ จัดการปฏิบัติกิจกรรมปิดประชุมกอง

เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในกิจกรรมลูกเสือ สามารถปฏิบัติตามคำปฏิญาณ กฎและคติพจน์ ของลูกเสือสำรอง มีนิสัยในการสังเกต จดจำ มีความร่าเริงแจ่มใส มีระเบียบวินัย ชยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ สุจริต อดทน เสียสละ ช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น เป็นนำและผู้ตามที่ดี ทำงาน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ มีความสนใจการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เป้าหมายการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือ- เนตรนารีจูเนียร์)

ผู้วิจัยได้ออกแบบหลักสูตรโดยนำมากำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจ และเป้าหมายในการพัฒนา หลักสูตรของผู้เรียนระดับปฐมวัย เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมี วิจารณ์ญาณ ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือ- เนตรนารี จูเนียร์) ดังนี้

วิสัยทัศน์ : มุ่งพัฒนาเด็กให้เกิดทักษะในศตวรรษที่ 21 ทักษะการคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมี วิจารณ์ญาณ สามารถนำกระบวนการคิดไปใช้ในการเรียนรู้ของตนเองรวมถึงใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

พันธกิจ : มุ่งพัฒนาพัฒนาการเรียนรู้อย่างดีของเด็กระดับปฐมวัย ดังนี้

1. เสริมสร้างให้เด็กมีความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างสร้างสรรค์ มีวิจารณ์ญาณ
2. ส่งเสริมให้เด็กนำความสามารถในการคิดเชิงระบบไปใช้พัฒนาตนเองได้อย่างมี

วิจารณ์ญาณไปใช้ในชีวิตประจำวัน

เป้าหมาย

1. เด็กนักเรียนระดับปฐมวัย ได้รับการเสริมสร้างให้มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ อย่างมีวิจารณ์ญาณโดยเทียบกับพัฒนาการเรียนรู้อย่างดีตามวัยในระดับดี
2. เด็กนักเรียนระดับปฐมวัยได้รับการส่งเสริมให้มีความสามารถในการคิดเชิงระบบไปใช้ พัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี กำหนด คุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังนี้

พัฒนาการด้านร่างกาย

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขภาพดี
2. ใช้วัยวะของร่างกายได้ประสานสัมพันธ์กัน

พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ

1. มีความสุขและแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย

พัฒนาการด้านสังคม

1. รับรู้และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว
2. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย

พัฒนาการด้านสติปัญญา

1. สื่อความหมายและใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย
2. สนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

จุดประสงค์การจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีจูเนียร์

1. มีความรู้เกี่ยวกับขบวนการ ลูกเสือ – เนตรนารี
2. ฝึกปฏิบัติกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารีได้
3. พึ่งตนเองได้ ช่วยเหลือตนเองได้
4. มีระเบียบวินัย และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

กิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามหลักสูตร (ตามบริบทของสถานศึกษา) ประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญดังนี้

พิธีเปิดประชุมกอง

เกมและเพลง

เรียนตามหลักสูตรและเนื้อหา

การเล่นเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

พิธีปิดประชุมกอง

การประเมินกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารีระดับปฐมวัย

การประเมินกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารีจูเนียร์ เป็นกระบวนการทดสอบความสามารถและ พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนลูกเสือ - เนตรนารี ซึ่งพฤติกรรมและการเข้าร่วมกิจกรรมที่เน้นทักษะและการปฏิบัติต่าง ๆ ด้วยวิธีการประเมินที่หลากหลายและการประเมินตามสภาพจริง ซึ่งแบ่งการประเมินผลออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. กิจกรรมบังคับ เป็นการประเมินผลกิจกรรมตามหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนผ่านเกณฑ์การตัดสิน โดยการเข้าร่วมกิจกรรมและผ่านการประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด มีการประเมินผลตลอดภาคเรียน/ปี โดยวิธีการสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรม การซักถาม การทดสอบภาคปฏิบัติ โดยกำหนดผลการประเมินเป็น “ผ่าน” และ “ไม่ผ่าน”

ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมครบตามเกณฑ์ ปฏิบัติกิจกรรม และมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

ไม่ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมไม่ครบตามเกณฑ์ ไม่ผ่าน การปฏิบัติกิจกรรมหรือมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2. วิชาพิเศษ การประเมินผลวิชาพิเศษในแต่ละวิชาใช้วิธีการทดสอบ ภาคปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดโดยอ้างอิงข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ

ซึ่งในการเรียนเรื่องเครื่องหมายวิชาพิเศษนั้น มีความสอดคล้องกับกิจกรรมหลักทั้งนี้สถานศึกษาอาจมอบเครื่องหมายวิชาพิเศษเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจกับผู้เรียนได้ตามความเหมาะสมอย่างน้อย 1 เครื่องหมาย

แผนการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
ลูกเสือ-เนตรนารีจูเนียร์

กำหนดแผนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สำหรับผู้เรียนระดับปฐมวัย
กิจกรรมลูกเสือจูเนียร์

เรื่องที่	เนื้อหา	สถานศึกษาเข้าร่วมทำแผนกิจกรรมลูกเสือ
1	ปฐมนิเทศ	
2	ประวัติความเป็นมาของลูกเสือไทย	ปากดุก
3	นิทานแมคลี	คลองบง
4	กฎ-คำปฏิญาณของลูกเสือสำรอง	
5	ระเบียบแถวเบื้องต้น	
6	การทำความเคารพ	คลองบง
7	กิจกรรมลูกเสือสำรอง การทำแกรนด์ฮาวด์ 1	บ้านดง
8	กิจกรรมลูกเสือสำรอง การทำแกรนด์ฮาวด์ 2	
9	การผูกเงื่อน	
10	กิจกรรมเพาะถั่วงอก	
11	กิจกรรมเล่นดนตรีขวบน้ำ	ทับเบิก
12	ความสำคัญของการนอน	
13	อนามัย (การทำความสะอาดฟัน มือ เท้า และเล็บ)	
14	การปฐมพยาบาลเบื้องต้น	
15	กิจกรรมสำรวจต้นไม้ในโรงเรียน	
16	กิจกรรมสำรวจซากดึกดำบรรพ์	ทับเบิก
17	กิจกรรมบทบาทสมมติเลียนแบบสัตว์	
18	กิจกรรมงานประดิษฐ์จากเศษวัสดุ	ตาดหมอกวิทยา
19	กิจกรรมการเรียนรู้เรื่องทิศ ทั้ง 4 ทิศ	อนุบาลเพชรบูรณ์
20	กิจกรรมการทรงตัวบนฐานต่างระดับ	เนินสง่า
21	กิจกรรมการผจญภัยในโรงเรียน (ลอดอุโมงค์)	
22	กิจกรรมการธงชาติไทย - อังกฤษ - ญี่ปุ่น	ปากดุก
23	กิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (การชิมรส)	บ้านสองแคว
24	กิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (การฟังเสียง)	ห้วยผักไผ่
25	กิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (การดมกลิ่น)	
26	กิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (การคลำ)	ตาดหมอกวิทยา
27	กิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (การจำ)	
28	กิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (การเคลื่อนไหวหลบสิ่งกีดขวาง)	วัดกรับพวง
29	กิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (การใช้ชีวิตร่วมกับธรรมชาติ)	
30	กิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (การทดลองทำเครื่องกรองน้ำ)	

กำหนดแผนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สำหรับผู้เรียนระดับปทุมวัย
กิจกรรมลูกเสือจูเนียร์

เรื่องที่	เนื้อหา	สถานศึกษาเข้าร่วม ทำแผนกิจกรรม ลูกเสือ
31	กิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (การทดลองเรื่องความลับของดิน)	บ้านน้ำอ้อม
32	กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์	
33	กิจกรรมการเรียนรู้สัญญาณนกหวีด	บ้านสองแคว
34	กิจกรรมการเข้าฐาน และรายงานตัว 1	บ้านพี
35	กิจกรรมการเข้าฐาน และรายงานตัว 2	
36	กิจกรรมการอยู่ค่าย (แบบไม่ค้างคืน)	อนุบาลเพชรบูรณ์
37	กิจกรรมการอยู่ค่าย (การเดินทางไกล)	บ้านน้ำอ้อม
38	กิจกรรมนันทนาการ	
39	กิจกรรมการประกอบอาหารชาวก๋วยเตี๋ยว	สองแคว
40	กิจกรรมการมอบเครื่องหมายวิชาพิเศษ	บ้านน้ำอ้อม

หมายเหตุ*

สถานศึกษาสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมในการย้ายรายวิชาไปใช้ในแต่ละภาคเรียน

แผนที่ 1 เรื่อง ปฐมนิเทศ (กิจกรรมลูกเสือไทย)
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือจูเนียร์)

สัปดาห์ที่.....

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ.....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา 40 นาที

สาระสำคัญ

ประวัติพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (กิจกรรมลูกเสือไทย)

จุดประสงค์การเรียนรู้

ลูกเสือสามารถเล่าประวัติการเริ่มกิจกรรมลูกเสือไทยได้

สาระการเรียนรู้

ประวัติการเริ่มกิจการลูกเสือไทย

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ผู้กำกับร้องเพลง “สยามานุสติ” เพื่อให้ผู้เรียนรำลึกถึงความยากลำบากของบรรพบุรุษไทย และให้เด็ก ร้องตามจนคล่อง พร้อมกับอธิบายความหมายของเนื้อเพลง
2. ผู้กำกับนำภาพของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงชุดลูกเสือไทย และเล่าประวัติของและความเป็นมาของการลูกเสือไทย
3. นำแผนภูมิรูปภาพการแต่งเครื่องลูกเสือสำรองให้ดู พร้อมอธิบายเรื่องการแต่งเครื่องแบบลูกเสือสำรองตามลำดับจนเข้าใจและเปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ซักถาม และสอนพับผ้าพันคอ
4. ผู้กำกับและลูกเสือสำรองช่วยกันสรุปเพื่อนำไปปฏิบัติให้ถูกต้องต่อไป
  - ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้น /นิทาน
  - นัดหมาย, เลิก

สื่อการเรียนการสอน

1. แผนภูมิรูปภาพเครื่องแบบลูกเสือสำรอง
2. รูปภาพผู้ให้กำเนิดลูกเสือไทย
3. แผนภูมิเพลง สยามานุสติ

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ

2. การตอบและซักถาม

3. การร่วมกิจกรรม

เพลง สยามานุสติ

ใครรานใครรักด้าว แดนไทย	ใครรบจนสุดใจ ขาดดิน
เสียเนื้อเลือดหลังไหล ยอมสละ สิ้นแล	เสียชีพไปเสียสิ้น ช็อกองเกียรติงาม
หากสยามยังอยู่ยัง ยืนยง	เราก้เหมือนอยู่คง ชีพด้วย
หากสยามพินาศลง ไทยอยู่ได้ ถ้า	เราก้เหมือนมอดม้วย หมดสิ้นสกุลไทย

เพลง ลูกเสือขึ้นเขา

ลูกเสือเดินขึ้นเขาแบกกระเป๋าทำตัวเบาเบา (ซ้ำ)
ใส่รองเท้าสีน้ำตาลเก่า ๆ (ซ้ำ) ยกมือขึ้นเกาที่ ..แก้ม..เบาๆ

เพลง ตะวันสีแดง

โตง ๆ อยู่นั่งกระโปรงใส่เสื้อสีแดง	เตง ๆ อยู่นั่งกางเกงใส่เสื้อสีแดง
สีแดงคือแสงตะวัน (ซ้ำ)	หันหลังให้กันสีมันแรงๆ (ซ้ำ)

เพลง พวกเรา

มาเถิดพวกเราร่วมร้องเพลงกัน พวกเราทั้งนั้นมาร่วมกันทันที
แล้วเราก้หันหน้ามาหากัน ยกคิ้วให้กัน แลบลิ้น 3 ที แพร็บ ๆ ๆ ๆ ๆ
เสร็จพแล้นแล้วก้หันกลับมา ออย่ามัวช้าสายเวย 3 ที 1 2 3 4 5 (ซ้ำ 3 ครั้ง)
เสร็จพแล้นแล้วก้หันกลับมา ออย่ามัวช้าหัวเราะ 3 ที เฮ้อ ฮ่า ฮ่า ฮ่า ฮ่า ฮ่า (ซ้ำ 3 ครั้ง)

เพลง ยินดีที่พบกัน

วันนี้ยินดีที่เราได้มาพบกัน (ซ้ำ) ยินดี ยินดี ยินดี
มาเถิดมาเราร่วมสนุก ปลดเปลื้องความทุกข์ให้มันสิ้นไป
มาเถิดมาเราร่วมจิต ช่วยกันคิดทำให้การ..ลูกเสือ..เจริญ

เนื้อหา

การลูกเสือในประเทศไทย

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหากษัตริย์ไทยรัชกาลที่ 6 ในราชวงศ์จักรี ได้ทรงพระราชทาน กำเนิดลูกเสือไทยขึ้นเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2454 โดยทรงตั้งกองลูกเสือกองแรกขึ้นที่โรงเรียนมหาดเล็กหลวง (วชิราวุธวิทยาลัย ในปัจจุบัน) และจัดตั้งกองลูกเสือตามโรงเรียน ต่าง ๆ ให้กำหนดข้อบังคับลักษณะปกครองลูกเสือขึ้น

รวมทั้งพระราชทาน คำขวัญให้ลูกเสือว่า “เสียชีพ อย่าเสียสัตย์”

กิจการลูกเสือในประเทศไทยยังคงได้รับการสืบสานให้เจริญก้าวหน้ามาโดยลำดับจนปัจจุบัน โดยมี สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ทรงเป็นประมุขคณะลูกเสือแห่งชาติ และ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี ทรงเป็นองค์อุปถัมภ์คณะลูกเสือแห่งชาติ

ลูกเสือ คือ เยาวชนชายและหญิงอายุระหว่าง 8 – 25 ปี ที่รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรวิชาลูกเสือ โดยยึดมั่นในหลักการ (Principle) วิธีการ (Method) และวัตถุประสงค์ (Purpose) ของการลูกเสือ (Scouting) อย่างเคร่งครัดตามพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 และข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509 ได้กำหนดประเภทและเหล่าลูกเสือว่า ลูกเสือมี 4 ประเภท คือ สำรอง สามัญ สามัญรุ่นใหญ่ วิสามัญ และอาจจัดให้มีลูกเสือเหล่าสมุทร และลูกเสือเหล่าอากาศได้ สำหรับลูกเสือที่เป็นหญิง อาจใช้ชื่อเรียกว่า เนตรนารี หรือชื่ออื่นซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติให้หมายถึง ลูกเสือที่เป็นหญิงด้วย

1. ลูกเสือสำรอง (Cub Scout) อายุ 7 – 9 ปี คติพจน์ : จงทำดี (Do Our Best)
2. ลูกเสือสามัญ (Scout) อายุ 10 - 12 ปี คติพจน์ : จงเตรียมพร้อม (Be Prepared)
3. ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (Senior Scout) อายุ 13 – 15 ปี คติพจน์ : มองไกล (Look Wide)
4. ลูกเสือวิสามัญ (Rover) อายุ 16 - 25 ปี คติพจน์ : บริการ (Service)

**แผนที่ 2 เรื่อง ประวัติความเป็นมาของลูกเสือสำรอง
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือจูเนียร์)**

สัปดาห์ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา 40 นาที

สาระสำคัญ

กิจกรรมลูกเสือสำรองเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมทักษะ ให้เป็นพลเมืองดีมีความสุข สนุกสนาน ร่าเริงแจ่มใส ร่างกายแข็งแรง สติปัญญาเฉลียวฉลาด มีระเบียบวินัย และเข้ากับผู้อื่นได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกประวัติความเป็นมาของลูกเสือสำรองได้
2. บอกประโยชน์ของการเป็นลูกเสือสำรองได้

สาระการเรียนรู้

ประวัติความเป็นมาของลูกเสือสำรอง

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ผู้กำกับร้องเพลง “แพ็ค” ให้ลูกเสือฟัง 1-2 รอบจากนั้นจึงให้ลูกเสือร้องตาม
2. ผู้กำกับและลูกเสือร่วมกันสร้างข้อตกลงในการทำกิจกรรมดังนี้
  - ฟังและปฏิบัติตามอย่างตั้งใจ
  - เมื่อส่งสยให้ยกมือถาม
3. เมื่อลูกเสือนั่งเป็นวงกลมแล้วเราจึงอธิบายความหมายและความเป็นมาของลูกเสือสำรองโดยให้ลูกเสื่อดูรูปภาพผู้ให้กำเนิดลูกเสือ
4. สรุปเรื่องโดยการถามลูกเสืออีก 1 รอบ
  - ใครคือผู้ก่อตั้งลูกเสือ
  - ประโยชน์ของการเป็นลูกเสือสำรอง

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. กร๊อบ
2. รูปภาพผู้ให้กำเนิดลูกเสือ
3. เพลง “แพ็ค”

การวัดและประเมินพัฒนาการ

1. สังเกตการเล่าประวัติความเป็นมาของลูกเสือสำรอง
2. สังเกตการบอกประโยชน์ของการเป็นลูกเสือสำรอง

เพลงแพ็ค

แพ็ค แพ็ค แพ็ค เด็กๆ เขาชอบกันนัก ทุกคนรู้จัก คำว่า แพ็ค ๆ ๆ
แพ็ค แพ็ค แพ็ค ได้ยินแล้ว ขานแพ็ค รับ รีบวิ่ง เอามือมาจับ แล้วทำเป็นวงกลมเล็ก

เนื้อหา

ประวัติการเริ่มกิจการลูกเสือสำรอง

ลูกเสือสำรอง เป็นลูกเสือรุ่นเล็กก่อตั้งขึ้นเพื่อฝึกฝนเด็กที่มีอายุระหว่าง 8 -11 ปี ให้มีความสนุกสนาน ร่าเริงแจ่มใส มีร่างกายแข็งแรง มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด มีระเบียบวินัย และเข้ากับเพื่อนฝูงได้ คำว่าลูกเสือในภาษาอังกฤษ หมายถึง นักสอดแนม เมื่อทำหน้าที่ได้ดีจึงได้รับฉายาว่า หมาป่า แต่เราเรียกว่าลูกเสือสำรอง

ลอร์ดเบเดน โพเอลล์ หรือที่เรียกสั้นๆว่า บี.พี. เป็นชาวอังกฤษ เขาประทับใจในการทำหน้าที่สอดแนม ของเด็กๆ ในสงคราม ที่เมืองมาฟอีคิง จนทำให้ประเทศอังกฤษ ได้รับชัยชนะในการทำสงครามครั้งนั้น บี.พี. เห็นว่า เด็กก็สามารถทำประโยชน์ได้ จึงนำเด็กไปฝึกอบรมอยู่ค่ายพักแรมที่เกาะบราวน์ซี และได้จัดตั้งกองลูกเสือสามัญขึ้น ในปีค.ศ. 1907 (พ.ศ. 2450) ต่อมา บี.พี. ได้จัดตั้งกองลูกเสือสำรองขึ้นในครั้งแรกในประเทศอังกฤษเมื่อ ค.ศ. 1916 (พ.ศ. 2459) โดยรับเด็กตั้งแต่อายุ 8 ขวบขึ้นไป นำมาฝึกอบรมให้ลูกเสือสำรองรู้จักปรับตัวเองให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย โดยให้เรียนรู้จากการเข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรม

ในกองลูกเสือสำรอง ซึ่งเรียกว่า " แพ็ค " ประเทศไทยได้จัดตั้งกองลูกเสือสำรองเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2507

ประโยชน์ของการเป็นลูกเสือสำรอง

1. ทำให้เป็นคนที่มีระเบียบวินัยในตนเอง
2. ทำให้มีร่างกายแข็งแรงอดทน
3. ทำให้มีจิตใจร่าเริงแจ่มใส
4. ทำให้มีความสามัคคีรู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะ
5. ช่วยให้ผู้รู้จักสังเกต จดจำ
6. ฝึกให้มีความเชื่อมั่น ในตนเอง
7. ทำให้รู้จักเสียสละและบำเพ็ญประโยชน์แก่ผู้อื่น
8. ฝึกให้มีความคิดริเริ่ม รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

แผนที่ 3 เรื่อง นิทานแมคลี
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือจูเนียร์)

สัปดาห์ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา 40 นาที

สาระสำคัญ

เหตุการณ์ในเรื่องนิทานแมคลีเป็นนิทานที่มีความสนุกสนานเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้กิจกรรมลูกเสือสำรอง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. สรุปเนื้อเรื่องของนิทานเรื่องแมคลีได้
2. บอกลักษณะนิสัยของตัวละครในเรื่องแมคลีได้
3. บอกข้อคิดที่ได้จากเรื่องแมคลีได้

สาระการเรียนรู้

นิทานเรื่องแมคลี

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ผู้กำกับร้องเพลง “แมคลีล่าสัตว์” ให้ลูกเสือฟัง 1-2 รอบจากนั้นจึงให้ลูกเสือร้องตาม
2. ผู้กำกับและเด็กร่วมกันสร้างข้อตกลงในการทำกิจกรรมดังนี้
  - ฟังและปฏิบัติตามอย่างตั้งใจ
  - ไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น
  - ปฏิบัติตามกฎหมายของห้องเรียน
3. ผู้กำกับเปิดนิทานเรื่องแมคลี ให้ลูกเสือได้ดู
4. สรุปเรื่องโดยการถามลูกเสือถึงเรื่องที่ดูและข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่ดูโดยใช้บัตรภาพตัวละครแต่ละตัวเพื่อทบทวนว่าลูกเสือจำตัวละครแต่ละตัวได้หรือไม่และแต่ละตัวมีนิสัยอย่างไร

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. วีดิโอ นิทานเรื่องแมคลี
2. บัตรภาพตัวละครเรื่องแมคลี
3. เพลง “แมคลีล่าสัตว์”
4. กรับ

การวัดและประเมินพัฒนาการ

1. สรุปเนื้อเรื่องของนิทานเรื่องแมคลีได้
2. บอกลักษณะนิสัยของตัวละครในเรื่องแมคลีได้
3. บอกข้อคิดที่ได้จากเรื่องแมคลีได้

เพลงแมคลี

แมคลีล่าสัตว์ แมคลีล่าสัตว์   ฆ่าแซร์คาน ฆ่าแซร์คาน
 ถลกหนังมันออกมาหมด   ถลกหนังมันออกมาหมด
 มันฆ่าวัว   มันฆ่าควาย

เนื้อหา

นิทานแมคลี

นิยายเรื่องแมคลีเป็นเรื่องที่ใช้ประกอบการเรียนกิจกรรมลูกเสือสำรองซึ่ง ริยาร์ด คิปลิง นักประพันธ์ชาวอินเดียเป็นผู้เขียนไว้

ตอนที่ 1 แมคลีเข้าฝูง

ณ เทือกเขาซิโอนี อันสลัซซึบซ้อนในประเทศอินเดีย มีถ้ำเล็กๆ ถ้ำหนึ่งเป็นที่อาศัยของพ่อแมหมาป่า แม่หมาป่าเพิ่งคลอดลูกออกมาครอกหนึ่งมี 4 ตัว อายุประมาณเดือนเศษแล้ว ครอบครัวหมาป่านี้เป็นสมาชิกของฝูงหมาป่า ที่มีหัวหน้าควบคุมอย่างมีระเบียบ หมาป่าเป็นสัตว์ที่นอนกลางวันและออกหาอาหารกลางคืน

คืนวันหนึ่งขณะที่พ่อหมาปากำลังจะออกหาอาหารหมาจึงจอกตัวหนึ่งที่มีนิสัยเกียจคร้านชอบประจบสอพลอและคอยกินของโสโครกที่มนุษย์ทิ้งในกองขยะข้างหมู่บ้าน ชื่อ "ตาบากิ" หรือที่พวกสัตว์ชอบเรียกว่า "อ้ายเลียจาน" มาเมียงมองเพื่อจะขอเศษอาหารอยู่หน้าถ้ำ และบอกข่าวแก่พ่อหมาป่าว่า แซร์คาน เสือโคร่งเกรจะเข้ามาอยู่ในถ้ำนี้

แซร์คานหรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า "อ้ายซาเก" เพราะมันเดินขาเป๋มาแต่กำเนิด มันมักจะไล่ฆ่าใครไม่ทัน จึงคอยฆ่าแต่ตัวเชื่องๆ ที่มนุษย์เลี้ยงไว้ สัตว์ป่าทั่วไปไม่ชอบนิสัยแซร์คาน

หลังจากที่ตาบากิได้กินอาหารอิ่มแล้วจะจากไป พ่อหมาป่าได้ยินเสียงเสือโคร่งคำรามคล้ายกับกำลังจะตะครุบเหยื่อ แต่ต่อมาก็ได้ยินเสียงร้องแสดงความเจ็บปวด แสดงว่ามันตะครุบเหยื่อผิดและพลาดเหยียบลงไปกองไฟที่คนตัดฟันก่อไว้ ตาบากิได้ยินเสียงนั้นจึงวิ่งไปตามเสียง เพื่อดูว่าเกิดอะไรขึ้น

ในขณะเดียวกันแม่หมาปาก็จ้องมองไปยังปากถ้ำ เพื่อระวังภัยจากแซร์คาน ทันใดนั้นมันก็มองเห็นเด็กตัวเล็ก ๆ คนหนึ่งเดินเตาะแตะผ่านหน้าถ้ำ พ่อหมาป่าจึงรีบออกไปคาบเด็กน้อยเข้ามาไว้ในถ้ำ

แซร์คาน และตาบากิ ติดตามเด็กน้อยมายังปากถ้ำ และพยายามที่จะเอาเด็กไปเป็นอาหารให้ได้ แต่ได้รับการขัดขวางจากแม่หมาป่า เมื่อแซร์คานพิจารณาความได้เปรียบเสียเปรียบแล้วเห็นว่าไม่ควรเสี่ยง

เพราะธรรมชาติของแม่หมาป่าเมื่อหากลูกขึ้นมา มันจะต่อสู้อย่างไม่คิดชีวิต แต่ก่อนที่แชรส์คานจะเดินจากไป ได้กล่าวคำอำตม์ฝากไว้ และแสดงความหวังที่จะได้เด็กน้อยมาเป็นอาหารของตนให้ได้เมื่อมีโอกาส

พ่อแม่หมาป่าเลี้ยงเด็กน้อย ไว้รวมกับลูกทั้งสี่และให้ชื่อว่า “แมคลี” ต่อมาเมื่อถึงวันนัดประชุมครอบครัวหมาป่าทั้งหลายจึงพากันไปประชุมที่ผาประชุม โดยมีหัวหน้าฝูงหมาป่าชื่อ “อาเคล่า” ซึ่งมีรูปร่างใหญ่พอที่จะสามารถฆ่ากวางหนุ่มได้ด้วยตัวเอนั่งอยู่บนลานหิน และครอบครัวของหมาป่าทั้งฝูงนั่งล้อมรอบเป็นวงกลม เมื่อถึงเวลาประชุมอาเคล่าจึงให้ครอบครัวหมาป่าแนะนำสมาชิกหรือลูกที่เกิดใหม่ให้ฝูงได้รู้จักและรับรอง วิธีการแนะนำคือให้ครอบครัวหมาป่านำสมาชิกใหม่มาอยู่กลางวง แล้วให้หมาป่าใหญ่เดินเข้าไปกลางวงเพื่อดมกลิ่นและพิจารณา สมาชิกใหม่เหล่านั้น และอาเคล่าจะร้องเตือนว่า "จงดูให้ดี พวกเรารู้กฎแล้ว" ทำเช่นนั้นจนหมดสมาชิกใหม่ก็เป็นอัน

เสร็จพิธีการประชุม หมาป่าบางกลุ่มไม่ยอมรับแมคลีเป็นสมาชิก เพราะการุณยของแชรส์คาน แต่กฎของป่าได้ระบุไว้ว่า "ถ้าเกิดการขัดแย้งในการรับรองลูกหมาป่าตัวใด จะต้องมีสมาชิกซึ่งไม่ใช่พ่อและแม่ของลูกสัตว์นั้นรับรอง 2 ตัว"

ดังนั้น "บาลู" หมิเฒ่าซึ่งเปรียบเสมือนผู้กำกับของฝูงหมาป่าให้การรับรองหนึ่งเสียง และ "บาเคียร์" เสือดำซึ่งเป็นที่รู้จักของหมาป่าดีว่าเป็นสัตว์ที่ฉลาดและกล้าหาญ ได้ให้การรับรองอีกหนึ่งเสียง พร้อมทั้งได้ขอซื้อชีวิตของแมคลีด้วยวัวหนุ่มที่เพิ่งล่าได้หนึ่งตัว ฝูงหมาป่าจึงตกลงรับแมคลีเข้าเป็นสมาชิก ซึ่งทำให้แชรส์คานผิดหวังมาก พ่อแม่หมาป่าได้นำแมคลีกลับไปเลี้ยงที่ถ้ำของตน โดยมีบาลูรับเป็นผู้กำกับสอนกฎหมายป่า และการดำรงชีวิตอยู่ในป่าร่วมกับสัตว์อื่นๆ ส่วนบาเคียร์ช่วยสอนวิธีการล่าสัตว์ การวิ่งอย่างเงียบและอื่นๆ อีกมาก การเรียนรู้ของแมคลีล้วนแต่เป็นภาคปฏิบัติทั้งสิ้น

**แผนที่ 4 เรื่อง กฎ – คำปฏิญาณลูกเสือสำรอง
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือจูเนียร์)**

สัปดาห์ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา 40 นาที

สาระสำคัญ

การปฏิบัติตามกฎ – คำปฏิญาณของลูกเสือสำรองเป็นสิ่งที่ลูกเสือควรปฏิบัติ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ท่องกฎ – คำปฏิญาณของลูกเสือสำรองได้
2. ปฏิบัติตามข้อตกลงได้

สาระการเรียนรู้

กฎ – คำปฏิญาณของลูกเสือสำรอง

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ผู้กำกับร้องเพลง จับมือเป็นวงกลม ให้ลูกเสือฟัง 1 - 2 รอบ
  - ลูกเสือร้องเพลงตามคุณผู้กำกับที่ละวรรค
  - ผู้กำกับและลูกเสือร้องเพลงพร้อมกันพร้อมทำท่าทางประกอบ
2. ผู้กำกับเกริ่นนำเข้าเนื้อหา เกี่ยวกับ การปฏิบัติตามกฎ – คำปฏิญาณของลูกเสือสำรอง
  - ผู้กำกับท่องกฎ – คำปฏิญาณบนแผนภูมิให้ลูกเสือฟัง 1 - 2 รอบ
  - ลูกเสือท่องตามผู้กำกับที่ละข้อ
3. ให้ลูกเสือออกมาพูดกฎ – คำปฏิญาณของลูกเสือสำรองคนละ 1 ข้อ เวียนจนครบทุกคน
4. ผู้กำกับสรุปความสำคัญของกฎ – คำปฏิญาณของลูกเสือสำรองให้ลูกเสือฟัง
  - การปฏิบัติตามกฎ – คำปฏิญาณของลูกเสือ
5. ผู้กำกับให้ลูกเสือผ่อนคลายโดยการ ชูมือ สะบัดมือ ซ้ายขวา

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แผนภูมิเพลง
2. กฎ – คำปฏิญาณของลูกเสือสำรอง

การวัดและประเมินพัฒนาการ

1. สังเกตความสนใจการฟัง
2. ความตั้งใจการร่วมกิจกรรม การปฏิบัติจริง

เพลง วงกลม

วงกลม วงกลม วงกลม จับมือแล้วทำวงกลม
วงกลม วงกลม วงกลม (ซ้ำ) ทำวงกลมได้แล้ว.....(ผู้กำกับให้ลูกเสือทำท่าทาง)

เพลง เข้าแถว

เข้าแถว เข้าแถว อย่าล้ำแนว ยืนเรียงกัน
อย่า มัวแซ่เขื่อน เดินตามเพื่อนให้ทัน
ระวัง เดินชนกัน เข้าแถวกัน ว่องไว

เนื้อหา

กฎของลูกเสือสำรอง

1. ลูกเสือสำรองทำตามลูกเสือรุ่นพี่
2. ลูกเสือสำรองไม่ทำตามใจตนเอง

คำปฏิญาณของลูกเสือสำรอง

ข้าสัญญาว่า

- ข้อ 1. ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- ข้อ 2. ข้าจะยึดมั่นในกฎของลูกเสือสำรองและบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นทุกวัน

คติพจน์ของลูกเสือสำรอง " ทำดีที่สุด "

คติพจน์ หมายถึง ถ้อยคำ ข้อความ หรือคำพูดที่เป็นคติสอนให้ลูกเสือได้ยึดถือปฏิบัติ
เพื่อตนเองและส่วนรวม

แผนที่ 5 เรื่อง ระเบียบแถวเบื้องต้น
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือจูเนียร์)

สัปดาห์ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา

40 นาที

สาระสำคัญ

การฝึกระเบียบแถวทำให้เกิดความมีระเบียบวินัย

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เด็กสามารถปฏิบัติตามคำสั่งเกี่ยวกับระเบียบแถวเบื้องต้นได้
  2. แสดงท่าทางการอยู่ในระเบียบแถวในท่าพัก ท่าตรง ท่าหันอยู่กับที่ได้ ชื่นชมยินดีผู้ที่ปฏิบัติ
- ในท่าการฝึกระเบียบแถวเบื้องต้นอย่างถูกวิธีด้วยความจริงใจ

สาระการเรียนรู้

ระเบียบแถว

- ท่าตรง
- ท่าพัก
- ท่าหันขวา
- ท่าหันซ้าย

กิจกรรมการเรียนรู้

1. เกมทำตามคำสั่ง, เกมตามผู้นำ
2. การสอนตามเนื้อหา
  - ผู้กำกับสนทนาในเรื่องการแสดงออกถึงความมีระเบียบวินัยและให้มีระเบียบวินัย
  - ผู้กำกับบรรยายเรื่องหมู่ลูกเสือสำรองว่า 1 หมู่มี 4 - 6 คน
  - ผู้กำกับอธิบายและสาธิตการฝึกระเบียบแถวในท่าตรงและท่าพักแล้วให้ลูกเสือฝึกปฏิบัติตาม
  - ผู้กำกับอธิบายสาธิตการฝึกระเบียบแถวในท่าหันอยู่กับที่ได้แล้วให้ลูกเสือฝึกปฏิบัติตาม
3. ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้น เรื่อง เมาศลิตอนที่ 2
4. นัดหมาย ตรวจสอบรูปแบบลูกเสือ, เลิก

สื่อการเรียนการสอน

แผนภูมิรูปแถวต่าง ๆ

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตความสนใจและความตั้งใจ การเข้าร่วมกิจกรรม
2. ทดสอบการแสดงเข้าแถวทั้ง 4 รูปแบบที่เรียน

เนื้อหา

การทำความเคารพ

การทำความเคารพ

เป็นเครื่องหมายแสดงถึงความเป็นผู้มีมารยาท สุภาพเรียบร้อย การทำความเคารพของลูกเสือสำรองแบ่งออกเป็น 2 อย่างคือ การทำความเคารพเป็นรายบุคคล (วันทยหัตถ์) และการทำความเคารพเป็นหมู่ (แกรนด์ฮาวล์)

การทำความเคารพเป็นรายบุคคล

1. เป็นรหัสระหว่างลูกเสือสำรองกับผู้กำกับลูกเสือและบุคคลทั่วไป และได้ยึดเป็นแนวปฏิบัติในวงการลูกเสือสำรองทั่วโลก
2. นิ้วสองนิ้วเมื่อแสดงความเคารพหมายถึงหูสองหูของหมาป่า
3. นิ้วสองนิ้ว เป็นเครื่องหมายรำลึกถึงกฎของลูกเสือสำรอง 2 ข้อ คือ
  - ข้อ 1 ลูกเสือสำรองทำตามลูกเสือรุ่นพี่
  - ข้อ 2 ลูกเสือสำรองไม่ทำตามใจตนเอง

วิธีปฏิบัติ

ลูกเสือสำรองจะสวมหมวกหรือไม่ก็ตาม เวลาทำวันทยหัตถ์ให้ทำ 2 นิ้ว คือ ยกมือขวาขึ้นแยกนิ้วชี้กับนิ้วกลางออกเหยียดตรง เก็บนิ้วนางและนิ้วก้อย โดยใช้นิ้วหัวแม่มือกดไว้ในฝ่ามือ เอานิ้วชี้แตะกระบังหมวก (ถ้าไม่สวมหมวกให้แตะที่ทางคิ้วขวา) เสร็จแล้วลดมือลงโดยเร็ว

โอกาสในการแสดงความเคารพเป็นรายบุคคลของลูกเสือสำรอง

1. ธงชาติ **ขณะชักขึ้น-เชิญลง** ธงลูกเสือประจำจังหวัด ธงชัยเฉลิมพล ธงประจำกองทหาร ธงมหาราช ขณะเชิญธงผ่าน และพระบรมฉายาลักษณ์ในพิธีต่างๆ
2. เพลงชาติ เพลงสรรเสริญพระบารมี เพลงมหาฤกษ์มหาชัย เพลงสรรเสริญเสือป่า
3. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีนาถ และบุคคลที่ควรเคารพ เช่น พระบรมวงศานุวงศ์ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ครู อาจารย์ ญาติสนิท ผู้ใหญ่ ฯลฯ

การทำความเคารพเป็นหมู่

ลูกเสือสำรองใช้วิธีการของฝูงหมาป่าเป็นแนวในการทำความเคารพเป็นหมู่ซึ่งมีชื่อเรียกเฉพาะว่า " แกรนด์ฮาวล์ " (การเห่าหอนครั้งใหญ่ของหมาป่า) กล่าวคือ ผู้กำกับลูกเสือหรือแขกผู้มีเกียรติมาถึงที่ประชุม ลูกเสือสำรองแสดงความเคารพโดยนั่งยองๆ เป็นวงกลม และทำแกรนด์ฮาวล์ให้เกียรติแก่แขกหรือผู้กำกับลูกเสือ กองลูกเสือสำรองนำเอาความคิดนี้มาใช้ ในการเปิด-ปิดการประชุมกอง

ขั้นตอนในการทำแกรนด์ฮาวล์

ในการทำแกรนด์ฮาวล์ทุกครั้ง ผู้กำกับจะต้องเตรียมสถานที่ให้เหมาะสมกับจำนวนลูกเสือเสียก่อน เมื่อเลือกสถานที่ได้แล้ว ให้ผู้กำกับยืนในท่าตรงแล้วปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. ผู้กำกับเรียก แพค-แพค-แพค คำสุดท้ายให้เน้นเสียงให้ดังหนักแน่นพร้อมกัน กับแกว่งมือรอบตัวเป็นวงกลมประมาณ 4-5 ครั้ง (ผู้กำกับควรยืนอยู่หน้าเสาธง ห่างจากเสาธงพอสมควร เมื่อลูกเสือมาเข้าแถววงกลม ควรยึดเสาธงเป็นจุดศูนย์กลาง)

2. ลูกเสือสำรองขานรับพร้อมกันทันทีว่า " แพค " แล้ววิ่งออกมาเข้าแถวเป็นรูปวงกลมเล็ก ล้อมรอบผู้กำกับ โดยให้หมู่ที่ 1 อยู่ตรงหน้าผู้กำกับทำหน้าที่เป็นหมู่บริการ ซึ่งจะต้องทำหน้าที่ เช่น การชักธงชาติ การนำสวดมนต์ จากนั้นหมู่อื่นก็เรียงไปตามลำดับโดยให้ไหลชิดกัน

3. เมื่อลูกเสือทำวงกลมเล็กเรียบร้อยแล้ว ผู้กำกับทำสัญญาณโดยการพายมือทั้งสองข้างออกไปเล็กน้อย นิ้วทั้ง 5 ชิดกัน ฝ่ามือแบหงาย แล้วลดมือลง เมื่อลูกเสือเห็นสัญญาณดังกล่าว ทุกคนรีบจับมือขยายวงกลมเล็กออกไป โดยก้าวถอยหลังให้เป็นรูปวงกลมใหญ่จนแขนตึง จึงปล่อยมือและจัดแถวให้เรียบร้อย

4. เมื่อผู้กำกับเห็นว่าแถวเรียบร้อยแล้ว ให้กางแขนออกไปทั้งสองข้างออกไปข้างๆเสมอไหล่ ฝ่ามือขึ้น แขนทั้งสองขนานกับพื้น นิ้วทั้ง 5 ชิดกันแล้วพลิกฝ่ามือคว่ำลง และงอข้อมือ เพื่อเป็นสัญญาณให้ลูกเสือนั่ง ลูกเสือทุกคนรีบทรุดตัวลงนั่งให้พร้อมกันทันที โดยให้นั่งบนส้นเท้า แขนทั้งสองเหยียดตรงอยู่ระหว่างขาทั้งสอง แเบะขาทั้งสองออกเล็กน้อย มือทั้งสองห่างกันพอสมควร นิ้วชี้กับนิ้วกลางของทั้งสองมือ เหยียดชิดกันและแตะพื้น

5. ผู้กำกับหงายฝ่ามือขึ้น ลูกเสือทุกคนแหงนหน้าร้องขึ้นพร้อมกันว่า " อาเคล่า เราจะทำดีที่สุด " แล้วรีบกระโดดขึ้นยืน และยืนโดยให้เท้าทั้งสองชิดกัน เอามือทั้งสองไว้เหนือหูและชิดหู (นิ้วทั้งสองไม่แยก)

6. นายหมู่บริการในวันนั้นจะร้องขึ้นว่า " จงทำดี จงทำดี จงทำดี " การร้องให้หันหน้าไปทางซ้าย-ตรง-ขวา ทีละครั้งซ้ำๆ อย่างต่อเนื่อง (เวลาร้องไม่ต้องผงกศีรษะ)

7. เมื่อสิ้นคำ " จงทำดี " คำที่สามแล้ว ให้ทุกคนลดมือซ้ายลงมาแนบลำตัวอย่างว่องไว มือแบออกส่วนมือขวานั้นทำวันทยหัตถ์ แล้วร้องพร้อมกันว่า " เราจะทำดี จะทำดี จะทำดี " ขณะที่ ลูกเสือร้องให้ผู้กำกับทำวันทยหัตถ์ รับการเคารพและอาจกล่าวคำ " ขอบใจ " หรือคำอื่นสั้นๆ (ส่วนผู้ช่วยผู้กำกับที่อยู่นอกวงกลมไม่ต้องทำวันทยหัตถ์ ให้ยืนอยู่ท่าตรงเฉยๆ)

หมายเหตุ

ในพิธีเปิดประชุมกอง เมื่อทำแกรนด์ฮาวล์เชิญธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แล้วให้ผู้กำกับสั่ง "แพค-แยก" ลูกเสือทุกคนทำขวาหัน แล้วเดินออกไปถ้าพิธีปิดประชุมกอง ให้เรียกกวงกลมเล็กเหมือนพิธีเปิด แล้วเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์ นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ และเชิญธงลงตามลำดับ แล้วสั่ง "แพค-เล็ก" ลูกเสือทำวันทยหัตถ์ แล้วพูดพร้อมกันว่า "ขอบคุณครับ(ค่ะ) ผู้กำกับทำวันทยหัตถ์รับ (3นิ้ว) ลดมือลง ลูกเสือทุกคนลดมือลงพร้อมทั้งทำขวาหันแยกย้ายกันไป

**แผนที่ 6 เรื่อง การทำความเคารพ
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือจูเนียร์)**

สัปดาห์ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา

40 นาที

สาระสำคัญ

การจับมือซ้ายเป็นรูปแบบการแสดงการทักทายแบบลูกเสือ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกประวัติการจับมือซ้ายได้
2. บอกวิธีจับมือแบบลูกเสือได้
3. ปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนที่ได้รับมอบหมายได้ด้วยตนเอง

สาระการเรียนรู้

1. ประวัติการจับมือซ้าย
2. วิธีจับมือแบบลูกเสือ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. พิธีเปิดประชุมกอง (เชิญธงชาติ, สวดมนต์, สงบนิ่ง, ตรวจ.....แยก)
2. เพลง ร้องเพลงจับมือซ้าย
3. การสอนตามเนื้อหา
  - ผู้กำกับและลูกเสือร่วมร้องเพลง "จับมือซ้าย"
  - ผู้กำกับนำเสนอเนื้อหาในบทเพลง เพื่อนำเข้าสู่บทเรียนในเรื่องประวัติการจับมือซ้าย และให้ลูกเสือร่วมกันสรุปเหตุผลของการจับมือซ้ายจากเรื่องราวที่ได้ฟัง
  - ผู้กำกับสาธิตการทำท่าทางประกอบเพลงจับมือซ้าย หลังจากนั้นให้แต่ละกลุ่มออกไปแสดงท่าทางประกอบเพลง โดยให้หมู่ที่เหลือช่วยกันร้องเพลงและให้จังหวะ
4. ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้น เรื่อง เมาศลิตอนที่ .....
5. พิธีปิดประชุมกอง

(นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบลูกเสือ, ชักธงลง, เลิก)

สื่อการเรียนรู้การสอน

แผนภูมิเพลง "จับมือซ้าย"

การวัดผลประเมินผล

สังเกตความตั้งใจ และการเข้าร่วมกิจกรรม

เพลง จับมือลูกเสือ

ลูกเสือเขาไม่จับมือขวา ยืนซ้ายมาจับมือกันมัน มือขวาใช้เคารพกัน (ซ้ำ) ยืนซ้ายออกมาพลัน จับมือ จับมือ จับมือนั้นหมายถึงมิตร เหมือนญาติสนิท ควรคิดยึดถือ ยึดด้วยเวลาจับมือ (ซ้ำ) เพราะพวกเราคือลูกเสือด้วยกัน (ซ้ำ)

เพลง ลิงกับเสือ

ลิงก็จับมือเสือ เสือก็จับมือลิง จับกันไม่เบื่อ ลิงจับ.....เสือเสือจับ.....ลิง

เพลง ช้าง

ช้าง ช้าง ช้าง น้องเคยเห็นช้างหรือเปล่า ช้างมันตัวโตไม่เบา จมูกยาวยาวเรียกว้างวง มีเขี้ยวโตงวงเรียกว้างา มีหูมีตา หางยาว

เนื้อหา

การจับมือซ้าย

ประวัติการจับมือซ้าย

ครั้งหนึ่งทหารอังกฤษได้ทำสงครามกับชนเผ่าซูลู หัวหน้าเผ่าดินีส ซูลูเป็นนักรบที่กล้าหาญมาก ทหารอังกฤษไม่สามารถที่จะจับได้และแพ้สงครามหลายครั้ง จนต่อมา บี.พี. เป็นหัวหน้าทหารมาทำการรบ จึงได้หาวิธีล่อจับหัวหน้าเผ่าซูลูได้ โดยบี.พี. แสดงให้เห็นว่าท่านมาอย่างเป็นมิตร ไม่ได้มาอย่างศัตรู จึงไม่เรียกสงครามอย่างนายทหารอื่นๆ ดินีส ซูลู จึงยอมจำนน

บี.พี. เห็นว่าสงครามสงบโดยสันติ จึงกล่าวกับชนชาวซูลูต่อหน้าทหารทั้งปวง ว่า นับแต่นี้ต่อไป ทหารซูลู และทหารอังกฤษ เผ่าซูลูและอังกฤษ จึงเลิกรบกัน เป็นมิตรต่อกันเถอะ กล่าวเสร็จ บี.พี. ยืนมือขวาให้หัวหน้าเผ่าซูลูจับ ดินีส ซูลู หัวหน้าเผ่าไม่ยอมจับด้วยมือขวา แต่กลับยืนมือซ้ายออกไป แล้วบอกกับบี.พี. ว่า มือขวาเป็นมือสกรปรก ช่างคนมาก เป็นมืออำมหิตโหดร้ายไม่สมควร มือซ้ายเป็นมือสะอาดและใกล้ชิดหัวใจ

การจับมือแบบลูกเสือ

ตามประเพณีสากล คนทั่วไปจับมือทักทายกันด้วยมือขวา แต่ลูกเสือทั่วโลกใช้มือซ้ายจับมือทักทายกัน พร้อมกับยิ้มแย้มแจ่มใส แสดงความยินดีที่ได้มีโอกาสมาพบกันเป็นพี่น้องร่วมโลกกัน

การจับมือของลูกเสือ เมื่อมาพบกันให้ยื่นมือซ้ายออกไปจับกับมือซ้าย ของอีกฝ่ายหนึ่ง
เหมือนกับการจับมือชาวตามธรรมดา

ปี.พี. เห็นด้วยจึงยื่นมือซ้าย ออกไปสัมผัสกับมือ ดินส ซูลู หัวหน้าเผ่า จึงมอบมาลัยกระดุกให้
ทั้งหมด มีประมาณ 54 ชิ้น แต่ในบางตำรากล่าวว่า มาลัยกระดุกนี้เกินกว่า 100 ชิ้น

ปี.พี. จึงเอามาใช้ในวงการลูกเสือ ให้ลูกเสือแสดงความเป็นพวกเดียวกันทักทาย โดยการสัมผัส
มือด้วยมือซ้าย เพราะถือว่าเป็นพวกเดียวกัน

.....

แผนที่ 7 เรื่อง พิธีเปิดประชุมกอง การทำแกรนด์ฮาวด์ 1
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือจูเนียร์)

สัปดาห์ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา 40 นาที

สาระสำคัญ

กิจการลูกเสือสำรอง มุ่งสร้างเสริมให้เยาวชนมีวินัย มีระเบียบ มีความอดทน เป็นพลเมืองที่ดี และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ลูกเสือสำรองสามารถทำแกรนด์ฮาวด์ได้
2. ลูกเสือสำรองสามารถทำตามสัญญาณมือได้

สาระการเรียนรู้

1. การทำแกรนด์ฮาวด์ (ลูกเสือสำรอง)
2. เพลง แพ็ค

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

การเปิดประชุมกอง

1. เพลง แพ็ค
2. การสอนตามเนื้อหา
  - ทบทวนการเข้าแถวรูปวงกลม และครึ่งวงกลม
  - การทำแกรนด์ฮาวด์ (ดูภาคผนวก)
3. ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้น เรื่อง เมาคลี

สื่อการเรียนรู้การสอน

แผนภูมิเพลง

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกต การร่วมกิจกรรม
2. ความตั้งใจ และความมีระเบียบ

เพลง แพ็ค

แพ็ค แพ็ค แพ็ค เด็กๆเขาชอบกันนัก ทุกคนรู้จัก คำว่า แพ็ค ๆๆ
แพ็ค แพ็ค แพ็ค ได้ยินแล้ว ขานแพ็ค รับ รีบวิ่งเอามือมาจับ แล้วทำเป็นวงกลมเล็ก

เพลง แกรนด์ฮาวล์

แพ็ค แพ็ค แพ็ค ขานแพ็ค แล้วทำวงกลม ฝายมือขยายวงกลม งอมือขึ้นชม ลงนั่งยองๆ
หงายมือแล้วก็ร้องอาเคล่า เราจะทำดีที่สุด
กระโดดขึ้นยืนตรง มือจงแตะข้างศีรษะ บอกนะว่าจงทำดี นี่คือน้ำที่ หมูบริการ
ทุกคนก็ขาน เราจะทำดี เสริมสันพิธิ แกรนด์ฮาวล์

เนื้อหา

เรื่อง “การเปิดประชุมกองแบบแกรนด์ฮาวล์”

การเปิดแกรนด์ฮาวล์ เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย เป็นการฝึกการเข้าร่วมทำ
กิจกรรมที่มีกฎ ระเบียบแบบแผนที่ทุกคนต้องปฏิบัติเช่นเดียวกัน ปลุกฝังให้รู้วิธีปฏิบัติต่อ ๓ สถาบัน
ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ขั้นตอนในการทำความเคารพเป็นหมู่

การเปิดแกรนด์ฮาวล์ ทำเช่นเดียวกับลูกเสือสำรอง คือ

1. ผู้กำกับ เรียก แพ็ค แพ็ค แพ็ค ลูกเสือขานรับ แพ็ค พร้อมกับวิ่งมายังบริเวณที่กำกับยืนอยู่

2. ผู้กำกับทำสัญญาณมือ ให้เข้าแถวเป็น รูปวงกลม จับมือเป็นวงกลม
3. ผู้กำกับทำสัญญาณมือกางแขนผายมือออก หายฝ่ามือขึ้น ลูกเสือขยายแถวจับมือแขนตั้ง
4. การนั่งแบบหมาป่า ผู้กำกับทำสัญญาณมือกางแขนทั้ง 2 ข้างยกขึ้นเสมอไหล่ หักปลาย มือ
ลงล่างลูกเสือนั่งยอง ๆ นั่งบนส้นเท้า แยกเข่า แขนทั้ง 2 ข้างเหยียดลงระหว่างเข่าใช้นิ้วชี้กับนิ้วกลาง
แตะที่พื้นทั้ง 2 ข้างหน้ามองตรงผู้กำกับ

4. ลูกเสือร้อง “อาเคล่า เราจะทำดีที่สุด” ผู้กำกับทำสัญญาณมือกางแขนหักปลายมือขึ้นบน
พร้อมกับ ลูกเสือร้อง “อาเคล่า เราจะทำดีที่สุด” กระโดดขึ้นยืนเท้าชิดยกมือทั้ง 2 ข้างแนบชิดไว้เหนือ
หู (ทำเป็นหูหมาป่า) ชูนิ้วชี้และนิ้วกลางชูขึ้นเอาหัวแม่มือกดนิ้วนาง และนิ้วก้อยไว้ ตัวแทนหน่วยบริการ
นายหมู่ 1 คน ร้อง พร้อมพยักหน้าด้านขวา กลาง ซ้ายของนักเรียนว่า “จงทำดี จงทำดี จงทำดี” ลูกเสือ
ทุกคนลดมือซ้ายลงแนบลำตัว มือขวาทำวันทยหัตถ์ตอบพร้อมกันว่า “เราจะทำดี จะทำดี จะทำดี”

6. ชักธงชาติ หน่วยบริการชาย 1 คน และหญิง 1 คนเป็นผู้ชักธงชาติ การชักธงชาติ ลูกเสือชาย
อยู่ด้านขวามือ ลูกเสือหญิงอยู่ด้านซ้ายมือ วิ่งมาถึงเสาธงห่างจากเสาธง 2 ก้าว ลูกเสือทั้งสองคนทำ
วันทยหัตถ์ ลูกเสือชาย ก้าวไป 1 ก้าว แยกเข่าจากเสาธงชาติ บ่งชี้บอกให้ลูกเสือหญิงถือเชือกด้วย ธง
ชาติอยู่ด้านขวามือ ผู้กำกับที่อยู่ตรงกลาง สั่ง “แพ็คเคารพธงชาติ ตรง” ลูกเสือทั้งหมดขึ้นวันทยหัตถ์

หน่วยบริการขึ้นต้นเสียงเพลงชาติ “ประเทศไทยร่วมเลือดเนื้อชาติเชื้อไทย” ลูกเสือทั้งหมดร้องเพลงชาติ ต่อ จนจบเพลงชาติลูกเสือชาย รวบเชือกแล้วนำไปผูกที่เสาธง ถอยกลับมาที่เดิมทั้งลูกเสือชาย และ ลูกเสือหญิง ทำวันทยาหัตถ์ ทำขวาหัน กำหมัดขึ้นแล้ววิ่งกลับไปที่ได้เดิมในแถววงกลม

7. สวดมนต์ไหว้พระ ผู้กำกับเลือกหน่วยบริการขึ้นต้นเสียง “อะระหังสัมมา สัมพุทโธ ภาคะวา” ลูกเสือทั้งหมด สวดมนต์ต่อจนจบ

8. ทำสงบ ผู้กำกับ และลูกเสือไข่มื้อซ้ายจับข้อมือขวา ห้อยแขนลงไว้ด้านหน้าก้มหน้าลง เล็กน้อยผู้กำกับเชิญชวนลูกเสือเพื่อระลึกนึกถึงผู้ให้กำเนิดลูกเสือไทย พระคุณของบิดามารดา และผู้มีพระคุณ

9. การตรวจสุขภาพ ผู้กำกับให้ลูกเสือยืนแยกขา ยกมือทั้ง 2 ข้างกางนิ้วมือออกพร้อมกับยิงฟัน ผู้กำกับเดินตรวจรอบวง เพื่อตรวจเล็บมือ ตรวจฟัน

วิธีการฝึกแกรนด์ฮาวล์

1. ผู้กำกับพายมือออก พร้อมกับยกแขนขึ้นเสมอไหล่ (คว่ำฝ่ามือขึ้นลงล่าง) การฝึกนั่งยอง ๆ ให้ฝึกพร้อมทั้งหมดก่อน แล้วแยกฝึกเป็นกอง

2. ผู้กำกับพายมือออกพร้อมกับยกแขนขึ้นเสมอไหล่ (หงายฝ่ามือขึ้นฟ้า) ลูกเสือร้อง “อา เคะ ล่า เราจะทำดี ที่สุด” พร้อมกับกระโดดขึ้นยืนเท้าชิด ยกมือทั้ง 2 ข้างแนบชิดไว้เหนือหู (ทำเป็นหุหมาป่า) ชู นิ้วชี้และนิ้วกลางชูขึ้น เอาหัวแม่มือ กดนิ้วนาง และนิ้วก้อยไว้

โดยฝึกพร้อมก่อน แล้วแยกฝึกเป็นลี

3. ตัวแทนหน่วยบริการนายหมู่ 1 คน ร้องพร้อมพยักหน้าด้านขวา กลาง ซ้าย ของลูกเสือว่า “จงทำดี จงทำดี จงทำดี” ลูกเสือทุกคนลดมือซ้ายลงแนบลำตัว มือขวาทำ วันทยหัตถ์ ตอบพร้อมกันว่า “เราจะทำดี จะทำดี จะทำดี”

แผนที่ 8 เรื่อง พิธีเปิดประชุมกอง การทำแกรนด์ฮาวด์ 2
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือจูเนียร์)

สัปดาห์ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา 40 นาที

สาระสำคัญ

กิจการลูกเสือสำรอง มุ่งสร้างเสริมให้เยาวชนมีวินัย มีระเบียบ มีความอดทน เป็นพลเมืองที่ดี และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ลูกเสือสำรองสามารถทำแกรนด์ฮาวด์ได้
2. ลูกเสือสำรองสามารถทำตามสัญญาณมือได้

เนื้อหา

1. การทำแกรนด์ฮาวด์
2. เกมและเพลง (ผู้กำกับเลือกให้เหมาะสม)

กิจกรรมการเรียนการสอน

การเปิดประชุมกอง

1. เกมและเพลง
2. การสอนตามเนื้อหา
  - พิธีกรทำแกรนด์ฮาวด์ (ปฏิบัติซ้ำจากสัปดาห์ก่อนเพื่อให้เด็กเกิดทักษะการปฏิบัติกิจกรรมจนคล่องแคล่ว)
  - 3. ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้น เรื่อง เมาคลี

สื่อการเรียนการสอน

-

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกต การร่วมกิจกรรม
2. ความสนุกสนานของลูกเสือ, ซักถามและความมีระเบียบวินัย

เนื้อหา

การทำแกรนด์ฮาวด์ (ลูกเสือสำรอง)

การทำแกรนด์ฮาวด์ ผู้กำกับจะต้องเลือกสถานที่ให้เหมาะสมเสียก่อน แล้วจึงเรียกและปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. ผู้กำกับลูกเสือเรียก "แพ็ค แพ็ค แพ็ค" (คำสุดท้ายให้เน้นหนัก) พร้อมทั้งทำสัญญาณมือเรียกแถวรูปวงกลม (มีรองผู้กำกับยืนอยู่นอกวงกลมหลังผู้กำกับลูกเสือ)
2. ลูกเสือสำรอง เมื่อได้ยินเสียงเรียกของผู้กำกับ ทุกคนต้องขานรับพร้อมกันทันทีว่า "แพ็ค" แล้ววิ่งมาเข้าแถวเป็นรูปวงกลมเล็กล้อมรอบผู้กำกับให้ไหล่ต่อไหล่ (นายหมู่ของหมู่บริการอยู่ตรงหน้าผู้กำกับ จากนั้นให้เรียงไปตามลำดับ)
3. ผู้กำกับลูกเสือพายมือทั้งสองข้างออกไปข้าง ๆ นิ้วทั้งห้าชิดกัน ฝ่ามือแบบหงายแล้วลดมือลงเพื่อตรวจดูความเรียบร้อย
4. ลูกเสือสำรองเมื่อเห็นสัญญาณนี้ ทุกคนจับมือกันขยายออกเป็นรูปวงกลมใหญ่จนแขนตึงจึงปล่อยมือและจัดวงกลมให้เรียบร้อย
5. ผู้กำกับลูกเสือตรวจดูเมื่อเห็นวงกลมเรียบร้อยดีแล้ว ให้กางแขนออกไปข้าง ๆ เสมอไหล่ ขนานกับพื้น นิ้วทั้งห้าชิดติดกัน ฝ่ามือแบบหงาย แล้วพลิกฝ่ามือคว่ำลงและหักข้อมือลงเป็นสัญญาณให้ลูกเสือนั่งลง
6. ลูกเสือสำรองนั่งลงทันที โดยนั่งลงบนส้นเท้าทั้งสอง แขนทั้งสองข้างเหยียดตรงอยู่ระหว่างเข่า มือทั้งสองข้างหากันพอสมควร แบะเข่าออกเล็กน้อย นิ้วชี้และนิ้วกลางทั้งสองมือเหยียดชิดกันและแตะพื้น นิ้วนางและนิ้วก้อยงอพับไว้ในอุ้งมือโดยใช้นิ้วหัวแม่มือกอดไว้
7. ผู้กำกับลูกเสือพลิกฝ่ามือทั้งสองหงายขึ้น เป็นสัญญาณให้ลูกเสือร้อง
8. ลูกเสือสำรองทุกคนแหงนหน้าร้องขึ้นพร้อมกันว่า "อา-เค-ล่า เราจะทำดีที่สุด" พอขาดคำว่า "สุด" ให้ลูกเสือทุกคนกระโดดยืนขึ้น เท้าทั้งสองชิดกันพร้อมกับยกมือทั้งสองข้างที่อยู่ในท่านั่งไปไว้เหนือหูและชิดหู
9. นายหมู่ลูกเสือ ซึ่งทำหน้าที่เป็นหมู่บริการ (ที่อยู่ตรงกับผู้กำกับลูกเสือ) จะร้องขึ้นว่า "จงทำดี-จงทำดี-จงทำดี" การร้องให้หันหน้าไปทางซ้าย-ตรงหน้า-ทางขวา ทีละครั้ง (เวลาร้องไม่ต้องผงกศีรษะ)
10. เมื่อสิ้นคำที่สามแล้ว ให้ลูกเสือทุกคนลดมือซ้ายลงมาแนบลำตัวอย่างว่องไว (มือแบบออก นิ้วทั้งห้าชิดกัน) ส่วนมือขวาลดลงมาทำท่าวันทยาหัตต์ แล้วร้องขึ้นว่า "เราจะทำดีที่สุด" ขณะที่ลูกเสือร้องนี้ ให้ผู้กำกับลูกเสือทำวันทยาหัตต์ตามแบบลูกเสือสำรอง (สองนิ้ว) เป็นการรับความเคารพของลูกเสือและอาจกล่าวว่า "ขอบใจ" หรือคำอื่นที่สั้น ๆ และเหมาะสมก็ได้รองผู้กำกับลูกเสือที่อยู่นอกวงกลมอยู่ในท่าตรง

แผนที่ 9 เรื่อง การผูกเงื่อน
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือจูเนียร์)

สัปดาห์ที่ .....

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา 40 นาที

สาระสำคัญ

การผูกเงื่อนได้ถูกต้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถผูกเงื่อนตะกรุดได้
2. นำเงื่อนตะกรุดไปใช้ประโยชน์ได้

สาระการเรียนรู้

เงื่อนตะกรุดและประโยชน์ที่นำไปใช้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธงชาติ สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ....แยก)
2. เกม
3. การสอนตามเนื้อหา
  - นำสนทนาถึงความสำคัญของการผูกเงื่อน (สัปดาห์แล้วมอบหมายให้ลูกเสือนำเชือกขนาด $\frac{1}{2} \times 150$ ซม. มาคนละ 1 เส้น)
  - สาธิตการผูกเชือก พร้อมทั้งอธิบายประโยชน์และลักษณะของการนำไปใช้แล้วแบ่งลูกเสือเป็นกลุ่ม
4. ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้น
5. พิธีปิด (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ ชักธงลง เลิก)

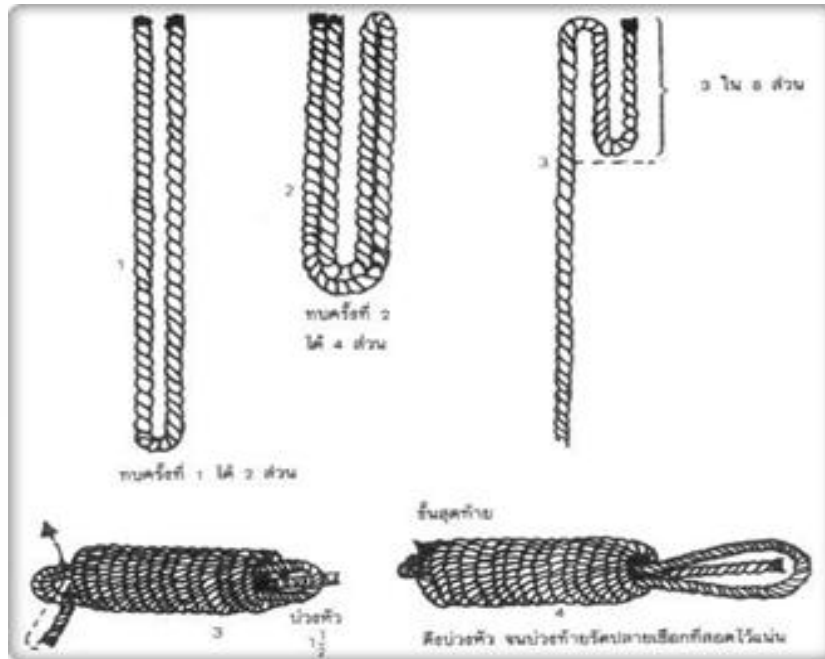
สื่อการเรียนรู้การสอน

1. เชือก
2. แผนภูมิขั้นตอนการผูกเงื่อนตะกรุด

การวัดผลประเมินผล

1. การสังเกต (ความสนใจ การเข้าร่วมกิจกรรม)
2. การซักถาม
3. การทดสอบ (แสดงวิธีผูกเงื่อนตะกรุดได้)

การเก็บเชือก

การผูกตะกรุด

**แผนที่ 10 เรื่อง กิจกรรมการเพาะถั่วงอก
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือจูเนียร์)**

สัปดาห์ที่..... วันที่ .....เดือน.....พ.ศ.....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา 40 นาที

สาระสำคัญ

การขยายพันธุ์พืชโดยใช้เมล็ด โดยปกติมักจะทำไปพร้อมๆ กับการปลูกพืช

จุดประสงค์การเรียนรู้

เพาะถั่วงอกหรือเมล็ดพันธุ์พืชอย่างอื่นที่งอกง่าย

สาระการเรียนรู้

การเพาะเมล็ด

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

การเพาะเมล็ดพันธุ์พืชที่งอกอย่างง่ายได้

กิจกรรมการเรียนรู้

1. พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
2. เกม - เพลง
3. การสอนตามเนื้อหา

3.1 ผู้กำกับนำสนทนาเกี่ยวกับการเพาะเมล็ดพันธุ์พืชที่งอกง่าย เช่น ถั่วงอกหรือเมล็ดพันธุ์พืชที่เตรียมมา

3.2 ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับพืชที่สามารถนำมาใช้เป็นอาหารของสัตว์เลี้ยง

3.3 ให้ลูกเสือเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์

3.4 ผู้กำกับอธิบายและสาธิตวิธีเพาะเมล็ดพันธุ์พืชที่งอกง่าย

3.5 ให้ลูกเสือปฏิบัติการเพาะถั่วงอกหรือเมล็ดพันธุ์พืชที่ได้เตรียมมา และให้สังเกตและจด

บันทึกการเจริญเติบโตของพืชนั้น

4. ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

5. พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ธงลง เลิก)

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. เมล็ดพันธุ์พืชที่งอกง่าย เช่น ถั่ว เมล็ดผัก
2. ภาชนะที่ใส เช่น กระถาง กระป๋อง ถูพลาสติก กระบะ
3. ดิน ทราย
4. แผนภูมิเพลง

การวัดและประเมินพัฒนาการ

1. การสังเกต
  - ความสนใจ
  - การเข้าร่วมกิจกรรม
2. ตรวจผลงาน

การเพาะเมล็ดพันธุ์พืช

เนื้อหา

การเพาะถั่วงอก

การเพาะเมล็ดพันธุ์พืชที่งอกง่าย

การเพาะถั่วงอก หรือเมล็ดที่ขึ้นง่าย

1. นำกระถาง ครอบง ด้งพลาสติก หรือกระบะ ใส่ทรายเล็กน้อย ไปด้วยกระดาษซับ หรือสำลี
2. โรยถั่วเขียวหรือเมล็ดผัก พรมน้ำให้ขึ้น แต่ไม่แฉะ และไม่แห้ง จนเกินไป
3. วางในที่ที่มีแสงสว่าง และคอยสังเกตความเจริญเติบโต แล้วบันทึกไว้

การปลูก “ถั่วงอก” (ขวด) กินเอง

อุปกรณ์ที่ต้องเตรียม

1. เมล็ดถั่วเขียว
2. ขวดแก้วตามต้องการ
3. กระชอน
4. ตาข่าย
5. หนึ่งยางรัดปากขวดหรือลวดผูกปากขวด
6. น้ำร้อน
7. สบู่

ขั้นตอนง่ายๆ

1. เลือกเมล็ดถั่วเขียวที่ดี โดยปกติแล้วถั่วขนาดทั่วไปก็สามารถเติบโตและงอกได้ แต่ถั่วขนาดเล็กนั้นมีความเหมาะสมกว่าเพราะมันเติบโตได้ดีกว่าถั่วเมล็ดใหญ่ที่ใช้เวลาเติบโตนานกว่า คุณควรเลือกถั่วที่เมล็ดค่อนข้างแห้งไม่ชื้น รวมทั้งตรวจสอบให้แน่ใจว่าถั่วที่คุณเลือกไม่มีเชื้อโรค

2. ทำความสะอาดขวดแก้วด้วยการใช้น้ำร้อนและสบู่

3. จากนั้นล้างเมล็ดถั่วเขียว แล้ววางพักไว้ในกระชอน

4. ใส่เมล็ดถั่วเขียวลงไปในขวดแก้วประมาณ 1/5 ของขวด

5. เทน้ำลงไปในขวดแก้วจนเกือบเต็มขวด ก่อนจะใช้ตาข่ายปิดปากขวด หรือจะใช้ผ้าชนิดอื่น เพื่อให้อากาศถ่ายเทแต่ก็ไม่ให้ขึ้นจนเกิดเชื้อรา

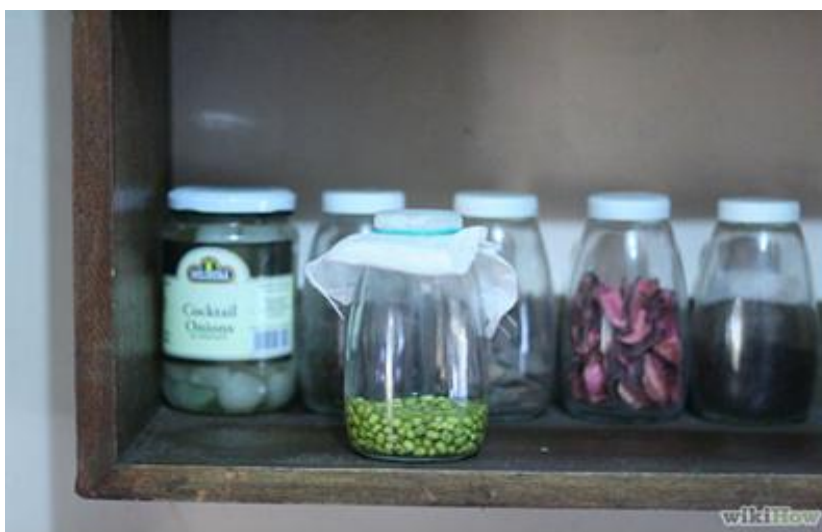
6. ตั้งขวดแก้วไว้ให้พ้นแสงแดด จากนั้นทิ้งไว้ประมาณ 8-10 ชม.

7. เทน้ำออกจากขวดโดยผ่านผ้าตาข่าย โดยให้ความสูงของน้ำเหลืออยู่เหนือเมล็ดถั่วเล็กน้อย

8. ตั้งขวดไว้ในที่ๆ พ้นจากแสงแดด เพียง 2-3 วันเมล็ดถั่วก็จะงอก และเติบโตจนเต็มขวด

แผนที่ 11 กิจกรรมประดิษฐ์ดนตรีขวดน้ำ

สัปดาห์ที่ ..... วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง เวลา 40 นาที

สาระสำคัญ

การเล่นดนตรีเป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิดความสุขสนุกสนานในกิจกรรมนั้น ๆ

จุดประสงค์การเรียนรู้

ลูกเสือสามารถสร้างเครื่องประกอบจังหวะอย่างง่ายได้

สาระการเรียนรู้

การเล่นดนตรีจากขวดน้ำประกอบการร้องเพลง

กิจกรรมการเรียนรู้

1. พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
2. เกม - เพลง
3. การสอนตามเนื้อหา
  - 3.1 ผู้กำกับนำสนทนาเกี่ยวกับการร้องเพลงต่าง ๆ
  - 3.2 ให้ลูกเสือร้องเพลงที่เคยร้องมาแล้ว แล้วร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับเพลงที่เล่นเหล่านั้น
  - 3.3 ผู้กำกับอธิบายความหมายและลักษณะของการแสดงเพลง
  - 3.4 ผู้กำกับทำใบคำสั่ง การร้องเพลง
  - 3.5 แบ่งหมู่ลูกเสือให้คิดเรื่องแล้วนำมาแสดง
  - 3.6 ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงของแต่ละคน และแต่ละหมู่
4. ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
5. พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ธงลง เลิก)

สื่อการเรียนรู้ / แหล่งการเรียนรู้

1. อุปกรณ์ในการแต่งตัว เช่น ถัง ไม้ก๊อก เทียน ขวดแก้ว ฯ ล ฯ
2. แผนภูมิเพลง

การวัดและประเมินพัฒนาการ

1. การสังเกต

2. ความสนใจและความตั้งใจ
3. การเข้าร่วมกิจกรรม

เนื้อหา การเล่นดนตรี

ลูกเสือสามารถเล่นดนตรีจากเครื่องดนตรีที่หาขึ้นง่ายๆ เช่น ขวดแก้ว ทำกล่องด้วยกระป๋อง ทำปี่ด้วยลำไผ่เล็ก ทำที่เคาะจังหวะด้วยไม้ 2 ท่อน หรือใช้ฝาขวดน้ำอัดลมเจาะรูร้อยเป็นพวงเข้าด้วยกัน การเล่นดนตรีประกอบการร้องเพลง จะช่วยให้เกิดความสุขสนุกสนาน เพราะเครื่องดนตรีจะช่วยให้จังหวะและทำนองพร้อมเพรียงกัน ลูกเสือที่สามารถเล่นเครื่องดนตรีได้ เช่น หีบเพลงปาก เมโลดิก้า กีตาร์ ขลุ่ย ควรนำมาเล่นประกอบการร้องเพลง จะช่วยให้เพลงไพเราะน่าฟัง และเป็นการแสดงความสามารถอีกด้วย

**แผนที่ 12 ความสำคัญของการนอน
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือจูเนียร์)**

สัปดาห์ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา 40 นาที

สาระสำคัญ

การนอนเป็นการพักผ่อนที่สมบูรณ์ที่สุดของร่างกาย

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความสำคัญของการนอนหลับสนิทในเวลากลางคืนได้
2. บอกข้อควรปฏิบัติในการนอนหลับได้ 2 ข้อ

สาระการเรียนรู้

ความสำคัญของการนอนหลับ

กิจกรรมการเรียนรู้

1. พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
2. เกม - เพลง
3. การสอนตามเนื้อหา
  - 3.1 ผู้กำกับนั่งสนทนาเกี่ยวกับการพักผ่อนแบบต่าง ๆ เช่น การอ่านหนังสือ ฟังดนตรี การนอน
  - 3.2 ผู้กำกับและลูกเสือร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับความสำคัญของการนอนหลับสนิทใน เวลา

กลางคือและข้อควรปฏิบัติในการนอนหลับ

4. ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
5. พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ธงลง เลิก)

สื่อการเรียนการสอน

1. ภาพการนอนที่ถูกต้องลักษณะ
2. แผนภูมิเพลง

การวัดผลประเมินผล

1. การสังเกตความสนใจ
2. การซักถาม - ความสำคัญของการนอนหลับสนิท - ข้อควรปฏิบัติในการนอนหลับ

เพลงวันนี้นิดี

วันนี้นิดี ที่เราได้มาพบกัน (ซ้ำ)
 นิดี นิดี นิดี มาเกิดเรา เรามาร่วมสนุก
 ปลดปล่อยความทุกข์ ให้มันสิ้นไป
 มาเกิดมา เรามาร่วมจิต ช่วยกันคิดทำให้การลูกเสียเจริญ

เนื้อหา

ความสำคัญของการนอน

การนอน คือ สภาวะที่ร่างกายตัดการรับรู้ต่อสิ่งแวดล้อม และเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของคน เป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตที่ขาดไม่ได้ตั้งเกิดจนวาระสุดท้ายของชีวิต เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสุขภาพและการนอนเป็นช่วงเวลาที่ร่างกายใช้เวลาในการฟื้นฟู เยียวยาเซลล์และอวัยวะสำคัญในร่างกายให้กับมาด้วยความพร้อมในการดำรงชีวิตในวันต่อไปและทุกๆวัน ดังนั้น คนที่มีปัญหาเรื่องการนอน จะส่งผลให้สุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง อ่อนล้า ภูมิคุ้มกันลดลง และมีผลกระทบต่อสุขภาพจิต ความสามารถด้านสติปัญญาลดลง ความคิดและการตอบสนองที่ช้าลง ความจำลดลง หงุดหงิดง่าย ขาดสมาธิ จนเกิดปัญหาเกี่ยวกับการเข้าสังคมและการทำงาน คนที่อดนอนอย่างต่อเนื่อง คนที่ไม่นอนเลยติดต่อกันเป็นเวลายาวนานจะไม่สามารถปรับสภาพรองรับกับภาระหนักของการดำรงชีวิตได้อย่างต่อเนื่อง จากนั้นระบบสมดุลต่างๆ ในร่างกายจะเริ่มแปรปรวน และผิดปกติจนเสียชีวิตได้ในที่สุด

สรุปว่า การนอนหลับมีความสำคัญต่อสุขภาพมาก ร่างกายของคนเปรียบเหมือนเครื่องจักร ถ้าทำงานตลอดเวลา โดยไม่มีเวลาพัก อาจชำรุดได้ ดังนั้นการนอนหลับจึงเป็นการพักผ่อนที่สมบูรณ์ที่สุดของร่างกาย เพราะเป็นโอกาสที่อวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้มีการปรับปรุง และซ่อมแซมเซลล์ส่วนต่าง ๆ ให้พร้อมที่จะเผชิญกับภารกิจที่จะต้องทำหลังจากตื่นนอน

เราใช้เวลาไหนทำอะไรในการนอน

คนเราใช้เวลาอนถึง 1 ใน 3 ของชีวิตเพราะถ้าเราใช้เวลาอนหลับวันละ 6- 8 ชั่วโมงต่อระยะเวลาใน 1 วัน เราจะพบว่าใน 1 ปี มีจำนวนวันทั้งหมด 365 วัน คิดเป็นเวลาทั้งหมด 8,760 ชั่วโมง เราจะใช้เวลาอนเฉลี่ยอยู่ที่ 2,190 -2,920 ชั่วโมง ซึ่งมากถึง 25-33 % ในระยะเวลา 1 ปี หรือ คิดเป็น 92- 122 วันโดยประมาณ ระยะเวลาในการนอนดังกล่าวแตกต่างกันน้อยในแต่ละวัย ซึ่งเด็กแรกเกิดหรือเด็กเล็กจะใช้เวลาในการนอนมากกว่าผู้ใหญ่ถึง 2 เท่าเพราะในช่วงที่นอนหลับร่างกายจะมีการหลั่งสารและฮอร์โมนสำคัญมากมาย เช่น โกรทฮอร์โมน (Growth hormone) เป็นฮอร์โมนสำคัญในการกระตุ้นให้ร่างกายเจริญเติบโตในวัยเด็ก และเป็นฮอร์โมนที่ช่วยให้อ่อนเยาว์ในวัยผู้ใหญ่ รวมทั้งช่วยปรับสมดุลของระบบเผาผลาญอาหารของร่างกาย และช่วยซ่อมแซมเซลล์ต่างๆ ดังนั้น หากขาดฮอร์โมนชนิดนี้ผิวหนังก็จะหย่อนคล้อยและเหี่ยวแห้งได้

การนอนสำคัญต่อสมองและอวัยวะสำคัญในร่างกาย

การนอนมีความสำคัญต่อเซลล์และอวัยวะทุกส่วนในร่างกาย โดยเฉพาะสมอง ซึ่งในช่วงที่เราหลับเซลล์สมองจะมีการฟื้นฟูและปรับปรุงระบบการทำงานของสมองรวมทั้งสารสื่อประสาทต่างๆ ที่ถูกหลั่งออกมาในระดับที่ต่างกันในช่วงที่เราตื่น ซึ่งเกิดจากการถูกกระตุ้น เช่น ในขณะที่ตื่นสมองจะมีการทำงานตลอดเวลา มีการใช้พลังงานและรับข้อมูลจากสิ่งเร้าสะสมเรื่อยๆ ในรอบวัน แต่เมื่อหลับสมองจะทำการฟื้นฟูระบบการทำงาน และจัดการข้อมูลระหว่างวันอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะสมองส่วนความคิดและความจำ ยกตัวอย่างความจำ เป็นหนังสือ ช่วงเวลาที่เรานอนสมองจะทำหน้าที่เหมือนจัดวางหนังสือเข้าชั้นให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ง่ายต่อการค้นหา ดังนั้น คนที่อดนอนหรือนอนหลับพักผ่อนไม่เพียงพอ จึงมักจะมีปัญหาด้านความคิด ความจำ และสมาธิรวมไปถึงสติปัญญา ส่งผลต่อร่างกายและอารมณ์ และหากอดนอนมากๆ จะมีอันตรายถึงแก่ชีวิต เพราะจะทำให้เกิดอาการงีบหลับสั้นๆ หรือที่เรียกว่า “หลับกลางอากาศ” หรือ “หลับใน” เกิดจากการที่สมองส่วนทาลามัส (Thalamus) ของคนที่นอนไม่พอ จะหยุดทำงานช่วงสั้นๆ แบบชั่วคราว อาจเป็นวินาทีหรือนานถึงครึ่งนาที ทำให้เกิดอาการงีบหลับ ไม่ตื่นตัว ไม่ตอบสนองต่อการรับรู้ใดๆ หรือรับรู้ได้ช้า บางคนเรียกภาวะนี้ว่า “หลับใน” ซึ่งเป็นอันตรายมากถ้าเกิดขึ้นระหว่างที่กำลังขับรถหรือระหว่างการทำงานที่ต้องใช้ความเร็วหรือความแม่นยำ นั่นเอง

ผลเสียของการอดนอน

การอดนอน ทำให้เกิดผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจมากมายมากมาย คนที่นอนหลับพักผ่อนไม่เพียงพอ หรือ การนอนไม่มีคุณภาพ มักจะได้รับผลกระทบด้านสุขภาพแตกต่างจากคนที่นอนหลับเพียงพอ หรือ การนอนมีคุณภาพมากกว่า เช่น ระยะเวลาในการนอนเท่ากัน แต่ การหลับสนิทโดยไม่มีการหลับๆ ตื่นๆ หรือ ไม่มีการที่เรียกว่า “ความฝัน” มารบกวน จะช่วยให้ร่างกายฟื้นฟูสุขภาพและมีการทำงานทำงานของอวัยวะสำคัญในช่วงหลับ รวมทั้งการหลั่งฮอร์โมนที่จำเป็นในช่วงของการหลับได้ดีมากกว่า ดังนั้นผลเสียของการอดนอนมีดังนี้

1. ทำให้สมองทำงานหนักและทำให้กระบวนการเรียนรู้ช้าลง เพราะการอดนอนจะมีผลต่อการทำงานของสมองในส่วนต่างๆ ให้ทำงานผิดไป เช่นที่สมองส่วนหน้าสุด (prefrontal cortex) จะทำให้การเรียนรู้จากคำพูด (verbal learning tasks) แย่ลง ส่วนกลีบสมองบริเวณขมับ (Temporal lobe) จะทำให้การเรียนรู้ด้านภาษา (language processing) ช้าลง

2. ระบบจัดเก็บความทรงจำหรือระบบประสาทจะมีประสิทธิภาพลดลง โดยอวัยวะที่สำคัญ คือ ฮิปโปแคมปัส (Hippocampus) จะทำหน้าที่ถ่ายโอนข้อมูลที่เรียนรู้ในระหว่างวันเข้าสู่ความทรงจำระยะยาวซึ่งอวัยวะชิ้นนี้จะทำงานตอนที่เรานอนหลับเท่านั้นและจะทำงานได้ดีหากร่างกายได้รับการพักผ่อนอย่างเพียงพอ

3. ทำให้มีปัญหาสุขภาพจิต เพราะ การอดนอนชนิดรุนแรงสามารถทำให้เกิดภาวะโรคทางจิต (psychosis) ได้ เช่น อาการหูแว่ว ประสาทหลอน หลงผิด ระแวงกลัวคนมาทำร้าย หรือมีอาการคลุ้มคลั่ง คนที่เป็นโรคอารมณ์แปรปรวนหรือโรคอารมณ์สองขั้ว (Bipolar disorder) เช่นมีอาการร่าเริงสนุกสนานผิดปกติ หรือมีอาการเศร้าผิดปกติได้ นอกจากนั้นยังทำให้เกิดอาการหงุดหงิดง่าย หรือ อารมณ์เสียง่ายมากขึ้นตามแต่ความรุนแรงของการอดนอนนั้น

4. ทำให้ภูมิคุ้มกันลดลง โดยการอดนอนจะทำให้ระบบภูมิคุ้มกันของร่างกายทำงานหนักขึ้น ซึ่งเลือดจะมีเม็ดเลือดขาวเพิ่มขึ้นและเม็ดเลือดขาวเหล่านี้จะสลายตัวในเวลาต่อมาจึงทำให้ความสามารถของร่างกายในการต้านทานต่อเชื้อแบคทีเรียและเชื้อไวรัสเสียไป รวมถึงสารเมลาโทนิถูกสร้างน้อยลง ซึ่งสารเมลาโทนินี้เป็นสารที่มีบทบาทสำคัญในการปกป้องเซลล์ผิวหนังจากสารอนุมูลอิสระต่างๆ และสารเมลาโทนิจะถูกสร้างมากที่สุดในช่วงกลางคืนขณะที่เรานอนหลับ ถ้าเราอดนอนหรือนอนน้อยก็จะทำให้มีการสร้างสารนี้ลดลง ส่งผลให้เกิดการอักเสบหรือภูมิแพ้ของผิวหนังได้ง่ายขึ้น เป็นต้น

5. ทำให้มีปัญหาสุขภาพเพราะกลไกตามธรรมชาติจะเสียสมดุล เช่น ระบบการย่อยอาหารผิดปกติ มีการหลั่งกรดมากขึ้น ระบบไหลเวียนเลือดผิดปกติเสี่ยงต่อโรคหลอดเลือดสมองตีบ ความดันโลหิตสูงขึ้น ระบบฮอร์โมนหลังผิดปกติเช่น การผลิตสารเลปติน(Leptin) น้อยลงซึ่งเลปตินมีบทบาทในการควบคุมความอยากอาหาร เพราะฉะนั้นยิ่งเราอดนอน เลปตินก็จะถูกผลิตออกมาน้อยลงทำให้เรามีความอยากอาหารเพิ่มขึ้น เช่นอยากทานขนมหวาน และอาหารมันๆ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการควบคุมและลดน้ำหนักได้

ข้อควรปฏิบัติในการนอนหลับ

เพื่อให้การนอนหลับมีผลต่อสุขภาพอย่างแท้จริง ควรปฏิบัติดังนี้

1. จัดห้องนอนให้ถูกสุขลักษณะมีอากาศถ่ายเทที่ดี ปราศจากกลิ่นรบกวน
2. นอนให้เป็นเวลา ไม่ควรนอนดึกเกินไป
3. นอนอย่างน้อยวันละ 8 ชั่วโมง
4. ดื่มน้ำอุ่น ๆ หนึ่งแก้วก่อนเข้านอน
5. นอนให้อยู่ในท่าสบายที่สุด โดยให้ทุกส่วนของร่างกายได้พักผ่อนอย่างเต็มที่
6. อย่านอนคลุมโปงเพราะจะทำให้อากาศถ่ายเทไม่สะดวก

**แผนที่ 13 อนามัย (การทำความสะอาดฟัน มือ เท้าและเล็บ)
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือจูเนียร์)**

สัปดาห์ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา 40 นาที

สาระสำคัญ

การดูแลรักษาความสะอาดของของร่างกาย(ฟัน มือ และเล็บ) ให้สะอาดและถูกวิธี

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ลูกเสือสามารถรู้วิธีการทำความสะอาดร่างกาย (ฟัน มือ เท้า เล็บ) และสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง

สาระการเรียนรู้

การรักษาอนามัยและความสะอาดส่วนของร่างกาย

กิจกรรมการเรียนรู้

1. พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
2. เกม - เพลง
3. การสอนตามเนื้อหา
  - 3.1 ผู้กำกับสนทนากับลูกเสือเรื่องงานอนามัย (การดูแลสุขภาพร่างกาย การทำความสะอาดฟัน มือ เท้าและเล็บ)
  - 3.2 ให้ลูกเสือออกมาเล่าประสบการณ์เดิมถึงวิธีการและการปฏิบัติการทำมาสะอาดฟัน มือ เท้าและเล็บ
  - 3.3 เชิญวิทยากร/ผู้กำกับอนามัยมาสาธิตวิธีการทำความสะอาดร่างกายที่ถูกต้อง จากนั้นให้ลูกเสือได้ปฏิบัติถึงวิธีการทำความสะอาดที่ถูกต้องโดยให้ลูกเสือนำเอาอุปกรณ์ส่วนตัวมาปฏิบัติพร้อมกัน
  - 3.4 ลูกเสือและผู้กำกับร่วมกันสรุปถึงวิธีการทำความสะอาดร่างกายและร่วมกันร้องเพลง อาบน้ำ เพลงเล็บและผม เพลงล้างหน้าแปรงฟันพร้อมกับทำท่าทางประกอบเพลง
4. ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
5. พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ธงลง เลิก)

สื่อการเรียนรู้

1. อุปกรณ์เครื่องใช้ส่วนตัว เช่น แปรงสีฟัน แก้วน้ำ ผ้าเช็ดหน้า เป็นต้น
2. แผนภูมิเพลง

การวัดผลประเมินผล

1. การสังเกตความสนใจ
2. การร่วมกิจกรรม

เพลง

เพลงอาบน้ำ (ครีโนล รัตนสุวรรณ)

อาบน้ำชุ่มซ่า	ล้างหน้าล้างตา
ฟอกสบู่ถูตัว	ชำระเหงื่อไคล
อาบน้ำให้ทั่ว	เสร็จแล้วเช็ดตัว
อย่าได้ชุ่มมัว	สุขกายสบายใจ

เพลงเล็บและผม (ครีโนล รัตนสุวรรณ)

ผมจะสวยดูงามเป็นเงา	ก็ด้วยเราหมั่นสระผมทุกสัปดาห์
เล็บสะอาดแลดูงามตา	ทุกสัปดาห์หมั่นล้าง ตัด ขัดเล็บเอ๋ย

เพลงล้างหน้าแปรงฟัน

ตื่นเช้าล้างหน้าแปรงฟัน	แปรงทุกวันฟันจะสวยดี
แปรงขึ้นแปรงลงเข้าซี่	วันละสองที แปรงฟัน แปรงฟัน

เนื้อหา

วิธีการทำความสะอาดฟัน (การแปรงฟัน)

1. ฟันด้านนอก

- วางขนแปรงเข้าหาฟันให้ปลายขนแปรงอยู่บริเวณขอบเหงือกโดยเอียงทำมุม 45 องศา กับตัวฟันและขนานกับแนวฟัน
- ขยับขนแปรงไปมาในแนวหน้าหลัง เป็นระยะสั้นๆ ไม่เกินครึ่งซี่ฟัน
- ปิดขนแปรงขึ้นในฟันล่างและปิดลงสำหรับฟันบน
- ในแต่ละตำแหน่งควรแปรงประมาณ 10 ครั้ง

2. ฟันด้านใน

- วางขนแปรงบริเวณขอบเหงือกและแปรงฟันเช่นเดียวกับการแปรงฟันด้านนอก

3. ฟันด้านบดเคี้ยว

- วางขนแปรงบริเวณด้านบดเคี้ยวของฟันโดยวางแปรงให้หน้าตัดขนแปรงอยู่ด้านบนของฟันบดเคี้ยว ถูไปมาในแนวหน้าหลังทั้งฟันบนและฟันล่าง

4. ฟันหน้าด้านใน

- วางแปรงสีฟันในแนวตั้ง ใช้ปลายแปรงสีฟันแปรงด้านหลังของฟันหน้าแต่ละซี่ โดยขยับและปิดปลายขนแปรงมาทางปลายขอบฟันทั้งฟันหน้าบนและฟันหน้าล่าง

5. แปรงลิ้น

- อย่าลืมแปรงที่ลิ้นเพื่อกำจัดคราบจุลินทรีย์และป้องกันไม่ให้เกิดกลิ่นปาก โดยการปิดขนแปรงสีฟัน จากโคนลิ้นมาทางปลายลิ้นประมาณ 10 ครั้ง

วิธีการทำความสะอาดมือ (การล้างมือ)

1. ฝ่ามือถูฝ่ามือ เริ่มต้นการล้างมือง่ายๆ ด้วยการถูสบู่ขึ้นมาเล็กน้อยพอขึ้นฟอง ก่อนนำฝ่ามือทั้งสองข้างประกบกันและถูให้ทั่ว จนรู้สึกสะอาด
2. ฝ่ามือถูหลังมือ ปาดฟองสบู่มาที่หลังมือ แล้วล้างมือต่อโดยใช้ฝ่ามือถูหลังมือและซอกนิ้วให้สะอาด จากนั้นสลับข้าง วิธีนี้จะทำให้ฆ่าเชื้อโรคบริเวณหลังมือที่เราไม่ค่อยนึกถึงไป

3. ประกบฝ่ามือถูซอกนิ้ว พลิกมือกลับมาประกบกัน ก่อนจะล้างมือให้สะอาดด้วยการถูซอกนิ้วด้วยสบู่ให้สะอาดหมดจด
4. ฝ่ามือขัดหลังนิ้ว กำกำปั้นข้างหนึ่งขึ้นล้างมือต่อ โดยใช้ฝ่ามืออีกข้างหนึ่งขัดบริเวณหลังนิ้ว สลับข้างทำแบบเดียวกันจนรู้สึกว่ามีมือสะอาด
5. ถูนิ้วหัวแม่มือ กำนิ้วหัวแม่มือก่อนใช้ฝ่ามืออีกข้างกำรอบแล้วหมุนวนด้วยฟองสบู่เป็นวงกลม ทำให้สะอาดทั้งสองด้าน
6. ขัดฝ่ามือด้วยปลายนิ้ว แบมือข้างหนึ่ง แล้วใช้ปลายนิ้วมืออีกข้างขัดฟองสบู่ตามแนวขวางจนทั่ว แล้วสลับข้างทำวิธีเดียวกัน
7. ถูรอบข้อมือ กำมือรอบข้อมือข้างหนึ่ง แล้วถูวนไปรอบๆ จากนั้นเปลี่ยนข้าง ทำเช่นเดียวกัน วิธีนี้จะช่วยให้ข้อมือสะอาด

วิธีการทำความสะอาดเท้า

ล้างเท้าทั้งสองข้างทุกวันโดยแช่ในน้ำอุ่นผสมน้ำสบู่ประมาณ 10 นาทีจากนั้นล้างด้วยน้ำสะอาด และเช็ดให้แห้งสนิท โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณซอกนิ้วเท้า ต้องให้แห้งสนิทจริงๆ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิด กลิ่นที่อับชื้นและเหม็นตามมา

1. ทุกครั้งที่เท้าเปียก ต้องเช็ดให้แห้งทุกครั้งก่อนสวมรองเท้าหรือถุงเท้า
2. ควรเปลี่ยนถุงเท้าทุกวันและนำรองเท้าไปทำความสะอาด
3. หากออกนอกบ้านและสวมใส่รองเท้าแตะ ควรทาครีมกันแดดที่เท้าด้วยเช่นเดียวกับผิวหนังส่วนอื่นๆ ของร่างกายที่โผล่ออกนอกร่มผ้า
4. ทุกครั้งที่ขีโลมเท้าด้วยครีมบำรุงพยายามหลีกเลี่ยงซอกนิ้วเท้าเนื่องจากการสะสมของครีมหรือ ความชื้นในบริเวณซอกนิ้วเท้า
5. จะก่อให้เกิดกลิ่นเหม็นจากการหมักหมมของเชื้อจุลินทรีย์ได้
6. การตัดเล็บเท้าควรจะตัดเป็นเส้นตรงเฉพาะส่วนที่ยื่นโผล่จากนิ้วเท่านั้นไม่ควรตัดสั้นเกินไปจน ติดเนื้อ และไม่ควรตัดเล็บเป็นเส้นโค้งเพราะส่วนโค้งจะทำให้เกิดเล็บหรือหนังงอกที่ซอกนิ้ว กลายเป็นเล็บขบที่สร้างความเจ็บปวดได้ หลังการตัดเล็บเท้า ควรตะไบเล็บไม่ให้เล็บคม

วิธีการทำความสะอาดเล็บ

1. กำจัดสิ่งสกปรกตามซอกเล็บ ให้ใช้ปลายแหลมของกรรไกรตัดเล็บ เชื้อสิ่งสกปรกในซอกเล็บ ออกมา รวมถึงคราบเหนียวต่างๆ ด้วย ให้ทำขั้นตอนนี้ในห้องน้ำที่สว่างหน่อย จะได้เห็นเล็บตัวเองชัดๆ
2. ล้างมือให้สะอาด โดยใช้ น้ำอุ่นกับสบู่อ่อนๆ สูตรธรรมชาติ ไม่ต้องเน้นฟอกซอกเล็บเป็นพิเศษ แค่ล้างมือไปตามปกติ

3. แช่เล็บในชามใส่น้ำสบู่อ่อนๆ ประมาณ 3 นาที จุ่มเฉพาะปลายเล็บ (อย่าแช่ทั้งมือ) ลงในน้ำ แล้วแช่จนนิ่มขึ้นเล็กน้อย อย่าให้น้ำเย็นลงจนเป็นน้ำธรรมดา หรือร้อนเกินไปจนลวกมือ น้ำ 4. ต้องอุ่นกำลังดี
4. ใช้แปรงขัดเล็บด้านบน พอแช่เล็บแล้ว ให้ขัดแรงๆ ให้ทั่วๆ โดยเฉพาะในซอกเล็บ เสร็จแล้วซับมือให้แห้ง
5. ล้างมืออีกรอบ ล้างมือเร็วๆ อีกรอบ แล้วซับให้แห้ง ห้ามถู จากนั้นทาครีมบำรุงมือแบบเข้มข้น หรือจะทำตามขั้นตอนที่ปกติทำทุกวันก็ได้

**แผนที่ 14 การปฐมพยาบาลเบื้องต้น
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือจูเนียร์)**

สัปดาห์ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา 40 นาที

สาระสำคัญ

การปฐมพยาบาลเบื้องต้น เป็นการช่วยเหลือทางการแพทย์ทันที ณ บริเวณเกิดเหตุ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ลูกเสือสามารถปฐมพยาบาลเบื้องต้นได้
2. นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

สาระการเรียนรู้

การปฐมพยาบาลเบื้องต้น

กิจกรรมการเรียนรู้

1. พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
2. เล่านิทานเรื่อง ป้องแบ่งหกล้ม
3. การสอนตามเนื้อหา
  - 3.1 ผู้กำกับลูกเสือนำสนทนาเนื้อหาในนิทานเพื่อนำเข้าสู่บทเรียนในเรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น
  - 3.2 ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น
  - 3.3 ผู้กำกับอธิบายและสาธิตวิธีการปฐมพยาบาลเบื้องต้น
  - 3.4 ให้ลูกเสือแต่ละกลุ่มออกมาสาธิตวิธีการปฐมพยาบาลเบื้องต้น
4. ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
5. พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ธงลง เลิก)

สื่อการเรียนรู้

1. นิทาน
2. โปรเจคเตอร์ โน้ตบุ๊ก
3. ชุดปฐมพยาบาลเบื้องต้น

การวัดผลประเมินผล

1. การร่วมกิจกรรม
2. สังเกตความสนใจความตั้งใจ

เนื้อหา

การปฐมพยาบาลเบื้องต้น

ปฐมพยาบาลเบื้องต้น (First Aid) เป็นการให้ความช่วยเหลือทางการแพทย์แก่ผู้ป่วยหรือผู้บาดเจ็บทันที ณ บริเวณเกิดเหตุ อาจเป็นการใช้ทักษะความรู้เฉพาะทางหรือการตัดสินใจที่เหมาะสมกับสถานการณ์ฉุกเฉิน ในการช่วยเหลืออาจใช้เพียงอุปกรณ์เท่าที่หาได้ในขณะนั้น เพื่อประคับประคองอาการของผู้ป่วยจนกว่าจะได้รับการรักษาจากบุคลากรทางการแพทย์ หรือถูกส่งต่อเพื่อเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลอย่างเร่งด่วน

จุดประสงค์ในการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

อุบัติเหตุเกิดขึ้นได้เสมอ การเรียนรู้การปฐมพยาบาลเบื้องต้น เพื่อรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดจึงเป็นเรื่องสำคัญ การปฐมพยาบาลเบื้องต้นอย่างถูกต้องอาจช่วยป้องกันความพิการที่อาจเกิดขึ้นจากอาการบาดเจ็บ ไม่ว่าจะเป็นความเจ็บป่วยจากอุบัติเหตุเล็กน้อย ๆ ก็ตาม โดยช่วยลดความรุนแรงของอาการบาดเจ็บ และช่วยให้ร่างกายของผู้ป่วยกลับสู่สภาพเดิมโดยเร็ว ด้วยวิธีการเช่น การทำความสะอาดแผลด้วยน้ำเย็น หรือใช้ผ้าพันแผลกดห้ามเลือดสำหรับบาดแผลจากของมีคม ตลอดจนการรับมือในกรณีอุบัติเหตุร้ายแรงที่อาจส่งผลถึงชีวิตด้วยเช่นกัน

แผนที่ 15 กิจกรรมสำรวจต้นไม้ในโรงเรียน
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือจูเนียร์)

สัปดาห์ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา 40 นาที

สาระสำคัญ

การสำรวจต้นไม้ภายในบริเวณโรงเรียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ลูกเสือรู้จักต้นไม้ชนิดต่างๆภายในบริเวณโรงเรียน
2. ลูกเสือรู้จักชื่อต้นไม้ที่สำรวจมา

สาระการเรียนรู้

- ชื่อต้นไม้
- ชนิดของต้นไม้การปฐมพยาบาลเบื้องต้น

กิจกรรมการเรียนรู้

1. พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
2. เกม - เพลงกิ้งก้านใบ
3. การสอนตามเนื้อหา
  - 3.1 ผู้กำกับลูกเสือนำสนทนาเกี่ยวกับชื่อต้นไม้ที่ลูกเสือรู้จักในบริเวณโรงเรียน
  - 3.2 ร่วมกันเดินสำรวจต้นไม้บริเวณโรงเรียนโดยรอบและสอบถามถึงต้นไม้ที่ลูกเสือรู้จักพร้อมบอกชื่อต้นไม้ชนิดนั้น จากนั้นให้ลูกเสือหยิบใบไม้ที่สนใจมา คนละ 1 ใบ
  - 3.3 ลูกเสือเดินกลับห้องเพื่อนำใบไม้ที่เก็บไปสังเกตและบอกชื่อว่าเป็นต้นอะไร ให้ลูกเสือวาดรูปใบไม้ที่เก็บพร้อมเขียนชื่อและระบายสี
  - 3.4 ให้ลูกเสือเสนอผลงานของตนเองพร้อมทั้งบอกชื่อใบไม้ที่นำมาว่านำมาจากต้นอะไร
4. ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
5. พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ธงลง เลิก)

สื่อการเรียนการสอน

1. นิทาน
2. แผนภูมิเพลง

3. กระดาษ, ดินสอ, สี

การวัดผลประเมินผล

1. การร่วมกิจกรรม
2. สังเกตความสนใจความตั้งใจ

เพลง

เพลงกิ่งก้านใบ

กิ่ง ก้าน ใบ ชะชะ ใบ ก้าน กิ่ง กิ่ง ก้าน ใบ ชะชะ ใบ ก้าน กิ่ง
ฝนตกลงมาจริงๆ (ซ้ำ) ชะชะ กิ่ง ก้าน ใบ

เนื้อหา

ใบไม้ที่พบบ่อยในโรงเรียน

ต้นสาบเสือ

สรรพคุณ

:

- สารสกัดจากใบใช้เป็นยาป้องกัน และกำจัดแมลงในแปลงเกษตร เช่น หนอนกระทู้ ผีเสื้อ และเพลี้ยอ่อน เป็นต้น
- ใช้ทาบริเวณแมลงกัดต่อย ลดอาการปวด คันของแผล
- ใบใช้ยี้ทาตามร่างกายสำหรับป้องกันยุงกัด
- ถ่านจากต้นสาบเสือใช้เป็นตัวดูดซับสารโลหะหนักในน้ำเสีย
- ใช้ปลูกเป็นพืชคลุมดิน

ใบเตย

สรรพคุณ :

- ใบเตย เป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยวที่คนไทยนิยมนำมาใช้ทำขนมไทยหลายอย่าง รวมถึงนำมาทำเป็นภาชนะใส่ขนมไทย เช่น ตะโก้ ขนมเปียกปูน ขนมกล้วย ขนมชั้น
- ใบเตยมีสรรพคุณด้านการรักษาโรค และบำรุงร่างกายหลายอย่าง โดยในส่วนของใบเตยสดมีสรรพคุณบำรุงสมอง ระบบประสาท แก้อาการอ่อนเพลีย และทำให้สดชื่น
- ในส่วนของต้น และรากของใบเตย มีสรรพคุณช่วยขับปัสสาวะได้ และช่วยลดระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ป่วยโรคเบาหวานได้
- ผู้ป่วยโรคหัวใจ โรคไขข้อ และโรคหัด ควรลองรับประทานใบเตยบ้าง เพราะใบเตยมีคุณสมบัติบำรุงหัวใจ และหลอดเลือด ช่วยปรับความดันโลหิตให้อยู่ในระดับปกติ ช่วยบรรเทาอาการปวดตามข้อ และล้างพิษ เชื้อโรค หรือเชื้อไวรัสบนผิวหนังได้

ต้นกระเพรา

สรรพคุณ : ป้องกันหวัด

- แก้อาการคลื่นไส้ ช่วยในการขับลม
- ดับกลิ่นคาวอันแรงของเนื้อสัตว์ได้
- ลดระดับไขมันในเส้นเลือด

ต้นถาซีผสม

สรรพคุณ :

- สารฟอर्सโคลิน (Forskolin) เป็นสารที่พบในรากของถาซีผสม พืชชนิดนี้ถูกนำมาใช้รักษาความผิดปกติของหัวใจ เช่น ความดันโลหิตสูงและอาการเจ็บหน้าอก (โรคหลอดเลือดหัวใจตีบ) รวมทั้งโรคเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ เช่น โรคหอบหืด
- รักษาโรคภูมิแพ้ โรคทางผิวหนัง เช่น กลากและโรคสะเก็ดเงิน โรคอ้วน ปวดประจำเดือน ลำไส้แปรปรวน (IBS) ติดเชื้อทางเดินปัสสาวะ (UTI) การติดเชื้อในกระเพาะปัสสาวะ มะเร็งระยะสุดท้าย เกล็ดเลือดจับตัวเป็นลิ่ม ปัญหาทางเพศในผู้ชาย ปัญหาการนอน (นอนไม่หลับ) และอาการชัก
- ในบางครั้งผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพใช้ สารฟอर्सโคลินฉีดเข้าเส้นเลือดดำ (IV) สำหรับภาวะหัวใจล้มเหลว
- บางคนใช้ในการสูดดมเพื่อรักษาโรคหอบหืด

**แผนที่ 16 กิจกรรมสำรวจซากดึกดำบรรพ์
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือจูเนียร์)**

สัปดาห์ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา 40 นาที

สาระสำคัญ

ฝึกทักษะการสังเกตสิ่งต่างๆที่ทับถมกันและเกิดขึ้นจากธรรมชาติ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ลูกเสือ มีทักษะในการสังเกต
2. เพื่อให้ลูกเสือเรียนรู้การทับถมที่เกิดจากธรรมชาติ

สาระการเรียนรู้

- สำรวจสิ่งที่เป็นการทับถมทางธรรมชาติจนเป็นร่องรอย

กิจกรรมการเรียนรู้

1. พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
2. เกม - เพลง
3. การสอนตามเนื้อหา
  - 3.1 ผู้กำกับลูกเสือนำสนทนาเกี่ยวกับซากดึกดำบรรพ์ และยกตัวอย่างถึงการทับถมของใบไม้ เปลือกหอย ฯลฯ ตามท้องถิ่นที่หาได้
  - 3.2 ร่วมกันเดินสำรวจบริเวณรอบๆโรงเรียนเพื่อค้นหาซากดึกดำบรรพ์
  - 3.3 ให้ลูกเสือค้นหาซากดึกดำบรรพ์ตามอัยาศัย
- 3.4 ในขณะที่ลูกเสือเดินสำรวจ ครูใช้คำถามเพื่อให้เด็กสังเกตการสำรวจ
4. ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
5. พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ธงลง เลิก)

สื่อการเรียนรู้

1. นิทาน
2. แผนภูมิเพลง

การวัดผลประเมินผล

1. การร่วมกิจกรรม
2. การตอบคำถาม

เนื้อหา ซากดึกดำบรรพ์

ซากดึกดำบรรพ์ คือ ซากและร่องรอยของสิ่งมีชีวิตทั้งพืชและสัตว์ที่เคยอาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างๆ ซึ่งเมื่อสิ่งมีชีวิตตายลง ในบางสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ซากสิ่งมีชีวิตดังกล่าวอาจไม่ย่อยสลาย แต่จะถูกทับถมและฝังตัวอยู่ในชั้นตะกอน กลายเป็นฟอสซิล ปัจจุบัน **นักบรรพชีวิน (paleontologist)** ใช้ฟอสซิลในการศึกษาประวัติความเป็นมาของพื้นที่ต่างๆ ซึ่งสามารถบอกได้ทั้งอายุหรือช่วงเวลาของเหตุการณ์ หรือบางครั้งอาจจะบอกถึงสภาพแวดล้อมในแต่ละช่วงเวลานั้นด้วย

ฟอสซิลดัชนี (fossil index) คือ ซากของสิ่งมีชีวิตที่เคยแพร่กระจายอยู่โดยทั่วไปหรือทั่วโลก แต่มีชีวิตอยู่ในช่วงสั้นๆ และสูญพันธุ์ไป ได้แก่ ไทรโลไบต์ แกรพโตไลต์ ฟิวซูลินิด เป็นต้น ซึ่งการที่พบฟอสซิลดัชนีในชั้นหินที่อยู่ต่างพื้นที่กัน นักวิทยาศาสตร์สามารถกำหนดได้ว่าหินที่พบฟอสซิลดัชนีดังกล่าวมีอายุในช่วงเดียวกัน

กระบวนการเกิดฟอสซิล (Fossilization)

1. **ส่วนที่แข็งของสิ่งมีชีวิต (hard part)** เมื่อสิ่งมีชีวิตล้มตายลงโครงสร้างส่วนที่เป็นของแข็ง เช่น กระดูก ฟัน กะดอง กะโหลก จะถูกทับถมอย่างรวดเร็ว ทำให้แบคทีเรียไม่สามารถเจริญเติบโตได้ ซึ่งเมื่อเวลาผ่านไป ตะกอนกลายเป็นหิน ซากสิ่งมีชีวิตเหล่านั้นจะกลายเป็นฟอสซิล นอกจากนี้ในกรณีของพื้นที่ซึ่งหนาวเย็น ความเย็นยังสามารถช่วยเก็บรักษาซากพืชซากสัตว์เอาไว้ได้เช่นกัน เช่น ซากช้างแมมมอท์ที่ถูกฝังอยู่ใต้ธารน้ำแข็งแถบไซบีเรีย เป็นต้น
2. **การกลายเป็นหิน (petrification)** โดยเมื่อสิ่งมีชีวิตตายลง ช่องว่างในโครงสร้างของสิ่งมีชีวิตอาจมีแร่เข้าไปตกผลึกทำให้แข็งขึ้น ซึ่งในกรณีนี้ฟอสซิลโดยส่วนใหญ่จะเป็นต้นไม้ เรียกว่า **ไม้กลายเป็นหิน (petrified wood)** ซึ่งเกิดจากการที่สารละลายซิลิกาไหลแทรกซึมและตกผลึกใหม่แข็งตัวอยู่ในช่องว่างภายในต้นไม้อายุ หรือบางครั้งเนื้อเยื่อ ผนังเซลล์ และส่วนแข็งอื่นๆ อาจถูกแทนที่ด้วยแร่ได้เช่นกัน เรียกว่า **กระบวนการแทนที่ (replacement)**

3. รอยพิมพ์ (mold) และ รูปหล่อ (cast) ในกรณีของส่วนที่แข็งของสิ่งมีชีวิต เช่น เปลือกแข็งของไทรโลไบต์ที่ถูกทับถมอยู่ในชั้นตะกอน เมื่อเวลาผ่านไปเปลือกหอยดังกล่าวอาจถูกละลายไปกับน้ำใต้ดิน เกิดเป็นรอยประทับอยู่บนชั้นตะกอน เรียกว่า **รอยพิมพ์ (mold)** และหากช่องว่างนี้มีแร่เข้าไปตกผลึกใหม่ จะเกิดเป็นฟอสซิลในลักษณะที่เรียกว่า **รูปหล่อ (cast)**

4. การเพิ่มคาร์บอน (carbonization) เกิดจากซากสิ่งมีชีวิตพวกใบไม้หรือสัตว์ขนาดเล็กที่ถูกทับถมด้วยตะกอนเนื้อละเอียด ซึ่งเมื่อเวลาผ่านไป ความดันที่เพิ่มขึ้นทำให้ส่วนประกอบที่เป็นของเหลวและก๊าซในซากสิ่งมีชีวิตถูกขับออก เหลือเพียงแต่แผ่นฟิล์มบางของธาตุคาร์บอน แต่หากแผ่นฟิล์มคาร์บอนดังกล่าวหลุดหายไป ร่องรอยที่ยังหลงเหลืออยู่ในชั้นตะกอนเนื้อละเอียดนี้จะเรียกว่า **รอยประทับ (impression)**

5. **อำพัน (amber)** ในกรณีของสิ่งมีชีวิตขนาดเล็กที่มีลักษณะบอบบางเช่น แมลง การเก็บรักษาให้กลายเป็นฟอสซิลในสภาพแวดล้อมแบบปกตินั้นเป็นไปได้ยาก วิธีการที่เหมาะสมสำหรับสิ่งมีชีวิตเหล่านี้ คือ การเก็บไว้ในยางไม้ ซึ่งยางไม้จะป้องกันสิ่งมีชีวิตขนาดเล็กดังกล่าว จากการทำลายโดยธรรมชาติ

6. **ร่องรอยของสิ่งมีชีวิต (track)** นอกจากนี้ฟอสซิลอาจรวมถึงร่องรอยที่เกิดจากสิ่งมีชีวิต เช่น รอยตีน รอยคืบคลาน รู โพรง ไข่ ก้อนหินที่สัตว์กินเข้าไป (gastrolith) เพื่อช่วยในการย่อยอาหารหรือแม้แต่ มูลสัตว์หรือเศษอาหารที่อยู่ในกระเพาะ (coprolite) ก็ถือเป็นฟอสซิลได้เช่นกัน

**แผนที่ 17 กิจกรรมบทบาทสมมติเลียนแบบสัตว์
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือจูเนียร์)**

สัปดาห์ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา 40 นาที

สาระสำคัญ

ลักษณะ เสียงและท่าทางของสัตว์เป็นพฤติกรรมของสัตว์ที่ใช้ในการส่งสัญญาณเพื่อติดต่อสื่อสารระหว่างกันและกัน การเรียนรู้เรื่องลักษณะ เสียงและท่าทางของสัตว์จะช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการใช้ชีวิตของสัตว์มากขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ลูกเสือสามารถบอกชื่อของสัตว์พร้อมท่าทางพร้อมเสียงร้องเลียนแบบเสียงของสัตว์ได้
2. เพื่อให้ลูกเสือกล้าแสดงออกได้
3. เพื่อให้ลูกเสือทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นอย่างสนุกสนานได้

สาระการเรียนรู้

- บทบาทสมมติเลียนแบบสัตว์

กิจกรรมการเรียนรู้

1. พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
2. เกม - เพลง
3. การสอนตามเนื้อหา
  - 3.1 ผู้กำกับลูกเสือนำเข้าบทเรียนด้วยการเล่านิทานเกี่ยวกับไก่แดงแสนขยันแล้วสนทนาเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในนิทาน โดยถามคำถาม เช่น
    - ในนิทานมีสัตว์อะไรบ้าง และมีรูปร่างลักษณะอย่างไร
    - ลูกเสือคิดว่าเราเลี้ยงสัตว์ไว้เพื่ออะไรและมีประโยชน์อย่างไร
    - ลูกเสือเคยไปเที่ยวที่ใดอีกบ้างที่มีสัตว์
  - 3.2 ลูกเสือสนทนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน แล้วให้อาสาสมัคร 2-3 คน ออกมาเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับสัตว์ชนิดต่างๆ ที่พบเจอให้เพื่อนฟัง
  - 3.3 แบ่งกลุ่มลูกเสือ กลุ่มๆ ละ 4-5 คนครูแจกบัตรภาพเช่น ม้า หมู วัว ไก่ เป็ด แมว สุนัข กลุ่มละ 1 ชุด แล้วสุ่มให้ลูกเสือแต่ละกลุ่มออกมาทำท่าทางพร้อมเสียงร้องเลียนแบบเสียงของสัตว์

3.4 ให้ลูกเสือแต่ละคนบอกชื่อสัตว์ที่รู้จักโดยไม่ให้ซ้ำกับเพื่อน มาคนละ 1 ชื่อ แล้วทำ
ท่าทางพร้อมเสียงร้องเลียนแบบเสียงของสัตว์ประกอบหลังจากที่บอกชื่อสัตว์นั้นๆ

4. ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

5. พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ธงลง เลิก)

สื่อการเรียนรู้

1. นิทานเรื่อง ไก่แดงแสนขยัน
2. แผนภูมิเพลง
3. บัตรภาพสัตว์ต่างๆ

การวัดผลประเมินผล

1. การร่วมกิจกรรม
2. สังเกตความสนใจความตั้งใจ
3. การตอบและการซักถาม

เนื้อหา
นิทานแม่ไก่แดงแสนขยัน

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีแม่ไก่น้อยตัวสีแดงตัวหนึ่งมันเป็นแม่ไก่ที่ขยันมาก ๆ มันตื่นแต่เช้าและยังทำงานหนักทุกๆ วันอีกด้วย

“ฉันต้องรีบทำงานบ้านและเตรียมอาหารเช้าให้เสร็จแล้วละ” แต่เพื่อนๆ ของมัน ทั้งเจ้าสุนัข เจ้าแมว และเจ้าห่านต่างก็เกียจกันไปหมดพวกมันแค่ชอบเล่นสนุกทุกๆ วันเท่านั้นวันหนึ่ง แม่ไก่แดงตัวน้อยอยากจะปลูกเมล็ดข้าวสาละ “ใครจะช่วยฉันปลูกข้าวสาละบ้าง”

“ไม่เอาอะ!” “ไม่เอาอะ!” “ไม่เอาอะ!”

“งั้น ฉันจะปลูกมันเอง” ไม่ช้า ต้นข้าวสาละทั้งหมดก็เติบโตสูงขึ้นเมื่อข้าวสาละเปลี่ยนสีจากสีเขียวไปเป็นสีทอง แม่ไก่แดงตัวน้อยก็ถามเพื่อนๆ ว่า “ใครจะช่วยฉันเก็บเกี่ยวข้าวสาละนี้บ้าง”

“ไม่เอาอะ!” “ไม่เอาอะ!” “ไม่เอาอะ!”

“งั้น ฉันจะตัดมันเอง” ไม่ช้า ข้าวสาละทั้งหมดก็ถูกตัดจนหมดแม่ไก่แดงตัวน้อยก็ดักข้าวสาละใส่ในรถเข็นแล้วถามว่า “ใครจะช่วยฉันมัดข้าวสาละพวกนี้บ้าง”

“ไม่เอาอะ!” “ไม่เอาอะ!” “ไม่เอาอะ!”

“งั้น ฉันจะมัดมันเอง” แม่ไก่แดงตัวน้อยอยากจะเก็บแอปเปิ้ลเลยถามว่า “ใครจะช่วยฉันเก็บแอปเปิ้ลบ้าง”

“ไม่เอาอะ!” “ไม่เอาอะ!” “ไม่เอาอะ!”

“งั้น ฉันจะเก็บมันเอง” ไม่ช้า แอปเปิ้ลทั้งหมดก็โดนเก็บแม่ไก่แดงตัวน้อยพร้อมที่จะล้างทำความสะอาดแอปเปิ้ลเลยถามว่า “ใครจะช่วยฉันล้างแอปเปิ้ลบ้าง”

“ไม่เอาอะ!” “ไม่เอาอะ!” “ไม่เอาอะ!”

“งั้น ฉันจะล้างมันเอง” ไม่ช้า แอปเปิ้ลทั้งหมดก็ถูกล้างจนสะอาดหมด แม่ไก่แดงตัวน้อยพร้อมที่จะตัดแอปเปิ้ลแล้วเลยถามว่า “ใครจะช่วยฉันตัดแอปเปิ้ลบ้าง”

“ไม่เอาอะ!” “ไม่เอาอะ!” “ไม่เอาอะ!”

“งั้น ฉันจะตัดมันเอง” ไม่ช้า แอปเปิ้ลทั้งหมดก็ถูกตัดจนหมดแม่ไก่แดงตัวน้อยพร้อมที่จะทำแอปเปิ้ลพายแล้ว เลยถามว่า “ใครจะช่วยฉันทำแอปเปิ้ลพายบ้าง”

“ไม่เอาอะ!” “ไม่เอาอะ!” “ไม่เอาอะ!”

“จ้ะ ฉันจะทำเอง” ไม่ช้า แอปเปิ้ลพายก็ทำเสร็จแม่ไก่แดงตัวน้อยพร้อมที่จะจัดโต๊ะแล้ว เลยถามว่า
 “ใครจะช่วยฉันจัดโต๊ะบ้าง”

“ไม่เอาอะ!” “ไม่เอาอะ!” “ไม่เอาอะ!”

“จ้ะ ฉันจะทำเอง” ไม่ช้า โต๊ะก็ถูกจัดจนเสร็จแม่ไก่แดงตัวน้อยพร้อมที่จะกินแอปเปิ้ลพายแล้ว เลยถามว่า
 “ใครจะช่วยฉันกินแอปเปิ้ลพายบ้าง”

“ฉันเอง!” “ฉันเอง!” “ฉันเอง!”

“ไม่ให้เธอหรอก! ไม่ให้เธอหรอก! ไม่ให้เธอหรอก! เพราะว่าพวกเธอไม่ช่วยฉันเลย ฉันก็จะกินมันเอง
 ทั้งหมดเนี่ยแหละ” และเธอก็ทำเช่นนั้น

“อืมมมม....รสชาติจิงเลย! อร่อยจิง อร่อยจิง!”

กิจกรรมบทบาทสมมติ

บทบาทสมมติจากจินตนาการของเด็กๆ นั้น เป็นกิจกรรมที่เด็กๆ คิดค้นและเล่นกับจินตนาการ เรียกว่า กิจกรรมการเล่นบทบาทสมมติ (Role Play) ซึ่งนับเป็น กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กๆ ได้ใช้จินตนาการอันบรรเจิด ได้ใช้สมองทางด้านอารมณ์ ความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งนำไปสู่ประโยชน์มากมายในการกระตุ้น และส่งเสริมศักยภาพทางสมองของน้องๆ อย่างรอบด้าน

ข้อดีของการเล่นบทบาทสมมติ

1. **ส่งเสริมด้านความคิดสร้างสรรค์** ด้วยกิจกรรมล่องเรือให้เด็กๆ เล่นบทบาทสมมติว่ากำลังนั่งอยู่บนเรือ โดยเด็กๆ จะเชื่อมโยงความคิดว่าเวลาพ่อแม่พาเด็กๆ ไปขึ้นเรือต้องเจอกับพายุ ฝนตก และเมื่อเจอเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด เด็กๆ จะเรียนรู้ทักษะการเอาตัวรอดนี้จากบทบาทที่สมมติขึ้นนั่นเอง ซึ่งเป็นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กโดยตรง จากการให้เด็กได้คิดจินตนาการจากบทบาทสมมติ และเรื่องราวต่างๆ เท่ากับเป็นการกระตุ้นความคิด แล้วเด็กจะเกิดความรู้สึกลึกซึ้ง และอาจจะกลายเป็นแรงบันดาลใจในอนาคต
2. **ส่งเสริมด้านความจำ** เมื่อเด็กได้เล่นบทบาทสมมติ ซื่อบ้าง จำยถลาด น้องๆ จะต้องจดจำลักษณะสิ่งของ ประเภทสี ตามคำสั่ง โดยกิจกรรมดังกล่าวจะช่วยกระตุ้นให้น้องฝึกใช้จินตนาการ หรือบทบาทที่ใกล้เคียงของตัวละครนั้นๆ
3. **ส่งเสริมด้านภาษา** การเล่นบทบาทสมมติจากการเล่านิทานเป็นภาษาอังกฤษ เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร บางครั้งลูกอาจจะพูดคนเดียว แต่ก็เป็นการพูดกับเพื่อนในจินตนาการ กิจกรรมนี้นอกจากจะช่วยพัฒนาการเรียนรู้ด้านภาษาให้กับเด็กๆ แล้ว ผู้ปกครองยังสามารถสอดแทรกคำศัพท์ให้ลูกได้อีกด้วย ทำให้ลูกรู้จักคำศัพท์ต่างๆ เพิ่มมากขึ้น ยิ่งถ้ามีท่าทางประกอบจะยิ่งทำให้เด็กๆ เรียนรู้ทักษะด้านภาษาได้ดียิ่งขึ้น
4. **ส่งเสริมด้านอารมณ์และความรู้สึก** เป็นการฝึกให้เด็กๆ ได้เรียนรู้เรื่อง EQ และความรู้สึกเป็นอย่างดี โดยเฉพาะสำหรับวัยเด็กซึ่งเป็นวัยที่ชอบแสดงออกทางความรู้สึก กิจกรรมนี้จะช่วยกระตุ้นอารมณ์อีกเต็ม และช่วยให้น้องกล้าแสดงออก หากใครแพ้จะโดนตั้น จะกระตุ้นอารมณ์เสียใจ และรับมือกับพฤติกรรมที่ตามมา เป็นการสอนให้เด็กๆ ได้เรียนรู้เท่าทันอารมณ์ของตัวเอง รู้แพ้รู้ชนะ นอกจากนี้ กิจกรรมการเล่นบทบาทสมมติยังช่วยให้เด็กเป็นคนละเอียดอ่อน มีความเข้าใจในความรู้สึกของผู้อื่นจากการที่เด็กๆ ได้แสดงบทบาทสมมตินั้น
5. **ส่งเสริมด้านสังคม** กิจกรรมที่ร่วมทำกันเป็นกลุ่มจะช่วยพัฒนาทักษะด้านสังคมของเด็กได้เป็นอย่างมาก เด็กๆ จะได้เรียนรู้ที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น รู้จักปรับตัวเข้าหากัน นอกจากนี้ยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เกิดความรักและสามัคคีอีกด้วย

บัตรภาพสัตว์

**แผนที่ 18 กิจกรรมงานประดิษฐ์จากเศษวัสดุ
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือเนียร์)**

สัปดาห์ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา 40 นาที

สาระสำคัญ

กิจกรรมงานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการประยุกต์ใช้สิ่งของต่างๆในการประดิษฐ์

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ลูกเสือสามารถประดิษฐ์สิ่งของจากเศษวัสดุได้
2. เพื่อให้ลูกเสือสามารถปรับตัวในการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้

สาระการเรียนรู้

การประดิษฐ์สิ่งของจากเศษวัสดุ

กิจกรรมการเรียนรู้

1. พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
2. การสอนตามเนื้อหา
  - 2.1 ผู้กำกับนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการให้ลูกเสือเข้าแถวแบบครึ่งวงกลม
  - 2.2 ผู้กำกับและลูกเสือท่องคำคล้องจอง "ของเล่นของใช้"
  - 2.3 ผู้กำกับสนทนากับลูกเสือเกี่ยวกับของเล่นที่ลูกเสือชอบ
  - 2.4 ผู้กำกับสาธิตการประดิษฐ์กระทงกระทงดอกไม้จากขวดน้ำ โดยใช้อุปกรณ์ดังนี้
“ขวดน้ำ กระจาดสีชมพู กระจาดสีขาว ตาปลอมลูกปัด กาว”
3. ผู้กำกับวาดแบบหลอดบนกระดาษและตัดหูทั้ง 2 ข้าง โดยใช้กระจาดสีชมพูและกระจาดสีขาว เมื่อตัดเสร็จแล้วทากาวติดกัน ก็จะได้หูทั้ง 2 ข้าง ส่วนลำตัว นำกระจาดสีชมพูมาวัดความยาวของขวดพลาสติก และพับกระดาษตามแนวยาว ตัดกระดาษตามแนวยาว นำกระดาษที่ตัดแล้วมาพับครึ่งวาดสีเหลี่ยมยาวเพื่อทำรูหยอดเหรียญ แล้วตัดออก ติดหูลงกับลำตัว แล้วคว่ำกระจาดโดยเอาหูสีชมพูอยู่ด้านบนของขวดน้ำ และใช้คัตเตอร์กรีดเป็นรูหยอดเหรียญ ทำจุดตำแหน่งขา และใช้ลูกปัดติด
4. ผู้กำกับแจกอุปกรณ์ให้ลูกเสือแต่ละกลุ่ม ลูกเสือลงมือประดิษฐ์กระทงกระทงดอกไม้จากขวดน้ำ ครูคอยดูแลอย่างใกล้ชิด

5. ลูกเสือแต่ละกลุ่มนำผลงานมาโชว์ พร้อมกับนำเสนอผลงานตนเอง
6. ผู้กำกับและลูกเสือช่วยกันสรุปประโยชน์ที่ได้จากการประดิษฐ์สิ่งของจากเศษวัสดุ

สื่อการเรียนการสอน

1. คล้องจอง "ของเล่นของใช้"
2. อุปกรณ์ประดิษฐ์กระปุกออมสินจากขวดน้ำ
  - ขวดน้ำ
  - กาว
  - กระดาษสีชมพู กระดาษสีขาว
  - คัตเตอร์
  - ตาปลอม
  - ลูกปัด

การวัดผลประเมินผล

1. ความสนใจและความตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างรูปแบบและการใช้สี

เนื้อหา

คำคล้องจอง "ของเล่นของใช้"

สิ่งประดิษฐ์

ความหมายของสิ่งประดิษฐ์

สิ่งประดิษฐ์ หมายถึง สิ่งที่เกิดจากการใช้ความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์สร้างหรือประดิษฐ์ขึ้นตามวัตถุประสงค์ที่หลากหลาย หรือเพื่อความสวยงาม หรือประดับตกแต่งหรือเพื่อประโยชน์ใช้สอย

ความเป็นมาของสิ่งประดิษฐ์ สิ่งประดิษฐ์เกิดขึ้นเพราะมนุษย์เป็นผู้สร้างผู้พัฒนา ปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงแบบ ผลงานด้วยความคิดสร้างสรรค์ที่มีอยู่ในแต่ละบุคคล มีวัตถุประสงค์ในการสร้างสิ่งประดิษฐ์เพื่อตอบสนอง ความต้องการด้านประโยชน์ใช้สอย งานประดิษฐ์มีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของคนไทยตั้งแต่สมัยโบราณ เกี่ยวข้องกับขนบธรรมเนียมและประเพณีทางศาสนาหลักการสร้างสรรค์งานประดิษฐ์ การสร้างสรรค์งานประดิษฐ์ให้ประดิษฐ์ให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนต้องมีความพึงพอใจ ในการทำงาน โดยยึดหลักการดังนี้

1. หมั่นศึกษาหาความรู้ในงานที่ตนเองสนใจ โดยศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญการในชุมชนการโรงเรียน จากตัวอย่างสิ่งประดิษฐ์ที่สนใจ
2. ศึกษาหลักการ วิธีการ หรือขั้นตอนการปฏิบัติงาน ในการประดิษฐ์ชิ้นงานโดยการวิเคราะห์ด้วยตนเองหรือศึกษาจากผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ หรือจากสื่อต่าง ๆ เช่น วารสาร หนังสือ เป็นต้น
3. ทดลองการปฏิบัติการประดิษฐ์ ผู้เรียนต้องศึกษาค้นคว้าและทดลองปฏิบัติตามแนวคิดที่ได้สร้างสรรค์ไว้ และมีการปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องจนสำเร็จเป็นชิ้นงานประดิษฐ์ที่พึงพอใจ

ข้อมูลจาก : <https://1th.me/zvukx> ติดตามการประดิษฐ์ กระปุกออมสินอู๊ดอู๊ด (ฉบับเต็ม) ได้ <https://www.youtube.com/watch?v=VYZfBo8WkBW>

แผนที่ 19 กิจกรรมการเรียนรู้เรื่องทิศทั้ง 4
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือจูเนียร์)

สัปดาห์ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา 40 นาที

สาระสำคัญ

การเรียนรู้เรื่องทิศทั้ง 4

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ลูกเสือการเรียนรู้เรื่องทิศทั้ง 4
2. เพื่อให้ลูกเสือทำกิจกรรมร่วมกันผู้อื่นได้
3. เพื่อให้ลูกเสือรู้จักการปฏิบัติตามคำสั่งได้

สาระการเรียนรู้

การเรียนรู้เรื่องทิศทั้ง 4 ได้แก่ ทิศเหนือ ทิศใต้ ทิศตะวันตก ทิศตะวันออก

กิจกรรมการเรียนรู้

1. พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
2. เพลง-นิทาน (เพลงสวัสดี/นิทานเรื่องตามล่าหาตัวง)
3. การสอนตามเนื้อหา
  - 3.1 ผู้กำกับนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการทบทวนความจำในเรื่องการหันซ้าย ขวา หน้า และ หลัง
  - 3.2 ผู้กำกับให้ลูกเสือเล่นเกมหันซ้าย ขวา หน้า หลัง ตามลำดับ
  - 3.3 ผู้กำกับสร้างข้อตกลงขณะที่ทำกิจกรรมโดยให้ลูกเสือกางแขนออกโดยหันหน้าไปทางดวงอาทิตย์ ทางด้านหน้าเรียกว่าทิศตะวันออก ด้านหลังเรียกว่าทิศตะวันตก มือซ้ายเป็นทิศเหนือ มือขวาเป็นทิศใต้
  - 3.4 ผู้กำกับสาธิตการให้ลูกเสื่อดูตามข้อตกลงที่มีร่วมกัน
  - 3.5 ให้ลูกเสือเล่นเกมตามคำสั่งที่ผู้กำกับและลูกเสียดกลงร่วมกัน 2-3 รอบ พักอิริยาบถของตนเอง
  - 3.6 ลูกเสือร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการหันซ้าย ขวา หน้า หลัง แล้วว่าทิศทั้ง 4 ทิศอยู่ทางด้านใดบ้าง
4. ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
5. พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ธงลง เลิก)

สื่อการเรียนการสอน

1. เพลง สวัสดิ์
2. นิทานประกอบรูปภาพ เรื่อง “ตามล่าหาด้วง”
3. เครื่องเคาะจังหวะ

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตจากการปฏิบัติกิจกรรม
2. สังเกตจากการปฏิบัติตามคำสั่ง

เพลงสวัสดิ์

สวัสดิ์ สวัสดิ์ สวัสดิ์ วันนี้เรามาร่วมกัน เธอกับฉันพบกันสวัสดิ์ (ซ้ำ)

นิทานเรื่อง ตามล่าหาด้วง

น.ส.อุทัยวรรณ ชิดสูงเนิน ผู้แต่ง

เตี๋ยกับหนูเป็นเพื่อนกัน ทั้งสองชอบไปไหนมาไหนด้วยกันเสมอๆ ไม่ว่าจะอยู่ที่บ้านหรือที่โรงเรียน เพราะทั้งสองคนเรียนอยู่โรงเรียนเดียวกัน และอยู่บ้านใกล้กันวันหนึ่ง เตี๋ยกับหนูชวนกันไปหาตัวด้วงที่อยู่ชายป่าใกล้ๆ กับโรงเรียน เขาทั้งสองเดินหาดังไปเรื่อย ๆ ก็ยังไม่พบด้วงเลย จึงเดินหาดังไปเรื่อยๆ จนหลงเข้าไปในป่าลึก เตี๋ยกับหนูหมุนตัวไปมาหาทางกลับออกจากป่าไม่ได้ ทั้งสองพยายามช่วยกันคิดหาทางออกจากป่า แล้วเขาก็พยายามคิดว่าระหว่างทางที่เดินมา สังเกตเห็นอะไรบ้าง เตี๋ยบอกว่า “พบต้นไม้ที่ยืนต้นตาย อยู่ทางทิศใต้ก่อนจะมาถึงที่นี่” ทั้งสองจึงเดินไปที่ต้นไม้ที่ตายนั้น หนูบอกว่า เขาสังเกตเห็น ก้อนหินก้อนใหญ่ตั้งอยู่เลยต้นไม้ไปทางซ้ายมือ ทั้งสองจึงเดินไปจนพบก้อนหินก้อนใหญ่สองก้อน ทั้งสองพยายามช่วยกันหาทางออกจากป่า โดยช่วยกันคิดว่าได้พบเห็นอะไรบ้างระหว่างทางที่เดินมา จนในที่สุด เตี๋ยกับหนูก็ออกจากป่าได้โดยไม่ได้ตัวด้วงเลย

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า การเป็นคนช่างสังเกต ช่วยให้ผ่านพ้นอุปสรรคไปได้

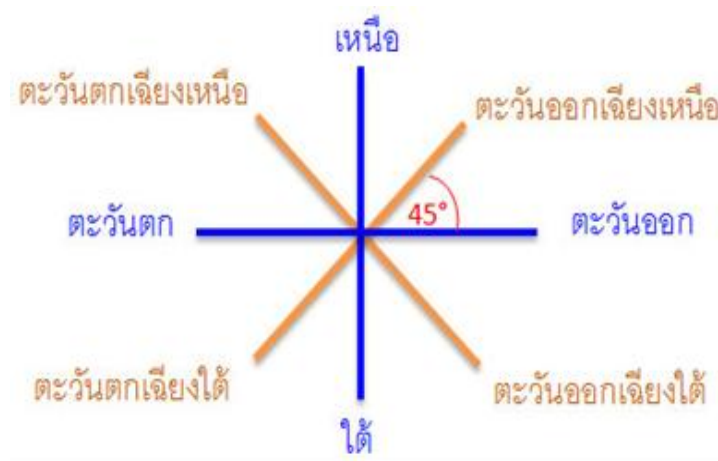
เนื้อหา

“ทิศ”

ทิศมีความสำคัญ ต่อลูกเสือทุกคน เพราะในการเดินทางไกลนอกจากจะต้องไปตามเส้นทางที่กำหนดให้แล้ว บางครั้งลูกเสือจะต้องเดินตามแผนที่ ที่ผู้กำกับกำหนดให้โดยอาศัยทิศและระยะทางเป็นตัวกำหนด ดังนั้นลูกเสือจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ทิศทิศที่สำคัญมี 4 ทิศ คือ

1. ทิศเหนือ
2. ทิศใต้
3. ทิศตะวันออก
4. ทิศตะวันตก

แต่ละทิศยังแบ่งครึ่งออกเป็นอีก 4 ทิศย่อย รวมเป็น 8 ทิศ ดังนี้

แต่ละทิศมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งดังนี้

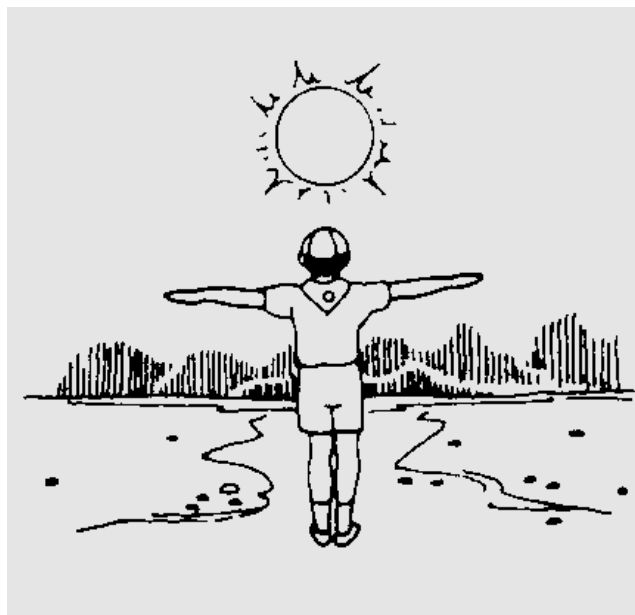
By : what998.blogspot.com

1.	ทิศเหนือ	0° หรือ 360°	อุดร	= N
2.	ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ	45°	อีสาน	= NE
3.	ทิศตะวันออก	90°	บูรพา	= E
4.	ทิศตะวันออกเฉียงใต้	135°	อาคเนย์	= SE
5.	ทิศใต้	180°	ทักษิณ	= S
6.	ทิศตะวันตกเฉียงใต้	225°	หริดี	= SW
7.	ทิศตะวันตก	270°	ประจิม	= W
8.	ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ	315°	พายัพ	= NW

2. การหาทิศด้วยวิธีการทางธรรมชาติ

เมื่อเราทราบว่าทิศมีความสำคัญอย่างไร กับลูกเสือ และลูกเสือก็ทราบแล้วว่าทิศสำคัญมีกี่ทิศขั้นต่อไปคือ ลูกเสือจะทราบด้วยตนเองอย่างไรว่า ทิศไหนคือทิศตะวันออก และทิศอื่นวิธีการที่จะทราบได้ก็คือ

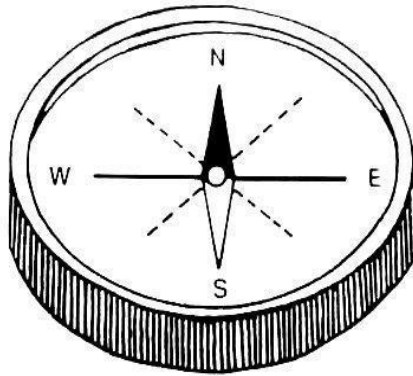
1. สังเกตจากดวงอาทิตย์ ดวงอาทิตย์จะขึ้นทางทิศตะวันออก และจะตกทางทิศตะวันตกเสมอ ถ้าอยากทราบทิศอื่น ให้ลูกเสือยืนกางแขนหันหน้าไปทางทิศที่ดวงอาทิตย์ขึ้น ข้างหน้าจะเป็นทิศตะวันออก ด้านหลังจะเป็นทิศตะวันตก ด้านซ้ายมือจะเป็นทิศเหนือ และด้านขวามือจะเป็นทิศใต้

2. สังเกตพระอุโบสถ พระอุโบสถในพระพุทธศาสนาเกือบทุกแห่งจะหันหน้าไปทางทิศตะวันออก รวมทั้งพระประธานที่อยู่ในอุโบสถด้วยว่าเมื่อทราบทิศตะวันออกแล้วการหาทิศอื่นก็สามารถจะหาได้ดังที่ลูกเสือทราบแล้ว

3. เข็มทิศ เข็มทิศเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการหาแนวทางทิศเหนือ มีขนาดเล็กกะทัดรัดเหมาะสำหรับพกติดตัวตามปกติปลายเข็มทิศด้านที่เป็นลูกศร (บางชนิดปลายเข็มด้านหนึ่งจะเป็นสีดำ เพื่อสะดวกต่อการดู) จะชี้ไปทางทิศเหนือเสมอ ด้านตรงข้ามจะเป็นทิศใต้

วิธีอ่านเข็มทิศให้วางเข็มทิศในแนวราบก่อนที่จะปรับทิศเมื่อเข็มหยุดนิ่งปลายลูกศรหรือปลายเข็มที่เป็นสีชี้ไปทางทิศใดก็ค่อยจับตัวเรือนของเข็มทิศเลื่อนไปจนกว่าปลายลูกศรจะชี้ไปที่เครื่องหมาย N แสดงว่าตรงทิศเหนือแล้ว ให้ลูกเสื่อยื่นหันไปทางทิศเหนือ กางแขนเหยียดตรงไปทางข้างทั้ง 2 ด้านทางขวามือ จะเป็นทิศตะวันออก ซ้ายมือจะเป็นทิศตะวันตก ด้านหลังเป็นทิศใต้

1. ฝึกการหาทิศ
2. ใช้ประกอบในการเดินทางไกล
3. ใช้ประกอบในการศึกษา

**แผนที่ 20 กิจกรรมการทรงตัวบนฐานต่างระดับ
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือจูเนียร์)**

สัปดาห์ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา 40 นาที

สาระสำคัญ

การเดินทรงตัวบนฐานต่างระดับเป็นการทรงตัวที่ช่วยในการฝึกสมาธิ และส่งเสริมความมั่นคงของร่างกาย

จุดประสงค์การเรียนรู้

3. เพื่อให้ลูกเสือสามารถเดินทรงตัวบนฐานต่างระดับได้
4. เพื่อให้ลูกเสือทำกิจกรรมร่วมกันผู้อื่นได้
5. เพื่อให้ลูกเสือรู้จักเก็บของเข้าที่เมื่อทำงานเสร็จ

สาระการเรียนรู้

การเดินทรงตัวบนฐานต่างระดับ

กิจกรรมการเรียนรู้

1. พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
2. เพลง-นิทาน
3. การสอนตามเนื้อหา
  - 3.1 ผู้กำกับนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการพาร้องเพลงตา หู จมูก
  - 3.2 ผู้กำกับยกตัวอย่างการเดินขึ้นบันไดเพื่อให้เห็นภาพการเดินทรงตัวที่ชัดเจน
  - 3.3 ผู้กำกับฝึกการทรงตัวของลูกเสือด้วยการให้เล่นเกมการทรงตัว โดยวิธีดังนี้
    1. เข้าแถวแบบตอนลึก
    2. ให้ลูกเสือเดินทรงตัวบนเส้นตรง โดยที่เท้าห้ามออกนอกเหนือจากเส้น
    3. ลูกเสือเริ่มการเดินบนฐานที่ต่างระดับด้วยการเดินขึ้นบันได ผู้กำกับคอยควบคุมดูแล
  - 3.4 ผู้กำกับและลูกเสือร่วมกันสรุปและอภิปรายเกี่ยวกับกิจกรรมการทรงตัวบนฐานต่างระดับ
4. ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
5. พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ธงลง เลิก)

สื่อการเรียนรู้

1. แผนภูมิเพลง ตา หู จมูก
2. เครื่องเคาะจังหวะ
3. พื้นที่ระดับบริเวณโรงเรียน

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการปฏิบัติตามคำสั่ง

เพลง ตา หู จมูก

ตา หู จมูก จับให้ถูก จับจมูกตา หู
 จับใหม่ จับให้ฉับ จับใหม่ จับให้ฉับ
 จับจมูก ตา หู จับ หู ตา จมูก

เนื้อหา

“ การทรงตัวบนฐานต่างระดับ ”

การพัฒนาการทรงตัว

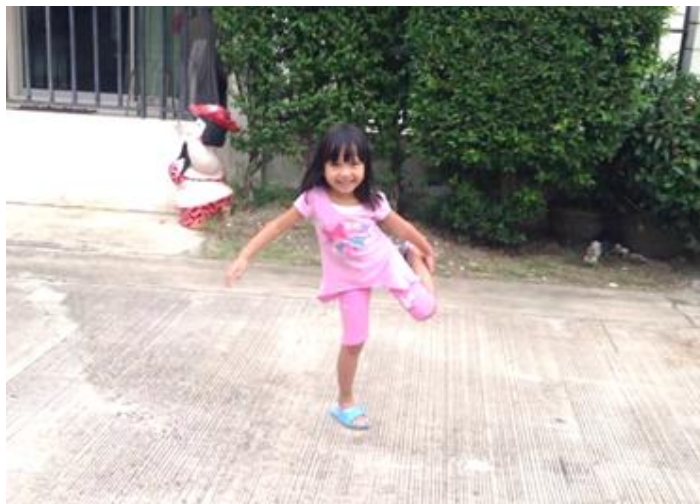
Balance การทรงตัว หมายถึง ความสามารถในการควบคุมร่างกายให้อยู่ในแนวตั้งตรง และการทำให้จุดศูนย์ถ่วงของร่างกาย (center of gravity) อยู่ภายในฐานรองรับ (base of support)

หลักการสำคัญ ความสมดุลในการทรงตัวของร่างกายเป็นสิ่งจำเป็นต่อการเคลื่อนไหวในชีวิตประจำวัน การทรงตัวต้องอาศัยการประสานงานระหว่างสมอง ระบบหูชั้นใน การมองเห็น และการรับรู้ของข้อต่อ และกล้ามเนื้อ

ระบบการมองเห็น การรับรู้ความรู้สึก และการทรงตัวของหูชั้นในจะถ่ายทอดข้อมูลของท่วงท่า และการเคลื่อนไหวของร่างกายโดยเฉพาะการเคลื่อนไหวของศีรษะ สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ระบบประสาทและกระดูก ข้อ และกล้ามเนื้อ จะทำให้เกิดการเคลื่อนไหวตอบสนองต่อระบบรับรู้ความรู้สึกของร่างกายและการเปลี่ยนท่วงท่าต่าง ๆ

การทรงตัวมี 2 ลักษณะ คือ

1. การทรงตัวอยู่กับที่ (Static balance) เช่น ยืนขาเดียว

2. การทรงตัวในขณะที่เคลื่อนไหว (Dynamic balance) เช่น เดินบนราว

จุดประสงค์และ ประโยชน์

- การฝึกสร้างความสมดุลในการทรงตัวจะช่วยลดปัญหาและป้องกันการหกล้มในผู้สูงอายุได้ หรือขณะที่ยังวัยกลางคนจะเดินมั่นคงขึ้น ไม่ข้อเท้าพลิกง่ายๆ
- เสริมสร้าง Joint Stability
- เสริมสร้างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ภายหลัง ankle injury or knee injury
- ผู้ป่วย ที่มีอาการ Neurological conditions (stroke, traumatic brain injuries) ควรฝึก
- ผู้ป่วย ที่มีอาการ Orthopedic injuries, especially ankle sprains/strains ควรฝึก
- ป้องกันการบาดเจ็บ
- เพิ่มความแข็งแรง และความยืดหยุ่นของร่างกาย

แผนที่ 21 กิจกรรมการผจญภัยในโรงเรียน (ลอดอุโมงค์)
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือจูเนียร์)

สัปดาห์ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา 40 นาที

สาระสำคัญ

การผจญภัยในโรงเรียน (ลอดอุโมงค์) ฝึกทักษะการเอาตัวรอด

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ลูกเสือสามารถผจญภัยในโรงเรียน (ลอดอุโมงค์) ได้
2. เพื่อให้ลูกเสือสามารถช่วยเหลือตัวเองและเอาตัวรอดเมื่อเจอสถานการณ์ที่จำเป็นได้
3. เพื่อให้ลูกเสือทำกิจกรรมร่วมกันผู้อื่นได้
4. เพื่อให้ลูกเสือรู้จักเก็บของเข้าที่เมื่อทำงานเสร็จ

สาระการเรียนรู้

การผจญภัยในโรงเรียน (ลอดอุโมงค์)

กิจกรรมการเรียนรู้

1. พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
2. เพลง-นิทาน
3. การสอนตามเนื้อหา
  - 3.1 ผู้กำกับให้ลูกเสือนั่งเข้าแถวแบบครึ่งวงกลม
  - 3.2 ผู้กำกับนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการสอบถามเรื่อง หมูป่าติดถ้ำขุนน้ำนางนอน ให้ลูกเสือช่วยกันแสดงความคิดเห็นว่า หมูป่าทั้ง 13 คน ใช้วิธีการใดในการใช้ชีวิตในถ้ำ และถ้าหากตนเองเป็นผู้ที่ติดอยู่ในถ้ำ จะรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างไร
  - 3.3 ผู้กำกับสร้างขอตกลงในการเข้าผจญภัยในอุโมงค์ ให้ลูกเสือเดินเข้าอุโมงค์ทีละคนจนครบทุกคน และสังเกตสิ่งที่มองเห็นในอุโมงค์ ขณะเดินลอดอุโมงค์
  - 3.4 หลังจากลูกเสือออกมาจากอุโมงค์แล้ว พักตามอิริยาบถของตนเอง
  - 3.5 ลูกเสืออภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการลอดอุโมงค์ว่าแต่ละคนพบอะไรบ้างเวลาลอดอุโมงค์
4. ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
5. พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ธงลง เลิก)

สื่อการเรียนการสอน

1. แผนภูมิเพลง สวัสดิ์
2. เครื่องเคาะจังหวะ
3. นกหวีด
4. ท่ออุโมงค์ของเล่นในบริเวณโรงเรียน
5. สีส้มอาหาร

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการเข้าร่วมกิจกรรม
3. สังเกตการอภิปรายผล

เพลง สวัสดิ์

สวัสดิ์ สวัสดิ์ วันนี้เรามาพบกัน เธอกับฉันพบกันสวัสดิ์

เนื้อหา

“กิจกรรมผจญภัย”

ความมุ่งหมายของกิจกรรมการผจญภัย

กิจกรรมผจญภัยเป็นวิชาหนึ่งของวิชาลูกเสือที่ถ้าทำให้ลูกเสือได้ใช้กำลังทั้งร่างกายกำลังความคิด การวิเคราะห์ ร่วมกันคิดแก้ไขปัญหา ช่วยกันทำอุปกรณ์ในการแก้ไขปัญหา ตลอดจนการตัดสินใจของนายหมู่ที่จะต้องดำเนินการไปเพื่อให้สามารถนำให้หมู่ของตน เพื่อให้ผ่านพ้นเหตุการณ์ที่เผชิญอยู่นั้นไปได้ด้วยความสำเร็จและปลอดภัยด้วยกันทั้งหมด

ประเภทกิจกรรมของการผจญภัย

1. กิจกรรมทางบก ได้แก่กิจกรรมที่จัดบนพื้นดินเช่นสะพานข้ามเชือก ไต่เขา ปีนกำแพง ลอดอุโมงค์

2. กิจกรรมทางน้ำ ได้แก่กิจกรรมที่จัดในแม่น้ำ ลำคลอง ทะเล ทะเลสาบ

3. กิจกรรมทางอากาศ ได้แก่กิจกรรมที่จัดในที่สูงเช่น การโรยตัว การช่วยเหลือคนจากที่สูงโดยใช้เชือกผูกเงื่อนช่วยให้เกิดความปลอดภัยเป็นต้น

หลักการจัดกิจกรรมผจญภัย

1. คำนึงถึงความเสี่ยง อันตรายและความปลอดภัย ในฐานะเรียนรู้เป็นอันดับแรก
2. ให้ตรวจสอบอุปกรณ์ และดูแลลูกเสือทำกิจกรรมขณะปฏิบัติกิจกรรมอย่างใกล้ชิด
3. กิจกรรมให้ท้าทายความสามารถ โดยคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคลและระดับช่วงวัย
4. มีความมุ่งหมายชัดเจนว่าจะพัฒนาเรื่องใดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ทักษะและคุณค่าที่ต้องการให้เกิด
ในฐานะเรียนรู้ (ใช้กำลัง ความคิด สนุกสนาน วิเคราะห์ แก้ไขปัญหา ความสามัคคี ระบบหมู่)
5. กิจกรรมมีความมุ่งหมาย เพื่อการฝึกและพัฒนาไม่ธรรมดา
6. ควรปล่อยให้เด็กทำกิจกรรมเป็นอิสระ แนะนำเท่าที่จำเป็น
7. คำสั่งในกิจกรรม ต้องกะทัดรัด ชัดเจน เข้าใจง่าย พร้อมกำหนดกรอบเวลาในการทำกิจกรรม
8. ให้ปฏิบัติตามคำสั่ง อย่างเคร่งครัด
9. แต่ละกิจกรรมควรมีคะแนนเป็นเกมแข่งขัน (ระบบหมู่, การเป็นผู้นำ, ความสามัคคีและความสำเร็จ)
10. ฐานกิจกรรมอาจสอดแทรก ตามเส้นทางขณะเดินทางไกล ตามภูมิประเทศที่เป็นป่าเขา พุ่มนา ป่าละเมาะ ต้นไม้ใหญ่
11. จัดฐานเรียนรู้เป็นวงกลม จัดฐานในที่กว้างให้มาก ผู้กำกับลูกเสือหันหน้าเข้าหาวงกลม ลูกเสือเรียนรู้เวียนฐานตามเข็มนาฬิกา
12. ให้สัญญาณการเปลี่ยนฐาน กำหนดเวลาเข้ากิจกรรมและเตรียมเปลี่ยนฐานเรียนรู้

แผนที่ 22 กิจกรรมธงชาติไทย – อังกฤษ – ญี่ปุ่น
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือเนียร์)

สัปดาห์ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา 40 นาที

สาระสำคัญ

การรู้จักประวัติและความหมายของธงชาติไทย – อังกฤษ – ญี่ปุ่น

จุดประสงค์การเรียนรู้

เพื่อให้ลูกเสือสามารถบอกชื่อ ประวัติและความหมายของธงแต่ละประเทศได้ (ไทย-อังกฤษ-ญี่ปุ่น)

สาระการเรียนรู้

ธงชาติไทย – อังกฤษ – ญี่ปุ่น

กิจกรรมการเรียนรู้

1. พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
2. เพลง
3. การสอนตามเนื้อหา
  - 3.1 ผู้กำกับให้ลูกเสือนั่งเป็นวงกลม
  - 3.2 ผู้กำกับนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการให้ลูกเสือดูธงชาติ และช่วยกันตอบว่า ธงชาติแต่ละผืนเป็นของประเทศใดบ้าง
  - 3.3 ผู้กำกับอธิบายประวัติและความหมายของธงชาติแต่ละประเทศให้ลูกเสือฟัง
  - 3.4 ผู้กำกับสรุปเนื้อหาโดยสุ่มจับธงชาติ และให้ลูกเสือช่วยกันบอกว่าธงชาติที่เห็นนั้นเป็นของประเทศอะไร และมีประวัติและความหมายอย่างไร
4. ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
5. พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ธงลง เลิก)

สื่อการเรียนการสอน

1. แผนภูมิเพลง
2. ธงชาติประเทศไทย- อังกฤษ – ญี่ปุ่น

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการเข้าร่วมกิจกรรม

เนื้อหา “ธงชาติไทย – อังกฤษ – ญี่ปุ่น” ธงชาติไทย

ความหมายของสีธงไตรรงค์คือ

ธงชาติไทย (Thailand National Flag) หรือธงไตรรงค์ เป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของประเทศไทย โดยถูกประกาศใช้เป็นธงประจำชาติตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว หรือล้นเกล้ารัชกาลที่ 6 ในปี พ.ศ. 2460 แทนธงแบบเดิมที่มีรูปช้างเผือกอยู่ตรงกลาง ซึ่งทำยากและใช้ไม่แพร่หลาย และมักจะมีการชักธงกลับหัวทำให้ไม่สวยงามอันเนื่องมาจากความไม่สมมาตรนั่นเอง จึงทรงออกแบบธงใหม่เป็นรูปแบบที่ใช้ในปัจจุบันและทรงพระราชทานนามธงชาติไทยว่า “ธงไตรรงค์”

คำว่า “ธงไตรรงค์” นั้น ได้มาจากการรวมกันของคำ 3 คำ คือคำว่า ธง คำว่าไตร (แปลว่า 3) และคำว่า รงค์ (แปลว่าสี) เมื่อรวมกันจึงแปลได้ว่า “ธงสามสี”

แต่ในการออกแบบธงชาติไทยหรือธงไตรรงค์ ล้นเกล้ารัชกาลที่ 6 ทรงมีพระราชดำริที่จะให้ธงนี้สามารถชักขึ้นด้านไหนก็ได้ จะกลับหัวกลับหางอย่างไรก็จะเป็นแบบเดิมทุกประการ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าออกแบบมาเป็นธงแบบ 3 สี 5 แถบ ดังที่เราเห็นกันอยู่ในปัจจุบัน

ความหมายของสีในธงชาติไทย

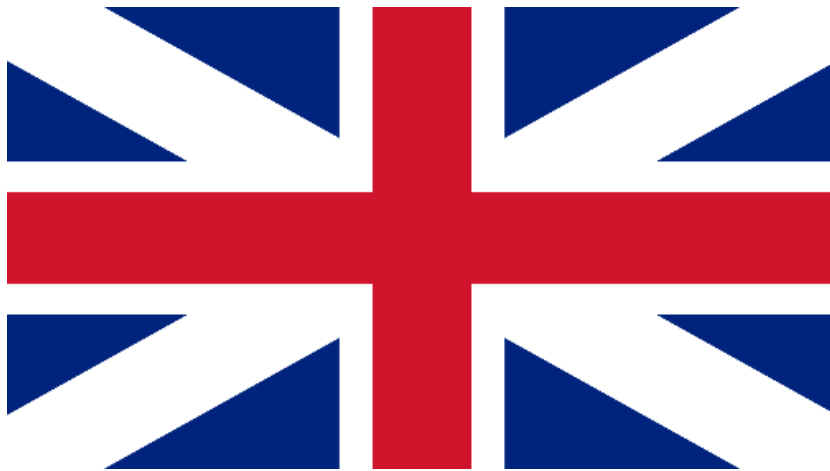
ธงชาติไทยประกอบไปด้วย 3 สี 5 แถบ ซึ่งมีความหมายดังนี้

1. สีแดง หมายถึง ชาติ หรือความเป็นชนชาติไทย ความเป็นแผ่นดินไทย
2. สีขาว หมายถึง ศาสนา หรือลัทธิความเชื่ออันบริสุทธิ์
3. สีน้ำเงิน หมายถึง พระมหากษัตริย์ ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐต่อประเทศชาติและอาณา

ประชากรราษฎรทั้งปวง

ส่วนสาเหตุที่ออกแบบให้เป็นธง 5 แถบนั้นก็ดังที่ได้กล่าวแล้วข้างต้นว่า เพื่อให้เกิดความสมมาตร ไม่ว่าจะชักธงขึ้นด้วยด้านหน้า ด้านหลัง กลับหัวกลับหางอย่างไร ธงชาติไทยของเราก็จะปรากฏให้เห็นเป็นแบบเดิมทุกประการ ซึ่งนับได้ว่าเป็นทรงมีพระปรีชาชาญในการออกแบบเป็นอย่างมาก และแสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาที่ฉลาดล้ำลึกของบรรพบุรุษไทย

ธงชาติอังกฤษ

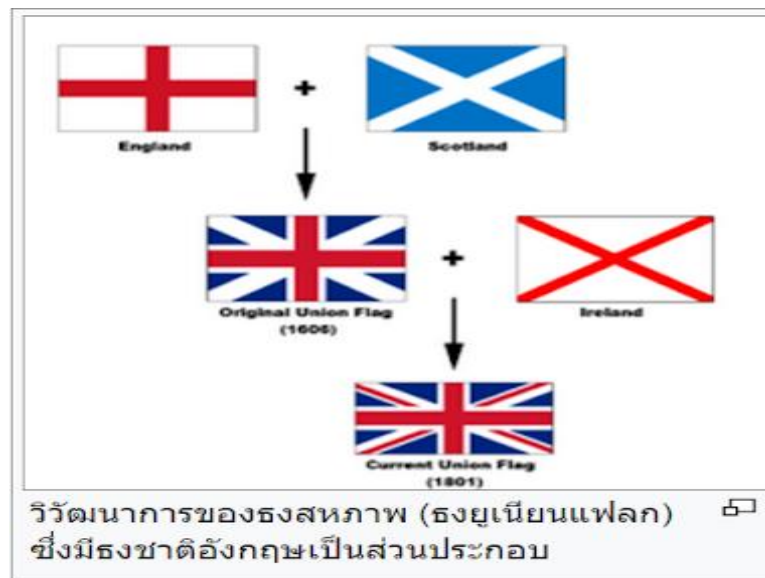

ธงสหภาพ (อังกฤษ: Union Flag) หรือเรียกกันโดยทั่วไปว่า ยูเนียนแจ็ก (Union Jack) เป็นธงชาติสหราชอาณาจักร[1] ทั้งยังได้รับการใช้อย่างเป็นทางการและกึ่งทางการในรัฐสมาชิกเครือจักรภพบางรัฐ เช่น ในประเทศแคนาดาที่ซึ่งธงนี้มีนามตามกฎหมายว่า "ราชวัชสหภาพ" (Royal Union Flag)[2] ธงสหภาพยังใช้อย่างเป็นทางการในดินแดนโพ้นทะเลบางดินแดนของอังกฤษ ทั้งยังปรากฏในธงของบางประเทศซึ่งเคยเป็นเมืองขึ้นอังกฤษด้วย

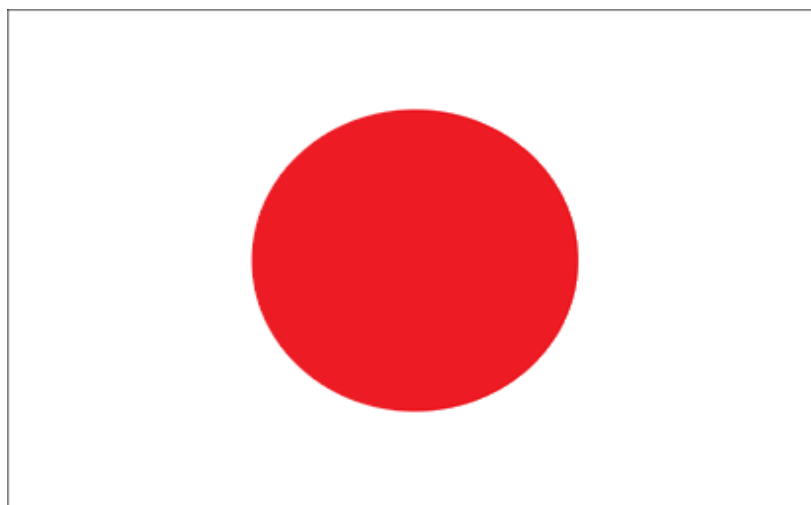
ธงสหภาพมีกำเนิดย้อนหลังไปถึงปี 1603 เมื่อพระเจ้าเจมส์ที่ 6 แห่งสกอตแลนด์ เสวยราชย์เป็นพระเจ้าเจมส์ที่ 1 แห่งอังกฤษและไอร์แลนด์ เป็นอันรวมแผ่นดินอังกฤษ สกอตแลนด์ และไอร์แลนด์เป็นสหภาพหนึ่งเดียว กระนั้น แต่ละรัฐยังคงดำรงเอกราชอยู่มิได้ขึ้นแก่กัน วันที่ 12 เมษายน 1606 จึงมีการตราพระราชกฤษฎีกาให้มีธงใหม่เพื่อใช้เป็นสัญลักษณ์ระหว่างประเทศอังกฤษและประเทศสกอตแลนด์ พระราชกฤษฎีกานี้ให้รวมธงอังกฤษ (ธงพื้นขาวมีกางเขนสีขาวซึ่งเรียก "กางเขนนักบุญ

จอร์จ" อยู่ตรงกลาง) เข้ากับธงสกอตแลนด์ (ธงพื้นน้ำเงินมีกางเขนไขว้สีขาวซึ่งเรียก "กางเขนนักบุญแอนดรูว" อยู่ตรงกลาง) เรียกว่า "ธงแห่งบริเตนใหญ่" ซึ่งก็คือ ธงผืนแรกแห่งสหภาพ

รูปแบบปัจจุบันของธงสหภาพมีขึ้นในสหภาพบริเตนใหญ่และไอร์แลนด์เมื่อปี 1801[3] โดยรูปแบบนี้รวมเอาลักษณะของชาติประจํารัฐทั้งสามนั้นเข้าไว้ คือ ธงรูปกางเขนสีขาวของนักบุญจอร์จ (อังกฤษ) ธงรูปกางเขนไขว้สีขาวของนักบุญแพทริก (ไอร์แลนด์) และธงรูปกางเขนไขว้สีขาวของนักบุญแอนดรูว (สกอตแลนด์)

ธงชาติญี่ปุ่น

ธงชาติญี่ปุ่น (ญี่ปุ่น: 日本の国旗 โรมาจิ: Nipponnokokki) หรือรู้จักในชื่อ นิซโซกิ (ญี่ปุ่น: 日章旗 โรมาจิ: Nisshōki ทับศัพท์: ธงพระอาทิตย์) หรือชื่อ ฮิโนมารุ (ญี่ปุ่น: 日の丸 โรมาจิ: Hinomaru ทับศัพท์: วงกลมดวงอาทิตย์) เป็นธงประจำชาติของประเทศญี่ปุ่น มีลักษณะเป็นธงรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าพื้นสีขาว กึ่งกลางธงเป็นรูปวงกลมสีแดง หมายถึง พระอาทิตย์

มีตำนานเล่าว่าธงฮิโนมารุถือกำเนิดขึ้นในระยະที่มองโกลรุกรานญี่ปุ่นช่วงพุทธศตวรรษที่ 18 โดยพระภิกษุในพระพุทธศาสนารูปหนึ่งชื่อนิจิเร็ง ได้คิดแบบธงพระอาทิตย์ขึ้นถวายสมเด็จพระจักรพรรดิญี่ปุ่น ซึ่งเป็นที่นับถือจากชาวญี่ปุ่นว่าทรงสืบเชื้อสายมาจากสุริยเทวีอามาเทราสุ ในความจริงแล้ว เป็นที่รู้กันว่าสัญลักษณ์รูปพระอาทิตย์มีอยู่ในพัดญี่ปุ่นของพวกซามูไรช่วงพุทธศตวรรษที่ 17 และใช้กันทั่วไปในธงรบของซามูไรในช่วงพุทธศตวรรษที่ 20 - 21 ซึ่งเป็นยุครณรัฐ (ยุคเซ็นโงกุ) เมื่อประเทศญี่ปุ่นเปิดประเทศค้าขายกับชาติตะวันตกในวันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2397 ธงฮิโนมารุจึงเริ่มมีฐานะเป็นธงราชการที่ใช้ชักบนเรือญี่ปุ่นทั้งหมด

ต่อมาใน พ.ศ. 2411 ตรงกับรัชสมัยเมจิ ธงฮิโนมารุก็ได้รับการพิจารณาให้ใช้เป็นธงชาติในเชิงปฏิบัติ (de facto national flag) และมีการรับรองให้ใช้เป็นธงสำหรับเรือค้าขายของเอกชน (civil ensign) ตามพระบรมราชโองการเลขที่ 57 ลงวันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2413 อย่างไรก็ตาม ธงนี้ก็ยังมิได้มีการรับรองเป็นธงชาติอย่างเป็นทางการ ตราบจนวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ. 2542 จึงได้มีพระบรมราชโองการเลขที่ 127 รับรองให้ใช้ธงฮิโนมารุเป็นธงชาติตามกฎหมาย และกำหนดสัดส่วนธงไว้ว่า เป็นธงรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า พื้นสีขาว กว้าง 2 ส่วน ยาว 3 ส่วน ตรงกลางเป็นรูปวงกลมสีแดง มีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 3 ใน 5 ส่วน ตามความกว้างของธง

แผนที่ 23 กิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (จิตรล)
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือจูเนียร์)

สัปดาห์ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา 40 นาที

สาระสำคัญ

ลูกเสือได้เรียนรู้เกี่ยวกับอวัยวะที่ใช้ในการรับรู้รสชาติ เพื่อบอกความเชื่อมโยงของการรับรู้
 ว่าเป็นอย่างไร เช่น รับรู้รสชาติเปรี้ยวจากการกินน้ำมะนาว เป็นต้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ลูกเสือสามารถบอกความสำคัญของลิ้นได้
2. เพื่อให้ลูกเสือสามารถจัดกลุ่มอาหารที่มีรสชาติเหมือนกันได้
3. เพื่อให้ลูกเสือสามารถบอกตำแหน่งรับรู้รสชาติอาหารได้บ้าง

สาระการเรียนรู้

กิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น(จิตรล)

กิจกรรมการเรียนรู้

1. พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
2. เพลง-นิทาน
3. การสอนตามเนื้อหา
  - 3.1 ผู้กำกับนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการพาร้องเพลงประสานสัมผัสพร้อมให้ลูกเสือทำท่าทางตามเพลง
  - 3.2 ผู้กำกับให้ลูกเสื่อดูภาพลิ้นและถามว่าลิ้นมีความสำคัญอย่างไร และผู้กำกับอธิบาย
 ความสำคัญและการรับรู้รสของลิ้นให้ฟัง
  - 3.3 ผู้กำกับให้ลูกเสือแบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม และให้แต่ละกลุ่มปิดตาและชิมของที่อยู่ใน
 กล่องที่ได้เตรียมไว้
  - 3.4 เมื่อแต่ละกลุ่มชิมเสร็จ ให้เขียนคำตอบรสชาติที่ได้ชิมลงในกระดาษ โดยแยกหมวดหมู่ของ
 รสชาติให้ชัดเจน เช่น รสเปรี้ยว : มะนาว, ส้มโอ รสขม : มะระ เป็นต้น
  - 3.5 ลูกเสือแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอของกลุ่มของตนเอง และอธิบายการวิเคราะห์รสชาติ
 ผู้กำกับร่วมเฉลยคำตอบไปพร้อมๆกับลูกเสือ
4. ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
5. พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ธงลง เลิก)

สื่อการเรียนการสอน

1. แผนภูมิเพลง
2. ผ้าสำหรับปิดตา
3. สำหรับชิมรส (มะยม มะขาม น้ำผึ้ง น้ำเชื่อม มะระ ฟักทะลายโจร พริก ขิง ส้ม มะม่วงเปรี้ยว บอระเพ็ด)

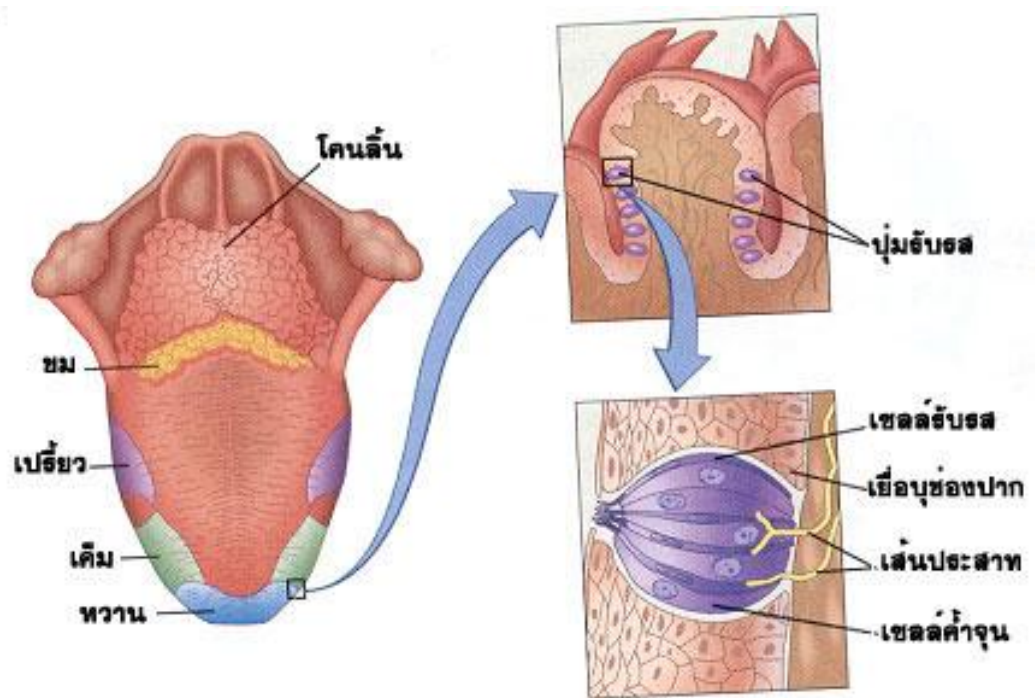
การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการเข้าร่วมกิจกรรม
3. สังเกตการอภิปรายผล

เพลง ประสาทสัมผัส

ก เอาไว้ที่แก้ม ป เอาไว้ที่ปาก
 ต เอาไว้ที่ตา เอา ม ไว้ที่ จมูก
 ข เอาไว้ที่แขน เอา ฟ แพนไว้ในดวงใจ

เนื้อหา “ลิ้น”

ลิ้นเป็นอวัยวะในช่องปาก ทำหน้าที่ช่วยคลุกเคล้าอาหารและรับรู้ความรู้สึกเกี่ยวกับรสชาติของอาหาร การที่ลิ้นสามารถรับรู้รสชาติของอาหารได้นั้น เพราะมีอวัยวะในการรับรู้รส เรียกว่า ตุ่มรับรส (taste buds) อยู่บนลิ้น

ตุ่มรับรส

มีลักษณะกลมรี ประกอบด้วยเซลล์รูปทรงกระสวย และปลายเส้นประสาทที่รับรู้รสสามเส้น ตุ่มรับรสส่วนใหญ่พบที่ด้านหน้า และด้านข้างของลิ้น ส่วนบนของต่อมทอนซิล เพดานปาก และหลอดคอ พบเป็นส่วนน้อย จากการทดลองแล้วปรากฏว่า ตุ่มรับรสมีอย่างน้อยที่สุด ประมาณ 4 ชนิดด้วยกัน ซึ่งจะคอยรับรสแต่ละอย่าง คือ

1. รสหวาน
2. รสเค็ม
3. รสขม
4. รสเปรี้ยว

ตุ่มรับรสเหล่านี้จะอยู่ตามบริเวณต่างๆ บนลิ้น

การรู้รส

การรู้รสเป็นความรู้สึกที่เกิดได้โดยปฏิกิริยาทางเคมี คือ เมื่ออาหารเข้าสู่ปาก อาหารก็จะทำปฏิกิริยากับน้ำย่อยและน้ำลายในปาก เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเคมี ซึ่งกระตุ้นให้ตุ่มรับรสที่เคยรับการเปลี่ยนแปลงทางเคมี รับรู้ถึงรสชาติของอาหาร แล้วส่งความรู้สึกผ่านเส้นประสาทสมองสามเส้นเข้าสู่ระบบประสาทส่วนกลาง เพื่อ แปลความหมายที่สมองว่าเป็นรสอะไร และแปลความหมายว่าร้อนหรือเย็นได้ด้วย

มนุษย์สามารถแยกการรู้รสต่างๆ ได้อย่างง่ายๆ 4 รส ด้วยกันคือ

1. รสหวาน (sweet) เกิดจากสารเคมีหลายชนิด ได้แก่ น้ำตาล แอลกอฮอล์ กรดอมิโน และเกลืออนินทรีย์ของตะกั่ว

2. รสเค็ม (salty) เกิดจากอนุของเกลือ

3. รสขม (bitter) เกิดจากสารสองชนิดโดยเฉพาะ คือ

3.1 สารอินทรีย์ที่มีโมเลกุล

3.2 พวกอัลคาลอยด์ ซึ่งได้แก่ยาหลายชนิด เช่น ควินิน กาเฟอีน สตริกนิน เป็นต้น

4. รสเปรี้ยว (sour) เกิดจากความเป็นกรด

จากการทดสอบความไวในการรับรู้รสชนิดต่างๆ พบว่า มนุษย์มีความรู้สึกเกี่ยวกับรสได้ไวที่สุด ซึ่งคาดคะเนว่าเป็นกลไกตามธรรมชาติที่มีป้องกันตัว โดยสังเกตได้จาก การกินอาหารที่มีรสขมมากๆ มนุษย์หรือสัตว์จะคายอาหารออก ซึ่งนับว่าเป็นผลดี เพราะสารพิษหลายอย่างในธรรมชาติมีรสขมจัด

เมื่อเราไม่สบาย ลิ้นจะมีฝ้าขาว ทำให้ไม่รู้สึก จึงกินอาหารไม่อร่อย และเบื่ออาหาร ถ้าไม่สบาย ต้องดื่มน้ำบ่อยๆ กินอาหารที่มีประโยชน์ และพักผ่อนให้เพียงพอ

การดูแลรักษาลิ้น

ในยามปกติ เราก็ควรระวังรักษาลิ้นมิให้เป็นโรคหรืออันตรายต่างๆ ด้วยการทำความสะอาดลิ้นอยู่เสมอ เวลากินอาหารควรค่อยๆ เคี้ยว ไม่ควรรีบร้อน เพราะอาจกัดลิ้นตนเองเป็นแผลได้และไม่ควรกิน อาหารที่ร้อนมากๆ หรืออาหารที่มีรสเผ็ดจัด เปรี้ยวจัด เพราะทำให้ลิ้นชาได้ หมั่นสังเกตว่าลิ้นเป็นฝ้าขาว หรือเป็นแผลหรือไม่ ถ้ามีอาการผิดปกติดังกล่าวก็ควร ปรึกษา

แผนที่ 24 กิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (ฟังเสียง)
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือจูเนียร์)

สัปดาห์ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา 40 นาที

สาระสำคัญ

ลูกเสือได้เรียนรู้เกี่ยวกับการฝึกทักษะการรับรู้เกี่ยวกับเสียง เพื่อบอกความเชื่อมโยงของการรับรู้ว่าเป็นอย่างไร เกิดจากสิ่งใด

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ลูกเสือสามารถบอกความสำคัญของการฟังได้
2. เพื่อให้ลูกเสือสามารถบอกได้ว่าเสียงเกิดขึ้นจากสิ่งใด

สาระการเรียนรู้

กิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (ฟังเสียง)

กิจกรรมการเรียนรู้

1. พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
2. นิทาน
3. การสอนตามเนื้อหา
  - 3.1 ผู้กำกับให้ลูกเสือนั่งเป็นวงกลมและนั่งสมาธิ 1 นาที
  - 3.2 ผู้กำกับนำเข้าบทเรียนด้วยการถามคำถามว่า ขณะที่หลับตานั่งสมาธิอยู่ ลูกเสือได้ยินเสียงอะไรบ้าง และเสียงนั้นๆเกิดจากสิ่งใด
  - 3.3 ผู้กำกับเตรียมอุปกรณ์ (โน้ตบุ๊กและผ้าคลุมแบบทึบ) สำหรับใช้ในกิจกรรมการเดาเสียง
  - 3.4 ผู้กำกับอธิบายวิธีการเล่นเกมคือ ให้ลูกเสือนั่งแถวหน้ากระดาน แถวละ5คน พร้อมเว้นระยะห่าง และฟังเสียงจากโน้ตบุ๊กที่ผู้กำกับเปิด ผู้กำกับจะใช้ผ้าปิดหน้าจอทุกครั้งตอนเปิดเสียง
  - 3.5 ลูกเสือช่วยกันตอบว่าเสียงนั้นเป็นเสียงอะไร และเป็นเสียงที่เกิดจากสิ่งใด
  - 3.5 ผู้กำกับเฉลยคำตอบ
4. ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
5. พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ธงลง เลิก)

สื่อการเรียนการสอน

1. แผนภูมิเพลง
2. โน้ตบุ๊กและผ้าคลุมแบบทึบ
3. วิดีโอเสียงต่างๆ

การวัดผลประเมินผล

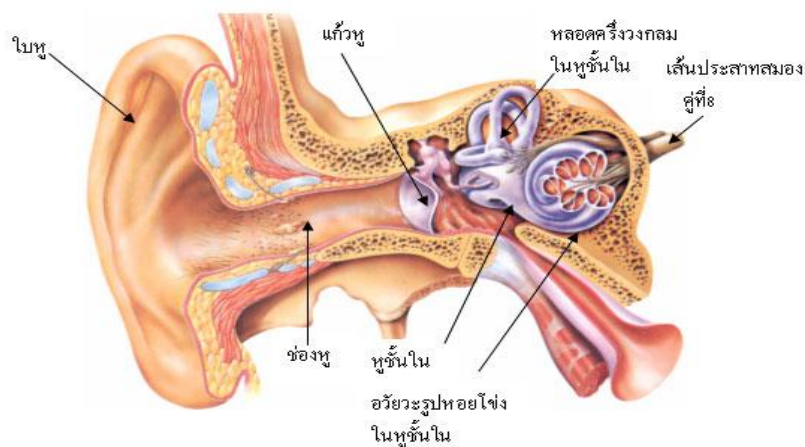
1. สังเกตความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการเข้าร่วมกิจกรรม

เนื้อหา

“ การได้ยิน, การฟัง ”

เราสามารถได้ยินเสียงที่แตกต่างกัน หลายพันเสียงตั้งแต่เสียงหวานของไวโอลิน จนถึงเสียงอึกทึกครึกโครมของรถจักรยานยนต์ เพราะเรามีอวัยวะรับเสียงที่สำคัญคือ “หู” ซึ่งเป็นอวัยวะรับสัมผัสที่ทำหน้าที่ทั้งการได้ยินและการทรงตัว ส่วนของหูเกือบทั้งหมดจะซ่อนอยู่ภายในกะโหลกศีรษะโดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้ หูชั้นนอก หูชั้นกลาง และหูชั้นใน ดังภาพ

ภาพจำลองแสดงหูและลักษณะภายในของหู

ที่มา : สารานุกรมพื้นฐานของร่างกายมนุษย์ (2545) หน้า 46

หูชั้นนอก

ประกอบด้วยใบหู และรูหู

โครงสร้างของใบหูเป็นกระดูกอ่อนจะทำหน้าที่รับและรวบรวมคลื่นเสียงให้ผ่านช่องหูชั้นนอก ภายในรูหูจะมีต่อมสร้างไขมันมาเคลือบไว้ ทำให้ผนังรูหูไม่แห้งและป้องกันอันตรายไม่ให้แมลงและฝุ่นละอองเข้าสู่ภายใน ป้องกันการติดเชื้อแบคทีเรียและเชื้อราเมื่อมีจำนวนมากจะสะสมกลายเป็นขี้หูซึ่งจะหลุดออกมาเอง จึงไม่ควรแคะหูบ่อยๆ เพราะเป็นการกระตุ้นให้ต่อมสร้างขี้หูเพิ่มขึ้น ซึ่งอาจเป็นอันตรายถึงเยื่อแก้วหูได้ ถ้าแคะหูลึกไปถึงเยื่อแก้วหูทำให้เยื่อแก้วหูขาดและอาจกลายเป็นคนหูหนวกได้ ส่วนเยื่อแก้วหู (eardrum หรือ tympanic membrane) เป็นรอยต่อระหว่างหูชั้นนอกกับหูชั้นกลาง ลักษณะเป็นเยื่อบางๆ กั้นอยู่ สามารถสั่นได้เมื่อได้รับคลื่นเสียงเหมือนกับหนังหน้ากลองเมื่อถูกตีและส่งแรงสั่นสะเทือนเข้าไปในหูชั้นกลาง

หูชั้นกลาง

มีลักษณะเป็นโพรง ติดต่อกับโพรงจมูกและมีท่อติดต่อกับคอหอยเรียกว่า ท่อยูสเตเชียน (eustachian tube หรือ auditory tube) ปกติท่อนี้จะปิด แต่ขณะเคี้ยวหรือกลืนอาหารท่อนี้จะขยับเปิดเพื่อปรับความดัน 2 ด้านของเยื่อแก้วหูให้เท่ากัน ความแตกต่างระหว่างความดันอากาศภายนอกและภายในหูชั้นกลางอาจทำให้เยื่อแก้วหูถูกดันให้โป่งออกหรือถูกดันเข้า ทำให้การสั่นและการนำเสียงของเยื่อแก้วหูลดลง หากมีการอุดตันของท่อนี้จะทำให้หูอื้อหรือปวดหู ร่างกายจึงมีการปรับความดันในช่องหูชั้นกลางโดยผ่านแรงดันอากาศบางส่วนไปทางท่อยูสเตเชียน ซึ่งถ้ามีเชื้อโรคในคอหรือจมูกจะมีผลให้เชื้อโรคเข้าสู่หูชั้นกลางทางท่อนี้และทำให้เกิดการอักเสบในหูได้ง่ายขึ้น

ประโยชน์ของการฟัง

1. การฟังช่วยให้การพูดสมบูรณ์ องค์ประกอบของการพูดที่สำคัญ ได้แก่ ผู้ส่งสาร ตัวสาร สื่อ และจะสมบูรณ์ไม่ได้ถ้าหากการพูดนั้นไม่มีผู้ฟัง การฟังที่ดีจะช่วยให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผล และเกิดการตอบสนองได้อย่างถูกต้อง
2. การฟังทำให้ได้รับความรู้ ความคิด ทักษะคติ การฟังทำให้ได้รับรู้เรื่องราวที่แปลกใหม่ของบุคคลที่เราสนทนารวมทั้งเรื่องราวต่างๆอีกมากมายที่ยังไม่เคยได้ยินมาก่อน และสามารถนำไปใช้ประยุกต์กับชีวิตประจำวัน การทำงาน และนำไปขยายผลต่อได้
3. การฟังทำให้ได้รับความเพลิดเพลิน การเลือกฟังสิ่งที่ เป็นประโยชน์ทำให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ รวมทั้งก่อให้เกิดความสนุกสนานอีกด้วย
4. การฟังช่วยให้เปลี่ยนทัศนคติ และช่วยยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น การฟังมากทำให้ผู้ฟังมองโลกได้กว้างขึ้น ยอมรับความเป็นจริง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น นอกจากนั้นการฟังคำสั่งสอน คำพูดที่เป็นคติสอนใจ คำพูดที่ดีงาม คำพูดที่เป็นคติเตือนใจ จะช่วยปลอบประโลมใจ สร้างกำลังใจ และช่วยยกระดับจิตใจให้สูงขึ้นด้วย

5. การฟังทำให้เกิดวิจารณ์ญาณ การฟังด้วยปัญญาทำให้สามารถรับรู้เรื่องราวได้อย่างละเอียด ถูกต้องและลึกซึ้งรู้จักแยกเหตุแยกผลได้ สามารถตัดสินเรื่องที่ได้ฟังว่าเป็นไปได้หรือเป็นไปได้เพราะอะไร และถ้าหากควรเชื่อหรือไม่ควรเชื่อเพราะอะไร
6. การฟังทำให้เกิดปฏิกิริยาฉิวพรึบ การฟังมากและฟังด้วยความตั้งใจ รู้จักสังเกตและวิเคราะห์ ทำให้สามารถอ่านความรู้สึกนึกคิด และรู้เท่าทันในการกระทำของผู้อื่น รู้จักการวิเคราะห์พฤติกรรม จะช่วยให้การดำเนินชีวิตเกี่ยวกับเรื่องการตัดสินใจไม่ผิดพลาด

แผนที่ 25 กิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (ดมกลิ่น)
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือจูเนียร์)

สัปดาห์ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา 40 นาที

สาระสำคัญ

ลูกเสือได้เรียนรู้เกี่ยวกับการฝึกทักษะการรับรู้จากการดมกลิ่น เพื่อบอกความเชื่อมโยงของการรับรู้ว่าเป็นอย่างไร เกิดจากสิ่งใด

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ลูกเสือสามารถบอกความสำคัญของการดมกลิ่นได้
2. เพื่อให้ลูกเสือได้ฝึกทักษะในการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น

สาระการเรียนรู้

กิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (ดมกลิ่น)

กิจกรรมการเรียนรู้

1. พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ชงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
2. เพลง-นิทาน
3. การสอนตามเนื้อหา
  - 3.1 ผู้กำกับให้ลูกเสือจำแนกกลิ่น 2 ประเภท คือ กลิ่นเหม็นและหอมจากประสบการณ์ที่เคยสัมผัสมา
  - 3.2 ผู้กำกับเตรียมกล่อง 5 กล่อง ภายในกล่องจะประกอบด้วย ดอกมะลิ, น้ำหอม, กลัวยหอม, หอมหัวใหญ่, กระเทียม ฯลฯ
  - 3.3 ผู้กำกับให้ลูกเสือผลัดเปลี่ยนกันออกมาดมสิ่งของจากแต่ละกล่องที่ได้จัดเตรียมไว้
  - 3.4 หลังจากลูกเสือทุกคนได้ทำการดมกลิ่นเสร็จสิ้นทุกคน ให้ลูกเสือวาดสิ่งที่ตนเองดมกลิ่นลงบนกระดาษ ลูกเสือช่วยกันสรุปผล และจำแนกประเภทกลิ่น
4. พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ชงลง เลิก)

สื่อการเรียนการสอน

1. แผนภูมิเพลง
2. กล่องสำหรับใส่สิ่งของ
3. ดอกมะลิ, น้ำหอม, กลัวยหอม, หอมหัวใหญ่, กระเทียม

4. กระดาษ, สีเทียน

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการเข้าร่วมกิจกรรม

เนื้อหา

“จมูกกับการดมกลิ่น”

จมูก เป็นอวัยวะรับความรู้สึกเกี่ยวกับกลิ่นในรูปของแก๊สใน จมูก มีหน่วยรับความรู้สึกต่อสิ่งเร้าที่เป็น ประเภตสารเคมีเช่นเดียวกับเซลล์รับรสของลิ้น การรับกลิ่นอาศัยเยื่อรับกลิ่นภายในจมูก การรับรสอาหารส่วนใหญ่ อาศัยกลิ่นประกอบด้วย สัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนมบางพวกจะมีจมูกไวต่อการรับกลิ่นมากเช่นพวกสัตว์มีกีบ สัตว์ฟันแทะและสัตว์กินเนื้อ สัตว์เหล่านี้จะมีจมูกอ่อนยาวมากและมีเยื่อรับกลิ่นยึดติดโดยตลอด การที่มีเซลล์รับกลิ่นมากทำให้สามารถ รับกลิ่นได้ดี

จมูกของคนแบ่งออกเป็น 3 บริเวณดังนี้

1. ส่วนแรกของลมหายใจเข้า (Vestibular region) ได้แก่รูจมูก และโพรงจมูกส่วนนอก เป็นส่วนแรกของจมูก เป็นทางผ่าน ของลมหายใจเข้า มีขนจมูกและต่อมน้ำมันอยู่ทั่วไปภายใต้กระดุกอ่อน ซึ่งเป็นส่วนปลายของจมูก

2. ส่วนหายใจ (Respiratory region) เป็นบริเวณที่เกี่ยวกับทางเดินของลมหายใจ เป็นส่วนที่ยาวที่สุด อยู่ลึกจากบริเวณทาง เข้ามีเยื่อบุผิวหลายชนิด บางชนิดเป็นเยื่อบุผิวที่มีซิเลีย ซึ่งมีสีชมพู ภายในมีต่อมเมือก และเส้นเลือดฝอย มาเลี้ยง อยู่มากมาย

3. ส่วนดมกลิ่น (Olfactory region) หรือบริเวณรับกลิ่น เป็นบริเวณที่มีการดมกลิ่นอยู่ที่ ส่วนบนและด้านหลังของ จมูกทั้งซ้าย และขวา ในจมูกแต่ละข้างมีพื้นที่ประมาณ 2.5 ตารางเซนติเมตร บริเวณรับกลิ่นด้านบนจะมีเยื่อเรียกว่า ออลแฟคทอรี เอปิทีเลียม เยื่อนี้มีสีเหลือง ที่เยื่อนี้จะมีตัว เซลล์ประสาทรับกลิ่น ฝังอยู่ประมาณ 60 ล้านเซลล์ เซลล์รับกลิ่นนี้เป็นเซลล์ประสาทชนิดสองขั้ว แต่ละเซลล์

มีเดนไดรต์ประมาณ 6 – 12 อัน การที่มีเดนไดรต์หลายอันทำให้มองเห็นเป็นเส้น ๆ จึงเรียก เดนไดรต์นี้ว่า แอร์หรือซีเลีย ซึ่งจะกระตุ้นแล้วส่งกระแสประสาทไปตามเส้นประสาทสมอง คู่ที่ 1 หรือเรียกว่า ออลแฟกทอรีแตรัค ไปยังสมองส่วนออลแฟกทอรีบัลล์ บริเวณจมูกส่วนนี้เต็มไปด้วยเยื่อเมือก และเซลล์หลายชนิด นอกจากนี้ช่องจมูกยังติดต่อกับคอหอยได้โดยมีรูเล็ก ๆ ทำให้ได้กลิ่นอาหารด้วยคุณสมบัติของตัวกระตุ้น ที่จะทำให้รับกลิ่นได้ดี

1. ต้องระเหยได้ สามารถระเหยเข้าสู่จมูกได้
2. ละลายน้ำได้เล็กน้อยเพื่อให้ละลายผ่านเยื่อเมือกเข้าสู่เซลล์รับกลิ่นได้
3. ละลายในไขมันได้ เพราะบริเวณ ออลแฟกทอรี แอร์ และปลายเซลล์รับกลิ่นประกอบด้วยไขมัน ในขณะที่เป็นหวัดจะรู้สึก คัดจมูก จมูกจะตันและเยื่อจมูกจะบวม ความสามารถในการรับกลิ่นจะหายไป แต่แต่ละคนมีความไวต่อกลิ่นไม่เหมือนกัน ผู้หญิงจมูกจะไว ต่อการรับกลิ่นได้ดีกว่าผู้ชาย

แผนที่ 26 กิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (การคลำ)
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือจูเนียร์)

สัปดาห์ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา 40 นาที

สาระสำคัญ

กิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น(การคลำ) เป็นการฝึกทักษะการรับรู้ในด้านของความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการได้สัมผัสกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงของสิ่งนั้นๆ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ลูกเสือสามารถบอกลักษณะของพื้นผิวที่ได้สัมผัสจากการคลำได้
2. เพื่อให้ลูกเสือทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. เพื่อให้ลูกเสือรู้จักเก็บของเข้าที่เมื่อทำงานเสร็จ

สาระการเรียนรู้

กิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (การคลำ)

กิจกรรมการเรียนรู้

1. พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
2. เกม
3. การสอนตามเนื้อหา
  - 3.1 ผู้กำกับให้ลูกเสือเข้าแถวแบบครึ่งวงกลม
  - 3.2 ผู้กำกับนำกล่องปริศนามาให้ลูกเสือสังเกต โดยที่ยังไม่ให้ลูกเสือเข้ามาสัมผัสหรือเข้ามาดูใกล้ๆ แล้วถามคำถามโดยใช้คำถามนำว่า
    - ลูกเสือจะทราบได้อย่างไรว่า มีสิ่งใดอยู่ในกล่อง
    - ลูกเสือต้องใช้วิธีอะไรในการสัมผัสแล้วถึงจะบอกได้ว่าสิ่งที่อยู่ในกล่องมีผิวสัมผัสนุ่มเรียบ หรือแข็ง
  - 3.3 ผู้กำกับเตรียมอุปกรณ์กล่องปริศนาในการทดลองผิวสัมผัส โดยในกล่องจะมีสิ่งของที่มีพื้นผิวต่างๆให้ลูกเสือได้ลองสัมผัส เช่น ไม้บล็อก ตุ๊กตาหมี สับปะรด
  - 3.4 ให้ลูกเสือทุกคนผลัดกันออกมาสัมผัสสิ่งที่อยู่ในกล่องปริศนา แล้วให้บอกสิ่งที่ลูกเสือได้สัมผัสมีพื้นผิวเป็นอย่างไร
  - 3.5 ลูกเสือช่วยกันแสดงความคิดเห็นว่าแต่ละกล่องมีผิวสัมผัสเป็นอย่างไร และคิดว่าสิ่งที่อยู่ใน

กล่องคืออะไร

3.6 ผู้กำกับเฉลยคำตอบในกล่องปริศนาทีละกล่อง แล้วให้ลูกเสือได้สัมผัสของในกล่องอีก 1 ครั้ง

3.7 ผู้กำกับและลูกเสือร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการสัมผัสสิ่งต่างๆต่าง ว่าเราสามารถบอกได้ว่าพื้นผิวที่เราสัมผัสมีลักษณะเป็นอย่างไร

4. ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

5. พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ธงลง เลิก)

สื่อการเรียนการสอน

1. กล่องปริศนา 3 กล่อง
2. บล็อกไม้ ตุ๊กตาหมี สับปะรด

การวัดผลประเมินผล

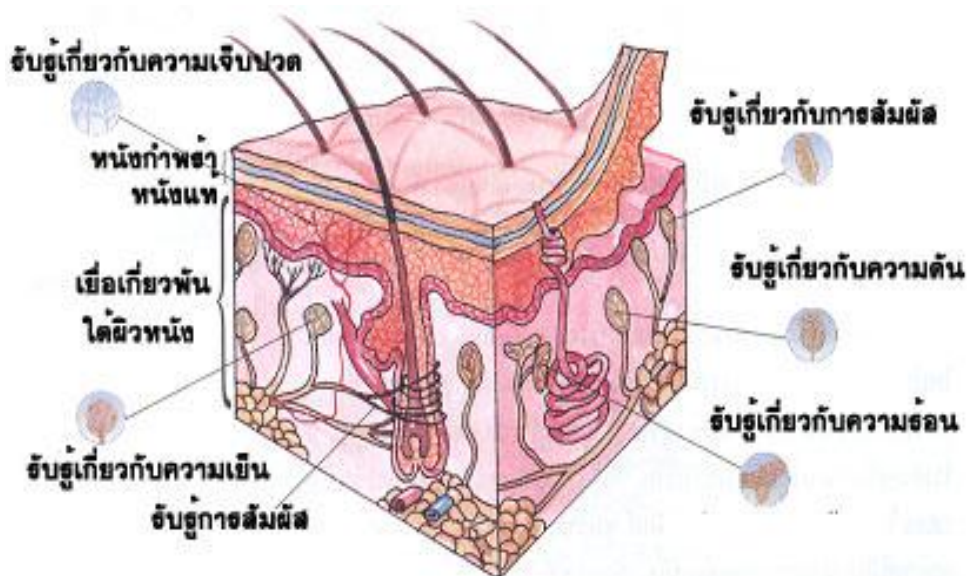
1. สังเกตความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการเข้าร่วมกิจกรรม
3. สังเกตจากการอภิปรายผล

เนื้อหา

“ผิวหนังกับการรับรู้ความรู้สึกสัมผัส (การคลำ)”

ผิวหนังนอกจากจะเป็นอวัยวะห่อหุ้มร่างกายแล้ว ยังเป็นอวัยวะรับรู้ความรู้สึกสัมผัสที่กว้างกว่าอวัยวะรับรู้ความรู้สึกอื่นๆ อีกด้วย เนื่องจากผิวหนังจะมีหน่วยรับรู้ความรู้สึกสัมผัสจำนวนนับล้านเซลล์ ที่ต้องสัมผัสกับสิ่งเร้าภายนอกมาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาเพื่อส่งข้อมูลไปยังสมองอย่างต่อเนื่องทำให้เรารับรู้สภาพแวดล้อมรอบตัวตลอดเวลา

ผิวหนังของคนมีพื้นที่มากมายแต่บางส่วนของผิวหนังอาจมีปลายประสาท (nerve ending) ซึ่งมีหน่วยรับรู้ความรู้สึกอยู่มากบ้างน้อยบ้างแตกต่างกัน โดยหน่วยรับรู้ความรู้สึกแต่ละชนิด จะไวต่อการกระตุ้นเฉพาะอย่างเช่น หน่วยรับรู้ความรู้สึกเกี่ยวกับความดันจะมีลักษณะคล้ายหัวหอมผ่าซีก และมีปลายประสาทเดนไดรต์อยู่ตรงกลาง มีเนื้อเยื่อเกี่ยวพันหุ้มปลายประสาทอยู่รอบๆ หน่วยรับรู้ความรู้สึกนี้ฝังลึกอยู่ในผิวหนังบริเวณของหนังแท้ (dermis) ส่วนหน่วยรับรู้ความรู้สึกเจ็บปวดจะมีปลายประสาทเดนไดรต์ที่แทรกอยู่ในชั้นหนังกำพร้า(epidermis) นอกจากนี้ใต้ชั้นหนังแท้ (dermis) ยังมีชั้นเนื้อเยื่อเกี่ยวพัน (subcutaneous tissue) อยู่อย่างหลวมๆ หน่วยรับรู้ความรู้สึกบางหน่วยอาจอยู่อย่างอิสระบางหน่วยพันอยู่รอบเส้นขน ดังนั้นเมื่อลูบเส้นขนเบาๆ ก็จจะรับรู้สัมผัสได้เช่นกัน

ภาพปลายประสาทที่ทำหน้าที่รับรู้ความรู้สึกต่างๆ บริเวณผิวหนัง

การที่ผิวหนังบางบริเวณมีหน่วยรับรู้ความรู้สึกสัมผัสมากกว่าส่วนอื่นทำให้ ผิวหนังส่วนนั้นไวต่อความรู้สึกมากกว่าผิวหนังส่วนอื่น จะเห็นได้จากภาพเปรียบเทียบด้านล่างโดยอวัยวะที่มีขนาดต่างกัน ภาพ แสดงถึงความไวในการรับรู้ความรู้สึกสัมผัสของอวัยวะนั้นๆ จากภาพจะเห็นได้ว่ามือและริมฝีปากเป็นส่วนที่รับรู้ความรู้สึกสัมผัสได้มาก

แผนที่ 27 กิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (การจำ)
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือจูเนียร์)

สัปดาห์ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา 40 นาที

สาระสำคัญ

กิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น(การจำ)การจำเป็นความสามารถในการเก็บข้อมูลและเรียกข้อมูลออกมาใช้ การเรียนรู้เรื่องการจำจะช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการจำและจัดการกับความจำของตนเองได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1.เพื่อให้ลูกเสือสามารถจำชื่อสัตว์เป็นภาษาอังกฤษได้(การจำ)
- 2.เพื่อให้ลูกเสือทำกิจกรรมร่วมกันผู้อื่นได้
- 3.เพื่อให้ลูกเสือรู้จักเก็บของเข้าที่เมื่อทำงานเสร็จ

สาระการเรียนรู้

กิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (การจำ)

กิจกรรมการเรียนรู้

1. พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
2. เพลง จำ จำ ลืม ลืม
3. การสอนตามเนื้อหา
  - 3.1 ผู้กำกับนำสนทนาเกี่ยวกับเนื้อเพลง จำ จำ ลืม ลืม เรื่องของความจำ การฝึกฝนความจำ
  - 3.2 ผู้กำกับนำบัตรภาพสัตว์มาให้ลูกเสือดู
  - 3.3 ผู้กำกับสอนลูกเสือพูดชื่อสัตว์เป็นภาษาอังกฤษและให้ลูกเสือออกเสียงตาม
  - 3.4 ลูกเสือจดจำชื่อภาษาอังกฤษและภาษาไทยของสัตว์ชนิดต่างๆ
  - 3.5 ผู้กำกับแบ่งกลุ่มลูกเสือออกเป็น 2 กลุ่ม ให้เล่นเกม พูดชื่อคำศัพท์ภาษาอังกฤษจากภาพ กลุ่มไหนตอบได้มากกว่า กลุ่มนั้นคือผู้ชนะ
  - 3.6 ผู้กำกับสรุปคะแนนกลุ่มที่ได้คะแนนมากกว่า ชนะ เป็นกลุ่มที่มีความจำดี
  - 3.7 ผู้กำกับและลูกเสือพูดชื่อสัตว์เป็นภาษาอังกฤษด้วยกันอีกครั้ง
4. ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
5. พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ธงลง เลิก)

สื่อการเรียนการสอน

1. เพลง จำ จำ ลืม ลืม
2. เครื่องเคาะจังหวะ
3. บัตรภาพสัตว์

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการเข้าร่วมกิจกรรม

เพลง จำ จำ ลืม ลืม

จำ จำ จำ บอกให้จำ   ทำไมถึงลืม
 ลืม ลืม ลืม บอกให้ลืมทำไมถึงจำ
 มันช่างน่าจำ   มันช่างน่าจำ บอกให้จำ
 ทำไมถึงลืม   บอกให้ลืม ทำไมถึงจำ

เนื้อหา

“ความจำของมนุษย์”

หากนึกย้อนกลับไปในช่วงวัยเด็ก สิ่งที่ทำให้เด็กๆ มีความสุข ก็คงจะหนีไม่พ้น “การ์ตูน” ไม่ว่าจะเป็นการ์ตูนญี่ปุ่นสุดคลาสสิกตลอดกาล การ์ตูนยุโรปสุดเก๋ หรือแม้กระทั่งการ์ตูนสนุกๆ ของไทยเรา เชื่อว่าทุกเช้าที่ตื่นมา ใครหลายคนคงต้องรีบมาเปิดโทรทัศน์เพื่อหาการ์ตูนที่ตนเองชื่นชอบ และสามารถเลียนแบบตัวละครนั้นได้ ทั้งน้ำเสียงและท่าทาง ซึ่งที่เด็ดสุดคือบางคนถึงขั้นต้องหาซื้อชุดของตัวละคร แต่งคอสเพลย์ ซื้อโมเดล หรือซื้อการ์ตูนเรื่องนั้นไว้เก็บสะสม

ตอนเด็กๆ มีใครชอบดูการ์ตูนบ้างไหมคะ? คนที่ชอบดูการ์ตูนนี้คงจะเข้าใจ...แค่ได้ยืนเพลงเปิดเรื่องก็เตรียมขนม นม เนย มานั่งรอหน้าจอทีวีแล้ว! วันนี้เราได้มา การ์ตูนที่อยู่ในความทรงจำวัยเด็ก อันแสนหวานของคุณๆ บ้าง ไปดูกันเลย!

มนุษย์เก็บความทรงจำประเภทต่างๆ สำหรับช่วงเวลาซึ่งแตกต่างกันไป ความทรงจำระยะสั้นคงอยู่ได้เพียงไม่กี่วินาทีจนถึงชั่วโมง ขณะที่ความทรงจำระยะยาวอยู่กับเราไปนานหลายปี นอกจากนี้ เรายังมี **ความจำเพื่อใช้งาน (Working memory)** อีกเช่นกัน ซึ่งมันช่วยให้เราเก็บข้อมูลเอาไว้ภายในใจด้วยเวลาจำกัดโดยการเน้นย้ำ ยกตัวอย่างเช่น เมื่อไรก็ตามที่เรากำลังจดจำหมายเลขโทรศัพท์ของใครสักคน เราจึงพยายามพูดกับตัวเองซ้ำแล้วซ้ำเล่า โดยกระบวนการเหล่านี้ถือเป็นช่วงที่ ความจำเพื่อใช้งาน กำลังประมวลอยู่

**แผนที่ 28 กิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (การเคลื่อนไหวหลบสิ่งกีดขวาง)
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือจูเนียร์)**

สัปดาห์ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา 40 นาที

สาระสำคัญ

การเคลื่อนไหวหลบสิ่งกีดขวาง เป็นการฝึกการเคลื่อนไหวของร่างกาย ที่ช่วยเสริมสร้างทักษะความคล่องแคล่วของสมรรถภาพร่างกาย ในการใช้ชีวิตประจำวัน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ลูกเสือรู้ถึงจุดมุ่งหมายของการเรียนกิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (การเคลื่อนไหวหลบสิ่งกีดขวาง)
2. เพื่อให้ลูกเสือมีความพร้อมและสนใจปฏิบัติกิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (การเคลื่อนไหวหลบสิ่งกีดขวาง)

สาระการเรียนรู้

จุดมุ่งหมายของปฏิบัติกิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (การเคลื่อนไหวหลบสิ่งกีดขวาง) และการปฏิบัติกิจกรรมของลูกเสือ

กิจกรรมการเรียนรู้

1. พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
2. การสอนตามเนื้อหา
  - 2.1 ผู้กำกับและลูกเสือร่วมกันท่องคำคล้องจอง ช้าย-ขวา แล้วทำท่าปรบมือเอียงไปทางซ้ายและทางขวา ตามจำนวนที่ กำหนดให้ในคำคล้องจองเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการเรียนรู้ขั้นต่อไป
  - 2.2 ผู้กำกับเปิดวิดีโอการหลบสิ่งกีดขวางของโรงเรียนอัสสัมชัญบุรีรัมย์ ของชั้นอนุบาล 2/3 พร้อมเปิดโอกาสให้ลูกเสือสนทนาซักถามจากสิ่งที่เห็นในวิดีโอภาพกิจกรรม"ข้ามสิ่งกีดขวางข้ามอุปสรรค" เป็นกิจกรรมสร้างความเพียรพยายามหัดคิดหัดทะลุทะลวง หาวิธีการแบบของตัวเองเพื่อเดินข้ามป็นข้ามกระโดดข้ามสิ่งกีดขวาง ให้ได้...ได้ๆ น่ารักมากแม้จะเป็นน้องเล็กตัวน้อย ก็คิดหาวิธีการและลองทำ โดยมีคุณครูและเพื่อนๆ พี่ๆ คอยลุ้นด้วยใจระทึกแล้วน้องน้อยกับพี่ใหญ่ก็สามารถผ่านกำแพงสูงชันขึ้นกันได้แบบของตัวเองขอปรบมือให้กับคนเก่งของเราครับ

- 2.3 ผู้กำกับสนทนาถึงกิจกรรม (การเคลื่อนไหวหลบสิ่งกีดขวาง) เป็นกิจกรรมสร้างความเพียรพยายาม ฝึกคิด ฝึกกระเษะ หาวิธีการแบบของตัวเองเพื่อเดินข้าม ปีนข้าม กระโดดข้าม สิ่งกีดขวาง โดยให้ลูกเสือคิดหาวิธีการและลองทำ โดยมีคุณครูและเพื่อนๆ พี่ๆ คอยลุ้นด้วยใจระทึก เมื่อลูกเสือทำได้ทุกคนช่วยกันปรบมือให้กับคนเก่งของเราพร้อมกัน
- 2.4 ผู้กำกับให้ลูกเสือลงมือปฏิบัติโดยฟังคำแนะนำของผู้กำกับลงมือทำด้วยความระมัดระวัง
- 2.5 ผู้กำกับและลูกเสือร่วมกันสรุปเกี่ยวกับปฏิบัติกิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (การเคลื่อนไหวหลบสิ่งกีดขวาง) และการปฏิบัติกิจกรรมของเด็ก เพื่อเตรียมความพร้อมให้เด็ก ๆ เรียนรู้ต่อไปในหน่วยอื่น ๆ
3. ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
4. พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ชงลง เลิก)

สื่อการเรียนการสอน

1. คำคล้องจอง ซ้าย – ขวา
2. วิดีโอการหลบสิ่งกีดขวางของโรงเรียนฮั่วเคี้ยวบุรีรัมย์ ของชั้นอนุบาล 2/3

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจจากการร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการซักถามและตอบคำถาม

คำคล้องจอง ซ้าย-ขวา

ปรบมือข้างซ้าย (ปรบมือข้างซ้าย 2 ครั้ง)

ปรบมือข้างขวา (ปรบมือข้างขวา 2 ครั้ง)

พวกเรามาสนุกเฮฮา ปรบมือข้างซ้าย ปรบมือข้างขวา

(เพิ่มจำนวนการปรบมือ 3, 4, 5, 6 ในครั้งต่อ ๆ ไป)

วิดีโอการการหลบสิ่งกีดขวางของโรงเรียนฮั่วเคี้ยวบุรีรัมย์ ของชั้นอนุบาล ๒/๓

https://www.youtube.com/watch?v=L_7eWhbwNWA

เนื้อหา

“การเคลื่อนไหวเบื้องต้น (BASIC MOVEMENT)”

การเคลื่อนไหวเบื้องต้น หมายถึงการนำทักษะการเคลื่อนไหวตามธรรมชาติของมนุษย์มาประกอบกับจังหวะหรือเสียงของดนตรี เป็นการวางรากฐานการเคลื่อนไหวที่ถูกต้อง เป็นการเสริมสร้างความแข็งแรง ความคล่องตัวและความสัมพันธ์ระหว่างระบบประสาทและกล้ามเนื้อในการเคลื่อนไหวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การเคลื่อนไหวเบื้องต้น (Fundamental Movement or Basic Movement) แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

- การเคลื่อนไหวแบบอยู่กับที่ (Non-Locomotor Movement)
- การเคลื่อนไหวที่เคลื่อนที่ (Locomotors Movement)

1. การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ (Non-Locomotors Movement) หมายถึงการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายโดยที่ร่างกายไม่ได้เคลื่อนที่จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งเช่นการเหวี่ยงแขน ขา การหมุนแขน ขา ลำตัว การก้ม เงย การบิดลำตัว การผลัก ดึง ดัน ฯลฯ

การก้มตัว(Bending) คือการงอข้อต่างๆของร่างกายที่จะทำให้ร่างกายส่วนบนเข้ามาใกล้ส่วนล่างของร่างกาย

การยืดหรือเหยียดตัว(Stretching) คือ การเคลื่อนไหวที่ตรงกันข้ามกับการก้มตัว โดยพยายามเหยียดทุกส่วนของร่างกายให้ได้มากที่สุด

การบิดตัว (Twisting) คือ การเคลื่อนไหวของร่างกาย โดยการบิดลำตัวท่อนบนไปรอบๆ

การหมุนตัว (Turning) คือ การหมุนตัวไปรอบๆร่างกายมากกว่าการบิดตัวโดยการหมุนรอบจุดใดจุดหนึ่ง

การแกว่งหรือเหวี่ยง (Swinging) คือ การเคลื่อนส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย แขน ขา ลำตัว ให้เป็นรูปโค้ง หรือแบบลูกตุ้มนาฬิกา

การเอียง (Swaying) คือ การพับลำตัวด้านข้างให้เป็นส่วนโค้งเข้าหาพื้น

การดัน (Pushing) คือ การเคลื่อนโดยการออกแรงกด การดันมักเป็นการดันออกจากร่างกาย

การดึง (Pulling) คือ การเคลื่อนไหวที่ตรงกันข้ามกับการดันคือ การออกแรงดึงเข้าหาร่างกายหรือดึงไปในทิศทางใดทางหนึ่ง

การโยกตัว (Rocking) คือ การย้ายน้ำหนักจากส่วนหนึ่งของร่างกายไปยังอีกส่วนหนึ่งของร่างกาย โดยส่วนทั้งสองจะต้องแตะพื้นคนละครั้งสลับกันไป

2. การเคลื่อนไหวที่เคลื่อนที่ (Locomotors Movement) หมายถึง การเคลื่อนไหวร่างกายโดยที่ร่างกายเคลื่อนที่จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง เช่นการเดิน การวิ่ง การกระโดด การลื่นไถล การกระโดดเขย่ง การวิ่งสลับเท้า และการควบม้า ฯลฯ

การเดิน (Walking) หมายถึง การถ่ายน้ำหนักตัวจากเท้าหนึ่งไปยังอีกเท้าหนึ่ง ในขณะที่เปลี่ยนน้ำหนักตัว เท้าข้างใดข้างหนึ่งจะอยู่กับพื้น และน้ำหนักของเท้าที่ลงสู่พื้นจะถ่ายจากส้นเท้าไปยังปลายเท้า

การวิ่ง (Running) หมายถึง การก้าวเท้าสลับกันที่ละข้าง โดยการถีบเท้าส่งตัวขึ้นพ้นพื้นงอเข่าสูง ถ่ายน้ำหนักตัวจากเท้าหลังไปเท้าหน้า ลงสู่พื้นด้วยปลายเท้าและในขณะที่ถ่ายน้ำหนักตัวเท้าทั้งสองไม่อยู่บนพื้น

การกระโดด (Jumping) หมายถึง การสปริงตัวขึ้นจากพื้นแล้วลงสู่พื้นด้วยเท้าทั้งสองพร้อมๆกัน

การสไลด์ (Sliding) หมายถึง การเคลื่อนที่ไปทางด้านข้าง โดยก้าวเท้าข้างใดข้างหนึ่งออกไปทางด้านข้าง แล้วลากเท้าอีกข้างหนึ่งไปชิด พร้อมกับเปลี่ยนน้ำหนักตัวมายังเท้าที่ลากเข้ามาชิด

การกระโดดเขย่ง (Hopping) หมายถึง การสปริงตัวขึ้นจากพื้นด้วยเท้าข้างใดข้างหนึ่ง แล้วลงสู่พื้นด้วยเท้าข้างเดิม

การก้าวกระโดดเขย่ง (Step-hop) หมายถึง เป็นการรวมท่าการเดินกับท่าการกระโดดเขย่งเข้าด้วยกัน เพื่อเคลื่อนที่ไปข้างหน้าและข้างหลัง

การวิ่งสลับเท้า (Skipping) หมายถึง การนำเอาท่าทางการวิ่งกับการกระโดดเขย่งมารวมกัน โดยการสปริงเท้าทั้งสองขึ้นพื้นพร้อมทั้งเท้าที่อยู่ข้างหลังเอาไว้ข้างหน้า ลงสู่พื้นด้วยปลายเท้าทั้งสองพร้อมกัน เท้าจะสลับกันนำตลอดการเคลื่อนไหว ถ้าเคลื่อนไปข้างหน้าน้ำหนักตัวจะอยู่ที่เท้าหน้า

การควมม้า (Galloping) หมายถึง การก้าวเท้าใดเท้าหนึ่งนำ แล้วก้าวอีกเท้าหนึ่งเข้าไปชิดสั้นเท้าหน้า โดยน้ำหนักตัวจะอยู่ที่เท้าหน้า เท้าไหนนำจะต้องนำตลอดและปลายเท้าไม่เปิด เป็นการเคลื่อนที่ไปข้างหน้า

การทำสอง - ก้าว (ก้าว-ชิด-ก้าว) (Two - Step) หมายถึง การก้าวเท้าไปข้างหน้า ดึงอีกเท้าเข้าไปชิดเท้าแรกทั้งน้ำหนักตัวไว้ที่เท้าหลังแล้วก้าวเท้าแรกไปข้างหน้า น้ำหนักตัวอยู่ที่เท้าหน้าเสมอ

การทำชาติช (Schottische) หมายถึง การนำเอาการเดินมารวมกับการกระโดดเขย่ง โดยเดินไป 3 ก้าว แล้วกระโดดเขย่งด้วยเท้าที่ก้าวเป็นครั้งที่ 3 (ก้าว-ก้าว-ก้าว-กระโดดเขย่ง)

การทำโพลก้า (Polka) หมายถึง การนำเอาท่า Two-Step มารวมกับการกระโดดเขย่ง ลักษณะการเดินคือ ก้าว-ชิด-ก้าว กระโดดเขย่ง

โด-ซิ-โด (Do-Si-Do) หมายถึง การเดินสวนทางไปมากับคู่เป็นวงกลม โดยเดินไปข้างหน้า ไหล่ขวาเฉียดกัน เดินถอยหลังไหล่ซ้ายเฉียดกัน

แผนที่ 29 กิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (การใช้ชีวิตร่วมกับธรรมชาติ)
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือจูเนียร์)

สัปดาห์ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา 40 นาที

สาระสำคัญ

สิ่งแวดล้อมหรือธรรมชาติล้วนแล้วแต่มีอิทธิพลต่อมนุษย์ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น มนุษย์ควรเรียนรู้การปรับในการใช้ชีวิตร่วมกับธรรมชาติ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ลูกเสือรู้ถึงจุดมุ่งหมายของการเรียนกิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (การใช้ชีวิตร่วมกับธรรมชาติ)
2. เพื่อให้ลูกเสือมีความพร้อมและสนใจปฏิบัติกิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (การใช้ชีวิตร่วมกับธรรมชาติ)

สาระการเรียนรู้

- ปฏิบัติกิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (การใช้ชีวิตร่วมกับธรรมชาติ)
- มนุษย์กับธรรมชาติ

กิจกรรมการเรียนรู้

1. พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
2. การสอนตามเนื้อหา
  - 2.1 ผู้กำกับให้ลูกเสือเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายไปทั่วบริเวณห้องอย่างอิสระตามที่ผู้กำกับให้สัญญาณเคาะจังหวะช้า – เร็ว สลับกัน ดังนี้
    - ผู้กำกับเคาะจังหวะช้า ให้เคลื่อนไหวร่างกายช้า - ผู้กำกับเคาะจังหวะเร็ว ให้เคลื่อนไหวร่างกายเร็ว
    - เมื่อได้ยินสัญญาณเคาะ 2 ครั้งติดกัน ลูกเสือหยุดการเคลื่อนไหวอยู่ในท่านั้นทันที
  - 2.2 ให้ลูกเสือปฏิบัติตามข้อ 1 ซ้ำหลาย ๆ ครั้ง เพื่อเตรียมความพร้อมในขั้นต่อไป
  - 2.3 ผู้กำกับพาลูกเสือสำรวจและชมธรรมชาติแวดล้อมรอบบริเวณโรงเรียนพร้อมกับพูดคุยและสนทนาจากสิ่งที่พบเห็นนอกห้องเรียน

- 2.4 ผู้กำกับและลูกเสือกลับเข้าห้องเรียนและสนทนาถึงสิ่งที่พบจากการสำรวจธรรมชาติ
แวดล้อมรอบบริเวณโรงเรียน ว่าพบอะไรบ้าง
- 2.5 ผู้กำกับเปิดวิดีโอการการใช้ชีวิตร่วมกับธรรมชาติให้ลูกเสือดูและสนทนาร่วมกัน
- 2.6 ผู้กำกับและลูกเสือร่วมกันสรุปเกี่ยวกับปฏิบัติกิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (การใช้
ชีวิตร่วมกับธรรมชาติ) จากนอกห้องเรียนและการดูวิดีโอ เพื่อเตรียมความพร้อมให้
ลูกเสือเรียนรู้ต่อไปในหน่วยอื่น ๆ
3. ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
4. พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ชงลง เลิก)

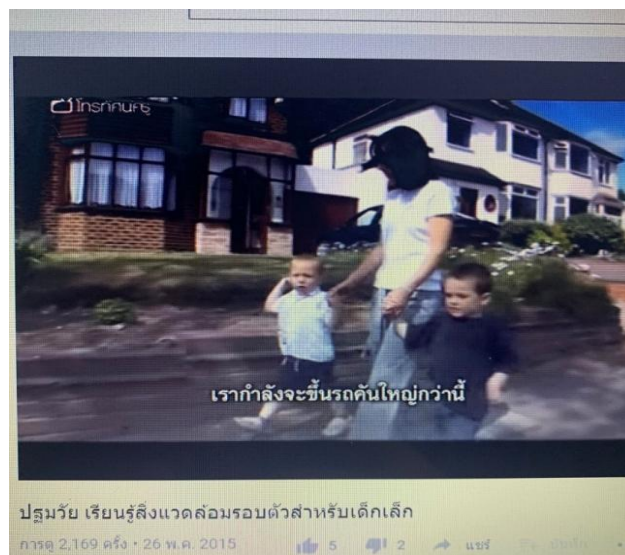
สื่อการเรียนการสอน

1. เครื่องเคาะจังหวะ
2. วิดีโอการการใช้ชีวิตร่วมกับธรรมชาติ
3. ธรรมชาติแวดล้อมรอบบริเวณโรงเรียน

การวัดผลประเมินผล

3. สังเกตจากความสนใจจากการร่วมกิจกรรม
4. สังเกตจากการซักถามและตอบคำถาม

วิดีโอการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัวสำหรับลูกเสือ

เนื้อหา

“มนุษย์กับธรรมชาติ”

มนุษย์กับธรรมชาติมีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้นมานานแสนนาน ตั้งแต่มนุษย์แรกปรากฏขึ้นมาบนพื้นโลก มนุษย์เป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งของธรรมชาติ มนุษย์อาศัยอยู่ในธรรมชาติ มนุษย์อาศัยธรรมชาติเป็นปัจจัยในการดำรงชีวิต ธรรมชาติจึงเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์ มนุษย์กับธรรมชาติเป็นส่วนของกันและกัน มนุษย์กับธรรมชาติไม่อาจแยกตัวออกจากกันและกันได้ เมื่อใดที่มีเหตุมีผลกำหนดให้ต้องแยกจากกัน เมื่อนั้นย่อมวินิจฉัยได้ว่าทั้งมนุษย์และธรรมชาติกำลังมุ่งวิถีการเปลี่ยนแปลงสู่หายนะด้วยกันทั้งสองฝ่าย

เป็นที่แน่ชัดว่าปัจจัยทั้งสี่ของชีวิตซึ่งเป็นปัจจัยวัตถุ ย่อมได้มาจากการแปรสภาพหรือการทำลายส่วนหนึ่งของธรรมชาติ ในอดีตผู้คนในยุคต้นๆ นั้นมีชีวิตอยู่ภายใต้อิทธิพลของธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงธรรมชาติเกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป จึงอยู่ในวิสัยที่ธรรมชาติจะปรับสมดุลในตัวของมันเองได้ ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงจึงยังไม่ปรากฏให้เห็น แต่เมื่อมนุษย์มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมากขึ้น ธรรมชาติถูกเปลี่ยนแปลงอย่างมากมายและรวดเร็วเพื่อสนองต่อความต้องการของมนุษย์ และในปัจจุบันโลกได้ก้าวเข้าสู่ยุคแห่งการแข่งขันกันพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ ส่งผลให้มีการทำลายล้างธรรมชาติอย่างรุนแรงจนถึงระดับที่ธรรมชาติเริ่มเสียสมดุล และก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่มนุษย์ที่อาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมนั้น ในวันนี้เรามีคำถามที่จะต้องขบคิดกันว่า มนุษย์ในที่สุดจะถึงกับทำลายธรรมชาติที่ตนได้อาศัยเลี้ยงชีวิตมาตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์ จนสุดท้ายชีวิตของมนุษย์เองก็ต้องถูกทำลายตามไปด้วยหรือไม่

เพื่อให้การศึกษาในเรื่องวิวัฒนาการของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ สามารถเห็นได้ชัดเจนขึ้น จึงแบ่งวิวัฒนาการของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติออกเป็น 4 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 ความสัมพันธ์ในลักษณะที่ มนุษย์ถูกควบคุมโดยธรรมชาติ

ระดับที่ 2 ความสัมพันธ์ในลักษณะที่ มนุษย์ปรับตัวเข้ากับธรรมชาติ

ระดับที่ 3 ความสัมพันธ์ในลักษณะที่ มนุษย์ทำลายธรรมชาติ

ระดับที่ 4 ความสัมพันธ์ในลักษณะที่ มนุษย์ถูกทำลายโดยธรรมชาติ

**แผนที่ 30 กิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น(การทดลองทำเครื่องกรองน้ำ)
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือเนียร์)**

สัปดาห์ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา 40 นาที

สาระสำคัญ

กิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (การทดลองทำเครื่องกรองน้ำ) การศึกษาเรื่องเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการประดิษฐ์เครื่องกรองน้ำทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการและประโยชน์ของเครื่องกรองน้ำ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ลูกเสือรู้ถึงจุดมุ่งหมายของการเรียนกิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (การทดลองทำเครื่องกรองน้ำ)
2. ลูกเสือมีความพร้อมและสนใจปฏิบัติกิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (การทดลองทำเครื่องกรองน้ำ)

สาระการเรียนรู้

- กิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น(การทดลองทำเครื่องกรองน้ำ)
- อุปกรณ์และวิธีการประดิษฐ์เครื่องกรองน้ำ

กิจกรรมการเรียนรู้

1. พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
2. การสอนตามเนื้อหา
  - 2.1 ผู้กำกับแนะนำกิจกรรมการทดลองทำเครื่องกรองน้ำ โดยผู้กำกับให้ลูกเสือสังเกตอุปกรณ์ในการการทดลองทำเครื่องกรองน้ำเช่น เขี่ยก้นน้ำหรือขวดน้ำกรวดขนาดใหญ่ (หรือก้นหินขนาดเล็ก) กรวดขนาดเล็ก (ขนาด 1-2 มิลลิเมตร หาซื้อได้ตามร้านขายตุ๊กตา อย่าใช้ทรายแทน เพราะทรายขนาดเล็กเกินไปแกว่น้ำขนาดเท่ากัน 3 ใบ (ปริมาตร 4.50 มิลลิลิตร) กระชอนขนาดกลาง 1 อัน(สามารถงาบขอบแก้วได้)กรวย 1 อันกระดาษกรอง 1 แผ่นช้อนชา 1 คันขวดพลาสติกขนาด 1.5 ลิตรหลายใบ เป็นต้น
  - 2.2 ผู้กำกับพาลูกเสือสำรวจเครื่องกรองน้ำบริเวณโรงอาหารของโรงเรียนพร้อมกับพูดคุยและสนทนาจากสิ่งที่พบเห็นจากเครื่องกรองน้ำนอกห้องเรียน
  - 2.3 ผู้กำกับและลูกเสือกลับเข้าห้องเรียนและสนทนาถึงสิ่งที่พบจากการสำรวจเครื่องกรองน้ำว่าพบอะไรบ้าง เป็นอย่างไร ลักษณะ จากสิ่งที่เห็น

- 2.4 ผู้กำกับเปิดวิดีโอการทดลองการกรองด้วยกรวดขนาดใหญ่ และการกรองด้วยกรวดขนาดเล็กดูและสนทนาร่วมกัน
- 2.5 ผู้กำกับและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับประสิทธิภาพการฟอกทักษะชีวิตเบื้องต้น (การใช้ชีวิตร่วมกับธรรมชาติ) จากการทดลองทำเครื่องกรองน้ำร่วมกันและสรุปผลร่วมกัน
3. ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
4. พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ชงลง เลิก)

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. วิดีโอการการทำเครื่องกรองน้ำ
2. เครื่องกรองน้ำบริเวณโรงอาหารของโรงเรียน
3. เขื่อนกั้นน้ำหรือขุดน้ำกรวดขนาดใหญ่
4. ก้อนหินขนาดเล็ก/กรวดขนาดเล็ก (ขนาด 1-2 มิลลิเมตร)
5. แก้วน้ำขนาดเท่ากัน 3 ใบ (ปริมาตร 4.50 มิลลิลิตร)
6. กระชอนขนาดกลาง 1 อัน (สามารถงาบนขอบแก้วได้)
7. กรวย 1 อัน
8. กระดาษกรอง 1 แผ่น
9. ซ้อนชา 1 คั่น
10. ขวดพลาสติกขนาด 1.5 ลิตรหลายใบ

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจจากการร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการซักถามและตอบคำถาม

วิดีโอการทำเครื่องกรองน้ำแบบง่าย

<https://www.youtube.com/watch?v=gSNWA5hfJWc>

เนื้อหา

วิธีกรองน้ำสะอาดแบบง่ายๆ ด้วยสิ่งของจากธรรมชาติ – ทราย ถ่าน กรวด สำลี
วัสดุอุปกรณ์ที่ต้องเตรียม

1. ทราย
2. ถ่าน
3. กรวดละเอียด หรือ หิน
4. สำลี / ผ้าขาว
5. ขวดน้ำใหญ่แบบใส

ขั้นตอนการกรองน้ำให้สะอาด

สิ่งที่ต้องเตรียม : ตัดขวดพลาสติกออก ประมาณ 1/4 ส่วน (โดยให้ด้านปากขวดมีความยาวกว่าก้นขวด) จากนั้นคว่ำปากขวดที่ตัดลง แล้วนำส่วนที่เหลือเตรียมไว้เป็นฐานรองน้ำ โดยเรียงลำดับการใส่ดังนี้

1. ใส่สำลีลงไปชั้นแรก อัดให้แน่นๆ
2. ใส่ทรายละเอียดเติมลงไป
3. กรวดละเอียด หรือ หิน
4. ถ่าน

5. กรวดหยาบ ใส่ชั้นบนสุด

6. จากนั้นเทน้ำสกปรกลงไป รอสักพักจะได้น้ำสะอาด(กว่าเดิม)มาใช้งาน

**ควรเทวัตถุดิบในแต่ละชั้นในสัดส่วนเท่าๆ กัน

- วิธีการเอาตัวรอดในป่า – ทำหอกจับปลา รอยเท้าสัตว์ต่างๆ ขุดหลุมก่อไฟ
- วิธีเอาตัวรอดในป่า (1) ก่อกองไฟ สัญลักษณ์ต่างๆ การสร้างที่พัก

ตัวอย่างการกรองน้ำให้ใสสะอาดกว่าเดิม

ทดลองกรองน้ำสกปรกจะเห็นได้ว่า น้ำที่ผ่านการกรองนั้นมีความใสกว่าเดิม ทั้งนี้ควรตักน้ำอีกครั้งก่อนนำไปใช้ในการอาบน้ำ ล้างจาน หรือทำความสะอาดอื่นๆ ซึ่งวิธีการทำน้ำสะอาดที่บอกไว้นี้ เป็นวิธีเปลี่ยนน้ำขุ่นให้เป็นเป็นน้ำสะอาดเพื่อใช้ในยามฉุกเฉินเท่านั้น ไม่แนะนำให้ใช้น้ำเหล่านี้ในการดื่มหรือกิน

ลำดับการเรียงอุปกรณ์สำหรับกรองน้ำ แบบที่ 2

บน ->ล่าง คือ กรวดหรือหิน >ทราย >ถ่าน >สำลี (ล่างสุด)

โดยแต่ละชั้นจะมีคุณสมบัติดังนี้

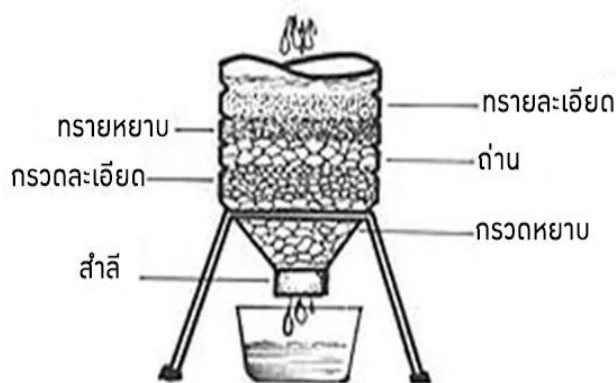
กรวด, หิน – กรองหยาบ

ทราย – กรองละเอียด

ถ่าน – ช่วยปรับกลิ่น

สำลี – กรองละเอียดมาก

ดังนั้น ถ้ากลิ่นแรง ใส่ถ่านซ้อนกันอีกชั้นจะช่วยได้มาก แบ่งเป็น ถ่านก้อน – ถ่านละเอียด

วิธีเอาตัวรอดในป่าแบบฉุกเฉิน

วิธีกรองน้ำแบบเร่งด่วน กรณีอยู่ในป่า หาอุปกรณ์กรองน้ำไม่ได้ บางคนใช้ถุงเท้า (ที่ยังไม่ได้ใช้งาน) มากรองน้ำขุ่นให้น้ำสะอาดขึ้นได้อีกนิด จากนั้นต้มน้ำอีกครั้ง เพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภค ก็จะช่วยบรรเทาเรื่องการหาน้ำสะอาดกันได้ (ย้ำว่า ถุงเท้าที่ยังไม่ผ่านการใช้งานเท่านั้น)

วิธีทำน้ำสะอาดด้วยสารส้ม

1. ตักน้ำ (ที่ห่างไกลจากแหล่งโรงงาน หรือห้องสุขา) มาเตรียมไว้
2. แก้วสารส้ม ให้สังเกตปลอมตกตะกอน ทิ้งไว้ 30 นาที
3. เทน้ำใสลงในถังสะอาด หยดสารส้มเข้าคลอรีนตามปริมาณน้ำในถัง (น้ำยาหยด ต่อน้ำ 1 ลิตร) ทิ้งไว้ 30 นาที ก่อนนำน้ำมาใช้ทั้งนี้ควรต้มอีกครั้ง และใช้เฉพาะอาบหรือซักล้างเท่านั้น ไม่ควรนำมาดื่มกิน

แผนที่ 31 กิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น(การทดลองเรื่องความลับของดิน)
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือจูเนียร์)

สัปดาห์ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา 40 นาที

สาระสำคัญ

กิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (การทดลองเรื่องความลับของดิน) จากการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย (ลูกเสือจูเนียร์)

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ลูกเสือรู้ถึงจุดมุ่งหมายของการเรียนกิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (การทดลองเรื่องความลับของดิน)
2. ลูกเสือมีความพร้อมและสนใจปฏิบัติกิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (การทดลองเรื่องความลับของดิน)

สาระการเรียนรู้

การฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (การทดลองเรื่องความลับของดิน)

กิจกรรมการเรียนรู้

- 1.พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
- 2.นิทาน
  - ผู้กำกับเล่านิทาน เรื่อง “บ้านดินดี ของลุงยักษ์ ” ให้ลูกเสือฟัง
  - ผู้กำกับถามลูกเสือถึงนิทานที่เล่าให้ฟัง เรื่อง “บ้านดินดี ของลุงยักษ์”

ในนิทานพูดถึงเรื่องอะไร

ดินมีประโยชน์อย่างไร
- 3.การสอนตามเนื้อหา
  - 3.1 ผู้กำกับนำดินชนิดต่างๆ มาให้ลูกเสื่อดู (ดินเหนียว ดินทราย ดินร่วน)
  - 3.2 ผู้กำกับให้ลูกเสือสังเกต ว่าดินที่ผู้กำกับนำมา มีลักษณะเป็นอย่างไร และสนทนาร่วมกันกับลูกเสือ
    - ของดินแต่ละชนิดแตกต่างกันหรือไม่ ดินแต่ละชนิดเป็นอย่างไร
    - ลูกเสือเคยเห็นดินนี้ที่ไหนบ้าง

- 3.3 ผู้กำกับให้ลูกเสือใช้มือสัมผัสดิน ทีละคน และใช้หลอดเขี่ยที่ดิน และให้สังเกตว่าดินนั้นเป็นอย่างไรและให้ลูกเสืออธิบายถึงดินที่ได้สัมผัสว่าสัมผัสดินแล้วเป็นอย่างไร
- 3.4 ผู้กำกับอธิบายเพิ่มเติมในเรื่อง ดินร่วน ดินทราย ดินเหนียว ว่าดินมีประโยชน์อย่างไร
- 3.5 ผู้กำกับพาลูกเสือสำรวจเดินรอบ บริเวณโรงเรียนว่าโรงเรียนของเรามีดินชนิดไหนบ้าง และสนทนาโต้ตอบกับลูกเสือ
- 3.6 ผู้กำกับและลูกเสือ ๆ กลับเข้าห้องเรียนและสนทนาถึงสิ่งที่พบจากการสำรวจดิน ว่าพบอะไรบ้าง เป็นอย่างไร ลักษณะ จากสิ่งที่เห็น
- 3.7 ผู้กำกับเปิดวิดีโอนิทานเรื่องดินให้ลูกเสื่อดูและสนทนาร่วมกัน
- 3.8 ผู้กำกับและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับปฏิบัติกิจกรรมการฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น (การใช้ชีวิตร่วมกับธรรมชาติ) จากการทดลองเรื่องดินและสรุปผลร่วมกัน
4. ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
5. พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ชงลง เลิก)

สื่อการเรียนการสอน

1. นิทานเรื่อง“บ้านดินดี ของลุงยักษ์”
2. ดินเหนียว ดินร่วน ดินทราย
3. กะละมังหรือถัง
4. หลอด

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจจากการร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการซักถามและตอบคำถาม

เนื้อหา

“ ดิน ”

ดิน หมายถึง วัตถุที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติจากการสลายตัวทางกายภาพ และทางเคมีของหิน และแร่ รวมกับสารอินทรีย์ ที่เกิดจากการสลายตัวของซากพืชซากสัตว์เป็นผิวชั้นบนที่ห่อหุ้มโลก ซึ่งดินจะมีลักษณะและคุณสมบัติต่างกันไปในที่ต่างๆ ตามสภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ วัตถุต้นกำเนิดสิ่งมีชีวิตและระยะเวลาการสร้างตัวของดิน

ประเภทของดิน

ดินเหนียว เป็นดินที่มีเนื้อละเอียด ในสภาพดินแห้งจะแตกออกเป็นก้อนแข็งมาก เมื่อเปียกน้ำแล้วจะมีความยืดหยุ่น สามารถปั้นเป็นก้อนหรือคลึงเป็นเส้นยาวได้ เหนียวเหนอะหนะติดมือ เป็นดินที่มีการระบายน้ำและอากาศไม่ดี แต่สามารถอุ้มน้ำ ดูดียึด และแลกเปลี่ยนธาตุอาหารพืชได้ดี เหมาะที่จะใช้ทำนาปลูกข้าวเพราะเก็บน้ำได้นาน ติดมือง่าย

ดินร่วน เป็นดินที่เนื้อดินค่อนข้างละเอียดนุ่มมือในสภาพดินแห้งจะจับกันเป็นก้อนแข็งพอประมาณ ในสภาพดินชื้นจะยืดหยุ่นได้บ้าง เมื่อสัมผัสหรือคลึงดินจะรู้สึกนุ่มมือแต่อาจจะรู้สึกสากมืออยู่บ้างเล็กน้อย เมื่อกำดินให้แน่นในฝ่ามือแล้วคลายมือออก ดินจะจับกันเป็นก้อนไม่แตกออกจากกัน เป็นดินที่มีการระบายน้ำได้ดีปานกลาง จัดเป็นเนื้อดินที่มีความเหมาะสมสำหรับการเพาะปลูก

ดินทราย เป็นดินที่มีอนุภาคขนาดทรายเป็นองค์ประกอบอยู่มากกว่าร้อยละ 85 เนื้อดินมีการเกาะตัวกันหลวมๆ มองเห็นเป็นเม็ดเดี่ยวๆ ได้ ถ้าสัมผัสดินที่อยู่ในสภาพแห้งจะรู้สึกสากมือ เมื่อลองกำดินที่แห้งนี้ไว้ในอุ้งมือแล้วคลายมือออกดินก็จะแตกออกจากกันได้ แต่ถ้ากำดินที่อยู่ในสภาพชื้นจะสามารถทำให้เป็นก้อนหลวมๆ ได้ แต่พอสัมผัสจะแตกออกจากกันทันที

ดินทางด้านวิศวกรรม

ดิน เป็นวัสดุก่อสร้างพื้นฐานในงานวิศวกรรมโยธา ใช้เป็นวัสดุถมในงานก่อสร้างต่าง ๆ เช่นงานถมเพื่อยกระดับบริเวณอาคาร ถนน เขื่อน และใช้เป็นวัสดุผสมสำหรับทำอิฐหรือ ในบางกรณีอาจเพิ่มวัสดุอื่น เช่นปูนขาว เพื่อช่วยในการปรับปรุงคุณภาพดินให้มีคุณสมบัติในการรับกำลังได้มากขึ้นเพื่อผลทางด้านวิศวกรรม บางวัฒนธรรมนำดินมาปั้นเป็นตัวบ้านที่อยู่อาศัยโดยตรง

ประโยชน์ของดิน

1. ดิน เป็นวัสดุทำเครื่องปั้นดินเผา ดินที่นำมาใช้ทำเครื่องปั้นดินเผาเป็นดินเหนียวที่มีเนื้อละเอียด
2. สามารถทำเป็นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตได้
3. ดินมีไว้สำหรับปลูกพืช
4. เป็นแหล่งเก็บกักน้ำ

**แผนที่ 32 กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือจูเนียร์)**

สัปดาห์ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา 40 นาที

สาระสำคัญ

การดูแลรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ลูกเสือมีจิตสาธารณะสามารถเก็บขยะได้
2. เพื่อให้ลูกเสือสามารถทิ้งขยะในถังขยะที่ถูกต้องได้
3. เพื่อให้ลูกเสือรู้จักการใช้อุปกรณ์ในการทำความสะอาดได้ถูกต้อง

สาระการเรียนรู้

การบำเพ็ญประโยชน์

กิจกรรมการเรียนรู้

1. พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
2. เพลง อ๊ะ อ๊ะ ตาวิเศษ
3. ผู้กำกับสนทนาเกี่ยวกับเพลงตาวิเศษ อธิบายถึงวิธีการรักษาความสะอาดในบริเวณโรงเรียน
4. การสอนตามเนื้อหา
  - 4.1 ผู้กำกับแนะนำอุปกรณ์เกี่ยวกับการทำความสะอาด และให้ลูกเสือ ๆ ช่วยกันทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน
  - 4.2 ลูกเสือช่วยกันทำความสะอาดบริเวณโรงเรียนและภายในห้องเรียน เมื่อลูกเสือเสร็จสิ้นภารกิจทำความสะอาด ผู้กำกับสนทนากับลูกเสือถึงประโยชน์ของการบำเพ็ญประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้
5. ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
6. พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ธงลง เลิก)

สื่อการเรียนการสอน

1. ไม้กวาดทางมะพร้าว
2. ไม้กวาดดอกหญ้า

3. ที่ตักผง
4. ถังขยะ
5. เพลง อ๊ะ อ๊ะ ตาวิเศษ
6. เครื่องเคาะจังหวะ

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการร่วมมือในการทำกิจกรรม
3. สังเกตจากการเก็บอุปกรณ์เข้าที่เดิม

เนื้อเพลง อ๊ะ อ๊ะ ตาวิเศษ

ตาวิเศษ ตาวิเศษ อ๊ะ อ๊ะ อย่าทิ้งขยะ ตาวิเศษเห็นนะ
 ทิ้งขยะ ให้เป็นที่เส้นทาง
 มะ มาเป็นพวก "ตาวิเศษ" ดีกว่า

รายละเอียดเนื้อหา “ การบำเพ็ญประโยชน์ ”

การบำเพ็ญประโยชน์ คือ ช่วยเหลือรับใช้ทำงานสร้างสรรค์การที่เป็นประโยชน์ หมายความว่า บำเพ็ญตนให้เป็นคนมีประโยชน์ต่อผู้อื่น โดยที่ฝึกฝนตนเองให้มีความรู้ ความสามารถ ตั้งตัวได้ตามควร แก้วนั้นๆ แล้ว จ่ายกำลังความรู้ ความสามารถ กำลังกายและกำลังทรัพย์ ออกไปช่วยผู้อื่นตามสมควร แก่โอกาส เพื่อแสดงอัธยาศัยไมตรีอันน่ารัก น่านับถือ เช่น เมื่อมีภัยต่างๆ เกิดขึ้นแก่พี่น้องประชาชนชาวไทยหรือชาวโลก ก็ไม่นิ่งดูตาย ต้องชวนช่วยช่วยเหลือตามควรแก่กรณีอย่างเลิศ หมายถึง การช่วยเหลือ ส่งเสริมคนให้มีความเชื่อถือถูกต้อง (สัทธาสัมปทา) ให้ประพฤติดีงาม (ศีลสัมปทา) ให้มีความเสียสละ (จาคสัมปทา) และให้มีปัญญา (ปัญญาสัมปทา)....

หลักธรรมในการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม

1. การแบ่งปัน การแบ่งปัน เป็นการเสียสละสิ่งของหรือทรัพย์ของตนให้แก่ผู้ที่เดือดร้อนหรือต้องการความช่วยเหลือ การแบ่งปันเป็นคุณธรรมที่ช่วยให้เราจัดความเห็นแก่ตัวออกจากตนเอง และทำให้คนเราอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข เช่น เมื่อเพื่อนลืมนำอุปกรณ์การเรียนมา เรามีหลายอันก็แบ่งให้เพื่อนใช้ หรือบริจาคเสื้อผ้าหรือของเล่นของเราที่อยู่ในสภาพดีแต่เราไม่ได้ใช้แล้วให้กับเด็กยากจน เป็นต้น

2. การบำเพ็ญประโยชน์ การบำเพ็ญประโยชน์ เป็นการช่วยเหลือผู้อื่นหรือส่วนรวม เป็นการเสียสละความสุขส่วนตัว เพื่อให้ผู้อื่นหรือส่วนรวมมีความสุข แสดงถึงความรับผิดชอบในฐานะที่เราเป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม การบำเพ็ญประโยชน์สามารถทำได้หลายวิธีตามโอกาสอันควร และควรปฏิบัติอยู่ตลอดเวลาจนเป็นนิสัย เช่น การช่วยเหลืองานโรงเรียน ช่วยทำความสะอาดสถานที่ที่เป็นของส่วนรวม

แผนที่ 33 สัญญาณนกหวีด
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือจูเนียร์)

สัปดาห์ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา 40 นาที

สาระสำคัญ

การศึกษาเรื่องสัญญาณนกหวีดทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ของสัญญาณนกหวีด เมื่อลูกเสืออยู่รวมกันในกรณีพิเศษหลายกอง หรืออยู่ปะปนกันกับประชาชนหรือเมื่อเดินทางไกล หรืออยู่ค่ายแต่ลำพัง หน่วยลูกเสือต่าง ๆ ที่มารวมกัน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ลูกเสือถึงสัญญาณนกหวีด
2. ลูกเสือสามารถปฏิบัติตามสัญญาณนกหวีด

สาระการเรียนรู้

การใช้สัญญาณนกหวีดเมื่อลูกเสืออยู่รวมกันหลายกอง

กิจกรรมการเรียนรู้

1. พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
2. เพลง สัญญาณนกหวีด/ท่าทางประกอบเพลง
3. การสอนตามเนื้อหา
  - 3.1 ครูอธิบายสัญญาณนกหวีดให้เด็กฟัง
    - หวีดยาว 1 ครั้ง ถ้าเคลื่อนที่ให้หยุด
    - หวีดยาว 2 ครั้งให้เคลื่อนที่ต่อไป
    - หวีดสั้นติดกันหลาย ๆ ครั้ง เรียกรวม ประชุม
  - 3.2 ครูให้เด็กแต่ละกลุ่มปฏิบัติตามเสียงนกหวีดที่ครูเป่า
  - 3.3 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับสัญญาณนกหวีดและร่วมกันร้องเพลงสัญญาณนกหวีด
4. ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
5. พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ธงลง เลิก)

สื่อการเรียนการสอน

1. เพลง สัญญาณนกหวีด
2. นกหวีด

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจจากการร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการซักถามและตอบคำถาม

เพลงสัญญาณนกหวีด

ยาวหนึ่งครั้งเราฟังได้ความว่าหยุด	เป่ายาวเป็นชุด เราต้องรีบรุดไปต่อไป
สั้นติดต่อกัน เร็วพลัน เข้าแถวทันที	สั้นยาวนั้นไซ้เราต้องรีบไปเพราะเกิดเหตุการณ์
นายหมู่มานี้ เร็วซี สั้นสามยาวหนึ่ง	ลูกเสือเราฟังจดจำคำนี้คือสัญญาณ

เนื้อหา

“สัญญาณนกหวีด”

ในการออกคำสั่งแก่ลูกเสือ ผู้กำกับลูกเสืออาจสั่งด้วยสัญญาณนกหวีดก็ได้ ลูกเสือจึงเข้าใจความหมายของสัญญาณนกหวีด เพื่อจะได้ปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วสัญญาณที่ควรรู้มีดังนี้

1. สัญญาณหยุดหรือฟัง ลักษณะ เสียงหวีดยาว 1 ครั้ง “หวีด”( ) เป็นสัญญาณให้ลูกเสือหยุดกระทำการใด ๆ หรือเตรียมตัวคอยฟังคำสั่งที่ผู้กำกับลูกเสือจะสั่งต่อไป
  2. สัญญาณทำต่อไป เสียงหวีดยาว 2 ครั้ง “หวีด หวิด” ( ) เป็นสัญญาณให้ลูกเสือทำงานต่อ เดินต่อไปหรือเคลื่อนที่ต่อไป
  3. สัญญาณเกิดเหตุ เสียงหวีดสั้น 1 ครั้งยาว 1 ครั้งสลับกันไปหลาย ๆ ครั้ง “วิด... หวิด” “วิด... หวิด” “วิด... หวิด” ( ) เป็นสัญญาณให้ลูกเสือระวังตัวเพราะเกิดเหตุฉุกเฉินหรือเกิดเหตุร้ายขึ้น
  4. สัญญาณรวมกอง เสียงหวีดสั้นติดกันหลาย ๆ ครั้ง “วิด... วิด.. วิด” ( ) เป็นสัญญาณให้ลูกเสือรวมกอง หรือมาประชุม
  5. สัญญาณเรียกนายหมู่ เสียงหวีดสั้น 3 ครั้งยาว 1 ครั้ง สลับกันไป “วิด... วิด... วิด... หวิด, วิด... วิด... วิด... หวิด, วิด... วิด... วิด... หวิด” ( ) เป็นสัญญาณให้นายหมู่หรือรองนายหมู่ไปหาผู้ให้สัญญาณเพื่อรอรับคำสั่ง
- หมายเหตุ เมื่อจะใช้สัญญาณตามข้อ 2 3 4 และ 5 จะต้องใช้สัญญาณในข้อ 1 ก่อน ทุกครั้ง

แผนที่ 34 กิจกรรมการเข้าฐานและรายงานตัว 1
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือจูเนียร์)

สัปดาห์ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา 40 นาที

สาระสำคัญ

การเข้าฐานและรายงานตัวเป็นสิ่งที่ลูกเสือจะต้องปฏิบัติเมื่อมีการเข้าค่ายลูกเสือ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ลูกเสือสามารถเข้าฝึกตามฐานต่างๆได้
2. เพื่อให้ลูกเสือได้รายงานเรื่องต่างๆให้ผู้กำกับทราบได้

สาระการเรียนรู้

การรายงานตัวของลูกเสือ

กิจกรรมการเรียนรู้

1. พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
2. เกมทำตามคำสั่ง คำสั่งผู้นำ
3. การสอนตามเนื้อหา
  - 3.1 ผู้กำกับสนทนากับลูกเสือถึงการรายงานตัวของลูกเสือและสาธิตวิธีการรายงานเสือให้ดูเป็นตัวอย่าง
  - 3.2. ให้ลูกเสือจับคู่เพื่อแสดงบทบาทสมมติในการรายงานตัวและรับการรายงานและให้แต่ละคู่ออกมาทำให้อูที่หน้าแถวจนครบทุกคู่
  - 3.3 ผู้กำกับและลูกเสือร่วมกันสรุปถึงการรายงานตัว
4. ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
5. พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ธงลง เลิก)

สื่อการเรียนการสอน

1. แผนภูมิภาพแสดงการรายงานตัว
2. เกมทำตามคำสั่ง คำสั่งผู้นำ

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจ
2. สังเกตจากการร่วมกิจกรรม

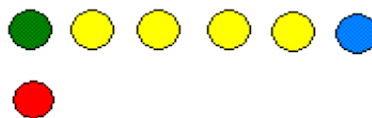
เนื้อหา ลูกเสือปฐมวัย

เด็กเล็ก ๆ ในช่วงปฐมวัย และอนุบาล เป็นช่วงที่เด็กกำลังเรียนรู้ และจดจำ การเข้าค่ายลูกเสือ ก็เป็นอีกหนึ่งกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาความสามารถ ตามศักยภาพของเด็ก อย่างที่หลายแห่งเขามีการเข้า ค่ายลูกเสือระดับปฐมวัย ลูกเสือ เนตรนารีตัวน้อยเหล่านี้ เป็นนักเรียนในชั้นปฐมวัยของโรงเรียนอนุบาล ซึ่งกิจกรรมเข้าค่ายลูกเสือนี้นี้จะมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมที่เหมาะสม ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ตามความถนัด ฝึกฝนในด้านระเบียบ วินัย ความอดทน กล้าหาญ และเสียสละ มีความรับผิดชอบ ต่อตนเอง และสังคม ให้พี่ช่วยดูแลน้อง สนุกสนานสามัคคี โดยกิจกรรมอาจจะแบ่งออกเป็นฐานผจญภัย หรือฐาน เช่นฐานบ้านลี้ลับที่ฝึกความกล้าให้กับเด็ก , ฐานโดมลูกเสือ ที่เด็กทุกคนต้องลอดผ่าน , ฐานโดมทุกคน เพื่อแต้มสีที่หน้าให้เป็นลูกเสือน้อย , ฐานสะพานไม้เดี่ยว ฝึกการทรงตัว , ฐานสนามแม่เหล็ก ฝึกการเอาตัวรอดในพื้นที่แคบ , ฐานไต่เชือก ฝึกการเอาตัวรอดในพื้นที่สูง ที่ช่วยพัฒนาด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ และสังคมดีขึ้น บางแห่งจัดโครงการลูกเสือปฐมวัยเสริมวินัย และความรัก รับผิดชอบบางแห่งจัดกิจกรรมฐานลูกเสือปฐมวัย จัดฐานกิจกรรมการเรียนรู้เป็นฐาน ได้แก่ ฐานฝึกการ ชักผ้า ฐานเรียงสำนุกสนาน ฐานคืบคลานลอดเก้าอี้ ฐานระบายสีหน้ากาก ฐานจับปลาหลากสี ฐานขี่รถจักรยาน และฐานผลัดกันทาแป้ง

ในการเข้าฐานรายงานตัวจึงไม่จำเป็นต้องเหมือนกับระดับชั้นประถมศึกษา ดังนั้นครูประจำชั้น จึงสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

“การรายงานตัวเข้าฐาน”

ตำแหน่งการยืนรายงานตัวเข้าฐาน

การฝึกอบรมได้แบ่งลูกเสือ - เนตรนารีเป็นหมู่อยู่แล้วการเข้าฐานให้จัดสมาชิก แต่ละหมู่ได้หมุนเวียนไปได้ทุกฐานๆละ 1 หมู่ หรือ 2 หมู่

ผู้เข้าฐานไม่มีอาวุธ

เมื่อนายหมูนำหมูมาเข้าฐานและเข้าแถวรูปหน้ากระดานอยู่หน้าวิทยากรประจำฐานห่างจากวิทยากรประมาณ 3 ก้าว เมื่อเข้าแถวเรียบร้อยแล้ว นายหมูสั่ง หมู.....ตรง เฉพาะนายหมูทำวันทยหัตถ์ ลดมือลง แล้วก้าวไปข้างหน้า 1 ก้าว (ก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้า 1 ก้าว เท้าขวาชิด) ทำวันทยหัตถ์และรายงานว่ หมู..... พร้อมทั้งจะได้รับการฝึกแล้วครับ (ค่ะ) จากนั้น นายหมูลดมือลง ถอยหลังเข้าที่เดิม (ก้าวเท้าซ้ายถอยหลัง 1 ก้าว เท้าขวาชิด) ทำวันทยหัตถ์อีกครั้งและลดมือลง แล้วสั่ง ตามระเบียบ พัก

เริ่มฝึกอบรมในฐาน ตามคำแนะนำของวิทยากรประจำฐาน เมื่อหมดเวลาจะได้ยินเสียงสัญญาณนกหวีดหรือประทัด (เป่ายาว 1 ครั้ง) ให้ทุกคนเข้าแถวให้เรียบร้อย เมื่อได้ยินเสียงสัญญาณนกหวีดเป่ายาว 2 ครั้ง หรือเสียงประทัด 2 ครั้ง ให้นายหมูสั่ง หมู ..... ตรง นายหมูทำวันทยหัตถ์กล่าวขอบคุณวิทยากรผู้ประจำฐานด้วยคำว่า หมู ..... ขอขอบคุณครับ (ค่ะ) (นายหมูไม่ต้องก้าวออกไปข้างหน้า) จากนั้นนายหมูลดมือลง แล้วสั่ง ขวา - หัน ตามข้าพเจ้า แล้วเคลื่อนไปฐานต่อไป

หมายเหตุ

1. ในกรณีที่เข้าฐานมากกว่าหนึ่งหมู่ให้มีการรายงานทุกหมู่
2. วิทยากรประจำฐานรับความเคารพโดยการทำวันทยหัตถ์ตอบโดยตลอด รอจนกระทั่งนายหมูกลับเข้าที่สั่งหมู่เรียบร้อยแล้ว หรือลดมือลงจากการทำวันทยหัตถ์ วิทยากรประจำฐานจึงเลิกรับความเคารพ

แผนที่ 35 กิจกรรมการเข้าฐานและรายงานตัว 2
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือจูเนียร์)

สัปดาห์ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา 40 นาที

สาระสำคัญ

การเข้าฐานและรายงานตัวเป็นสิ่งที่ลูกเสือจะต้องปฏิบัติเมื่อมีการเข้าค่ายลูกเสือ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ลูกเสือสามารถเข้าฝึกตามฐานต่างๆได้
2. เพื่อให้ลูกเสือได้รายงานเรื่องต่างๆให้ผู้กำกับทราบได้

สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเข้าฐาน

กิจกรรมการเรียนรู้

1. พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
2. เพลง “ลูกเสือจับมือ”
3. การสอนตามเนื้อหา
  - 3.1 ผู้กำกับแบ่งกลุ่มลูกเสือ เพื่อเข้าเรียนตามฐาน
  - 3.2 ลูกเสือแต่ละกลุ่มเข้าเรียนตามฐานต่างๆและทำการรายงานตัวการเข้าเรียนตามฐานต่างๆ
 ดังนี้ ฐานที่ 1 ระบายสีหน้ากาก
           ฐานที่ 2 ฐานผจญภัย
           ฐานที่ 3 ผลัดกันทาแป้ง
  - 3.3 ผู้กำกับและลูกเสือร่วมกันสรุปการเรียนรู้ตามฐานต่างๆโดยให้หัวหน้ากลุ่มออกมารายงาน
 ผลการเรียนรู้ให้ผู้กำกับทราบ
4. พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ธงลง เลิก)

สื่อการเรียนการสอน

1. เพลง “จับมือซ้าย”
2. ภาพสัตรี
3. สีไม้
4. แป้ง

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจ
2. สังเกตจากการร่วมกิจกรรม
3. ทดสอบการรายงานผล

เพลง “ลูกเสือจับมือ”

ลูกเสือเขาไม่จับมือขวา	ยื่นซ้ายมาจับมือกันมัน
มือขวาใช้เคารพกัน	มือขวาใช้เคารพกัน
ยื่นมือซ้ายออกมาพาลันแล้วจับมือจับมือ	
จับมือนั้นหมายถึงมิตร	เหมือนญาติสนิทที่ควรยึดถือ
ยืนด้วยเวลาจับมือ	ยืนด้วยเวลาจับมือ
เพราะเราคือลูกเสือด้วยกัน	เพราะเราคือลูกเสือด้วยกัน
ลูกเสือเขาไม่จับมือขวา	ยื่นซ้ายมาจับมือกันมัน
มือขวาใช้เคารพกัน	มือขวาใช้เคารพกัน
ยื่นมือซ้ายออกมาพาลันแล้วจับมือจับมือ	
จับมือนั้นหมายถึงมิตร	เหมือนญาติสนิทที่ควรยึดถือ
ยืนด้วยเวลาจับมือ	ยืนด้วยเวลาจับมือ
เพราะเราคือลูกเสือด้วยกัน	เพราะเราคือลูกเสือด้วยกัน.

เนื้อหา
“กิจกรรมฐาน”

อ้างอิงจาก <https://www.facebook.com/photo?fbid=1607189846046521&set=pcb>.

วิธีการสอนแบบฐานนี้ เป็นวิธีการสอนที่นิยมใช้และใช้มากในการจัดอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ ขั้นความรู้เบื้องต้นและขั้นความรู้ขั้นสูง ผู้สอน (วิทยากร) ต้องมีความเข้าใจในจุดหมาย (Aims) ของ วิธีการสอนแบบนี้เป็นอย่างดีคือ วิธีการสอนแบบฐานนี้จะช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดทักษะ และให้ความรู้เป็นสำคัญ มากกว่าการเปลี่ยนทัศนคติ

ผู้สอนต้องพิจารณาเนื้อหาวิชาว่า เหมาะสมกับการใช้วิธีสอนแบบนี้หรือไม่ ด้วยเหตุว่าวิธีการสอนนี้จะต้องใช้บุคลากรเพิ่มขึ้น เนื้อหาวิชาต้องแบ่งออกเป็นแขนงวิชาย่อยๆได้ และอาจจะต้องใช้วิธีการสอนแบบอื่นเข้าร่วมด้วย เป็นต้น

ตัวอย่างเช่น การสอน “วิชาการใช้เชือก” ซึ่งอาจแบ่งได้หัวข้อย่อยๆดังนี้

- การดูแลและเก็บรักษาเชือก
  - การผูกเงื่อน
  - การผูกแน่น
  - การแทงเชือก
  - การพันหัวเชือก

แผนที่ 36 เรื่องกิจกรรมการอยู่ค่าย (แบบไม่ค้างคืน)
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือจูเนียร์)

สัปดาห์ที่..... วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

สาระการเรียนรู้เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา 40 นาที

สาระสำคัญ

กิจกรรมอยู่ค่ายเป็นกิจกรรมฝึกให้ลูกเสือรู้จักอดทนรู้จักกล้าแสดงออกมีระเบียบวินัยความสามัคคีความเสียสละความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ลูกเสือสามารถใช้ทักษะกล้ามเนื้อได้คล่องแคล่ว
2. เพื่อให้ลูกเสือสามารถปฏิบัติตามข้อตกลงได้
3. เพื่อให้ลูกเสือรู้จักการแก้ปัญหา
4. เพื่อให้ลูกเสือรู้จักการกระโดดข้ามสิ่งกีดขวาง
5. เพื่อให้ลูกเสือสามารถปรับตัวในการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้

สาระการเรียนรู้

การกระโดดข้ามสิ่งกีดขวาง

กิจกรรมการเรียนรู้

1. พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ธงขึ้นสดมนต์สงบนิ่งตรวแยก)
2. ผู้กำกับให้ลูกเสือเข้าแถวตอนลึกให้แถวละเท่าๆกันอบอุ่นร่างกายหมุนแขนหมุนขาสลับข้อมือ หมุนเอววิ่งเหยาะๆอยู่กับที่เมื่อเสร็จแล้วร้องเพลง “เข้าแถว” และร้องเพลง “มาวิ่งกับกับ”
3. ผู้กำกับและลูกเสือสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อเพลงดังนี้
  - ในเพลงที่ลูกเสือได้ร้องลูกเสือได้เคลื่อนไหวร่างกายส่วนใดบ้าง
  - ลูกเสือคิดว่าถ้าเรามีร่างกายที่แข็งแรงจะเป็นอย่างไร
  - ลูกเสือคิดว่ามีเกมหรือมีเพลงอะไรบ้างที่เราได้เคลื่อนไหวร่างกาย
4. การสอนตามเนื้อหา
  - 4.1. ผู้กำกับให้ลูกเสือสนทนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันและให้ตัวแทนในกลุ่มจำนวน2คนออกมาเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมการเคลื่อนไหวร่างกายให้เพื่อนฟัง
  - 4.2. ผู้กำกับให้ลูกเสือแบ่งกลุ่มๆละ4-5คน

- 4.3. ผู้กำกับแนะนำเกี่ยวกับการกระโดดข้ามสิ่งกีดขวางและสาธิตการกระโดดข้ามสิ่งกีดขวางให้ลูกเสือดูจากนั้นผู้กำกับวางรั้วกระโดดตามขวางและตามยาวให้ห่างกันอันละ 2 ก้าว
- 4.4. ผู้กำกับให้ลูกเสือแต่ละกลุ่มที่จัดไว้เข้าแถวเป็นตอนลึกกระโดดทีละกลุ่มและกระโดดทีละคนจนครบทุกคนโดยกลุ่มแรกฟังเสียงสัญญาณนกหวีดและเมื่อครบกลุ่มละ3รอบให้ฟังเสียงผู้กำกับเป่านกหวีดเพื่อเป็นสัญญาณให้หยุด
- 4.5. ฝึกให้ลูกเสือเล่นอิสระ 5 นาทีก่อนทำกิจกรรมอื่นต่อไป
- 4.6. ผู้กำกับและลูกเสือร่วมกันอีกครั้งโดยการถามเกี่ยวกับการกระโดดข้ามสิ่งกีดขวางจะใช้การกระโดดข้ามสิ่งกีดขวางท่าไหนโดยที่ขาไม่ถูกรั้วที่ตั้งไว้
4. ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
5. พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมายตรวจแกรนด์ฮาวล์ธงลงเล็ก)

สื่อการเรียนการสอน

1. เพลง “เข้าแถว”
2. เพลง “ม้าวิ่งก๊บก๊บก”
3. นกหวีด
4. สื่อวีดีทัศน์
5. รั้วกระโดดทำมาจากท่อพีวีซียาว 100 ซม. สูง 20 ซม. จำนวน 5 อัน

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตจากการปฏิบัติตามคำสั่ง
2. สังเกตจากการกระโดดข้ามสิ่งกีดขวาง
3. สังเกตการร่วมกิจกรรม
4. สังเกตจากการแก้ปัญหาด้วยตนเอง

“เพลงเข้าแถว”

เข้าแถวเข้าแถวอย่าล้ำแนวยืนเรียงกัน อย่ามัวแซ่เขื่อนเดินตามเพื่อนให้ทัน
ระวังเดินชนกันเข้าแถวกันว่องไว (ซ้ำ)

“เพลงม้าวิ่งก๊บก๊บก”

ม้าวิ่งก๊บก๊บกเดียวเดียวลั๊บลั๊บลตาเราไป ม้าวิ่งเร็วไวเร็วทันใจควบก๊บก๊บกๆ
ม้าวิ่งเร็วรู้ดูหายไป ม้าวิ่งเร็วไวเร็วทันใจควบก๊บก๊บกๆ (ซ้ำ)

รายละเอียดเนื้อหา

สื่อเครื่องเล่นก๊ิดขวางชุดท้อพีวีซีหรรษา

จัดทำเป็น 3 รูปแบบเพื่อการใช้ที่เหมาะสมกับพัฒนาการของแต่ละช่วงวัยโดยจัดแบ่งเป็นช่วงอายุ 2 – 3 ปี 3 – 4 ปี 4 – 5 ปี โดยศึกษาจากพัฒนาการของแต่ละช่วงวัย

- ช่วงอายุ 2 – 3 ปีจะสามารถกระโดด 2 เท้าได้แค่พ้นจากพื้นเท่านั้นการจัดวางท้อพีวีซีจึงจัดให้ราบกับพื้น (ตอนนี้เด็กที่ดูแลอยู่มีอายุประมาณ 2.7-3 ขวบ)
- ช่วงอายุ 3 – 4 ปีจะสามารถกระโดดข้ามสิ่งก๊ิดขวางไปข้างหน้าได้จึงวางท้อพีวีซีสูงจากพื้นแค่เล็กน้อย
- ช่วงอายุ 4 – 5 ปีจะสามารถกระโดดไปหน้าถอยหลังไปข้างได้คล่องตัวขึ้นการวางท้อจึงสูงจากพื้นขึ้นมาประมาณ 15 ซม.

เด็กแต่ละช่วงอายุจะมีพัฒนาการในการข้ามสิ่งก๊ิดขวางได้ไม่เหมือนกันบางคนทำได้ดีบางคนยังต้องส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัยซึ่งครูผู้สอนและผู้ดูแลเด็กๆจะเป็นบุคคลที่สำคัญมากในการช่วยเหลือดูแลและฝึกฝนให้พัฒนาการด้านร่างกายกล้ามเนื้อใหญ่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยมีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคลและต้องดูแลอย่างใกล้ชิด

สื่อชุดนี้และกิจกรรมการพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่นี้นอกจากจะได้พัฒนาการด้านร่างกายแล้วยังส่งเสริมให้เด็กรู้จักการเก็บของเข้าที่เมื่อเล่นเสร็จแล้วด้วยซึ่งเป็นเป้าหมายที่ควบคู่กับการพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่เลยทีเดียว

ประโยชน์ที่เกิดจากกิจกรรมนี้

1. ส่งเสริมและพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ได้เหมาะสมกับวัย
2. ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์จิตใจมีความสุขสนุกสนานแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย
3. ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสังคมทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นรู้จักแบ่งปันรอคอยตามลำดับก่อนหลังเก็บของเข้าที่หลังจากเล่นเสร็จแล้ว
4. ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญาคิดวิธีการเล่นแก้ปัญหาที่เกิดจากการเล่นได้ด้วยตนเอง
5. ส่งเสริมทักษะ EF รู้จักวางแผนการเล่นอย่างเป็นระบบควบคุมอารมณ์ตัวเองจนเล่นเสร็จยืดหยุ่นความคิดในการเล่นของตัวเองจดจ่อต่อสิ่งที่เล่นพร้อมทั้งมุ่งเป้าหมายในการเล่นอย่างชัดเจนกระโดดข้ามจนครบ

ข้อแนะนำ : ถ้าเด็กไม่สามารถใช้วิธีกระโดดได้ให้เด็กเดินข้ามเพื่อฝึกการทรงตัวไปก่อนจนกว่าเด็กจะมีความพร้อมทางด้านร่างกายจึงฝึกการกระโดดข้ามโดยต้องมีครูและผู้ดูแลคอยช่วยเหลือและดูแลอย่างใกล้ชิดตลอดการทำกิจกรรมนำไปปรับใช้ได้ตามความเหมาะสม

กิจกรรมเสนอแนะ
ฐานดม

ฐานปะแป้ง

ฐานคลำ

แผนที่ 37 กิจกรรมการอยู่ค่าย (เดินทางไกล)
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือจูเนียร์)

สัปดาห์ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา 40 นาที

สาระสำคัญ

กิจกรรมการอยู่ค่าย (เดินทางไกล) เป็นกิจกรรมที่ฝึกการอยู่ร่วมกันเป็นทีมและฝึกความอดทนให้กับลูกเสือ ให้ลูกเสือมีทักษะชีวิต กล้าเผชิญกับเหตุการณ์ที่มีอยู่จริงในโลกใบนี้ สามารถคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อฝึกการใช้ชีวิตแบบลูกเสือ ได้เดินทางไกล และเข้าฐานกิจกรรมต่าง ๆ ฝึกให้ได้รู้จักอดทน
2. เพื่อให้เด็กกล้าแสดงออกได้
3. เพื่อให้เด็กทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นอย่างสนุกสนานได้

สาระการเรียนรู้

กิจกรรมเดินทางไกล

กิจกรรมการเข้าฐาน

กิจกรรมการเรียนรู้

1. พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
2. เพลง - เกม
3. การสอนตามเนื้อหา

3.1 ผู้กำกับแบ่งกลุ่มลูกเสือ และให้ลูกเสือออกเดินทางไกลเพื่อเข้าฝึกกิจกรรมตามฐาน

3.2 ลูกเสือแต่ละกลุ่มเดินทางไกลตามฐานต่างๆและทำการรายงานตัวการเข้าเรียนตามฐานต่าง ๆ ดังนี้

ฐานที่ 1 ลอดปากเสือ เด็กๆ คลานลอดอุโมงค์มืด และพลาจตัว

ฐานที่ 2 ทะเลทรายขุมสมบัติ ลูกเสือกันคลานไปบนทรายเพื่อทดสอบความแข็งแรงของแขนและขาขุดหาสมบัติ พร้อมกับการดูแลรักษาสมบัติของตนเองด้วย

ฐานที่ 3 ข้ามสะพาน เพื่อทดสอบการทรงตัวของร่างกาย ข้ามอุปสรรคต่างๆ พร้อมใจที่เข้มแข็ง ฝึกความกล้าหาญ ก่อนล้วงสัมผัสสิ่งของในไห “อะไรอยู่ในนั้นนะ”

4. ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์

5. พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ชงลง เลิก)

สื่อการเรียนการสอน

1. เพลงนันทนาการ
2. อุปกรณ์ประกอบที่ใช้ทำกิจกรรมแต่ละฐาน
3. สื่อสมอาหาร
4. แป้ง

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจ
2. สังเกตจากการร่วมกิจกรรม

เนื้อหา “เดินทางไกล”

ตัวอย่างการเดินทางไกลไปกับน้องอนุบาลลำปลายมาศพัฒนา ซึ่งจะเป็นการอธิบายการ
ดำเนินกิจกรรมทำให้มองเห็นภาพการดำเนิน

เดินทางไกลไปกับน้องอนุบาลลำปลายมาศพัฒนา

เตรียมการการเตรียมการ ครูน้อยครูประจำชั้นอนุบาล2 ครูกลอยครูประจำชั้นอนุบาล1 ได้มีการ
ส่งสื่อสารถึงผู้ปกครองน้องอนุบาลเพื่อมาประชุมปรึกษาหารือ และร่วมวางแผนว่าจะเตรียมการอย่างไร
ผู้ปกครองร่วมหารือแล้วได้ข้อตกลงดังนี้ ผู้ปกครองจะมาร่วมกิจกรรมเดินทางไกลในครั้งนี้
ส่วนที่มาได้เตรียมความพร้อมกิจกรรมอย่างอื่นภายหลัง เพื่อผู้ปกครองจะได้มีส่วนร่วมในการจัด
กิจกรรมเพื่อลูก วันศุกร์ที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 เวลาช่วงเช้า การวางแผนฐานกิจกรรม และสำรวจ
เส้นทาง ครูและผู้ปกครองบางส่วนจะไปสำรวจในวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2556 สำรวจเส้นทางแล้ว
ผู้ปกครองออกแบบฐานกิจกรรมให้เด็กได้ทดสอบ เรียนรู้และสนุกสนาน วันที่ 31 มกราคม 2556 ครู
แจ้งสื่อสารให้กับผู้ปกครอง ในการจัดเดินทางไกลครั้งนี้ กิจกรรมจะเริ่มหลังจากที่ทำกิจกรรมเคารพธง
ชาติ ในกิจกรรมจัดให้มีฐานทั้งหมด 3 ฐาน ฐานที่ 1 ให้เด็กได้มุด ลอด ปีนป่าย ผจญภัยในป่า ฐาน
ที่ 2 นันทนาการ และทำกระทงใบตองในป่า เพื่อเอาไปใส่อาหารกินในฐานที่ 3 สิ่งที่เราเตรียมนำมาให้เด็ก
เสื่อแขนยาว กางเกงขาสั้น หมวก ขวดน้ำ นม และขนม เท่านั้น สำหรับขนมไม่อยากให้นำมาเนื่องจาก
เด็กจะไม่รู้จักอดทนและรอคอย อาหารจะมีการจัดทำในฐานที่ 3 โดยผู้ปกครองในฐานที่ 3 ฐาน สุดท้าย
ก่อนกลับมาที่โรงเรียน เพื่อรับกลับบ้านก่อนกลับ

จุดมุ่งหมายของการเดินทางไกลลำปลายมาศพัฒนา

1. เพื่อเพิ่มขีดจำกัดของความอดทนของเด็ก
2. เด็กได้รู้จักช่วยเหลือตนเอง ช่วยเหลือผู้อื่น
3. เด็กได้ปฏิสัมพันธ์กับธรรมชาติ
4. เด็กได้อยู่ร่วมกับธรรมชาติ

ระยะทางของการเดินทางไกล

อนุบาล 1-2 ระยะทาง 4 กิโลเมตร

สังเกตการณ์เดินทางไกลของน้องอนุบาลลำปลายมาศพัฒนา

วันนี้ที่อาคารน้องอนุบาลคึกคักมีเด็ก ๆ แต่งตัวมาตามที่คุณครูนัดหมายมีเสื่อแขนยาว
กางเกงขาสั้น หมวก ขวดน้ำ นม และขนม ครบในความรู้สึกของเด็กๆ ตื่นเต้นมาก รวมทั้ง คุณพ่อ คุณ
แม่ ผู้ปกครองที่มาร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ด้วย เวลา 08.00 น.กิจกรรมเคารพธงชาติครูบ๊วเป็นคนนำ
กิจกรรมและเชิญเด็กทำกิจกรรมต่อ ครูกลอย ครูน้อย นำเด็กอนุบาลมาทำกิจกรรมหน้าอาคารอนุบาล
และแจ้งให้เด็ก ๆ ทราบเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในการเดินทางไกล และถามเด็กว่าเราจะปฏิบัติตน

อย่างไร้เด็กๆตอบได้ว่า เราจะไม่ส่งเสียงดัง เราจะไม่หยอกล้อกัน เราจะอดทน เราจะช่วยเหลือตนเอง
ทุกอย่าง เราจะระมัดระวังในการเดินทาง

ครูน้อยและครูกลอยแบ่งเด็กเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 สี่เหลี่ยมกับสี่ฟ้า อยู่กับครูกลอย ครูเลข และ
ครูเมลลิสากลุ่มที่ 2 สี่เหลี่ยมกับสี่เหลี่ยม อยู่กับครูน้อย ครูเกด และครูตุง ผู้ปกครองแยกส่วนไปทำฐาน
รับผิดชอบกิจกรรม ประจำฐาน 3 ฐาน มีฐานละ 5 คน ที่เหลือแยกตามที่มีลูกอยู่กลุ่มไหน
ผู้ปกครองต้องอยู่คนละกลุ่มกับลูกแผนที่การเดินทางจะไปตามลูกศร

ลูกศรสีดำขอใช้น้ำเงิน = ให้เดินทางตามลูกศรชี้

- ลูกศรสีดำขอสีแดง = ทางลง
- ลูกศรสีขาวขอใช้น้ำเงิน = ให้เดินทางตามลูกศรชี้
- ลูกศรสีขาวขอสีแดง = ทางลง
- ลูกศรสีดำขอใช้น้ำเงินแยกสองท่อน = .ทางลง
- ลูกศรสีดำขอสีแดงแยกสองท่อน = .ให้เดินทางตามลูกศรชี้

การเดินทางเริ่มจากประตูโรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา ข้ามถนนแล้วเลี้ยวซ้าย เดินเรียบริมถนน
ไปถึงบ้านกวางนอน เดินไปตามลูกศร จะไปถึงฐานที่หนึ่งต่อจากฐานที่ 1 ไปฐานที่ 2 ตามลูกศรที่โคก
ทึบ ต่อจากฐานที่ 2 ไปฐานที่ 3 ทางออกจากป่าโคกทึบ เราจะมารับประทานอาหารที่ฐานที่ 3 ขอให้
เด็กๆ ตั้งใจ อดทนเพื่อฟิตร่างกาย ฟีชาที่แข็งแรง ครูทบทวนก่อนออกเดินทางอีกครั้ง

เมื่อพร้อมแล้วออกเดินทางตามแผนที่

ในการเดินทางข้าพเจ้า(ครูเลข) อยู่กลุ่มที่ 1 ครูกลอยเป็นคนนำและถือธงสี่ฟ้า ส่วนข้าพเจ้าและ
ครูเมลลิสาคอยระวังเด็กมิให้ขึ้นมาเดินบนถนนลาดยางเนื่องจากมีรถวิ่งสวนไปมาค่อนข้างมาก
ผู้ปกครองที่ร่วมเดินทางก็คอยดูแลระมัดระวังเช่นกันระหว่างที่เดินริมทางลาดยางถึงเขตป่าบ้านกวาง
นอนมีเด็กคนหนึ่งผู้หญิงมัวมองป่าไม่ได้ดูทางเดินเลยโดนหนามเกี่ยวขาเอาออกเองไม่ได้ผู้ปกครองและ
ข้าพเจ้าก็ช่วยกันเอาออกให้ หนามที่ว่านี้คือหนามเล็บแมว พอเด็กผู้ชายเห็นก็เห็นต้นพุดดิเขาว่ากินได้ก็
เก็บกินแล้วบอกเพื่อนว่ามันกินได้อร่อยดี แล้วเดินต่อไม่นานเด็กผู้ชายชื่อน้องอันบอกว่าไม่ไหวเดินต่อไม่
ไหวเหนื่อยมาก ผู้ปกครองบอกเดี๋ยวจะพาไปรอที่ฐานที่สาม ระหว่างทางครูกลอยพาเด็กอ่านป้ายข้าง
ทางพาเด็กดูเสาگیโล และสังเกตสิ่งต่างๆ เด็กเดินไปถึงทางเข้าบ้านกวางนอนครูกลอยหยุดเพื่อรอเด็กให้
มาพร้อมกันและเดินต่อตามลูกศรและถามเกี่ยวกับลูกศรที่เจอว่าหมายความว่าอย่างไรเด็กช่วยกันคิดและ
เดินตามลูกศรที่ให้เดินตามลูกศรชี้ ถ้าทางลงไม่เดินเข้าไป พอไปถึงฐานที่ 1 ครูกลอยเด็กๆ ข้าพเจ้า
และครูเมลลิสาและผู้ปกครองที่ติดตามมาด้วยกันพักหายใจผู้ปกครองที่อยู่ในฐานที่ 1 แล้วผู้ปกครองที่อยู่
ในฐานที่หนึ่งก็แนะนำกิจกรรมที่เตรียมไว้คือมุดลอดอุโมงค์สวรรค์เด็กๆตื่นเต้นมาก บางคนถามว่าทำ
อย่างไร บางคนถามมีมดแดงไหม ครูกลอยให้เด็กต่อเป็นแถวยาวผู้ปกครองฐานถามว่าเด็กๆเดินผ่าน
มาถึงฐานที่ 1 เห็นรถมอเตอร์ไซด์กี่คันบางคนตอบ 5 บ้าง 10 บ้าง บางคนบอกไม่ได้นับบางคนถามให้
ไปนับไหมครับผู้ปกครองฐานบอกไม่เป็นไรเรามามุดลอดอุโมงค์สวรรค์กันดีกว่าเด็กๆ พร้อม

เด็ก : พร้อม แล้วก็มุดลอดเชือกที่สานไปสนามมาแล้วเอากิ่งไม้มาวางข้างบนให้ตุ๊กต่ายุโมงค์เด็กลอดทั้งสำภาระที่เตรียมมาบางคนขุดน้ำหล่น บางคนไม่ได้รองเท้ารองเท้าหลุด บางคนก็กลัวมดถามว่าจะมีมดกัดไหม แต่ท้ายที่สุดเด็กๆ ก็สามารถทำได้ทุกคน พอไต่จากอุโมงค์รับผ้าปิดตาแล้วผู้ปกครองฐานบอกต่อไปให้คนตามบอดเดินทางไกลโดยจับเชือกเดินไปตามเชือกเด็กตื่นเต้น ตื่นเต้นเพราะมองไม่เห็นบอกให้ทำอะไรทำแต่ไม่ยอมปล่อยเชือก เด็กบางคนผ้าหลุดก็ไม่ยอมเดินต่อรักษากติกาดีมาก พอพ้นเส้นทางคนตาบอดเดินทางไกลเด็กตั้งแถวรอเพื่อนและขอบคุณผู้ปกครองฐานที่ 1 แล้วเดินทางต่อตามลูกศรเด็กสามารถสังเกตและจดจำความหมายของลูกศรและบอกเพื่อนว่าไปได้หรือไม่ ได้ ถึงฐานที่ 2 ที่โคกหีบ ผู้ปกครองฐานที่ 2 รอรับอยู่ พอไปถึงเด็ก ๆ สวัสดีผู้ปกครองฐานที่ 2 ผู้ปกครองฐานที่ 2 ให้เด็กได้นั่งพักและดื่มน้ำและได้ดูการละเล่นของผู้ปกครองสนุกสนานและร่วมเล่นและร้องเพลง เครื่องบิน ปัด ปัด ปัด ปัด ปัด มา ยาวอืดลีด แท่นเครื่องบิน ปาด ปาด ปาด ปาด ปาด มายาวอาดลาด แท่นเครื่องบิน ยามจอดมันกะจอดอยู่ดิน ยามจอดมันกะจอดอยู่ดิน บัดยามมันบินมันกะบินขึ้น...ฟ้า ผู้ปกครองพาเด็กๆ เย็บกระดุมใบตอง จากใบไม้ในป่าเพื่อนำไปใส่อาหารรับประทานในฐานที่ 3 เมื่อได้กระดุมแล้วเดินทางตามลูกศรเด็กเริ่มสับสนเพราะมีลูกศรลวงอยู่ใกล้กันมาก แต่ก็ปรึกษากันเองแล้วลงความเห็นแล้วเดินทางต่อได้ถูกต้องไปถึงฐานที่ 3 เด็กสวัสดิ์ ผู้ปกครองฐานที่ 3 และผู้ปกครองฐานที่ 3 แนะนำการทำอาหารในป่าต้องใช้ฟันและเตาทำจากไม้ท่อนตอกใส่กับต้นกล้วยกันไฟไหม้หลัก 3 หลักเพื่อให้ตั้งหม้อได้ แล้วผู้ปกครองฐานที่ 3 ให้เด็กนั่งพักรอก่อน ดื่มน้ำรอก่อน ตอนนี้อาหารยังไม่พร้อม เด็กหาที่นั่งรอและได้เจอกับผู้ของตนและไปนั่งด้วยบางคนผู้ปกครองไม่ได้อยู่ที่ฐานที่ 3 ก็ไม่มีปัญหา ผู้ปกครองถามเด็กทำไมครูให้มาเดินทางไกล เด็กบอกฝึกความอดทนและให้พี่ชายแข็งแรงเราจะได้โตขึ้นเหมือนพี่ประถม เด็กบางคนขณะที่รอก็ไปเล่นป็นป้ายต้นไม้ เถาวัลย์เครือไม้ป่าเล่นอย่างสนุกสนาน สักพักกลุ่มที่สองก็มาถึง ครูน้อยแจ้งว่าหาทางเข้าฐานที่ 3 ไม่เจอเครื่องหมายลวงมากมายใกล้กันสับสนเลยเดินเข้าเดินออกหลายรอบ เด็กบอกหิวข้าว ถ้าเราออกไปไม่ได้เราจะได้อินข้าวไหม ตอนนี้เราไม่มีข้าวครูน้อยบอกเราต้องหาทางให้เจอเดี๋ยวก็ไปได้ลองใหม่อีกที ในที่สุดกลุ่มที่ 2 ก็ทำสำเร็จ ตอนนี้ผู้ปกครองในฐานที่ 1 และฐานที่ 2 ครูต่ง ครูเกด ได้มาสมทบเรียบร้อยเด็กได้นั่งพัก ดื่มน้ำและเล่นกับป่า อาหารพร้อมเด็ก ผู้ปกครอง และครู ร่วมรับประทานอาหารในฐานที่ 3 โดยใช้กระดุมใบตองที่เย็บมาจากฐานที่ 2 แทนถ้วยจานรองอาหาร อาหารมีผัดหมี่ ส้มตำ และอาหารที่ผู้ปกครองเตรียมมาจากบ้านบางส่วน เมื่อเรียบร้อยแล้วเก็บช่วยกันเก็บขยะรวบรวมกลับ การออกจากฐานที่ 3 เด็ก ๆ ขอขอบคุณผู้ปกครองทุกท่าน เด็กเดินออกจากป่าตั้งแถวตรวจความเรียบร้อยตรวจนับจำนวนสมาชิกครบ ครูกลอยนำกลุ่มที่ 1 กลับโรงเรียน ครูน้อยนำกลุ่มที่ 2 เด็กได้อ่านป้ายอ่านหลักกิโล ที่เดินผ่านตามครูกลอยข้าพเจ้าคอยดูเด็กข้างหลังกลุ่มที่ 1 กลับโรงเรียน ทุกคนถึงโรงเรียนอย่างปลอดภัย เมื่อมาถึงโรงเรียนครูให้เด็กได้นั่งพักให้เด็กร้องเพลงรอ และครูแจกการบ้านเดินทางไกล ให้เด็กวาดภาพสิ่งที่ประทับใจในการเดินทางแล้วระบายสีให้สวยงาม แล้วบอกผู้ปกครองว่าชอบอะไรให้ผู้ปกครองเขียนในผลงาน เด็กขอบคุณ คุณครูแล้วเดินทางกลับบ้านกับผู้ปกครองที่มารับ

ประโยชน์

1. เป็นการฝึกความอดทน ความมีระเบียบวินัย
2. เป็นการเสริมสร้างพละนาถัยให้แข็งแรง
3. เพื่อสนองความต้องการของลูกเสือในด้านการผจญภัยและกิจกรรมกลางแจ้งเพื่อเรียนวิชาเพิ่มเติม ทดสอบวิชาและทักษะที่เรียนมาแล้ว และทดสอบวิชาพิเศษลูกเสือ

**แผนที่ 38 กิจกรรมนันทนาการ
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือจูเนียร์)**

สัปดาห์ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา 40 นาที

สาระสำคัญ

กิจกรรมนันทนาการ ฝึกทักษะการร้องเพลง การกล้าแสดงออก การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีจน
เกิดความสุขสนาน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ลูกเสือสามารถปฏิบัติ มีทักษะ ในการร้องเพลง ทำท่าประกอบเพลง
2. เพื่อให้ลูกเสือสามารถเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี
3. เพื่อให้ลูกเสือมีความกล้าแสดงออก

สาระการเรียนรู้

กิจกรรมนันทนาการจะช่วยเสริมสร้างและส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกายจิตใจสติปัญญา
อารมณ์ สังคม และความคิดสร้างสรรค์

กิจกรรมการเรียนรู้

1. พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
2. การสอนตามเนื้อหา
  - 2.1 ผู้กำกับให้ลูกเสือจับคู่
  - 2.2 ผู้กำกับให้ลูกเสือจับฉลากชื่อเพลงที่เตรียมไว้ แต่ละคู่ที่ได้ชื่อเพลง ให้ทำการฝึกซ้อมการ
ร้องและคิดท่าทางประกอบ
  - 2.3 ผู้กำกับสุ่มลูกเสือออกมาแสดงด้วยการใช้เพลง แจว ในการเรียกชื่อคู่ลูกเสือแจวมาแจวจำจิก
น้ำนิ่งไหลลึกนึกถึงคนแจว แจวเรือจะไป.....ขอเชิญ....ลุกขึ้นมาแสดงหน่อยเร็ว
  - 2.4 ผู้กำกับและลูกเสือร่วมกันสรุปความรู้ ทักษะ และสิ่งที่ได้จากกิจกรรมนันทนาการ
3. ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
4. พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ธงลง เลิก)

สื่อการเรียนการสอน

1. เพลงนันทนาการ
2. กลอง

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตจากพฤติกรรม
2. สังเกตจากการร้องเพลง และการทำท่าทางประกอบ

สำหรับผู้เรียนปฐมวัยปรับโดยใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวประกอบจังหวะได้แต่คงพิธีการลูกเสือไว้

เพลงตรงต่อเวลา

ตรงต่อเวลาพวกเราต้องมาให้ตรงเวลา ตรงตรงตรงเวลา พวกเราต้องมาให้ตรงเวลาเราเกิดมาเป็น
คนต้องหมั่นฝึกตนให้ตรงเวลา วันคืนไม่คอยท่า วันเวลาไม่เคยคอยใคร

เพลงความเกรงใจ

ความเกรงใจเป็นสมบัติของผู้ดี ตรงดูซิทุกคนก็มีหัวใจเกิดเป็นคนถ้าหากไม่เกรงใจใคร คนนั้น
ไซ้ไร้คุณธรรมประจำตน

เพลงความซื่อสัตย์

ความซื่อสัตย์เป็นสมบัติของคนดี หากว่าใครไม่มีชาตินี้เอาดีไม่ได้มีความรู้ท่วมหัว เอาตัวไม่รอด
ถมไป คดโกงแล้วใครจะรับไว้ร่วมงานเอ๋ย

เพลงสวัสดี

สวัสดีเธอจำ สวัสดี ชื่นชีวิที่ยิ้มแย้มแจ่มใส มาพบกันวันนี้แสนดีใจรีบวิ่งไป ร้องรำให้สำราญ ลัน
ลัน ลา ลัน ลา ลัน ลัน ลา ลัน ลา

เพลงเจอกันวันนี้

เจอกันวันนี้ ดวงดีสุสันต์ มาพบกันวันนี้แสนดีใจ ผูกสัมพันธ์ ไม่ตรี ลา ลา ลา ลา ลา

เพลงความพร้อมเพียง

สี่.....ห้า มาหรือยังน้องพี่ คนดีขอเสียงหน่อยได้ไหม ..(เฮ) ขอเชิญลุกขึ้นยืนเป็นไร (ซ้ำ) ลุกขึ้น
เร็วไวแล้ว.....ส่ายตัวไปมา โอ้ลันลาโอ้ลันลาโอ้ลันลา *

เพลงเราชวนกันบิน

เราชวนชวนกันบิน บินไปด้วยกัน ต่างพากันบิน บินไปด้วยกันเกาะลงตรงหน้านกตัวหนึ่ง ต่างชวน
กันออกมาร้องเพลง

เพลงแหงนมองดูฟ้า

แหงนมองดูฟ้า ก้มหน้าดูดิน ฝูงวิหคโผหากิน บินไปไกลสุดตา เหลียวมองทางซ้ายย้ายไปทางขวา
แล้วหมุนตัวไปมา โน้นแนะดาราดูพร่างพราว

เพลงรถไฟ

ปูนกะฉีก ปูนกะฉีก ปูนกะฉีก ดิกๆ อยู่บนรถไฟ ไม่ว่าจะไปทางไหนบนรถไฟ มีแต่คนขายของ
ไก่อ่างไหมค๊ะ ส้มตำไหมค๊ะ หรือรับข้าวเหนียวร้อน ๆ นี่ใจขนมปังปอนด์ (ซ้ำ)
เงาะ กระท้อน มะกอก มะดัน (ซ้ำ)

เพลงเพื่อนบ้านน่ารัก

เพื่อนบ้านคนนั้นฉันก็ว่าดี
เพื่อนบ้านคนนี้ก็น่ารักเพื่อนบ้านคนโน้นมีน้ำใจยิ่งนัก ฉันรักหมดทุกๆ คน

เพลงสร้างบ้าน

มีไม้กระดาน กระเบื้องมุงหลังคา มีเสาเอามา อयरอซำสร้างบ้านเรามีค้อนตะปู ตอกตีดังไม้
เบา มีกบเลื้อยแต่งเสา แต่งกระดานตามต้องการฮุย ฮุย ฮุย เล ฮุย ฮุย ฮุย ฮุย เล ฮุย ฮุย ฮุย
ฮุย เล ฮุยฮุย ฮุย ฮุย เล ฮุย

เพลงผีเสื้อ

บิน บิน บิน บิน แล้วก็ตอม (ซ้ำ) มีดอกพะยอมนำตอมเสียนี้ ฉันเป็นผีเสื้อแสนดี (ซ้ำ)บินตอม
ดอกนี้ ดอกนั้นเรื่อยไป (ซ้ำ) ปีกก็มีเสน่ห์ หนวดฉันเก่งกว่าใครลำตัวอวบอ้วนเหนือใคร (ซ้ำ)
เซฟฉันได้ไล่สะบัดไหวไปมา (ซ้ำ)

เพลงยักษ์

ยิ่งยักษ์เราก็กิ่งมัน ยิ่งมันเราก็กิ่งยักษ์ เรามายกยักษ์ยก เรามายกให้มันฮาเฮโปรดจงหมุนตัวไปให้มัน
รอบ ๆ ก่อนแล้วจึงย้อนคืนมา เรายกเอาไปข้างซ้ายเราย้ายเอาไปข้างขวา เรายกซ้ายขวามายก
ให้มันฮาเฮลั่น ลั่น ลั่น ลา ลั่น ลั่น ลั่น ลั่น ลั่น ลา ลั่น ลั่น ลั่น ลั่น ลั่น ลั่น ลั่น ลั่น ลั่น ลั่น ลั่น

เนื้อหา

“กิจกรรมนันทนาการ”

กิจกรรมนันทนาการ เป็นกิจกรรมที่บุคคลทำในเวลาว่าง ด้วยความสมัครใจ และไม่ผิดกฎหมาย แล้วทำให้เกิดความพึงพอใจ ความสบายใจ

ประเภทของกิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมนันทนาการมีหลายประเภท ได้แก่

- กิจกรรมกีฬา เช่น ฟุตบอล แฮนด์บอล บาสเกตบอล เป็นต้น
- งานอดิเรก เช่น การปลูกไม้ดอก การเลี้ยงสัตว์ สะสมแสตมป์ เป็นต้น
- เกมการเล่น เช่น วิงสามขา ปาเป้า ขี่ม้าส่งเมือง เป็นต้น
- กิจกรรมนอกเมือง เช่น การอยู่ค่ายพักแรม การเดินทางไกล
- การเล่นดนตรี ละคร ฟ้อนรำ เช่น ร้องเพลง เล่นโยน เป็นต้น
- งานศิลปหัตถกรรม เช่น เขียนภาพระบายสี แกะสลักผัก การปั้น
- การอ่าน เขียน พูด เช่น เล่านิทาน อ่านหนังสือ เขียนบันทึก เป็นต้น
- งานสังคม เช่น กิจกรรมอาสาสมัคร ผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

เกมสำหรับเด็ก

เกมเป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความเจริญและการพัฒนาการ ของเด็ก ซึ่งจะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ต่อไปในอนาคต ได้แก่

1. เกมฝึกทักษะทางร่างกาย (Physical Game) หมายถึง เกมทางพลศึกษา หรือเกมที่ได้เคลื่อนไหวของร่างกายเช่น บริหารกายฝึกตามคำสั่ง เกมทำตามผู้นำ เป็นต้น ซึ่งท่าทางที่ใช้กับเด็กควรเป็นท่าที่ทำได้ง่ายไม่สลับซับซ้อน
2. เกมฝึกการกระทำ (Manipulation) หมายถึง เกมพัฒนาทักษะ การเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของเด็ก เพื่อสร้างความสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อสายตา เพื่อให้เกิดความจำและความคล่องแคล่วว่องไว
3. เกมพัฒนาความรู้ (Cognitive Game) หมายถึง เกมที่มุ่งพัฒนา ให้เด็กมีความรู้รู้จักคิด และเป็นการเสริมทักษะให้เด็กสามารถใช้ความคิด หาเหตุผลในการเล่นของตนเอง สามารถอธิบายเหตุผลได้ซึ่งเกมชนิดนี้ จะทำให้มองเห็นการเปลี่ยนแปลงของเด็กต่อการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน
4. เกมฝึกทักษะทางภาษา (Language Game) หมายถึง เกมที่เด็ก ต้องอาศัยความคิดการรับฟัง การฝึกความจำ และการใช้คำ พูด การเล่นเกม ทางภาษานี้จะช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดทักษะในการฟัง มีความจำและสามารถเดา หรือคาดคะเนได้ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมสติปัญญาของเด็กให้มีความเฉลียวฉลาด มากขึ้น

5. เกมทายบัตร (Card Game) หมายถึง เกมที่มุ่งส่งเสริมและฝึกให้เด็ก มีสมาธิฝึกฝนสมาธิ ฝึกฝนความจำ สามารถพิจารณารู้จักแยกแยะและรู้จักการใช้เหตุผล

6. เกมพิเศษอื่น ๆ (Special Game) หมายถึง เกมที่เปิดโอกาสให้เด็ก ได้เล่นเป็นครั้งเป็นคราว เป็นการฝึกให้เด็กมีความรับผิดชอบ รู้จักการร่วมมือ ร่วมใจกัน ซึ่งการเล่นอาจจะเล่นเป็นหมู่หรือกลุ่มใหญ่ก็ได้

7. เกมเล่นเป็นนิยายหรือนิทาน ได้แก่ การเล่นตามเรื่องราวของนิยาย หรือนิทานโดยให้เด็ก แสดงกิริยา หรือท่าทางตามเนื้อเรื่องของนิยายหรือนิทาน ผู้เล่นอาจจะแสดงท่าทางของคนหรือของสัตว์ก็ได้ เล่นเกมเป็นนิทานคนตัดไม้ กับเทพารักษ์ เป็นต้น

8. เกมเลียนแบบ ได้แก่ การเล่นที่ใช้เลียนแบบท่าทางต่าง ๆ ของทั้งคน หรือสัตว์หรือเลียนแบบ เสียงก็ได้เช่น ให้เด็กทำ ท่าเดินเปิดและร้องเหมือนเปิดร้อง แบบตัวผู้และตัวเมีย เป็นต้น

9. เกมเบ็ดเตล็ด ได้แก่ การเล่นที่มุ่งส่งเสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหว ของกล้ามเนื้อ มีกฎ กติกา ระเบียบการเล่นน้อย ไม่ยุ่งยากสลับซับซ้อน ไม่ต้องใช้สถานที่ที่กว้างขวางหรือต้องมีอุปกรณ์ใหญ่ จำนวนมาก และใช้เวลาสั้น แต่ก่อให้เกิดความสนุกสนาน สร้างความขบขันให้แก่ผู้เล่น เกมประเภทนี้ ได้แก่ มอญซ่อนผ้า ปิดตาตีหม้อ เป็นต้น

10. เกมนำ ได้แก่ การเล่นที่มุ่งสร้างทักษะให้กับผู้เล่น เพื่อสามารถ นำ ไปใช้ในกีฬาที่ต้องการ ทักษะประเภทนั้น ๆ เกมประเภทนี้ยังมุ่งส่งเสริมให้ผู้เล่น มีความสนใจในการเล่นกีฬาอีกด้วย เกม ประเภทนี้ ได้แก่ เกมลิงชิงบอล เกมขว้างไกล เป็นต้น

11. เกมประกอบเพลง ได้แก่ การเล่นที่มีดนตรีประกอบไปด้วย อาจมี การร้องเพลงและทำ ท่าทางตามเนื้อเพลงไปด้วยก็ได้

ประโยชน์ของกิจกรรมนันทนาการ

1. ช่วยส่งเสริมให้คนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
2. ช่วยให้ร่างกายแข็งแรงและสุขภาพจิตดี และผ่อนคลายความเครียด
3. ช่วยให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และมีความสุข
4. ช่วยสร้างความรัก ความสามัคคีให้เกิดในครอบครัว ชุมชน และสังคม
5. ช่วยลดปัญหาทางสังคม เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติดเพราะกิจกรรม นันทนาการช่วยส่งเสริมให้คนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
6. ช่วยในการบำบัดรักษาผู้ที่เจ็บป่วยทั้งทางกายและจิตใจ
7. ช่วยอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชุมชนและของประเทศ

**แผนที่ 39 กิจกรรมประกอบอาหารชาวยุโรป
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือจูเนียร์)**

สัปดาห์ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา 40 นาที

สาระสำคัญ

กิจกรรมประกอบอาหารชาวยุโรปก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และทำให้ได้รู้จักวิธีการทำอาหารและนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ลูกเสือสามารถประกอบอาหารได้
2. เพื่อให้ลูกเสือสามารถบอกวิธีการประกอบอาหารได้

สาระการเรียนรู้

การประกอบอาหาร

กิจกรรมการเรียนรู้

1. พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
2. เพลง - เกม
3. การสอนตามเนื้อหา
  - 3.1 ผู้กำกับนำเสนอสนทนาเกี่ยวกับวัตถุดิบที่นำมาประกอบอาหาร
  - 3.2 ผู้กำกับให้ลูกเสือเลือกเมนูอาหารที่จะใช้ในการประกอบอาหาร
  - 3.3 ผู้กำกับสาธิตขั้นตอนในการทำอาหาร
  - 3.4 ลูกเสือแต่ละหมู่ลงมือประกอบอาหาร
4. ผู้กำกับร้องเพลง “อาหารดีมีประโยชน์”
5. พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ธงลง เลิก)

สื่อการเรียนการสอน

1. แผนภูมิเพลง
2. อุปกรณ์และวัตถุดิบในการประกอบอาหาร

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตการร่วมกิจกรรม
2. สังเกตความสนใจความตั้งใจ

เพลง อาหารดีมีประโยชน์

อาหารดี นั้นมีประโยชน์ คือผักสด และเนื้อหมู ปู ปลา
เปิด ไก่ ไข่ นม ผลไม้ นานา ล้วนมีคุณค่า ต่อร่างกายของเรา

เนื้อหา “การประกอบอาหาร”

การทำอาหารดิบให้สุกด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น ต้ม นึ่ง ผัด ทอด อบ ตุ่น ฯลฯ รวมถึงการปรุงอาหารให้มีรสชาติต่าง ๆ เช่น เปี้ยว หวาน เค็ม เผ็ด ตามความนิยมของครอบครัวและท้องถิ่น

ประโยชน์ของการประกอบอาหาร

1. ทำให้อาหารสุก สะอาด ปราศจากเชื้อโรค อาหารที่สุกด้วยการปรุงผ่านความร้อนสูง และเป็นเวลานานพอสมควร เป็นที่แน่ใจว่า เชื้อโรคและพยาธิถูกทำลายไปแล้ว จึงจะสะอาดเพียงพอสำหรับการรับประทานอาหารที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ
2. สงวนคุณค่าทางโภชนาการของอาหาร ส่วนมากสารอาหารที่มักจะสูญเสียไปในขั้นตอนการประกอบอาหารก็คือ วิตามิน โดยเฉพาะวิตามินที่ละลายในน้ำ ได้แก่ วิตามินบีและวิตามินซี ดังนั้น ในระหว่างประกอบอาหารจึงต้องใช้เทคนิควิธีต่างๆ เพื่อสงวนคุณค่าของอาหารไว้ให้มากที่สุด
3. ทำให้อาหารย่อยง่ายขึ้น เครื่องปรุงรสที่ใช้ในการประกอบอาหาร และการทำให้อาหารสุกมีผลต่อความนุ่มและย่อยง่ายของอาหาร
4. ทำให้อาหารมีรสชาติและกลิ่นดีขึ้น การประกอบอาหารด้วยวิธีต่าง ๆ ทำให้อาหารมีรสชาติและกลิ่นของอาหารเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้นเมื่ออาหารสุก จึงทำให้อาหารรับประทานมากขึ้น
5. ป้องกันการเน่าเสีย จึงทำให้เก็บอาหารได้นานขึ้นเอนไซม์และแบคทีเรียเป็นตัวการสำคัญที่ทำให้ให้อาหารเน่าเสีย ดังนั้น เมื่อต้องการยับยั้งการทำงานของเอนไซม์และแบคทีเรียและทำให้

อาหารเก็บได้นานมากขึ้น ก็สามารถทำได้โดยประกอบอาหารให้สุกด้วยความร้อนโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น ต้ม ทอด กวน เป็นต้น

ประเภทของการประกอบอาหาร

การต้ม เป็นการทำอาหารให้สุกด้วยน้ำเดือด เช่น ต้มพะโล้ ต้มข้าไก่ และแกงส้ม เป็นต้น การประกอบอาหารวิธีนี้จะสูญเสียคุณค่าอาหารได้ง่าย เนื่องจากสารอาหารจะละลายไปกับน้ำ ดังนั้นจึงควรรับประทานน้ำที่ต้มอาหารด้วย

การลวก เป็นการทำให้อาหารสุกไม่มากนักโดยการใส่อาหารลงไปลงในน้ำเดือด แล้วนำขึ้นภายในระยะเวลาสั้นประมาณ 1-5 นาที แล้วแต่ชนิดของอาหารและความต้องการของผู้รับประทานว่าจะให้สุกมากหรือสุกน้อย เช่น หอยลวก หรือการลวกผักชนิดต่างๆ

การตุ๋น เป็นการทำอาหารให้สุกด้วยความร้อนจากน้ำเดือด โดยผ่านภาชนะสองชั้น ภาชนะชั้นนอกจะใส่น้ำแล้วนำอาหารที่จะตุ๋นใส่ภาชนะชั้นในตั้งลงในน้ำ นำไปวางบนเตา ตุ่นจนกว่าอาหารจะสุก ในการตุ๋นควรใส่น้ำในภาชนะชั้นนอกให้สูงประมาณครึ่งหนึ่งของภาชนะชั้นในเพื่อไม่ให้น้ำลงไป ในอาหารเวลาน้ำเดือด อาหารที่ประกอบด้วยวิธีการนี้ เช่น ไข่ตุ๋น เนื้อตุ๋นและเป็ดตุ๋น เป็นต้น อาหารที่สุกแล้วจะมีลักษณะเปื่อย นุ่ม

การนึ่ง เป็นการทำอาหารให้สุกด้วยความร้อนจากไอน้ำโดยต้มน้ำให้เดือด นำอาหารที่จะนึ่งใส่ในหม้อหนึ่งหรือสองถึง แล้วนำขึ้นตั้งบนหม้อน้ำเดือด นึ่งจนอาหารสุก ตัวอย่างอาหารที่ประกอบด้วยวิธีการนี้ เช่น ห่อหมก ขนมเทียน ปลานึ่ง เป็นต้น วิธีนี้จะช่วยสงวนคุณค่าของอาหารและรักษาสภาพของอาหารให้คงอยู่เช่นเดิม

การอบ เป็นการทำอาหารให้สุกด้วยการให้ความร้อนโดยรอบ อาหารที่อบจึงเหลือง กรอบและมีลักษณะแห้ง เช่น ไก่อบ ข้าวอบและคุกกี้ เป็นต้น ในปัจจุบันวิธีอบสามารถทำได้สะดวก เนื่องจากมีเตาอบที่สามารถอบอาหารได้หลายประเภท

การทอด เป็นการทำอาหารให้สุกโดยใช้น้ำมัน มีทั้งการทอดโดยใช้น้ำมันหอย เพื่อไม่ให้อาหารติดกระทะ เช่น ไข่ดาว หมูทอด และการทอดโดยใช้น้ำมันมากเพื่อให้อาหารเหลืองกรอบ เช่น ปลาทอด ปาท่องโก๋ ในการทอดหากเป็นอาหารสดจะต้องใส่อาหารในขณะที่อาหารร้อนจัด ส่วนอาหารแห้งและอาหารที่ชุบแป้งควรใส่ในขณะที่น้ำมันยังร้อนไม่มากนัก มิเช่นนั้นด้านนอกจะไหม้ก่อนด้านในสุก

การเจียว เป็นการทำอาหารให้สุกในน้ำมันโดยใช้ไฟอ่อน และใช้น้ำมันน้อยกว่าการทอด อาหารที่เจียวจะแห้งหรือขยละเอียด ใส่ลงในน้ำมันที่ยังไม่ร้อนจัด แล้วเจียวให้เหลืองทั่วกัน เช่น กระเทียมเจียว และหอมเจียว เป็นต้น

การผัด เป็นการทำอาหารให้สุกโดยใช้น้ำมันน้อย ไฟแรง เพื่อให้สุกในระยะเวลาสั้น ในขณะที่ผัดควรใช้ตะหลิวคลุกอาหารไปมา เพื่อให้อาหารสุกอย่างทั่วถึงอาหารที่ประกอบด้วยวิธีการนี้ เช่น ผัดเปรี้ยวหวาน ผัดผักรวมมิตร และผัดผักคะน้าหมูกรอบ เป็นต้น

การคั่ว เป็นการประกอบอาหารโดยไม่ใช้น้ำมันนำอาหารใส่ลงในภาชนะที่แห้ง ใช้ไฟอ่อน แล้วคนอาหารไปมาตลอดเวลาเพื่อให้สุกอย่างทั่วถึง เมื่ออาหารสุกจะมีกลิ่นหอม และเหลืองกรอบ เช่น ถังลิสงคั่ว และมะพร้าวคั่ว เป็นต้น

การรวน เป็นวิธีการที่คล้ายกับการคั่ว แต่ต้องใส่น้ำมัน นิยมใช้ประกอบอาหารประเภทเนื้อสัตว์ และปรุงรสให้เค็มมากขึ้น เพื่อให้สามารถเก็บไว้รับประทานได้นาน เช่น ไก่รวน เป็ดรวน และปลาหมึกรวน เป็นต้น

การเผา เป็นวิธีการที่ให้อาหารสัมผัสความร้อนโดยตรง โดยนำอาหารที่ต้องการเผาใส่ลงในไฟอ่อนๆอาหารที่นำไปเผาจะเป็นอาหารที่มีเปลือก เช่น มันเผา กุ้งเผาและปูเผา เป็นต้นเมื่อจะรับประทานให้แกะเปลือกออก

การย่าง วิธีนี้นิยมใช้กับอาหารสด ใช้ไฟแรงพอประมาณ ขึ้นอยู่กับชนิดของอาหาร ก่อนย่างควรทาน้ำมันบนตะแกรงให้ชุ่ม เพื่อป้องกันไม่ให้อาหารติดตะแกรง ควรระวังอย่าให้มีเปลวไฟ เพราะจะทำให้อาหารไหม้ได้ ในขณะย่างต้องพลิกอาหารกลับไปมาเป็นระยะๆ เพื่อให้ความร้อนเข้าถึงด้านในและสุกอย่างทั่วถึง อาหารที่ย่างสุกแล้วจะมีกลิ่นหอม เหลือง กรอบ เช่น ไก่ย่าง ปลาตุ๋นย่าง และปลาหมึกย่าง เป็นต้น

การปิ้ง คล้ายกับการย่างแต่ใช้ไฟอ่อน และให้ความร้อนเสมอกัน เช่น การปิ้งขนมปัง อาหารบางชนิดที่อาจไหม้ได้ง่ายและเร็ว ควรห่อด้วยใบตองหรือกระดาษฟอยล์ก่อนนำไปปิ้ง เช่น ข้าวเหนียวปิ้ง

**แผนที่ 40 กิจกรรมเรียนรู้เครื่องหมายวิชาพิเศษ
ระดับปฐมวัย (หลักสูตรลูกเสือจูเนียร์)**

สัปดาห์ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

สาระการเรียนรู้ เตรียมลูกเสือสำรอง

เวลา 40 นาที

สาระสำคัญ

กิจกรรมเรียนรู้เครื่องหมายวิชาพิเศษ จากการมีโอกาสดำเนินการฝึกอบรมเป็นพิเศษในกิจกรรมต่างๆ ที่มีได้กำหนดไว้สำหรับดาวดวงที่ 1

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ลูกเสือเกิดความภาคภูมิใจที่ได้รับการฝึกอบรมเป็นพิเศษในกิจกรรมต่างๆ
2. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้ลูกเสือ
3. เพื่อให้ลูกเสือตระหนักรู้ถึงความสำคัญของหลักสูตรพิเศษในวิชาลูกเสือ

สาระการเรียนรู้

การเรียนรู้เครื่องหมายวิชาพิเศษ

กิจกรรมการเรียนรู้

เครื่องหมายวิชาพิเศษ

1. พิธีเปิดประชุมกอง (แกรนด์ฮาวล์ ธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)
2. เพลง ลูกเสือ /ทำทางประกอบเพลง
3. การสอนตามเนื้อหา
  - 3.1 ครูอธิบายเกี่ยวกับเครื่องหมายวิชาพิเศษว่าแต่ละภาพแสดงถึงวิชาใดบ้าง
    - ครูยกภาพประกอบและบอกว่า แต่ละภาพแสดง ถึงวิชาใด เช่น นักกรีฑา นักแสดงการบันเทิง นักสำรวจ นักปฐมพยาบาล นักสารพัดช่าง งานอดิเรก การช่วยเหลืองานบ้าน
    - นักอ่านแผนที่ นักธรรมชาติศึกษา นักวิทยาศาสตร์ ฯลฯ
  - 3.2 ครูให้เด็กแต่ละกลุ่มวาดภาพเครื่องหมายที่ตนเองชอบ
  - 3.3 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับความภาคภูมิใจที่จะได้ประดับเครื่องหมายวิชาพิเศษ
4. ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์
5. พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ธงลง เลิก)

สื่อการเรียนการสอน

1. ภาพเครื่องหมายวิชาพิเศษ

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ และการร่วมกิจกรรม

เครื่องหมายวิชาพิเศษ

นักกรีฑา

นักสำรวจ

นักสารพัดช่าง

นักแสดงการบันเทิง

นักปฐมพยาบาล

งานอดิเรก

การช่วยเหลืองานบ้าน

นักอ่านแผนที่

การอนุรักษ์ธรรมชาติ

นักวิทยาศาสตร์

ภาพรวมของเครื่องหมายวิชาชีพ

เครื่องหมายวิชาชีพลูกเสือสำรอง

- ทำด้วยผ้า รูปสามเหลี่ยมหน้าจั่วมุมมน
- ด้านฐานยาว 3.5 เซนติเมตร
- ด้านแนวดังยาว 2.5 เซนติเมตร
- มีรูปและตัวอักษรตามรายวิชา (ดังรูป)

เครื่องหมายวิชาชีพลูกเสือสำรอง ถ้าสอบได้ไม่เกิน ๙ วิชา ให้ติดที่แขนเสื้อข้างขวา กึ่งกลางระหว่างไหล่กับศอกเรียงกันเป็นแถวตามแนวนอน แถวใดเกิน ๓ วิชา ให้ขึ้นแถวใหม่ เว้นระยะระหว่างเครื่องหมายและระหว่างแถว ๑ เซนติเมตร ถ้าสอบได้เกิน ๙ วิชา ให้มีสายสะพายพาดจากบ่าซ้ายไปประจบกันที่ใต้เอวขวา ทำด้วยผ้าดำนหรือสีกหลายสีเหลืองกว้าง ๘ เซนติเมตร ขลิบริมสีขาวข้างละ ๑ เซนติเมตร และประดับเครื่องหมายวิชาชีพ

เนื้อหา

“เครื่องหมายพิเศษ”

ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วย การปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ สามัญรุ่นใหญ่ (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2528 ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่จะต้องพยายามฝึกอบรมตนเอง เพื่อรับเครื่องหมายต่างๆ ดังนี้

1. เครื่องหมายลูกเสือโลก
2. เครื่องหมายลูกเสือหลวง
3. เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ
4. เครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

ผู้ผ่านการสอบและได้รับเครื่องหมายลูกเสือโลกแล้ว ให้ทำพิธีเข้าประจำกอง และเมื่อได้เข้าพิธีประจำกองเรียบร้อยแล้ว จึงนับได้ว่าเป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่โดยสมบูรณ์ควรพยายามฝึกอบรมตนเอง เพื่อรับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ และเครื่องหมาย ลูกเสือหลวงต่อไปตามลำดับ นอกจากนั้นจะเลือกเรียนวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่ตนสนใจก็ได้การสอบวิชาลูกเสือสามัญ รุ่นใหญ่ทุกวิชา ให้หัวหน้าสถานศึกษา หรือสโมสรลูกเสือเป็นผู้ดำเนินการสอบ โดยแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็น กรรมการสอบ และเมื่อทำการสอบเครื่องหมายลูกเสือโลก เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ เครื่องหมายลูกเสือหลวง หรือ -4- เครื่องหมายวิชาพิเศษแล้ว ให้รายงานเลขาธิการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติหรือผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัดผู้อำนวยการลูกเสืออำเภอแล้วแต่กรณีเพื่อพิจารณาอนุมัติผลการสอบและประดับเครื่องหมายนั้นๆได้

ประวัติผู้วิจัย

1. ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาวณัฐตะวัน ลิมประสงค์
ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Miss Nattawan Limprasong
2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 3102400036547
3. ตำแหน่งปัจจุบัน ตำแหน่งอาจารย์
4. หน่วยงานและสถานที่อยู่ติดต่อได้สะดวก

83 หมู่ 11 กลุ่มมาตรฐานวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ถนนสระบุรี-หล่มสัก ตำบลสะเดียง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ 67000
หมายเลขโทรศัพท์ 056-717147 โทรสาร 056-717147 มือถือ 092-2834389
E-mail: tawan.su@hotmail.com

5. ประวัติการศึกษา

ปริญญาเอก	สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปริญญาโท	สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปริญญาตรี	สาขาภาษาไทย วิทยาลัยครูธนบุรี

6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ

บริหารการศึกษา / การประกันคุณภาพการศึกษา / กลุ่มมาตรฐานวิชาชีพครู

7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยระบุสถานภาพในการทำการวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัยหัวหน้าโครงการวิจัยหรือผู้ร่วมวิจัยในแต่ละงานวิจัย

7.1 ผู้อำนวยการแผนงานวิจัย: ชื่อแผนงานวิจัย -

1. การบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดวินัยของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จ.เพชรบูรณ์

3. การพัฒนาทักษะการพินิจสารของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยด้วยวิธีการอ่าน SQ3R

4. นวัตกรรมการบริหารจัดการการประกันคุณภาพสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. รายงานวิจัยโครงการคูปองพัฒนาครู หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ของครูยุค 4.0 บูรณา

การข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้สู่นวัตกรรม

6. การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning รายวิชาการบริหารและการประกันคุณภาพการศึกษา

7. การบูรณาการองค์ความรู้สู่นวัตกรรมของครูยุค 4.0 ทุนวิจัย วช. ปีงบประมาณ 62

8. การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย ทุนวิจัย วชปีงบประมาณ 63

9. นวัตกรรมขับเคลื่อนกระบวนการ PLC (Professional Learning Community)

สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กและพื้นที่ห่างไกล ทุนวิจัย บพค. ปีงบประมาณ 64

7.2 งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว : ชื่อผลงานวิจัย ปีที่พิมพ์ การเผยแพร่ และแหล่งทุน

1. การบริหารจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยในวารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือปีที่ 4 ฉบับพิเศษ กรกฎาคม 2558
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดวินัยของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จ.เพชรบูรณ์ ตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิจัยในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม (Humanities and Social Sciences Journal of Graduate School, Pibusongkram Rajabhat University) ฉบับที่ 2 ปีที่ 10 เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม 2559
3. การพัฒนาทักษะการพินิจสารของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยด้วยวิธีการอ่านแบบ SQ3R ตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยในวารสารการประชุมวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 16 การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ครั้งที่ “งานวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น” 22 กรกฎาคม 2559 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
4. นวัตกรรมการบริหารจัดการการประกันคุณภาพสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการVeridian E – Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – เมษายน พ.ศ. 2560
5. รายงานวิจัยโครงการคูปองพัฒนาครูหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ของครูยุค4.0 บูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้สู่นวัตกรรม ทุนส่วนตัว ตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยในการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 14 Digital Technology For Sustainable Wellbeing And Smart Society วันที่ 21 มิถุนายน 2562 วิทยาลัยเทคโนโลยีและวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ร่วมกับเครือข่ายวิจัยประชาชน
6. การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการ Active Learning รายวิชาการบริหารและการประกันคุณภาพการศึกษา ทุนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ Veridian E – Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทยสาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ
7. การบูรณาการองค์ความรู้สู่นวัตกรรมของครูยุค4.0 ทุนวิจัย วช ปีงบประมาณ62 ตีพิมพ์ในวารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจรJournal of MCU Peace Studies ปีที่ 8 ฉบับเพิ่มเติม (พฤษภาคม - มิถุนายน 2563) Vol. 8 Supplemental Issue (May – June 2020) E-ISSN: 2539-6765
8. รูปแบบการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทุนส่วนตัวบูรณาการโครงการทางวิชาการ ปี2563 ตีพิมพ์ในวารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจรJournal of MCU Peace Studies ปีที่ 8 ฉบับที่ 5 (กันยายน - ตุลาคม 2563) Vol. 8 No. 5 (September - October 2020) E-ISSN : 2539-6765